

**ULUSLARARASI TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI
SEMPOZYUMU
(INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF TURKOLOGY
STUDIES)
UTAS**

Özet Kitapçığı
(Abstract Booklet)

26-28 EYLÜL 2019
VAN

SEMPOZYUM KÜNYESİ
(SYMPOSIUM INTRODUCTION)

SEMPOZYUM ADI
(NAME OF SYMPOSIUM)
ULUSLARARASI TÜRKOLJİ ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI
(HONORARY CHAIR)

Prof. Dr. Hamdullah ŞEVLİ (Rektör)

ONUR KURULU
(HONORARY COMMITTEE)

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN
Prof. Dr. Refik TURAN
Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLASUN
Prof. Dr. Bayram KODAMAN
Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALİ
Prof. Dr. Enver KONUKÇU
Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR
Prof. Dr. Hasanbala SADIKOV
Prof. Dr. İsmail YAKIT
Prof. Dr. Ramazan ÖZEY
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI
(ORGANIZATION COMMITTEE CHAIRMANS)

Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK (Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Öğr. Üyesi)
Doç. Dr. Bekir KOÇLAR (Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü)

SEMPOZYUM GENEL SEKRETERİ
(GENERAL SECRETARY OF SYMPOSIUM)

Öğr. Gör. Halit YABALAK

DÜZENLEME KURULU
(ORGANIZATION COMMITTEE)

Prof. Dr. Hüseyin KARADAĞ

Prof. Dr. S. Cem ŞAKTANLI

Prof. Dr. Rafet ÇAVUŞOĞLU

Doç. Dr. Mehmet Nuri ÇINARCI

Doç. Dr. Mehmet Nuri KARDAŞ

Doç. Dr. Murat YILMAZ

Doç. Dr. Raşit KOÇ

Doç. Dr. Tahir ZORKUL

Dr. Öğr. Üyesi Metin EREN

Dr. Öğr. Üyesi Ercüment TOPUZ

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen TORUSDAĞ

Dr. Öğr. Üyesi. Süleyman ERATALAY

SEKRETERYA
(SECRETARIAT)

Arş. Gör. Dr. Aylin Yelda ÇİÇEKLİ

Arş. Gör. Dr. İrfan POLAT

Arş. Gör. Tolga ÖNTÜRK

Arş. Gör. Vural ÖNTÜRK

Arş. Gör. Volkan TUNÇ

Arş. Gör. Yunus ÖZDURĞUN

BİLİM VE DANIŞMA KURULU
(SCIENTIFIC AND ADVISORY COMMITTEE)

Prof. Dr. Abdulmecit CANATAK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Adalet TAHİRZADE	(Bakü Avrasya Üniversitesi)
Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK	(Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN	(Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet KARTAL	(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet DALKIRAN	(Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Alfina SIBGATULLİNA	(Adnan Menderes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali DUymAZ	(Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Fuat DOĞU	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali YAKICI	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Asem NAUŞABAYEVA HEKİMOĞLU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Prof. Dr. Bedri SARICA	(Pamukkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Beyhan KESİK	(Giresun Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ	(Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Bekir ESKİCİ	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Birsen ÇEKEN	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Cevdet YILMAZ	(Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Cihangir DOĞAN	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Çiğdem ÜNAL	(İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Dursun Ali AKBULUT	(19 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU	(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdoğan BOZ	(Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Faruk KAYA	(Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Funda KARA	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülhan ATNUR	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakkı YAZICI	(Afyon Kocatepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Halil KOCA	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Harun GÜNGÖR	(Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan Ali ESİR	(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Prof. Dr. Hayati AKYOL	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin BAYDEMİR	(Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Henryk JANKOWSKI	(Adam Mickiewicz Üniversitesi-Polonya)
Prof. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim DİLEK	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. İhsan BULUT	(Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmet AKOVA	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Kadir TEMURÇİN	(Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Kazım HACIMEYLİÇ	(Sarajeva Güzel Sanatlar Akademisi)
Prof. Dr. Kenan ARINÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Akif CEYLAN	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet KARATAŞ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Salih ARI	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Mesut DOĞAN	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin AKKUŞ	(Düzce Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin AYIŞIĞI	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin EKİCİ	(Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhsin MACİT	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat KARABULUT	(Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN	(Yıldırım Bayezit Üniversitesi)
Prof. Dr. Necla COŞKUN	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa TANÇ	(Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuran TAŞLIGİL	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU	(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman AKANDERE	(Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman KÖSE	(Polis Akademisi)
Prof. Dr. Osman KUNDURACI	(Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömür CEYLAN	(İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Özer KÜPELİ	(İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Paşa KERİMOV	(Milli İlimler Akademisi)
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ramiz ASGAROV	(Bakü Devlet Üniversitesi)
Prof. Dr. Recai KARAHAN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY	(Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Prof. Dr. Rubin ZEMON	(Sosyo-Kültürel Antropoloji Enstitüsü)
Prof. Dr. Saliha KODAY	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Salim CÖHÇE	(İnönü Üniversitesi)
Prof. Dr. Selahattin BEKKİ	(Kırşehir Üniversitesi)
Prof. Dr. Selami KILIÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Sevil SARGIN	(Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Seyyit Battal ARBAS	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Sulaiman KAYIPOV	(Sincan Pedagoji Üniversitesi)
Prof. Dr. Süheyla AKOVA	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuncay ÖĞÜN	(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Ünal ÖZDEMİR	(Karabük Üniversitesi)
Prof. Dr. Vahit TÜRK	(İstanbul Kültür Üniversitesi)
Prof. Dr. Yaşar Selçuk ŞENER	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Yavuz BAYRAM	(Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Zahanna YUSHA	(Rusya Bilimler Akademisi)
Prof. Dr. Zeki KODAY	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Ziya AVŞAR	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdusselam ARVAS	(Çankırı Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdulaziz KARDAŞ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdullah DUMAN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Özgür GÜVENÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali Akın AKYOL	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Aydın ZOR	(Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Aytaç YILDIZ	(Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. Beşir MUSTAFAYEV	(Siirt Üniversitesi)
Doç. Dr. Cavid QASIMOV	(Azerbaycan Bilimler Akademisi)
Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR	(Bakü Yunus Emre Enstitüsü Müdürü)
Doç. Dr. Çağatay AKENGİN	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Fethi DEMİR	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Fidan GASIMOVA	(Azerbaycan Millî İlimler Akademisi)
Doç. Dr. Gültekin AKENGİN	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Hatice TOZUN	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Hacer TOPRAKTAŞ ÜSTÜNER	(İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Hüseyin YÜKRÜK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. İlhan UÇAR	(Sakarya Üniversitesi)

Doç. Dr. İlker AYDIN	(Ordu Üniversitesi)
Doç. Dr. Kürşat ÖNCÜL	(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Mayramgül DIYKANBAY	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet PINAR	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Nazgul Isabaeva	(Jusup Balagun Üniversitesi)
Doç. Dr. Orhan KURDOĞLU	(Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer ZAIMOĞLU	(Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer ÇİFTÇİ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Rahmi TEKİN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER	(Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Ramazan ÖZMEN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Recep DEMİR	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Ruhi KONAK	(Kastamonu Üniversitesi)
Doç. Dr. Tahir KAHAR	(Özbekistan Devlet Cihan Dilleri Üniversitesi)
Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Serkan İLDEN	(Kastamonu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÜSTÜNER	(İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇELEBİOĞLU	(Artvin Çoruh Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Erhan ŞEN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Kemal KAYA	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Kenan BULUT	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ferit YÜCEBAŞ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Canan FİDAN ERTEN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Gaye Zeynep ÇENESİZ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Handan TUNÇ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Fuad ALİZADE	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hakan HEMŞİNLİ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ELİTOK	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İ.M.V. Noyan GÜVEN	(Kastamonu Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sait ÇALKA	(Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mensure ÖZTÜRK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Meyrem DEVECİ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer DENİZ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet BİLGİN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nihangül DAŞTAN	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Oktay BAŞAK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sait EBİNÇ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Vecihi Sefa Fuat HEKİMOĞLU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sevda ÖZEN ERATALAY	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Seyhan KALAYCI	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tarık Ziya ARVAS	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz ÖNAY	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hatice COŞKUN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Murat KEKLİK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nurullah KARTA	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer DEMİRBAĞ	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sevda EMLAK	(İzmir Demokrasi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi A.Semih BİREL	(Bülent Ecevit Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sevgül TÜRKMENOĞLU	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İsa IŞIK	(Muş Alparslan Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ümit POLAT	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Dr. Shawky Hassan Ahmed Abdo SHABAN	(Kahire Üniversitesi-Mısır)
Dr. Natela Borisovna POPKHADZE	(Scholarly Information Center)
Öğr.Gör. Dr. Muhammet KESKİN	(Siirt Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Ahmet AYTAÇ	(Selçuk Üniversitesi)
Öğr. Gör. Işıl KONAK	(Kastamonu Üniversitesi)

GARİBNÂME MESNEVİSİ'NİN DÜZENLENİŞİ VE SAYI SİSTEMATİĞİ

SEVDA ÖNAL KILIÇ¹

Özet

Edebiyat eserlerinin düzenlenmesi, sistematize edilmesi ve bölümlendirilmesinde sayılar birer araç olarak kullanılmaktadırlar. Türk tasavvuf edebiyatının önemli isimlerinin eserlerinde de sayılar, hem eserlerin bölümlendirilmesinde kullanılmış hem de eserlerin ontolojik, mistik ve kültürel dünyasını açıklayan araçlar olarak yer almıştır. Anadolu sahasında Yunus Emre, Mevlana ve takipçileri, Hacı Bektaş, Âşık Paşa ve Nesimi gibi şairlerin eserlerinde sayıların kavramsal ve sembolik anlamlarıyla hayatın, insanın ve evreninin matematiğini açıklamak için kullanıldıkları ve eserlerin düzenlenişini sistematize ettikleri görülmektedir.

Bu çalışma, XIV. yüzyıl Türk tasavvuf şairi Âşık Paşa'nın Garibname isimli mesnevisinin sayılara bağlı sistematik düzenlenişini değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. Garibname'nin düzenlenişinde izlenen onlu gruplar halinde yüz bölüme ulaşma yöntemi, ontolojik, sistematik ve kategoriktir. Bu çoklu kategori yöntemiyle Âşık Paşa, çoklukta birliğe, yaratılmışta Yaratana ulaşma prensibini ortaya koymaktadır. Çalışmada, sayıların evrensel boyutta kazandıkları kültürel ve sembolik anlamları ile ontolojik açıdan yükledikleri semantik anlam ve yorumlar çerçevesinde metnin bağlamı incelenmiş bu dikkatlerle eserin düzenleniş, bölümlere ayırma ve sıralama sistematiği hakkında tespitler ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Âşık Paşa, Garibname, sayılar, onlu sayı sistemi.

REGULATION AND NUMBER SYSTEMATICS OF GARİBNÂME MESNEVİSİ

Abstract

In the editing, systematization and segmentation of literary works, numbers are used as tools. In the works of the important names of the Turkish Sufi literature, the numbers were used both in the partitioning of the works and in the means of explaining the ontological, mystical and cultural world of the works. Yunus Emre, Mevlana and his followers in the field of Anatolia, Hacı Bektaş, Âşık Paşa and Nesimi in the works of poets in the conceptual and symbolic meanings of life, human and universe are used to explain the mathematics and the systematize the arrangement of works are seen.

This study was designed to evaluate the systematic organization of the 14th century Turkish Sufi poet Âşık Pasha's Mesnevi called Garibname. The method of reaching to 100 sections in groups of 10, followed by the organization of Garibname, is ontological, systematic and categorical. With this multi-category method, Âşık Paşa reveals the principle of reaching the Unity in the multitude and the Creator in creature. In this study, the cultural and symbolic meanings of the numbers gained in the universal dimension and the context of the text together with the semantic meanings and interpretations on which they were loaded ontologically were studied.

Key Words: Âşık Paşa, Garibname, numbers, decimal number system.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Atatürk Üniversitesi, sevdaonal@atauni.edu.tr

Çağdaş Türk Dünyası ve Tarihinden Günümüze Yansıyan Bazı Sorunlar ve Çözüm Arayışları

Beşir MUSTAFAYEV¹

Yunus ÖZDURGUN²

Özet

Son iki asır Anadolu'nun en sıkıntılı, Türk Dünyasının ise en karanlık çağıdır. Anadolu Türkleri bu coğrafyada var olma mücadelesi verirken, Türk Dünyası'ndaki Türklerin bağrına adeta hançer saplanmışır. Basireti bağlanan Türkistan'daki Türkler, Anadolu'daki Türkler kadar pek de şanslı olamamıştır. Türk tarihinin önemli bir kısmı olan Altın Orda ve bakiyesindeki altı Hanlık, Batı-Doğu Türkistan Hanlıkları, Timurlu, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Babürlü, Safevi, Kaçar Devletleri, Türkmençay antlaşmasıyla ikiye bölünen Azerbaycan Hanlıkları ve eski Sovyetlerdeki Türk Toplulukları tarihini bilmekle günümüzde Avrasya ve Ortadoğu coğrafyası üzerinde oynanan oyunları daha iyi anlamış oluruz. Bu topraklar üzerinde Rus, Moğol, Çin, Arap, Ermeni, İsrail ve Fars unsurlarının işgal ve ilhak amacıyla yer aldığını, böl-parçala-yönet anlayışıyla ele geçirmek ve Türkleri birbirinden ayırmak suretiyle (günümüzde daha çok Anadolu'da terör gibi) her türlü yola başvurduklarını görürüz.

Türkistan Hanlıklarının aralarındaki taht ve mezhep kavgaları nedeniyle anlaşmazlığı fırsat bilen Rus yönetimi, İç Asya ve Kafkaslara inerek 18. yüzyıldan itibaren bölge ile ilgilenmeye başladı. Önce Karadeniz'in Kuzeyini alan Çarlık Rusya'nın (sonra Sovyet Rusya daha sonra Rusya Federasyonu), Batı Türkistan ve Kafkaslara bir yıl değil, bir asır değil, dört asırdan beri kalıcı olmaya geldiği anlaşılacaktı. Bu konular özellikle Türkiye'de eksik öğretilmektedir. Eskiçağ tarihi yazımı konusunda karşılaşılan sorunların, Türk Dünyası tarih yazımında da karşımıza çıktığını görürüz. Bunlar; ham arkeolojik bulgular, eksik kayıtlar, yitirilen belgeler, yok edilen tarihi abideler, şahıslara özgü tarih yazımı, ideolojilerin ve mezhebi görüşlerin ele alındığı tarih yazımı şeklindedir.

Günümüzde ortaya çıkan bu tarihçilik anlayışı onlarda Rus-Sovyet tarihçiliğinden uzaklaşmamanın sancısını göstermektedir. Türkiye'de ise kısaca Malazgirt ile Selçuklu ve ağırlıklı olarak Osmanlı tarihi üzerine yoğunlaşıldığını görürüz. Oysa Türkiye'nin sekiz katı kadar sahada üç katı kadar Türk-İslam nüfusu bu coğrafyalarda yaşamaktadır. Bu bilgiler başta ortaöğretim ve lise öğrencilerine verilmediği takdirde tarihteki Türk Milleti hakkında nasıl bir bilgi geliştirmesi beklenebilir? Bu durumun üniversitelerin tarih bölümlerinde de pek farklı olmadığını görürüz.

Çalışmamızdaki amacımız; Türk Milleti, devletleri ve toplulukları olarak geniş bir bakış açısıyla ortak tarih ve kültür birlikteliğimizi harekete geçirmemizin gerekliliğini vurgulamaktır. Çözüm yöntemi ise bu çerçevede milli ve manevi gayretten geçmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Türk Dünyası, Türkistan, Anadolu, tarihçilik.

Some Problems Reflected From Contemporary Turkish World And History To The Present

Abstract

For the last two centuries, the most troubling of Anatolia is the darkest period of the Turkish world. While the Anatolian Turks struggled to exist in this geography, a dagger was stuck in the bosom of the Turks in the Turkish World. The Turks in Turkestan whose clairvoyance was connected

¹ Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, besirmustafa@gmail.com

² Siirt Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Araştırma Görevlisi, yunus.ozdrgn@hotmail.com

were not as lucky as the Turks in Anatolia. Knowing the history of the Golden Horde, which is an important part of Turkish history, and the six Khanates, West-East Turkestan Khanates, Timur, Karakoyun, Akkoyun, Babur, Safavid, Kaçar States, Azerbaijani Khanates divided into two by the Treaty of Turkmençay and the Turkic Communities in the former Soviets, today we better understand the games played on the geography. On this land, Russian, Mongolian, Chinese, Arab, Armenian, Israeli and Persian elements are located for the purpose of occupation and annexation, divide and rule by seizing and separating the Turks by separating each other (mostly terror in Anatolia, etc.) they see.

The Russian administration, who had the opportunity to dispute due to the fights of the throne and sect between the Turkestan Khanates, descended to Central Asia and the Caucasus and started to deal with the region since the 18th century. It would be understood that Tsarist Russia (then Soviet Russia, later Russian Federation), which first took the North of the Black Sea, had come to West Turkestan and the Caucasus for a year, not a century, but to remain permanent for four centuries. This subject is taught are particularly lacking in Turkey. We can see that the problems encountered in ancient history writing are also encountered in Turkish World history writing. These; raw archaeological findings, missing records, lost documents, destroyed historical monuments, individual historiography, ideologies and sectarian views are discussed in the form of historiography.

This understanding of historiography that emerged today shows the pain of not being able to move away from Russian-Soviet historiography. In Turkey, Malazgirt briefly mainly to Seljuk and Ottoman history, we see that the focus on. However, Turkey's three times as much as eight times on the field until the Turkish-Islamic population lives in this region. If this information is not provided to secondary and high school students in the beginning, what kind of information can be expected about the Turkish Nation in history? We see that this situation is not very different in the history departments of the universities.

Our aim in our study; to emphasize the necessity of mobilizing our common history and culture together from a broad perspective as the Turkish Nation, states and communities. In this context, the solution method passes through national and spiritual efforts.

Key Words: Modern Turkish World, Turkestan, Anatolia, historiography.

AHMEDİ’NİN “SEYF Ü KALEM” KASİDESİ (=ŞEHZADE EMİR SÜLEYMAN METHİYESİ)

Murat Ali Karavelioğlu¹

Özet

Tarihçiler tarafından bir kargaşa, yıkım ve iç savaş dönemi olması sebebiyle “Fetret” olarak adlandırılan on beşinci yüzyılın ilk yıllarının, -özellikle bazı beylerin ve şehzadelerin saraylarında-kültür ve sanat faaliyetleri bakımından ilginç bir biçimde parlak olduğu söylenebilir. Bunlar içinde Şehzade Emir Süleyman Çelebi’nin Edirne’deki sarayı müstesna bir yer işgal eder. Şehzadenin bilim, sanat ve kültür faaliyetlerine yakın ilgi göstermesi; âlim ve sanatkârlarla birlikte olmaktan hoşlanması, tüm bu karışık siyasi ve sosyal atmosfere rağmen edebiyatın da gelişmesine imkân tanımıştır. Şehzadenin çevresinde yer alan şairlerin başında Ahmedî gelmektedir. Onun, giriş (=nesip/teşbîp) bölümü kılıç ile kalemin karşılıklı konuşmalarından meydana gelen uzun kasidesi, bu yönüyle oldukça ilginç bir Emir Süleyman Çelebi methiyesidir. Bu çalışmada kaside, bu giriş bölümü özelinde ele alınmış ve eski devirlerin iki önemli nesnesi kılıç ve kalem tarihsel zemine oturtulmak suretiyle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaside, klasik Türk şiiri, kılıç, kalem, Şehzade Emir Süleyman Çelebi, Ahmedî

AHMEDİ’S “SEYF Ü KALEM” QASIDA (= ŞEHZADE EMİR SULEYMAN PANEGYRIC)

It can be said that the first years of the Ottoman interregnum period, which was defined as an era of disorder, destruction and a civil war by the historians, was, interestingly, a brilliant era in terms of cultural and artistic activities. Şehzade Emir Süleyman’s palace in Edirne had a significant role in those cultural and artistic activities. Şehzade’s close interest on science, art and culture and his support for scientists and artists made it possible for the literature to progress despite the political and social atmosphere. Ahmedî was the leading figure of the poets around the Şehzade. His long qasida, has an introduction part that contains dialogues of sword and pen is an interesting Emir Süleyman Çelebi panegyric. In this study, the introduction part of this qasida is going to be analyzed and also sword and pen, two important objects of the old eras, are going to be discussed in historical context.

Key Words: Qasida, classical Turkish poetry, sword, pen, Şehzade Emir Süleyman Çelebi, Ahmedî.

¹ Prof. Dr., Iğdır Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, murat.karavelioglu@igdir.edu.tr

KÜRESEL EDEBİYAT ÇAĞINDA TÜRK EDEBİYATININ KONUMU

Fethi DEMİR¹

Özet

Edebiyat sanatı, günümüzde hem içerik hem üslup hem okur kitlesi hem de yayımlanma olanakları bakımından ulusal sınırların ötesine geçerek küresel bir boyuta ulaşmıştır. Artık, pek çok yazar, eserlerini oluştururken bu küresel atmosferi göz önünde bulundurmaktadır. Postmodernizm başta olmak üzere etkili olan akımlar, iletişim ve çeviri olanaklarının hızlanması, birçok yazarın dünya ölçeğindeki okura seslenen göç, kimlik krizi, azınlıklar, Doğu-Batı, kültürel etkileşim gibi izlekler etrafında kurgulanan eserler üretmesini sağlamıştır. Neticede ulusal dillerin ve edebiyatların ötesinde, kimi kuramcılara göre onların varlığını tehdit eden kimi kuramcılara göre ise ulusal dillerin ve edebiyatların daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayan bir küresel edebiyat atmosferinin varlığı bir realite haline gelmiştir. Artık, ulusal dillerin ve sınırların ötesine geçen küresel bir romancı kimliği ve dolayısıyla roman dünyası oluşmuştur. Türk edebiyatının da Türkiye'nin coğrafi, kültürel, tarihî ve sosyolojik yapısı gereği bu küresel pazardan etkilenmemesi imkânsızdır. Hatta stratejik konumu, tarihî birikimi ve zengin kültürel hinterlandı nedeniyle bugün küresel edebiyat sahasının merkezi noktalarından birini teşkil ettiğini bile söyleyebiliriz. Bu anlamda Orhan Pamuk, Elif Şafak ve Nedim Gürsel başta olmak üzere birçok romancı eserlerini farklı dillerde yazmakta, Türkçe yazdığı eserini yayımlamadan önce başka dillere tercüme etmekte hatta başka dillerde yazdığı romanları Türkçeye çevirerek yayımlatmaktadır. Son tahlilde küresel edebiyat çağı, hemen her ulusal edebiyat için tehlikeli olmakla birlikte kapitalist pazar ilişkileri içerisinde yeni bir edebiyat profilini de açığa çıkarmaktadır. Türk edebiyatı açısından da göz önünde bulundurulması kaçınılmaz olan bu durum karşısında nasıl bir tutum takınılabılır, bundan sonraki süreç hangi noktaya evrilebilir gibi sorular bağlamında konuyu tartışmak elzemdir. Bu bildirinin de amacı içinde yaşadığımız çağın realitesi olan küresel edebiyat/roman atmosferinde Türk edebiyatının konumunu somut örnekler üzerinde irdelemek ve bu alandaki avantajlarını ve dezavantajlarını tespit etmektir.

Anahtar Kelimeler: Küresel Roman, Dünya Edebiyatı, Modern Türk Edebiyatı, Küreselleşme.

THE POSITION OF TURKISH LITERATURE IN THE GLOBAL LITERARY AGE

Abstract

The art of literature has reached a global dimension by going beyond national boundaries in terms of content, style, audience and publishing opportunities. Now, many writers take into account this global atmosphere when creating their works. The influential movements, especially the postmodernism, and the acceleration of communication and translation opportunities have led many authors to produce works shaped by the themes such as migration, identity crisis, minorities, East-West and cultural interaction that are addressed to the audience all around the world. As a result, beyond national languages and literatures, the existence of a global literary atmosphere, which, according to some theorists, threatens their existence, and according to some theorists, allows national languages and literatures to reach wider audiences, has become a reality. Now, a global novelist identity has been formed that goes beyond national languages and borders, and hence the literary

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, mfethi_demir@yahoo.com

world. It is impossible for Turkish literature not to be affected by this global market due to the geographical, cultural, historical and sociological structure of Turkey. We can even say that it constitutes one of the central points of the global literary field today due to its strategic location, historical accumulation and rich cultural hinterland. In this sense, many novelists, especially Orhan Pamuk, Elif Şafak and Nedim Gürsel from Turkish literature, write their works in different languages, translate their works that are written in Turkish into other languages before publishing them, and even translate their novels written in other languages into Turkish before publishing them. Thus, a global novelist identity that goes beyond national languages and borders, and accordingly the world of the novel emerges. It is essential to discuss the subject in the context of questions such as what kind of attitude can be taken in the face of this situation which is inevitable to be considered in terms of Turkish literature, and to which point the next process can be changed. The aim of this declaration is to examine the position of Turkish literature in the global literature/novel atmosphere, which is the reality of the age in which we live, on concrete examples and to identify its advantages and disadvantages in this field.

Key Words: Global Novel, World Literature, Modern Turkish Literature, Globalization

TÜRKİYE, ALMANYA VE FRANSA ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN DÜNYA'DA YERALTI EDEBİYATININ BİR PANORAMASI

Fethi DEMİR¹

Özet

Edebiyat; toplumsal yapıdaki dönüşümlere, kültürel, sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmelere uyar. Zamanla kimi akımlar, üsluplar ve türler değerini kaybederken yenileri ortaya çıkar ya da zamanın ruhuna göre biçim değiştirir. İçinde yaşadığımız küresel çağın, internet teknolojisinin, postmodern ilişkilerin açığa çıkardığı edebiyat eğilimlerinden biri de Yeraltı edebiyatıdır. Yeraltı edebiyatı özü itibariyle her türlü illegal ve gayriahlaki davranışın ve edimin kendine yer bulduğu, cinselliğin, şiddetin, uyuşturucunun nihilist, anarşist ve köktenci bir yaklaşımla kotarıldığı; üslup bakımından ise argonun, küfrün, kabalığın egemen olduğu bir edebiyattır. Egemen sisteme ve onun tüm kurumlarına karşı çıkmayı hedefler ve kanuni tüm değer yargılarını ters yüz etmeye çalışır. Günümüzde gerek içerik gerekse biçim özellikleri bakımından somut birtakım kriterler edinmiş olan Yeraltı edebiyatı, popülerleşmiş; polisiye, politik, gotik, ütöpik, erotik, minör, bilimkurgu vb. türlerle sentezlenerek zenginleşmiştir. Dünyada Yeraltı edebiyatı, Fransa başta olmak üzere Kıta Avrupa'sında doğmuş esas ivmesini ise ABD'de kazanmıştır. Türkiye'de de özellikle 1980 darbesinden sonra belirginleşen ve 2000'li yıllardan sonra güçlenen Yeraltı edebiyatının kökleri ise 19. yüzyılda yoğunlaşan modernleşme çabalarına kadar uzanmaktadır. Türkiye modernleşmesinin ilk baştaki model ülkesi konumunda olan Fransa ile sonrasında askeri, ekonomik, kültürel ve ticari ilişkilerinin odağında yer alan Almanya bağlamında Yeraltı edebiyatının karşılaştırmalı bir analizini yapmak, Yeraltı edebiyatının güncel panoramasını sunmak kadar Türkiye'nin politik ve ekonomik olduğu kadar edebi, sosyal ve kültürel hayatına da etki eden marjinal bir söylemin izlerini açığa çıkaracaktır. Nitekim Türkiye'deki Yeraltı edebiyatının avangart örnekleri Fransız edebiyatından yapılan çevirilere, adaptasyonlara dayanır. Öte yandan Almanya'da Yeraltı edebiyatı alanında hâlihazırda eser veren yazarlar arasında Türkiye kökenli yazarların önemli bir yer tutması da dikkat çekicidir. Sonuçta Yeraltı edebiyatı söylemini Batı'dan önce ithal edip bir yüzyıl sonra da bir biçimde ihraç eden Türkiye'nin, elbette kendi tarihî geleneğinden getirdiği marjinal söylemi de göz ardı etmeden, içinde bulunduğumuz küresel çağdaki Yeraltı edebiyatı listesinde nerede durduğunu irdelemek önemli olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Yeraltı Edebiyatı, Marjinal Edebiyat, Modern Türk Edebiyatı, Fransız Edebiyatı, Alman Edebiyatı.

A PANORAMA OF UNDERGROUND LITERATURE ON WORLD THROUGH EXAMPLES OF TURKEY, GERMANY AND FRANCE

Abstract

Literature follows the transformations in social structure, cultural, social, economic and technological developments. In the process, some currents, styles and genres lose their value, while new ones emerge or change shape according to the spirit of time. One of the literary trends that emerged as a result of the global age and postmodern relations is underground literature. Underground literature is accepted as a movement/tendency/genre which starts to take on a popular dimension with the globalization emerging in modern and post-modern literature. Every kind of illegal and anomalous

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, mfethi_demir@yahoo.com

behaviours and deeds take place in underground literature, which objects to the dominant powers, denies the established order and its all units and standards of judgements and which is nourished with subcultures. Besides; sexuality, violence, drug use, nihilism and anarchism is achieved with a Jacobin approach and as for tone; slang, swearing, kitsch and carelessness dominates the work. Today, underground literature, which has obtained concrete criteria both in terms of content and form characteristics, has become popular. Thriller, political, Gothic, utopian, erotic, minor, sci-fi, etc. it has been synthesized and enriched with species. In the World, underground literature was born in continental Europe, especially in France, but gained its main popularity in the United States. It emerged in Turkey especially after the 1980 coup, and strengthened after the 2000s. On the other hand, traces of underground literature date back to modernization efforts that intensified in the 19th century. It is important to make a comparative analysis of the underground literature in the context of France, which is the first model country of the modernization of Turkey, and Germany, which is the focus of its military, economic, cultural and commercial relations with Turkey. As a matter of fact, avant-garde examples of underground literature in Turkey are based on translations and adaptations from French literature. On the other hand, it is noteworthy that writers of Turkish origin are among the authors who have already given works in the field of underground literature in Germany. In the end, it will be important to examine where Turkey, which imported underground literature discourse before the West and exported it a century later, stands on the list of underground literature in the global age we are in.

Key Words: Underground Literature, Marginal Literature, Modern Turkish Literature, French Literature, German Literature.

İLK TÜRK RESİM SANATININ TARİHİ VE GELİŞİM SÜRECİ

Gökçen Şahmaran Can¹

Özet

Tarihe en köklü milletlerden biri olarak geçen Türkler, Orta Asya'da yaşamış MÖ 4500'lü yıllara kadar birçok kültürü bünyesinde barındırmıştır. İlk Türk resmi, Türklerin en eski kültürü kabul edilen Afanasyevo kültüründe görülmüştür. Avcı ve savaşçı olan bu toplulukta kartal kutsal bir hayvan olarak kabul edildiği için, bu topluluk ilk resimlerini mezar taşlarına kartal resmi olarak gerçekleştirmiştir. Altaylar'da gelişip, geniş bir bölgeyi etkileyerek Orta Asya Uygarlığı'nın temelini oluşturan bu kültür bölgelerinde ayrıca, tuğladan yapılmış evlerin içinde, çeşitli madenlerden yapılmış eşyalara rastlanmıştır, bu süs ve ev eşyaları üzerinde çeşitli resimlere rastlanmıştır. İlk Türk resminin izleri Afanasyevo kültüründe görülmüşse de, Türk resim sanatının temeli Uygurlar Dönemi'nde atılmıştır. Uygurların tapınaklarında yer alan duvar resimlerinde rastlanan portrelerde insan yüzleri duygulara yer verilerek resmedilmiş, ilk portre sanatına geçiş yapılmıştır. Uygur Türkleri'nin islamiyete geçtikten sonra, minyatür sanatına yöneldikleri ve minyatürün Türk resminde yüzyıllar boyunca etkisini sürdürdüğü görülmüştür. Osmanlı'nın Batılılaşma sürecinde Batı tarzı resim anlayışına geçilmiş, Türk resminin kendine has gelişimi bu yönde günümüze kadar varlığını sürdürmüştür.

Araştırmanın içeriğini oluşturan Türk resmi, sanatın tarihsel süreci içerisinde incelenmiş ve Türklerin ortaya koyduğu sanatsal üretimler, geniş bir kaynakça üzerinden ele alınmıştır. Bulgular, bölümler dahilinde açıklanmış, konunun dağılmadan irdelenebilmesi için, örnek resimler konuya denk getirilerek sırasıyla verilmiştir. Genel bir değerlendirme, sonuç bölümünde ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Sanat, Resim

HISTORY AND DEVELOPMENT PROCESS OF FIRST TURKISH PAINTING

Abstract

Turks regarded as one of the most deep-rooted nations contain many cultures in the Central Asia until 4500 BC. The first Turkish painting was seen in Afanasievo culture which is acknowledged as the oldest culture of Turks. The first paintings of this society were eagle carvings on the grave stones because eagles were considered a sacred animal in this hunter and warrior society. Wares made out of various minerals were found inside the brick houses in these culture regions which developed in the Altai and lay the foundation of Central Asia Civilization by affecting a vast area, and there were various paintings on these ornaments and housewares. Although the traces of first Turkish paintings were seen in Afanasievo culture, the foundation of Turkish painting was laid in Uyghur Period. The faces of people in the portraits found in the mural paintings inside Uyghur temples were portrayed in a way revealing the emotions, and the portraits were introduced. After adopting Islam, Uyghurs turned towards miniature craft and the effects of miniature were observed in the Turkish paintings for centuries. In the westernization process of Ottoman Empire, Western-style painting perception was introduced and specific development of Turkish painting carried on until today in this direction.

Turkish painting constituting the content of the research was studied within the historical process of art and artistic productions presented by Turks were addressed over a broad source.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, gokcensahmaran@hotmail.com

Findings were explained in the chapters; examples for pictures were given in the order of topics to address the subject without interrupting. A general evaluation was given in the results chapter.

Key Words: Culture, Art, Painting

İSLAMİYET SONRASI BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK RESİM SANATI

Gökçen Şahmaran Can¹

Özet

Türkler İslamiyete geçtikten sonra, resim sanatı dinsel etkilerin altında gelişmiş dolayısıyla, putperestliğin karşısında olan İslam dini, heykel ve resmin karşısında yer almıştır. İslami etkiler altında kalan Türkler, hat sanatı ve minyatür sanatına yönelmişlerdir. Minyatür sanatının yüzyıllar sürecektikisinden sonra, Batılı ressamın Osmanlı Dönemi'nde ülkeye gelmeleri, askeri okullarda resim derslerinin verilmeye başlanması ve bu okullarda yetişen askerlerin Avrupa'ya gidip resim sanatını geliştirmeleri ile Türk resim sanatında Batı etkisi görülmeye başlanır.

Türk resim sanatında Batılı resme karşı ilgi ilk kez, Fatih Sultan Mehmet'in İtalyan ressam Bellini'yi İstanbul'a davet etmesiyle başlar. İkinci ilgi, III. Ahmed zamanında Avrupa'lı ressamın İstanbul'da eserlerini sergilemeleri üzerine gelişir. Bu gelişmeler, Türk toplumunda Batı resim zevkinin yayılmasını sağlar. Batılı anlamda ilk resim çalışmaları III. Selim Dönemi'nde, askeri mühendislik okullarında başlar. Batılılaşma hareketinde, Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Meşrutiyet dönemleri, resim sanatına yeni bir boyut kazandırır. Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle Atatürk, bilimde ve sanatta, Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş devlet seviyelerine ulaştırılması için, yetiştirilmek üzere gençlerin Avrupa'ya gönderilmesini sağlayarak, sanatın halk arasında yaygınlaşmasını ve gelişmesini sağlar.

Batı etkisinde gelişen Türk resmi, sanatın tarihsel süreci içerisinde incelenmiş ve sanatsal üretimler, geniş bir kaynakça üzerinden ele alınmıştır. Bulgular, bölümler dahilinde açıklanmış, örnek resimler konuya denk getirilerek sırasıyla verilmiştir. Genel bir değerlendirme, sonuç bölümünde ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Sanat, Resim

TURKISH PAINTING ART DEVELOPED UNDER THE EFFECT OF WESTERNIZATION AFTER ISLAM

Abstract

After Turks adopted Islam, paintings developed under religious effects, thus Islam disapproving the idolatry was against sculptures and paintings. Turks under Islamic effects turned towards the calligraphy and miniature. After the age-long effect of miniature, Western effects was observed in the Turkish painting due to Western artists coming to the country during Ottoman Period, painting classes in the military schools and the soldiers trained in this school who went to Europe and improved their paintings.

In Turkish painting art, the first interest to Western painting started when Fatih Sultan Mehmet (II. Mehmet) invited Italian artist Bellini to İstanbul. The second interest was during the III. Ahmet period when European artists came to Istanbul to exhibit their works. These developments enabled Western painting taste to spread in Turkish society. The first painting in Western style started in the schools of military engineering during III. Selim Period. Edict of Gülhane, Edict of Reform and Constitutional Monarchy Periods in the westernization movement added a new dimension to paintings.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, gokcensahmaran@hotmail.com

After the proclamation of the republic, Atatürk ensured young people to go to Europe to train them, to develop and make art popular in society for Republic of Turkey to achieve the level of contemporary civilization in science and art.

Turkish painting developed under the effect of West was investigated within the historical process of art and artistic productions were addressed over a broad source. Findings were explained in the chapters; examples for pictures were given in the order of topics to address the subject without interrupting. A general evaluation was given in the results chapter.

Key Words: Culture, Art, Painting

TÜGÖLBAY SIDIKBEKOV'UN “GÖK TUĞ” ROMANINDA GEÇEN KAHRAMAN TİPLER VE HALK KÜLTÜRÜ

MAYRAMGÜL DIYKANBAY¹

Özet

Çağdaş Kırgız edebiyatının gelişmesinde ve şekillenmesinde önemli rol oynayan Tügölbay Sıdıkbekov 1912 yılında Kırgızistan'ın Isık Göl bölgesinde dünyaya gelir ve 1997'de 85 yaşında vefat eder.

Edebiyat dünyasına şiirleriyle giren Sıdıkbekov, sonradan nesir türünde verdiği eserleriyle adını duyurur. Dönemin yazarları gibi Sıdıkbekov da eserlerinde Kırgız topraklarında olup biten yenilikleri ve sosyalist toplumun özelliklerini ele alır. Çağdaş Kırgız edebiyatına birçok önemli roman kazandıran yazarın “Kök Asaba” (Gök Tuğ) romanı diğer romanlarından farklıdır. Gök Tuğ romanı Kırgızların VI-VIII. yüzyıllarındaki tarihi dönemini ve göçebe hayatını anlatan bir eserdir. Kırgızların orta çağ tarihini anlatan yazılı kaynakların azlığı nedeniyle yazar eserini yazarken halkın sözlü kültüründen oldukça fazlasıyla yararlanır. Sıdıkbekov ele aldığı romanında orta çağda yaşayan Kırgızları anlatabilmek için yazıtlarda geçen insan ve boy isimlerine, o dönemler kullanılan askeri rütbelere, silahlara, gelenek görenek ve etnografik unsurlara yer verir. “Sekiz oğlanın en büyüğü Türk” diyerek başlayan Gök Tuğ romanının yazımı 1971 yılında bitmiş olsa da basılmasına izin verilmez. Uzun yıllar boyunca bir kenara atılan eser, yazarın büyük mücadelesi sonucu Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla beraber 1989'da yayımlanır ve okura sunulur.

Bu çalışmada “Gök Tuğ” romanında geçen kahramanlar dünyasından bahsedilecek ve halk kültürleri

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Kırgız edebiyatı, Tügölbay Sıdıkbekov, Gök Tuğ, Romanı, Kahraman tipler, Halk kültürü

HERO TYPES AND FOLK CULTURE IN TÜGÖLBAY SIDIKBEKOV'S NOVEL GÖK TUĞ

Abstract

Tügölbay Sıdıkbekov, who played an important role in the development and shaping of contemporary Kyrgyz literature, was born in the Isık Göl region of Kyrgyzstan in 1912 and passed away in 1997 at the age of 85.

Having entered the literary world with his poems, Sıdıkbekov later made his name known with his prose works. Like the authors of the period, Sıdıkbekov in his works deals with the innovations in the Kyrgyz lands and the characteristics of socialist society. The novel “Kök Asaba” (Gök Tuğ) by Sıdıkbekov who has brought many important novels to contemporary Kyrgyz literature, is different from his other novels. Gök Tuğ is a novel about the history and nomadic life of the Kyrgyz in the 6th and 8th centuries. Due to the scarcity of written sources describing the medieval history of the Kyrgyz, the author greatly benefited from the oral culture of the people while writing his work. In his novel Sıdıkbekov includes the names of people and stature in the inscriptions in order to tell the Kyrgyz living in the Middle Ages, military ranks used in those periods, weapons, tradition and ethnographic elements. Although the writing process of the novel Gök Tuğ, which started with the sentence ‘The

¹ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, mayramgul@hotmail.com

eldest Turk of 8 boys', in 1971, it was not allowed to be published. The work, which was thrown aside for many years, was published in 1989 with the dissolution of the Soviet Union as a result of the great struggle of the author and presented to the reader.

In this study, the world of the hero types stated in Gök Tuğ will be mentioned and folk cultures will be determined.

Key Words: Contemporary Kyrgyz literature, Tügölbay Sıdıkbekov, Gök Tuğ, Hero

ADALET AĞAOĞLU'NUN DAR ZAMANLAR ÜÇLEMESİNDE POSTMODERN YANSIMALAR

Mustafa AYDEMİR¹

Oya ASLAN²

Özet

Dünya'da yaşanan ani değişimlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan postmodernizm, modernizmin canlılığını yitirmesinden sonra kendine geniş bir kullanım alanı bulmuştur. Kişiyi temel alması dolayısıyla edebiyatta çokça yer edinen postmodernizm, Batı edebiyatında önemli bir yere sahipken Türk Edebiyatı'nda da son zamanlarda yoğun ilgi görmüştür. Genel özelliği kuralsızlık olan bu görüş, beraberinde farklı anlayışların da edebiyata girmesine neden olmuştur.

Son dönem yazarlarımızdan Adalet Ağaoğlu, postmodern yazarlar arasında sayılmış ve Dar Zamanlar adını verdiği üçlemesinde (Ölmeye Yatmak, Bir Düğün Gecesi ve Hayır) postmodernizmin bazı tekniklerinden faydalanmıştır. Muhteva ve biçim olarak postmodernizme bağlı kalan yazar; metinlerarasılık, üstkurmaca, ironi, alıntı, gönderge ve kolaj yöntemlerinden de faydalanarak eserlerinin postmodern eserler arasında yer almasını sağlamıştır. Yazar, eserlerinde yer alan postmodern teknikler sayesinde kendi edebi görüşünü de okuyucuya aktarmayı başarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adalet Ağaoğlu, postmodernizm, Dar Zamanlar

POSTMODERN REFLECTIONS ON ADALET AĞAOĞLU'S NARROW-TIME TRILOGY

Abstract

Postmodernism emerged as a result of the sudden changes in the world, after the loss of vitality of modernism, has found a wide area of use for itself. Postmodernism, which took place mostly in literature on the basis of the person, has an important place in Western literature, and has attracted an intense interest in Turkish literature. This view, which is the general characteristic of the rule, has led to the introduction of different concepts into literature.

Adalet Ağaoğlu, one of our recent writers, has benefited from some techniques of postmodernism in his triumphant (dying, a wedding night and no), which he called postmodern. The author, who remained dependent on postmodernism as a form of content, made use of the methods of textual duplication, phonology, irony, excerpt, postage and collage, and provided his works to be among postmodern works. Thanks to the postmodern techniques in his works, the writer managed to convey his literary opinion to the reader.

Key Words: Adalet Ağaoğlu, postmodernizm, Dar Zamanlar

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, maydemir758@hotmail.com

² Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi.

AHMET HAŞİM'İN ŞİİRLERİNE PSİKANALİTİK BİR YAKLAŞIM

Mustafa AYDEMİR¹

Özet

Sigmund Freud'un (1856-1939) 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkardığı psikanaliz yöntem, sanat ve edebiyatta önemli yeri olan bir kuramdır. İnsanın davranış biçimlerinin temelinde bilinçaltının bulunduğunu iddia eden bu kurama göre, sanatçının hayatı, çocukluğu, ailesi, eğitimi, yapıp ettikleri, onun sanat eserinin şekillenmesinde önemli bir yere sahiptir. Ahmet Haşim, kişisel ve bilinçaltı konularını sıklıkla şiirlerine yansıtmasıyla ön plana çıkan bir şairdir. Haşim'in şiirlerindeki yalnızlık, kaçış, bunalım ve kaotik söylem, onun psikolojisinin izlerini taşımaktadır. Zira Haşim'in iç çatışmalarının kaotik düzlemde yarattığı trajik durumlar, onun poetikasının da temelini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada amaç, Haşim'in şiirlerinden hareketle onun psikolojik yönünü ortaya çıkarmaktır. Bir karakteri ortaya çıkarmayı amaç edinen psikanalizm, şairi ancak yazdıklarından ve kullandığı dil üzerinden çözmeye ve tahlil etmeye çalışır. Dolayısıyla Haşim'in kullandığı şiir dili ve ifadelerinden hareketle bir sağaltım işlemi yapılarak onun psikolojik ve bilinçaltı durumu ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Haşim, Psikanalizm, yalnızlık, kaçış, Edebiyat ve Psikoloji

A PSYCHOANALYTICAL APPROACH TO AHMET HAŞİM'S POEMS

Abstract

The method of psychoanalysis that Sigmund Freud (1856-1939) developed in the late 19th and early 20th centuries is an important theory in art and literature. According to this theory, which claims that the subconscious is the basis of human behavior, the artist's life, childhood, family, education and activities have an important role in shaping his work of art.

Ahmet Haşim is a poet who comes into prominence with his personal and subconscious subjects frequently reflected in his poems. The loneliness, escape, depression and chaotic discourse in Haşim's poems bear the traces of his psychology. Because the tragic situations created by Haşim's internal conflicts in the chaotic plane form underlie his poetics.

The aim of this study is to reveal the psychological aspects of Haşim with regard to poems. Psychoanalysis, which aims to reveal a character, tries to solve and analyze the poet only from his writings and the language he uses. Therefore, a treatment process will be made based on Haşim's poetry language and his expressions and its psychological and subconscious state will be revealed.

Key Words: Ahmet Haşim, Psychoanalysis, loneliness, escape, Literature and Psychology

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, maydemir758@hotmail.com

Sevim Ak'ın Roman ve Hikâyelerinde Halk Bilimi Öğeleri

M. Halil Sağlam¹

Dilan Sincaroğlu²

Özet

Halk bilimi, toplumun örf, âdet, din, dil, inanç, kültür ve sanat gibi sosyal değerlerini inceleyen bilim dalıdır. Konusunu toplum hayatından alan bütün roman ve hikâyelerde farklı nitelikte ve nicelikte halk bilimi unsurları bulunmaktadır. İçeriğinde halk bilimi unsurları bulunan roman ve hikâyeler ait oldukları toplumların sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtmaktadır. Halk bilimi öğeleri üzerine kurgulanan roman ve hikâyeler, bireylerin kişisel gelişimine katkısı sağlamaktadır. Dolayısıyla bireylerin, halk bilimi öğeleriyle zenginleştirilmiş roman ve hikâyeye okumaları teşvik edilmelidir. Fakat Türk edebiyatında içeriğinde halk bilimi öğeleri bulunan roman ve hikâyelerin sayısı sınırlıdır. Var olan eserlerin ise çocuga ve gençlere yönelik yönleri tartışma konusudur. Bu bildiride Sevim Akın'ın çocukluk ve gençlik dönemi roman ve öykülerinde halk bilimi öğeleri analiz edilmektedir. Araştırma, yazarın Az Buçuk Teo, Vanilya Kokulu Mektuplar, Gemicici Dedem, Puf, Pufpuf, Cuf, Cufcuf ve Cino, Babamın Gözleri Kedi Gözleri romanları ve Toto'nun Sınıfı, Dörtgöz, Mahalle Sineması, Uçurtmam Bulut Şimdi hikayeleriyle sınırlandırılmaktadır. Araştırma sonucunda Sevim Ak'ın romanlarının ve öykülerinin ortak halk kültüre ait değerleri taşıdığı ve bireylerin kişisel gelişimine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sevim Ak, roman ve hikâyeler, halk bilimi

Folk Science Elements in Sevim Ak's Novels and Stories

Abstract

Folklore is a science that examines the social values of society such as customs, customs, religion, language, belief, culture and art. All the novels and stories that take their subject from the life of society contain elements of folklore of different quality and quantity. Novels and stories that contain folklore elements reflect the social and cultural characteristics of the societies to which they belong. Novels and stories based on folklore elements contribute to the personal development of individuals. Therefore, individuals should be encouraged to read novels and stories enriched with folklore elements. However, the number of novels and stories with folklore elements in Turkish literature is limited. The relativistic aspects of existing works to children and young people are the subject of discussion. This paper analyzes folkloric elements in novels and stories of Sevim Akın's childhood and youth. The research is limited to the stories of the author's Az Buçuk Teo, Vanilya Kokulu Mektuplar, Gemicici Dedem, Puf, Pufpuf, Cuf, Cufcuf ve Cino, Babamın Gözleri Kedi Gözleri novels and Toto'nun Sınıfı, Dörtgöz, Mahalle Sineması, Uçurtmam Bulut Şimdi. As a result of the research, it has been found that Sevim Ak's novels and stories have values belonging to the common folk culture and are capable of contributing to the personal development of individuals.

Key Words: Sevim Ak, novel and story, folklore

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, mhalil.saglam@gmail.com

² Siirt Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi.

SAİT FAİK'İN HİKÂYELERİNDE KARAKTERLER DÖNÜŞÜMÜ

M. Halil Sağlam¹

Sevnur KORKUT²

Özet

Sanat eserleri, sanatçının hayata ve insana bakış açısından izler taşır. Sanat eseri bir anlamda sanatçının iç dünyasını görünür ve anlaşılır kılar bir objedir. Sanatçının hayata ve insana karşı bakış açısı değiştikçe eserlerinin tematik yapısında da değişim gerçekleşmektedir. Özellikle şairlerin ve yazarların eserlerinde bu zihinsel değişimi çok daha açık görmek mümkündür. Bu bildiride Türk edebiyatının seçkin yazarları arasında bulunan Sait Faik'in hikâyelerindeki karakterler dönüşümü incelenmektedir. Sait Faik'in hikâyeleri onun hayata ve insana bakış açısına göre üç döneme ayrılmaktadır. Yazar, İlk dönem hikâyelerinde (Semaver, Sarnıç) hayatı sever, insanlara değer verir, yapıcı ve pozitifdir. İkinci dönem hikâyelerinde (Lüzumsuz Adam, Son Kuşlar) hayata ve insanlara karşı olumsuz tavır takınır. Son dönem hikâyelerinde (Alemdağ'da Var Bir Yılan) ise insanlardan uzaklaşır, hatta onları düşünce dünyasından çıkarmaya çalışır. Yazar son dönemde insanlardan ve hayattan kaçış psikolojisi yaşar. Sait Faik'in hikâyelerindeki karakter dönüşümü onun hayata ve insanlara karşı bakış açısını yansıtır. Hikâyelerindeki karakterlerin nitelik ve nicelik bakımından değişimi ve dönüşümü onun psikanalitik gerçekleriyle ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Sait Faik, karakter dönüşümü

CHARACTER TRANSFORMATION IN THE STORIES OF SAIT FAIK

Abstract

Works of art carry traces from the perspective of the artist to life and human. In a sense, the work of art is an object that makes the artist's inner world visible and understandable. As the perspective of the artist towards life and human changes, the thematic structure of his works also changes. Especially in the works of poets and writers, it is possible to see this mental change more clearly. This paper examines the transformation of the characters in the stories of Sait Faik, one of the outstanding writers of Turkish literature. Sait Faik's stories are divided into three periods according to his view of life and human. The author loves life in his early stories (Samovar, Cistern), values people, is constructive and positive. In his second period stories (Lussuz Adam, Son Birds), he takes a negative attitude towards life and people. In his recent stories (Alemdağ'da Var Bir Yılak), he goes away from people and even tries to remove them from the world of thought. The change and transformation of the characters in Sait Faik's stories in terms of quality and quantity are related to his psychoanalytic realities.

Key Words: STORIES, SAIT FAIK, TRANSFORMATION

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, mhalil.saglam@gmail.com

² Siirt Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, sevnurkorkut@gmail.com

FUZÛLÎ'NİN LEYLÂ Ü MECNÛN MESNEVİSİNDE KADININ SOSYAL HAYATTAKİ YERİ

Özet

Faruk SÖNMEZ¹

Leylâ ü Mecnûn hikâyesi Doğu edebiyatlarında en çok işlenen mesnevi konularından biridir. Leylâ ü Mecnûn hikâyesinin menşei Arap edebiyatı olmakla beraber; hikâye Fars, Türk ve Urdu edebiyatlarındaki pek çok şair tarafından işlenmiştir. Fars edebiyatında en güzel Leylâ ü Mecnûn mesnevisini yazan Nizam-i Gencevi'dir. Gencevi'nin bu mesnevisi gerek Fars gerekse Türk şairleri için bir model teşkil etmiştir. Türk edebiyatında ise Alî Şîr Nevâî, Fuzûlî, Behîştî, Celîlî gibi şairler başta olmak üzere pek çok şair tarafından Leylâ ü Mecnûn mesnevileri kaleme alınmıştır. Bunlar içerisinde kuşkusuz en güzel mesnevi Fuzûlî'nin Leylâ ü Mecnûn'udur. Fuzûlî, Leylâ ü Mecnûn'u yazarken Nizam-i Gencevi'nin mesnevisini okumuş ve ondan etkilenmiştir. Fuzûlî, mesnevisini yazarken daha önce yazılan Leylâ ü Mecnûn'lardan etkilenmekle beraber; hikâye ile ilgili kendisi de bazı tasarruflarda bulunmuştur.

Mesnevide sosyal hayat canlı bir şekilde yansıtılmıştır. Sosyal hayatın en önemli temel taşlarından olan kadınlara da çokça yer verilmiştir. Çalışmamızda Fuzûlî'nin Leylâ ü Mecnûn mesnevisinde kadınların; aile, kültür ve toplumsal hayattaki konumları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fuzûlî, Mesnevi, Leylâ ü Mecnûn, Kadın

THE PLACE OF WOMAN IN SOCIAL LIFE IN FUZULI'S MASNAWI "LAYLA AND MAJNUN"

¹ Araş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, faruksonmez123@hotmail.com,

KINALI-ZÂDE HASAN ÇELEBİ, TEZKİRETÜ'Ş-ŞU'ARÂ'SINDA LATİFİ'YE YÖNELTTİĞİ ELEŞTİRİLER

Özet

Faruk SÖNMEZ¹

Eski Türk edebiyatında şairler hakkında en ayrıntılı bilgi veren kaynakların başında tezkireler gelmektedir. Edebiyatımızda tezkire yazma geleneği XV. yüzyılda başlayıp XIX. yüzyıla kadar devam etmiştir. Bu süreç içerisinde toplam 36 tezkire kaleme alınmıştır. Tezkire yazarı, şairlerin biyografilerini ortaya koyarken yazılı ve sözlü pek çok kaynaktan yararlanır. Yazılı ve sözlü kaynaklardan elde edilen bu bilgiler; tezkirecinin de bilgisi ve üslubuyla bir eser meydana getirir. Tezkirecilik geleneği içerisinde, şairlerle ilgili verilen bilginin doğruluğu ve güvenilirliği tezkirecinin kullandığı kaynaklara bağlıdır. Tezkire yazarı, yazılı kaynak olarak; tarih kitapları, biyografik eserler, tarih düşürmeler, duvar yazıları, mektuplar ve mezar taşları gibi kaynaklardan istifade etmiştir. Bu kaynaklarla beraber tezkireci kendisinden önce kaleme alınmış şair tezkirelerinden de yararlanmıştır. Kendisinden önce yazılan şair tezkirelerinden istifade eden tezkirecilerden biri de Kınalı-zâde Hasan Çelebi'dir. Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-şu'arâ'sında kendisinden önce tezkire yazan âşık Çelebi ve Latîfi'ye sık sık müracaat etmektedir. Kınalı-zâde Hasan Çelebi, eserini meydana getirirken kendisinden önce tezkire yazan Latîfi'den istifade etmekle beraber, kendisini çoğu yerde eleştirir. Çalışmamızda Hasan Çelebi'nin tezkiresini oluştururken, Latîfi'ye yönelttiği eleştiriler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-şu'arâ, Latîfi, Eleştiri

THE CRITICISMS OF HASAN ÇELEBİ IN HIS WORK NAMED TAZKİRA AL-SHUARA TO LATİFİ

Abstract

Tazkiras are the leading sources that provide the most detailed information about poets in ancient Turkish literature. The tradition of writing tazkira in our literature started in XV. century and continued until XIX. century. During this period, totally 36 tazkira was written. The tazkira author uses many sources, both written and verbal, to present the biographies of poets. This information obtained from written and oral sources constitutes a work with the knowledge and style of tazkira author. Within the Tazkira-ship tradition, the accuracy and reliability of the information given about the poets depends on the sources used by the tazkira author. As written sources, the Tazkira author used sources such as history books, biographical works, chronogram, graffiti, letters and tombstones. Together with these sources, the tazkira author also benefited from the poet tazkiras written before him. Kınalı-zâde Hasan Çelebi is one of the tazkira writers who utilized the poet tazkiras written before him. Kınalı-zâde Hasan Çelebi frequently applies to the Aşık Çelebi and Latîfi, who wrote the tazkira before him in his work named Tazkira al-Shuara. Kınalı-zâde Hasan Çelebi, while writing his work, took advantage of Latîfi, who wrote a tazkira before him, but criticized him many times. In our study, while composing his tazkira, Hasan Çelebi's critique to Latîfi will be emphasized.

Key Words: Kınalı-zâde Hasan Çelebi, Tazkira al-Shuara, Latîfi, Criticism

¹ Araş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, faruksonmez123@hotmail.com,

TÜRK İSLAM SANATI ‘TEZHİB’İN’’ GELENEKTEN GELECEĞE ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Betül COŞKUN ÇELİK¹

Özet

Orta Asya’dan günümüze kadar varlığını sürdürmüş tezhib sanatı; yaşadığı coğrafya’dan, karşılaştığı kültürlerden, sosyo politik olaylardan etkilenerek gelişim göstermiş ve sonunda Türk İslam sanatları içerisinde varlığını sürdürmüştür. Altınlamak, altınla süslemek anlamına gelen Tezhip sanatı, Arapça Zeheb kökünden türemiştir. Tezhip sanatı kendine has özelliklere sahip olmasından dolayı bu özelliklerini farklı tarihsel dönemlere yansıtmıştır. Bunlardan en önemlileri İslam öncesi Tezhip sanatı, XV. yüzyıl Fatih Devrinden sonra XVI. yüzyıl Osmanlı tezhibinin yükseliş dönemi ve XVII. yüzyıl tezhip sanatının duraklama dönemi sayılabilir. Ayrıca, Tezhip sanatı XVIII. yüzyılda batı etkisi altına girmiş ve Cumhuriyet dönemi ile birlikte ayrı ayrı özellikler göstermiştir. 21. Yüzyıl Tezhip sanatı ise tüm bu gelişim evreleri ışığında harmanlanmış ve her sanatçı kendine has bir uslu oluşturmıştır. Tezhip sanatının uygulandığı ilk dönemler ile günümüzde yapılan tezhip uygulamalarının tasarım, renk, malzeme özellikleri bakımından farklılık göstermesi, klasik anlayıştan kopuş olarak nitelendirilmiş olsa da daha fazla sayıda kişiye ulaşması ve ilgilin artmasına sebep olması bakımından etkili olmuştur. Bu çalışmada; Tezhip sanatının çıkış noktası, gelişimi ve son durumu hakkında bilgiler verilmesi ve ekol olmuş örnekler üzerinden gelenekten geleceğe tezhip sanatının karşılaştırılmasının yapılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk İslam Sanatı, Tezhip Sanatı, 21.Yüzyıl.

THE STUDY OF TURKISH ISLAMIC ART ’’ILLUMINATION’’FROM TRADITIONS TO FUTURE

Abstract

The art of illumination from Central Asia to the present; affected by geography, societies and socio-political events, and eventually, the Turkish Islamic arts continued to exist. The art of illumination, which means gold and gold, is derived from the Arabic root of Zeheb. Illumination art has its own characteristics and reflects these features to different historical periods. The most important of these pre-Islamic illumination art, XV. XVI. century Ottoman illumination period and XVII. century gilding. In addition, illumination art XVIII. century under the influence of the West and the Republican period has shown separate features. The 21st century illumination art is blended in the light of all these stages of development and each artist has created a unique style. Although the gilding applications made in the first periods of the art of illumination were different in terms of design, color and material characteristics, it was effective in reaching more people and increasing the interest even though it was described as a break from the classical understanding. In this study; The aim of this course is to give information about the starting point, development and the latest status of the illumination art and to compare the illumination art from tradition to the future through the examples.

Key words: Turkish Islamic Art, Illumination Art, 21st Century.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, betulcoskun@hotmail.com

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİNDE YER ALAN AYASOFYA 03842 ADLI YAZMA ESERİN MİNYATÜR SANATI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Betül COŞKUN ÇELİK¹

El yazmaları; insanoğlunun hem medeniyet hem kültürel açıdan sonraki nesillere daha kalıcı ve anlamlı izler bırakan tarihi belgelerimiz olmuşlardır. Matbaanın icat edilmesinden önce el ile yazılmış ve bu şekilde çoğaltılmış olan tarihi belgeler, ait oldukları dönemin sanatsal özelliklerini yansıtan kitap sanatları ile bezenerek farklı bir boyut kazanmışlardır. Özellikle minyatür sanatı ile bezenen yazmalar, Türk-İslam Kültürünün değişim ve gelişim sürecini takip edebilmek açısından büyük önem taşımaktadır. Kökeni Latince “ Miniare” kelimesine dayanan ve kırmızı ile boyamak anlamına gelen minyatür ve sanatı, kütüphaneler aracılığı ile günümüze ulaşmış sanat eserleridir. Bu çalışmanın konusunu, çeşitli yazma eserleri bünyesinde barındırması açısından önem taşıyan Süleymaniye Kütüphanesi ve bu kütüphane bünyesinde yer alan Ayasofya 03842 envanter numarası ile kayıtlı olan İran edebiyatına ait bir yazmanın minyatür sanatı açısından değerlendirilmesi oluşturmaktadır. El yazmasının envanter kayıtlarına ulaşarak tespit fişi oluşturulmuş, minyatürlü sayfaların çizimleri yapılarak renk, kompozisyon ve üslup özellikleri bakımından analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: El yazma, Minyatür, Sanat.

INVESTIGATION OF HAGIA SOPHIA 03842 IN SÜLEYMANİYE LIBRARY IN TERMS OF MINIATURE ART

Abstract

Manuscripts; They have been our historical documents that left more permanent and meaningful traces of human beings to the next generations both in terms of civilization and culture. These historical documents have gained a different dimension by being decorated with book arts that reflect the artistic characteristics of the period they belong. Especially the manuscripts, which are adorned with miniature art, are of great importance in terms of following the change and development process of Turkish-Islamic Culture. Miniature and miniature art, which originates from the Latin word “Miniare ve and means painting with red, is a work of art that has survived through libraries. The subject of this study is the evaluation of a manuscript of Iranian literature registered with the inventory number of Hagia Sophia 03842 and Suleymaniyah Library which is important in terms of containing various manuscripts in terms of miniature art. The inventory records of the manuscript were reached and the identification slip was created.

Key words: Manuscript, Miniare, Art.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, betulcoskun@hotmail.com

AHMET ADNAN SAYGUN'UN TÜRK HALKBİLİMİ ALAN ARAŞTIRMALARINA KATKILARI

Songül Çakmak¹

Özet

Cumhuriyet dönemi bestekarlarından Ahmet Adnan Saygun'un müzik bilimine getirdiği çağdaşlaşma ve yenilik fikirleri, bu alandaki çalışmaların hız kazanmasında ve sistemli sunulmasında çok önemli bir adımdır. Dönemin koşullarında yaşanan siyasi durumun verdiği etkiden ötürü Batı müziği eğilimi ve "Halka Yönelme" politikaları Saygun'u bu inceleme alanına yöneltmiş ve halk müziğini çağdaş medeniyetler seviyesine getirebilmek amacıyla kendisi için bilimsel anlamda bir ilk olan halk kültürü araştırmacılığı vazifesini layıkıyla yerine getirmiştir. Bu makalede Ahmet Adnan Saygun'un daha önce yeterince değinilmeyen halk kültürü araştırmacılığı yönüne değinilmiştir. Avrupa'nın farklı ülkelerinde özellikle Paris, Londra, İsviçre gibi ülkelerde yapılan kongrelerde Türk Halk Müziği Alan Araştırmaları Kriterleri ve Pentatonizm hakkında önerdiği önemli görüşlerin olduğu bilinmektedir. Halk kültürü araştırmalarında; halk müziği ve halk dansı hakkında yaptığı derleme çalışmaları ve edindiği bilgiler doğrultusunda gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında gerçekleştirilen kongrelerde yeni yönelimleri raporlar halinde sunarak Türk kültürünü yaşatmaya ve yaymaya çalışmıştır. Saygun'un Türk Halkbilimine katkısı yadsınamayacak kadar büyük ve önemlidir. Bu doğrultuda yapmış olduğu çalışmaları bütün olarak sunabilmek için yurtdışındaki yayınlarının İngilizce ve Fransızca çevirilerini yapmış olan İlhami Gökçen (Kanada) arşivinden faydalanılmıştır. Şimdiye kadar çevirisi yapılmamış Fransızca ve İngilizce çevirilerden faydalanılarak yurtdışındaki yayınlarıyla ülkemizi yücelten kültür elçimizin çalışmaları bu makalede özgün bir açıklamalı bibliyografya halinde sunulmuştur. Ayrıca Türkiye'de Saygun ile ilgili yazılmış kitap, tez, makale, bildiri yazıları incelenerek halk kültürü araştırmacılığı yönüne değinen bütün kaynaklar taranmış olup betimsel bir tarama yöntemi izlenerek makale oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Adnan Saygun, Türk Halk Kültürü, Alan Çalışmaları, Türk Halk Müziği Derlemeciliği, Türk Halk Müziğine Çağdaş Yönelim, Etnomüzikoloji

AHMET ADNAN SAYGUN'S CONTRIBUTION TO TURKISH FOLKLORE STUDIES

Abstract

The ideas of modernization and innovation brought to music science by Ahmet Adnan Saygun, who is one of the composers of the Republican era, is a very important step in the acceleration and systematic presentation of the works in this field. Due to the political situation in the conditions of the period, Western music tendency and "orientation to public" policies led Saygun to study in this area and In order to bring the folk music to the level of the musi of the contemporary civilizations by benefiting from Western music education, it has turned to folk culture research with a scientific approach. In accordance with the folk culture research; folk music and folk dance compilation and acquired information, by presenting new orientations in reports in the congresses held both at home and abroad, he tried to sustain and spread the Turkish culture with the ideology of nationalism. In this article, the contribution to Turkish Folklore of Saygun's suggestions about Turkish Folk Music Field Research Criteria which he offered in congresses held in different countries of Europe, especially in Paris, Venice, Switzerland, America are investigated. To be able to present the work done in this direction as a whole, İlhami Gökçen archive, which translated Saygun's Works in abroad into English

¹ Öğr. Gör., Van Yüzüncü yıl Üniversitesi, songulcakmak21@gmail.com

and French, has been used. The content of its publications abroad is presented in this article as an original annotated bibliography. In addition, this article has been consisted by investigating the books, dissertations, articles, papers written in Turkey about Saygun, scanning all sources about public culture research and following a descriptive screening method.

Key words: Ahmet Adnan Saygun, Turkish Folk Culture, Field Studies, Turkish Folk Music Compilation, Contemporary Orientation to Turkish Folk Music, Ethnomusicology

TARİHÎ TIP METİNLERİNDE HEKİMLERİN VERDİĞİ TAVSİYELERİN GÜNÜMÜZ TİBBINDAKİ KARŞILIKLARI ÜZERİNE TESPİTLER

Mücahit AKKUŞ¹

Özet

Tarihî tıp metinleri, içerisindeki zengin söz varlığından dolayı önemli bir yere sahiptir. Bu metinler birçok yönüyle araştırmacılar tarafından incelenme imkânı bulmaktadır. Bilhassa Anadolu'da yazılmış metinler incelendiğinde dil, tıp tarihi, halk bilimi, anlam bilimi gibi birçok alanda çokça örneğin olduğu görülmektedir. Zengin bir sözlük bilimi malzemesi içeren bu eserler aynı zamanda yüzyıllar arasında tıp biliminin gelişimini göstermesi bakımından da değerlidir. Çoğunluğu ilaç bilimi alanında yazılmış eserlerin genel yapısı hekimlerin hastalara tavsiyesi niteliğini taşır. Eserlerde başta bitkiler olmak üzere yapılan ilaçların hastalara kullanım şekilleri anlatılır. Bunun dışında günlük hayatta sağlığı koruma ile ilgili yapılması ve yapılmaması gereken durumlar da anlatılır. Bu çalışmada o dönem hekimlerinin tavsiye ettiği durumların günümüz tıbbındaki karşılığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Eserlerde verilen örneklerle günümüzde ortaya konulan bilgiler değerlendirilecektir. Günümüzde yapılan bilimsel çalışmalar çerçevesinde görüşler ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihî Tıp Metinleri, Günümüz Tıbbı

PHYSICIANS' RECOMMENDATIONS IN HISTORICAL MEDICAL TEXTS DETERMINATIONS ON TODAY'S MEDICINE PROVISIONS

Abstract

Historical medical texts have an important place because of their rich vocabulary. These texts can be examined by researchers in many ways. When the texts written especially in Anatolia are examined, it is seen that there are many examples in many fields such as language, history of medicine, folklore and semantics. These works, which contain a rich lexicography material, are also valuable in terms of showing the development of medical science between the centuries. The general structure of the works, the majority of which is written in the field of pharmaceuticals, is the advice of physicians to patients. In the works, the use of medicines, especially plants, are explained to patients. In addition, health protection in daily life, and should be done about the situations are explained. In this study, it will be tried to determine the equivalence of the conditions recommended by physicians at that time in today's medicine. With the examples given in the works, the information put forward today will be evaluated. Within the framework of scientific studies done today, opinions will be put forward.

Key words: Historical Medical Texts, Contemporary Medicine

¹ Dr., Hitit Üniversitesi, mucahitakkus01@hotmail.com.

TÜRK SOSYOLOGLARIN SOSYOLOJİK YAKLAŞIMLARI VE DİN SOSYOLOJİSİ: ZİYA GÖKALP VE NİYAZİ BERKES ÖRNEĞİ

Nihat Oyman¹

Özet

İnsanın toplumsal yaşamının bilimsel incelemesi olarak tanımlanan sosyoloji, toplumsal yapıyı, insan ve onun inşa ettiği sosyal yapıları, toplumsal bağları ve bu bağların meydana getirdiği anekdotları, kendisine has araştırma yöntemlerle ortaya koyabilmektedir. Sosyoloji, insanın toplumsal davranışlarının her alanıyla ilgilenirken aynı zamanda hangi tür davranışların dinsel olarak nitelenebileceği de tartışma konusu olmuş ve bu da din sosyolojisinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Dinin toplumda ne tür işlevi olduğu, aile, ekonomi, siyaset, eğitim gibi toplumsal olayları ve toplumsal işlevinin ne olduğu üzerine birçok sosyoloğun görüşleri bulunmaktadır. Örneğin Comte, dinin bir hurafe ve uydurma olduğunu düşünse de aynı zamanda dinin işlevsel anlamda toplum için bir gereklilik olduğunu kabul etmiştir. Weber ise dini, anlamlı sosyal eylem ve toplumsal motivasyon olarak ele almıştır. Bu bağlamda Türk sosyologların sosyolojik yaklaşımı ışığında din sosyolojisinin nasıl geliştiği araştırılacaktır. Bu çalışmadaki amacımız Türk sosyologların sosyolojik yaklaşımları ve din sosyolojisi anlayışlarını Ziya Gökalp ve Niyazi Berkes örneği ile ortaya koymaktır. Bu çalışma teorik bir çalışma özeliği taşısa da böylesine ampirik bir konuyu anlamak, incelemek, farklı boyutlarda değerlendirmek adına nitel araştırma yönteminden de yararlanılmıştır. Ayrıca bu konu ile ilgili bilgilere, bilimsel kaynaklardan, uzmanlarla yapılan sosyolojik söyleşilerden, dolaylı gözlemlerden ulaşılmıştır. Bu yöntemlerle elde edilen bilgilerden yola çıkarak eleştirme, karşılaştırma, bilimsel ve objektif yorumlamalara gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Sosyologları, Sosyoloji, Din Sosyolojisi

SOCIOLOGICAL APPROACHES OF TURKISH SOCIOLOGISTS AND SOCIOLOGY OF RELIGION: THE CASE OF ZİYA GÖKALP AND NİYAZİ BERKES

Abstract

Sociology, which is defined as the scientific study of human social life, can reveal the social structure, the human and its social structures, social ties and the anecdotes created by these ties with its own research methods. Sociology, while dealing with all aspects of human social behavior, has also been the subject of debate on what kind of behavior can be described as religious and this has led to the emergence of sociology religion. Many sociologists have opinions about what kind of function religion has in society, social events such as family, economy, politics, education and what social function is. For example, although Comte thought religion to be superstition and fabrication, he also acknowledged that religion is a necessity for society in a functional sense. In this context, how sociology of religion developed in the light of sociological approach of Turkish sociologists will be investigated. The aim of this study is to present the sociological approaches and sociological approaches of Turkish sociologists with Ziya Gökalp and Niyazi Berkes. Information about this subject was obtained from scientific sources, sociological interviews with experts and indirect observations. Based on the information obtained through these methods, criticism, comparison, scientific and objective interpretations were made.

Key words: Turkish Sociologists, Sociology, Sociology of Religion

¹ Atatürk Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri, Doktora Öğrencisi, n-forever-n@hotmail.com

İKİ FRANSIZ ROMANTİĞİ İKİ AYRI BAKIŞ AÇISI: CHATEAUBRIAND VE NERVAL'DE TÜRK İMGESİ

Soner AKPINAR¹

Burcu YILMAZ ÇEBİN²

Özet

Türkler ile Avrupalılar arasında ilk kitlesel karşılaşma I. Haçlı Seferi (1096-1099) esnasında olur. Haçlı Seferleri ile birlikte Avrupalılar kendi çıkarları doğrultusunda Doğu izlenimlerini öznel biçimde yazınsal metinlerde de dile getirmeye başlar. Metinlerdeki olumsuz Türk imgesi oryantalist birikimin de tohumlarını atar. Batının Doğu üzerinde üstünlük kurma eğilimi ve kendi gözünden Doğuyu anlamlandırması, Doğu-Batı arasındaki etkileşim olarak adlandırılan oryantizm, öteki kavramının epistemolojik alt yapısını oluşturur. Rönesans ve Aydınlanma dönemlerinin ardından özellikle sanayi devrimiyle birlikte teknolojik ve ekonomik gelişmişlik açısından Doğu ile arasındaki makası açan Avrupalı'da üstünlük duygusu hâkim olur. Avrupa aydınının genel zihniyetini oryantist yaklaşım belirlerken bu bakışın dışında nesnel bakış getirenler de olmuştur. Tam bu noktada Fransız İhtilali sonrası kaostan kaçmak isteyen ve Türkiye'ye gelen Chateaubriand (1768) ve Nerval (1808)'de Türk imgesinin farklılaştığına tanık oluruz. Yazarların aynı olguya iki ayrı yaklaşım getirmesi ve ayrı imge oluşturması bakımından bu durum önemlidir. Türklere dair izlenimlerini Chateaubriand Paris-Kudüs Yolculuğu (Itinéraire de Paris à Jérusalem-1811) (1946); Nerval ise Doğu'da Seyahat (Le voyage en Orient-1851) (1984) eserlerinde dile getirir. Bu çalışmada Romantik dönem Fransız edebiyatının başat temsilcilerinden Chateaubriand ve Nerval'in eserlerindeki Türk imgesini karşılaştırılacak; Chateaubriand'ın olumsuz, Nerval'in olumlu bakış açılarının alt yapısındaki temel dinamiklere değinilecektir. Her iki yazarın kurguladıkları Türk imgesi oryantizm bağlamında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Chateaubriand, Nerval, Türk/lük, oryantizm, öteki/ötekileştirme

TWO FRENCH ROMANTICISM TWO PERSPECTIVES: TURKISH IMAGE IN CHATEAUBRIAND AND NERVAL

Abstract

The first mass encounter between Turks and Europeans occurred during the First Crusade (1096-1099). Along with the Crusades, Europeans began to express their own impressions in line with their interests in literary texts subjectively. The negative image of the Turkish in texts sows the seeds of orientalist knowledge. Orientalism, which is the tendency of subordination of the West over the East and explain the meaning to East with point of West view, interaction between East and West, constitutes the knowledge of concept of the other. Europeans dominated subordination after the Renaissance and Age of Reason especially with the industrial revolution when they beats the pants off to East in the way of technological and economic development. While the orientalist approach determines the general mentality of the European intelligentsia, there are also those who bring an objective perspective. At this point, we witnessed a differentiated image of Turkish in Chateaubriand (1768) and Nerval (1808) who want to escape from the chaos after the French Revolution and comes to Turkey. This is important in that the authors bring two different approaches to the same phenomenon and form a separate image. Chateaubriand explains his impressions of Turks in the

¹ Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sonerakpinar06@hotmail.com

² Dr. Araş. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, burcuyilmazcebin@gmail.com

Record of a Journey from Paris to Jerusalem and Back (Itinéraire de Paris à Jérusalem-1811); in the event that Nerval explains in Journey to the Orient (Le voyage en Orient-1851). In these study, will be compared the Turkish image in the works of Chateaubriand and Nerval, who are one of the leading representatives of French literature in the Romantic period; is to mentioned fundamental dynamics of Chateaubriand's negative, Nerval's positive basic knowledges. The image of Turkish, which both writers have edited, will be discussed in the context of orientalism.

Key words: Chateaubriand, Nerval, Turkish/ness, orientalism, the other/ otherization.

2000 SONRASI TÜRK EDEBİYATI'NDA BİLİMKURGU

Burcu YILMAZ ÇEBİN¹

Özet

u çalışmanın konusu 2000 sonrası Türk Edebiyatı'nda bilimkurgu türünün görünüşünü ortaya koymaktır. Çalışmanın giriş kısmında bilimkurgu edebiyatının tanımına, Türkiye ve Dünya'daki gelişim seyrine değinilecektir. Bilimkurgunun popüler roman içindeki yeri ele alınıp fantastik edebiyat, ütopyalarla arasındaki benzerlikler ve farklılıklar tartışılacaktır. İnceleme kısmında ise 2000 sonrası yayımlanan bilimkurgu eserleri tasnif edilip türün gelişme, yaygınlaşma sebepleri küreselleşen dünya ile ilintili olarak yorumlanmaya çalışılacaktır. Yazarların bilimle ve teknolojiyle kurduğu ilişkinin hem yerel hem küresel ideolojik, kültürel, toplumsal ve ekonomik yapılarla ne denli ilintili olduğu çalışmanın temel sorunsalını teşkil etmektedir. Mevcut düzene karşı memnuniyetsizliklerin bilim ve teknoloji ile mi aşılmaya çalışıldığı ya da memnuniyetsizliklerin kaynağının baş döndürücü ve önü alınmaz şekilde ilerleyen bilimsel ve teknolojik gelişmeler mi olduğu sorularının cevapları aranacaktır. Çalışma 2000 sonrası yazılan roman ve hikâye türündeki eserlerle sınırlandırılmıştır. Yer yer kaleme alınan bilim kurgu eserlerinin sinema türündeki yansımalarına da değinilecek ve türler arası etkileşimden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bilimkurgu, 2000 Sonrası Türk Edebiyatı, Popüler Roman/Hikâye, Küreselleşme, Modernizm.

Science Fiction In Turkish Literature After 2000

Abstract

The subject of this study is to reveal the appearance of science fiction class in Turkish literature after 2000. In the introductory part of the study will be discussed the definition of science fiction literature, the course of development in Turkey and the world. Will be discussed the place of science fiction in the popular novel and the similarities and differences between fantastic literature and utopias. In the analysis section, will be classified science fiction works published after 2000 and the reasons of the class development, spread will be tried to be interpreted in relation to the globalizing world. The main problematic of the study is how much the relationship between the authors and science and technology is related to both local and global ideological, cultural, social and economic structures. Whether the dissatisfaction with the current order is tried to be overcome by science and technology, or whether the source of dissatisfaction is dizzying and irrevocable scientific and technological developments will be sought. The study is limited to novels and short stories written after 2000. The reflections of science fiction works in cinema will be discussed and inter-genre interaction will be mentioned.

Key words: Science Fiction, Turkish Literature After 2000, Popular Novel / Story, Globalization, Modernism

¹ Dr. Araş. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, burcuyilmazcebin@gmail.com

AZERBAIJANI BESTECİSİ TOFIQ QULIYEV'İN “QIZIL ÜZÜK” ESERİNİN ŞAN VE KLASİK GİTAR İÇİN UYARLANMASI VE GİTAR PERFORMANSINDAKİ TEKNİK VE ESTETİK DEĞİŞİMİNİN GÖZLEMLENMESİ

Mohammad-Ranjbari¹

Özet

Gitar çalgısı dünya okullarında solo çalgı olarak kabul edilmeden önce çoğunlukla şarkı eşliği için kullanılırdı. Bu naif sesli çalgının insan sesine eşlik etmek için mükemmel bir ses yatağı oluşturma potansiyeline sahip olduğu bilinmektedir. Diğer taraftan, batının klasik sanat müziğinde çok sayıda şan ve piyano eserleri mevcuttur. Azerbaycan klasik müzik repertuarında bu ve benzeri birçok esere rastlanır. Araştırmacı bu eserlerin bazısının klasik gitar ile yorumlanmasında farklı bir estetik yaklaşım ve yorum olabileceği kanaatindedir. Bu çalışmada Azerbaycan bestecisi Tofiq QULIYEV'in Bextiyar film müziği için yazdığı mahnılarından Qızıl Üzük ele alınmıştır. Araştırmacı bu eserin piyano partisini gitar çalgısına uyarlama esnasında gitarın teknik ve müzikal özelliklerine uygun biçimde işlemiştir. Eserin orijinal yapısının bozulmamasına dikkat edilmiş, harmoni kurallarına uygun biçimde uyarlanmıştır. Yeni edisyonu oluşturmak için eser tekrar nota yazım programında gitar notasyonuna uygun biçimde yazılmıştır. Sunum öncesi eserin gitara çevrilmiş edisyonu ve piyano versiyonundan kesitler alınarak karşılaştırılmıştır. Sunumda eserdeki değişikliklerin doğru anlaşılabilmesi için dinletilecektir ve uyarlama esnasındaki değişiklikler sergilenip anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tofiq Quliyev, Qızıl Üzük, Gitar Müziği, Klasik Gitar, Transkripsyon

TRANSCRIPTION OF AZERBAIJANI COMPOSER TOFIQ QULIYEV'S “QIZIL ÜZÜK” FOR VOICE AND CLASSICAL GUITAR AND OBSERVING ITS TECHNICAL AND AESTHETIC CHANGING ON GUITAR PERFORMANCE

Abstract

The guitar instrument was often used for singing before being accepted as a solo instrument in world schools. It is known that this naive sound instrument has the potential to form a perfect sound bed to accompany human voice. On the other hand, there are many voice and piano works in the classical art music of the west. In Azerbaijan classical music repertoire, so many pieces like this are found. The researcher is of the opinion that some of these works may have a different aesthetic approach and interpretation when it will transcript to classical guitar. In this study, Azerbaijani composer Tofiq QULIYEV's Qizil Üzük, one of the folk songs written for Bextiyar film soundtrack, is discussed. During the adaptation of the piano part of this piece to the guitar instrument, the researcher try to put the technical and musical characteristics of the guitar on new edition. The original structure of the work was kept intact and it was adapted with observing the rules of harmony. In order to create the new edition, the work was rewritten in the note writing program in accordance with the guitar notation. Before the presentation, the transcribed version of the work and piano edition would be took samples and compared. It will be played in order to understand the correct presentation of the changes in work and alterations will be described exhibited during adaptation.

Key Words: Tofiq Quliyev, Qızıl Üzük, Guitar Music, Classical Guitar, Transcription

¹ Dr. Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mohammadranjbari@yyu.edu.tr,

AZERBAIJAN COMPOSER AKŞIN ALİZADE’NİN “CENGI” ESERİNİN KLASİK GİTAR QUARTET’E (DÖRTLÜ) UYARLANMASI SÜRECİNDE ÖNERİLEN YORUM VE TEKNİK DEĞİŞİKLİKLER

Mohammad-Ranjbari¹

Özet

Bildiğimiz gibi her toplumun müziği kendisine özel karakteristik ses örgüsü vardır. Azerbaycan klasik müziği de bu konuda dünyada ayırt edilebilecek izler bırakmıştır. Avrupa sanat geleneğinde klasik müzikte eserler bazen,yazılan çalgı dışındaki enstrümanlarda uyarlanabilmektedir. Bu olgu farklı çalgı özelliklerinden etkilenerek o eserin yorumuna yenilikler katabilmekte ve aynı zamanda o esere farklı bir estetik bakış açısıyla yaklaşip yorumlayabilme imkânı yaratmaktadır. Dolayısıyla Azerbaycan müziğinin de yeni şivelerde yorumlanması, yeni bir estetik anlayış ortaya konularak değerlendirilmesi gerektiği kanısındayım. Bundan dolayı başyapıt ve aynı zamanda popüler olan Azerbaycan müziğinden örnek eserleri seçip uzmanlık alanım olduğu klasik gitar çalgısına uyarlamaya başladım. Akşın ALİZADE’nin bağımsız yazılmış ve çok tanınan “Cengi Eseri” aslında bir Sextet (Altı Enstrümana) biçiminde yazılmıştır. Bundan dolayı Transkripsiyon veya uyarlama sırasında klasik gitar çalgısına özel teknik sınırlılıkları ve ses genişliğini göz önünde bulundurarak, eserin bütünlüğünü bozmamak için çaba gösterilmiştir. Uyarlama sırasında gitar çalgısına özel teknik işlemleri yapılmıştır. Bu işlemler klasik ve çağdaş harmoni kurallarına dayanarak gerçekleştirilmiştir. Bildiride orijinal yazı ve araştırmacının edisyonundan kesit alınıp karşılaştırılarak sunulacaktır. Ayrıca dört gitara uyarlanmış eseri sunum esnasında dinletilecektir.

Anahtar Kelimeler: Akşın Alizade, Gitar, Transkripsiyon, Cengi, Gitar Dörtlüsü

SUGGESTED INTERPRETATION AND TECHNICAL CHANGES DURING THE ADAPTATION OF AZERBAIJANI COMPOSER AKŞIN ALIZADE’S “CENGI” FOR THE CLASSICAL GUITAR ENSEMBLE

Abstract

As we know, every society has its own music characteristic. Azerbaijani classical music has also left distinct traces in the world. In the European art tradition, classical music can sometimes be adapted to instruments other than the written instrument. This phenomenon is influenced by different musical instrument characteristics and it can add innovations to the interpretation of the work and at the same time provides the opportunity to approach and interpret the work with a different aesthetic point of view. Therefore, I believe that the Azerbaijani music should be interpreted in new accents and evaluated by putting forward a new aesthetic understanding. Therefore, I chose the masterpiece and the popular Azerbaijani music and started to adapt it to my classical guitar instrument. Akşın ALİZADE's independently written and well-known work “Cengi“ is written in the form of a Sextet (Six Instruments). Therefore, during the transcription or adaptation for the classical guitar, taking into account the technical limitations and sound register, efforts have been made to keep the integrity of the work. During the adaptation, guitaristic technical supplements were added for the guitar instrument. These changes were carried out on the basis of classical and contemporary harmony rules. The paper will be took samples from the original edition and the researcher’s one. In addition, four guitars will be played during the presentation.

Key words: Akşın Alizade, Guitar, Transcription, Cengi, Guitar Ensemble.

¹ Dr. Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mohammadranjbari@yyu.edu.tr,

GAGAUZ TÜRKLERİNİN HALK KÜLTÜRÜNDE ALMA MOTİFİ

Nina PETROVICI¹

Özet

Gagauz Türkleri, Moldova Cumhuriyeti Gagauz Eri Özerk Bölgesi başta olmak üzere, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Rusya, Türkiye ve Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde yaşamaktadırlar. Gagauz Türklerin nüfus sayılarının üç yüz bin civarında olduğu ve bu kadar geniş coğrafyada yaşamalarına rağmen kendi kültürünü yaşatarak korumayı ve genç nesillere aktarmayı sürdürmektedirler. Son yıllarda Gagauz Türkleri gerek tarih, gerek ekonomi gerekse sosyo-kültürel hayatı üzerine oldukça fazla sayıda bilimsel çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmada ise Hristiyanlığın Ortodoks mezhebine mensup olan Gagauz Türklerinin geleneksel kültürü içerisinde yer alan “alma motifi” üzerine durulacaktır. Gagauz Türklerinin kültüründe alma çoğalmanın, doğurganlığın, sağlığın, bereketin, koruyuculuğun ve ölümden sonraki hayatın devamlılığını simgeleyen motiflerinden biridir. Çalışmada, Gagauz Türklerinin geleneksel kültürü içerisinde alma ile ilgili inançlara ve uygulamalara değinilmiş bunun yanı sıra almanın; sözlü edebiyat, yeme içme alışkanlığı, halk hekimliği ve yer adlarındaki yeri de ortaya konmuştur. Araştırmada, XIX. yüzyılın sonundan günümüze kadar Gagauz Türkleri ile ilgili yayınlanan kaynaklar ve tarafımızdan yapılan alan araştırmasında kaydedilen bilgiler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gagauz Türkleri, alma, tabu, inanç.

APPLE MOTIVE IN THE GAGAUZ FOLK CULTURE

Abstract

Gagauzian Turks, with the Gagauz Eri Autonomous Region in the Republic of Moldova in particular, are living in Ukraine, Romania, Bulgaria, Greece, Russia, Turkey and Central Asian Turkic Republics. Gagauzian population is estimated to be around three hundred thousand and despite living in such an extended geography, they have managed to protect their culture and convey it to new generations. In recent years, several scientific studies have been conducted on their history, economy and socio-cultural lives. This particular study will be addressing the “apple motive” that is found in the traditional culture of Gagauzian Turks who are believers in Orthodox Christianity. In Gagauz culture, apple is one of the motives that represents plurality, fertility, health, plentifulness, protection and afterlife. This study is addressing the beliefs and practises related to apple within the traditional Gagauz culture and it is also revealing the place of apple in oral literature, eating habits, health practises and place names. This study has been based on information from Gagauz-related resources published from the end of XIX. century to this day, as well as our findings from our field study.

Key Words: Gagauzian Turks, apple, taboo, faith.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi, ninapetrovici@ardahan.edu.tr.

HOŞYÂR KADIN'IN MECMÛ'A-İ HİKÂYÂT ADLI ESERİNDE ESKİCİL ÖGELER

Züleyha Hande Akata¹

Özet

Mecmû'a-i Hikâyât, 19. yüzyılda II. Mahmud'un II. kadını olarak bilinen Hoşyâr Kadın tarafından yazılmıştır. Ferec Ba'de's-Şidde ve Cevâmî'ü'l-Hikâyât geleneğinin devamı niteliğinde olan Mecmû'a-i Hikâyât, farklı dönemlere ait eserlerden derlenen hikâyeleri içerir. Eserin yazım özellikleri göz önünde bulundurulduğunda hikâyelerin doğrudan aktarım olmadığı, yazarın özgün yazımı ile aktardığı düşünülmektedir. 19. yüzyıla ait bir metin olmasına karşın metnin dil özellikleri klasik Osmanlı Türkçesinden farklıdır. Yazım ve dönem özelliklerine göre çeşitlilik gösterir. Yazıldığı dönem ve günümüze göre söz varlığı ve biçimbirimlerin kullanımlarında eskicil öğelere rastlanır. Türkçe sözcük ve biçimbirimlerin kullanımında döneme özgü öğeler ile eskicil öğelerin bir arada kullanılmıştır. Çalışmada Hoşyâr Kadın'ın Mecmû'a-i Hikâyât adlı eserinde eskicil öğeler tespit edilerek bu öğelerin kullanım sebepleri araştırılmıştır. Metinler arası ilişkiler, yazarın eğitim durumu ve dil öğrenim süreci, 19. yüzyıl Osmanlı edebiyatı ve dil kullanımlarının özellikleri eskicil öğelerin değerlendirilmesinde ölçüt olarak kullanılmıştır. Tespit edilen öğeler; eskicil söz varlığı ve eskicil biçimbirimler olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Bu çalışma ile hem tarihî dil çalışmalarına katkı sağlamak hem de 19. yüzyıl Osmanlı Türkçesinin dil kullanımları ile ilgili çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular, Osmanlı Türkçesini sonradan öğrenen yabancı uyruklu birinin dil kullanımları hakkında da ipuçları sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hoşyâr Kadın, Mecmû'a-i Hikâyât, Eskicil Öge, 19. Yüzyıl, Osmanlı Türkçesi.

ARCHAIC ELEMENTS IN HOŞYÂR KADIN'S MECMÛ'A-İ HİKÂYÂT

Abstract

Mecmû'a-i Hikâyât was written in the 19th century by Hoşyâr Kadın who was known as the second wife of II. Mahmud. Mecmû'a-i Hikâyât, which is a continuation of the tradition of El-Ferec Ba'de's-Şidde and Cevâmî'ü'l-Hikâyât, contains stories compiled from the works belonging to different periods. Given the stylistic characteristics of the work, it is thought that the stories were not transferred directly, but the author conveyed them by her original writing. Although it is a 19th century text, the characteristics of the language of the text differ from the classical Ottoman Turkish. They vary by writing style and characteristics of the period. Archaic elements are found in the use of vocabulary and grammatical morphemes compared to the period in which it was written and the modern day. A combination of period-specific elements and archaic elements were used together when Turkish words and grammatical morphemes were used. In this study, the archaic elements were identified in the work of Hoşyâr Kadın titled Mecmû'a-i Hikâyât and the reasons for the use of these elements were investigated. Inter-text relationships, the author's educational status and language learning process, and the characteristics of the 19th century Ottoman literature and language use were used as criteria for the evaluation of the archaic elements. The elements that were identified were examined under two headings, archaic vocabulary and archaic grammatical morphemes. It was aimed in this study both to contribute to the studies of historical languages and to make inferences about the language use in the 19th century Ottoman Turkish. The findings will also provide clues about the use of language of a person of foreign origin who learned Ottoman Turkish in later stages of her life.

Key words: Hoşyâr Kadın, Mecmû'a-i Hikâyât, Archaic Element, 19th Century, Ottoman Turkish.

¹ Araş. Gör., Ardahan Üniversitesi, zuleyhahandeakata@ardahan.edu.tr

KOZLUK-SASON'DA KONUŞULAN ARAPÇA'NIN KELİME VE CÜMLE YAPILARI ÜZERİNE

Mehmet Şirin ÇIKAR¹

Abdulhadi TİMURTAŞ²

Özet

Türkiye'de, resmi dil olan Türkçe'nin yanı sıra, daha çok günlük hayatta konuşulan başka dil ve lehçeler de vardır. Günümüzde Batman iline bağlı Kozluk, Sason ve Hasankeyf ilçelerinde de resmi dil Türkçe'nin yanı sıra konuşulan bir Arapça lehçenin varlığı da bilinmektedir. Hasankeyf coğrafi olarak kendine has bir yapıyla Kozluk ve Sason'dan ayrılmaktadır. Tarihi ve coğrafi olarak birbirine bağlı Kozluk ve Sason'da konuşulan Arapça'nın Türkiye'deki diğer Arapça lehçelerinden farklı kullanımları vardır. Garzan bölgesi olarak da bilenen ve Muş ilinin bazı yerleşim yerlerini de barındıran bu bölgede gerek fonetik ve gerekse gramer açısından kendine has özelliklere sahip sözlü bir lehçeden söz edebiliriz. Biz de bu çalışmamızda, bu iki ilçemize ait bazı sözlü edebiyata ait verileri toplayarak üst dil olan fasih Arapça'dan farklı kullanımlarını sebepleriyle birlikte ortaya koymaya çalışacağız. Bu çalışmada bizzat aktarıcıdan aldığımız ceviz ve çınar ağacı hikayesini konuşulan şekliyle aktarıp hem cümle yapısı hem de kullanılan kelimelerin kökenleri ve etkilendikleri diller açısından ele alacağız. Cümle yapılarını incelerken özellikle de Türkçe'nin cümle ve kelime açısından etkilerini irdeleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Kozluk, Sason, Arapça lehçesi, Türkçe, Garzan.

THE WORD AND SENTENCE STRUCTURES OF ARABIC SPOKEN IN KOZLUK-SASON

Abstract

In Turkey, Turkish, as well as the official language, other languages and dialects are spoken in everyday life much more are also available. Today, in Kozluk, Sason and Hasankeyf districts of Batman province, besides the official language Turkish, the existence of an Arabic dialect spoken is also known. Hasankeyf is separated from Kozluk and Sason with its unique structure. Historically and geographically interconnected Kozluk and Sason in spoken Arabic has a different use from other Arabic dialects in Turkey. In this region, which is also known as Garzan region and which includes some settlements of Muş province, we can talk about an oral dialect which has its own characteristics both in phonetic and grammatical terms. In this study, we will collect some oral literature data from these two districts and try to reveal their different uses from the upper language. In this study, we will convey the story of walnut and plane tree we received from the transmitter in terms of spoken language, both in terms of the sentence structure and the origins of the words used and the languages in which they are affected.

Key words: Kozluk, Sason, Arabic dialect, Garzan.

¹ Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, msirin@yyu.edu.tr,

² Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, atimurtas@yyu.edu.tr,

TÜRKÇE KUR'AN MEALLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Eşref İNAN¹

Mehmet Şirin ÇIKAR²

Özet

Yüce Allah gönderdiği kitap ve sahifelerde o toplumun dilini esas almıştır. İbrahim süresinin dördüncü ayetinde “Kendilerine apaçık anlatabilsin diye, her peygamberi kendi milletinin diliyle gönderdik.” şeklinde ifade edilmektedir. Akıl, hikmet ve belagat da bunun böyle olması yönündedir. Dolayısıyla son dinin temel kitabı olan Kur'an, birinci saf muhatapları olan Mekke toplumuna Kureyş lehçesi ile Arapça olarak inmiştir. Hz. Muhammed'in son peygamber olması, diğer milletlerin tercüme ve meal çalışmaları ihtiyacını doğurmuştur. Türkiye toplumunun temel ve resmi dilinin Türkçe olması da Türkçe çeviriyi zorunlu kılmıştır. Dolayısıyla bu boşluğun giderilmesi ihtiyacı, alimlerimizce hissedilmiş ve bu alanda ciddi çalışmalar yapılmıştır. Tabii ki Türk Dil Kurumu'ndan önceki Türkçe dili, günümüzle önemli bir boyutta farklılık arz etmektedir. Arapça, Farsça kelimelerin yoğunlukta olduğu o dönem Türkçesi ile yazılan meallerin bile sadeleştirilme ihtiyacı olmuştur. Elmalılı Hamdi'nin tefsir ve mealı ilk akla gelenler arasındadır. Bu alanda önemli olan bir problem de sadece meal esas alındığında yaşanan anlam karmaşasının olduğu göz ardı edilmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Meal, Türkçe, Dil, Çeviri

AN EVALUATION ON TURKISH KURAN

Abstract

Supreme Allah used the language of nations that send holly book or holly papers to them. In the fourth verse of Ibrahim Sura, " we send each prophet with his own language that he can tell everything clearly to them" stated like this. This must be like this according to mental, wisdom and eloquence. Because of that, the main book of last religous Kuran, sent with Quraysh Dialect Arabic, who they were the firsth and pure interlocutor. Because of Mohammed (Sav) was the last prophet, it was necessity to other nations working on translation and interpretation. Because Turkish nation 's mother language and official language iş Turkish, it was an obligatin to translate Kuran in Turkish. In order to abolish this need, our scholars felt this need and diş serious workings on this area. Of corse, the Turkish language that spoken before Turkish Language Association was very difgerent from the Turksih we speak today. Even the translation was done mostly in Arabic, Persian Words before need also again translate and simplify. The Translation of Elmalılı Hamdi Yazır is one of the example that occured firtstly. One of the important problem in this field is that, we should not ignore this, if we only consider translation, it causes meaning complexity.

Key Words: Kuran, interpretation, Turkish, Language, Translation

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, e.hamzainan@gmail.com,

² Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, msirin@yyu.edu.tr,

TÜRKİYE MERKEZLİ EFSANE ÇALIŞMALARINDAN ELDE EDİLEN “SONUÇLAR”IN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kürşat Öncül¹

Burcu Öğütveren²

Özet

Halkbiliminin Atatürk Üniversitesi’nde yeniden inşa edildiği süreçten itibaren halkbilimi çalışmaları içerisinde anonim halk edebiyatı ürünlerinden masal, hikaye ve efsane gibi türlere yönelik çalışmalar literatürde önemli bir yer tutmuştur. Türkiye’de efsane çalışmaları halkbiliminin yeniden canlanmaya başladığı 1980’lerden bugüne nicelik olarak önemli oranda artmıştır. Efsane çalışmalarının sayısal anlamdaki belirgin artışına karşın inceleme yöntem ve teknikleri büyük oranda benzerlik göstermektedir. Gerek yerel gerekse uluslararası niteliğe sahip çalışmaların büyük oranda Fin Yöntemi olarak bilinen yöntemle yapıldığı, bu yöntemin dışındaki çalışmaların sayısal olarak oldukça az sayıda kaldığı görülmektedir. Fin Yöntemi merkezinde gerçekleştirilen çalışmalar urform arayışından ziyâde tespit edilen motifin Türkiye’de bilinen adıyla Motif İndeks’deki motif yerinin tespitine yöneliktir. Dolayısıyla bu durum benzer nitelikli çalışmaların yoğunluğunu ve buna bağlı olarak ortak bir söylem birliğini doğurmuştur. Bildiri çerçevesinde tespit edilen lisansüstü yayınlardan hareketle, yapılan efsane çalışmalarından elde edilen sonuçlar analiz edilerek, mevcut yapı açığa çıkarılacak ve elde edilen verilerden hareketle yorum ve çıkarımlar gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda özellikle benzerlikler ve farklılıklar belirlenerek ilerleyen süreçlerde efsane çalışmalarının hangi perspektifte ilerlemesi gerektiği fikri sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Efsane, Halkbilimi, efsanelerde sonuç.

EVALUATION OF THE RESULTS ACQUIRED FROM THE TURKEY-BASED LEGENDS STUDIES

Abstract

Since the process of folklore being rebuilt in Atatürk University, among the other folklore studies, studies towards the types such as tales, stories and legends, products of Anonymous Folk Literature, have had an important place in the literature. The number of the studies of legends in Turkey has increased considerably since the folklore started its resurrection in 1980’s to date. The methods and the technics of examinations towards the significant increase of the studies of legends in terms of quantity show a great resemblance. It’s been observed that the studies that have both the local and international quality are done with the method called the “Finnish method” to a large extent and that the studies done with other methods are rather few. Finnish method centered studies are aimed at identifying the motivic place of the motive identified in Motif İndeks, as it’s known in Turkey, rather than an origin search. Therefore this situation has brought about the density of the similar studies and correspondingly, a common discourse unity. With the postgraduate publishments identified within the scope of notice, by analysing the results obtained from the legend studies, the present structure will be revealed and there will be interpretations and inferences available. In this context, by identifying especially the similarities and the differences, the idea as to the perspective in which the studies of the legends need to progress in the future will be examined.

Key words: Legend, Folklore, conclusion of legends.

¹ Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, onculkursat@gmail.com,

² MEB, Öğretmen, b.ogutveren@gmail.com,

ROMANTİK MİLLİYETÇİLİKTEN ÇİZGİ FİLM GERÇEKLIĞİNE

Kürşat Öncül¹

Özet

Bireyin ruhsal ve fiziksel gelişim sürecinde örnek alınan durumlar ve karakterlerden günümüzdeki en önemli figürlerden biri de çizgi filmler ve çizgi film karakterleridir. Halkbilimi çalışmalarında son yıllarda sıklıkla vurgulanan kahramanların sinema ve çizgi filmlere uyarlanması süreci büyük oranda disiplinler arası çalışma yoksunluğu nedeniyle romantik milliyetçilik olarak kalmakla birlikte reelde gerek masal ve destan kahramanlarının gerekse farklı sanal kahramanların görsel iletişimde yer aldığı bir gerçekliktir. Halkbilimi Türkiye’de yeni gelişmekte olan bir bilim dalı olmasına karşın çeşitli nedenlerle birçok lisansüstü çalışmanın birbirinin tekrarı olduğu ve genellikle amiyane tabirle suya sabuna dokunmayan bir yapı taşıması bu kitlenenin ortaya koyduğu ürünleri atıl ve ilgili akademisyenlerin dahi çoğu zaman sınırlı sayı okuduğu bir akademik çöplüğe dönüştürmüştür. Buna karşın çizgi film karakterleri gerek ütopyik kahramanlar gerekse dönüştürülen kahramanlarla çocuk ve gençlerin zihin dünyasında önemli bir yere erişmiştir. Bu bildiriye belirtilenler kapsamında çeşitli yaş gruplarındaki kitlelere uygulanan anketlerden hareketle çizgi film gerçekliğinin ve bu gerçekliğin kültür dünyasındaki yerinin neliği tartışılacaktır.

¹ Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, oncukursat@gmail.com.

LETAİF-İ BAHRİ'DE HAYVAN HİKÂYELERİ

Yusuf VURAN¹

Özet

Letaifnameler, kısa güldürü ve mizah amaçlı yazılan kısa hikâyelerin derlendiği veya telif edildiği eserlerdir. Bu eserlerde insan hayatında var olan hemen her şey bazen güldürü, bazen mizah ve kimi zaman da ahlaki ders vermek gayeleriyle yazılır. Hikâyeler eserlerin yazıldığı devirlerin mizah ve ahlak anlayışlarını da yansıtır. Bu eserlerden biri olan Letaif-i Bahrî ve yazarı da bu çerçevede kısaca tanıtılacaktır. Bahri, 16. asırda yaşamış bir yazar ve şairdir. Kaynaklarda hakkında çok fazla bilgiye rastlanmayan yazarın Letaifnamesi günümüze ulaşan eseridir. Dört ayrı nüshası bulunan letaifnameyi şair dört bölüme ayırmıştır. Eserin ilk bölümü, çeşitli hikayelere, ikinci bölümü mahbub ve mahbûb-dostlara; üçüncü bölüm zen ve zen-perestlere dördüncü bölüm ise hayvaniyata dair latifelere ayrılmıştır. Bu çalışmada bildiri sınırları dâhilinde olmaya daha müsait olan son bölüm-hayvaniyata dair letaif- hakkında bilgi verilecektir. Eserin bu bölümünde hayvan temsilleri ve hikâyeleri üzerinden insanlara öğüt verilmesi amacı güdülmüştür. Çalışmamızda özel olarak hayvan hikâyeleri üzerinde durulacaktır. Bahsi geçen hayvanların neler oldukları belirtilecek, bu hayvanlara hangi hasletlerin ve ahlaki özelliklerin yüklendiği hikâye örnekleri üzerinden açıklanacaktır. Konuyla ilgili hikâyelerin şekil ve içerik özellikleri hakkında bilgi verilecektir. Bu latife örnekleri fabl türüyle de ilişkilendirilecektir. Ayrıca bu hikâyelerden bazıları bildiri metninde örneklendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Letaif, Bahri, mizah, fabl, hayvan.

ANIMAL STORIES IN LETAIF-I BAHRI

Abstract

Letaifnames are works in which short stories written for humor and humor are compiled or copyrighted. In these works, almost everything that exists in human life is sometimes written for the purpose of humor, sometimes for humor and sometimes for moral lessons. The stories also reflect the humor and moral understanding of the periods in which the works were written. One of these works, Letaif-i Bahrî and its author, will be introduced briefly. Bahri is a writer and poet who lived in the 16th century. Letaifname of the author, which does not have much information about the sources, is the work that has survived to the present day. The poet divides the letha, which has four copies, into four sections. The first part of the work, various stories, the second part of mahbub and mahbûb-friends; the third section is devoted to zen and zen-perest and the fourth section is devoted to animal life. In this study, information will be given about the last section - the animal lethal - which is more suitable to be within the boundaries of the paper. In this part of the work, the aim is to give advice to people through animal representations and stories. In this study, we will focus on animal stories. It will be explained what the animals are, and what traits and moral characteristics are attributed to these animals will be explained through the story examples. Information about the shape and content features of the stories will be given. These latife examples will also be associated with the fable type. In addition, some of these stories will be exemplified in the paper.

Key words: Letaif, Bahri, humor, fable, animal.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, yvurann@gmail.com

HALİKARNAS BALIKÇISI'NIN TURGUT REİS ADLI ROMANINDA MAVİ ANADOLU HÜMANİZMİ

Doç. Dr. Seyit Battal UĞURLU¹

Hacire AKTAŞ²

Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında 1940'larda başlayan ve 1950'li yıllarda parlak dönemini yaşayan Mavi Anadolu hümanizmi, 1960'ların sonlarına kadar devam eder. Bir yandan Türk tarih tezinin edebi bir yansıması olarak şekillenen bu oluşum, Yunan ve Latin metinlerindeki insancıl düşünceyle bağ kurmakla yetinmez, Anadolu odaklı Akdeniz havzası medeniyetleriyle yakın tarihi, coğrafi ve kültürel bağları olduğu varsayımından da ilham alır ve Türk düşüncesinde farklı biçimleri gözlenen 'Anadoluculuk' düşüncesiyle de yakınlaşır. Sabahattin Eyüboğlu, Azra Erhat, Vedat Günyol ve Halikarnas Balıkçısı gibi erken Cumhuriyet dönemi sol Kemalist elitlerin denemeleri ön planda olmak üzere, farklı sanatsal ürünleriyle kimlik bulan bu düşünce, genç Türkiye'nin kültürel boşluğunu doldurma, tarihsel arka planını güçlendirme ihtiyacını karşılamak gibi bir işlevle de yüklüdür. Halikarnas Balıkçısı (1890-1973) müstearını kullanan Cevat Şakir Kabaağaçlı, Mavi Anadolu Hümanizmi görüşünü, romanlarının fonuna da yerleştiren yazarlardandır. Ege'de yaşamış uygarlıkların Anadolu'dakilerden bağımsız olmadığı görüşüne sahip yazar, buradaki mekânları, tarihsel bağlamıyla romanlarının merkezine alır, Akdeniz uygarlıklarıyla da bu bağlamda köprü kurar. Bu bildiride; Turgut Reis (1966) adlı romanı baz alınarak, yazarın Mavi Anadolu Hümanizmi düşüncesi; Batı algısı, coğrafya, tarih ve mitolojiyi kurgulayış biçimi, ulusal alegori bağlamında çözümlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mavi Anadolu Hümanizmi, Halikarnas Balıkçısı, Turgut Reis, Akdenizlilik, Anadoluculuk.

BLUE ANATOLIAN HUMANİSM İN TURGUT REİS NOVEL BY HALİKARNAS BALIKÇISI

Abstract

Blue Anatolian humanism, which started in Turkish literature in the Republican period in the 1940's and lived its bright period in the 1950's, continues until the late 1960's. On the one hand, this formation, shaped as a literary reflection of the Turkish history thesis, does not merely connect with the humanistic thought in the Greek and Latin texts, It is also inspired by the assumption that it has close historical, geographical and cultural ties with the Anatolian basin Mediterranean civilizations and the idea of Anatolianism, which has different forms in Turkish thought. Sabahattin Eyüboğlu, Azra Erhat, Vedat Günyol ve Halikarnas Balıkçısı as early Republican era, including the trial of prominent left the Kemalist elite, this idea finds identity with different artistic young Turkey to fill the cultural gap, also a function as to meet the need to strengthen the historical background it is installed. Cevat Şakir Kabaağaçlı, who used the peninsula of Halikarnas Balıkçısı (1890-1973), is one of the writers who placed the view of Blue Anatolian Humanism on the backdrop of his novels. The author believes that the civilizations that lived in the Aegean region are not independent from those in Anatolia, places it in the center of his novels in historical context and bridges Mediterranean civilizations in this context. In this declaration; Turgut Reis (1966), based on his novel, the idea of Blue Anatolian Humanism, Western perception, geography, history and form of mythology will be analyzed in the context of national allegory.

Key Words: Blue Anatolian Humanism, Halikarnas Balıkçısı, Turgut Reis, Mediterraneanism, Anadoluculuk.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ugurlu@yyu.edu.tr,

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi,, Yüksek Lisans Öğrencisi hacire.aktas00@gmail.com.

3754 NUMARALI DİYARBEKİR ŞER'İYYE SİCİLİNE GÖRE DİYARBEKİR'İN AİLE YAPISI

Uğur Çelik¹

Özet

Bu çalışmayla, hicri 1151-1154 ve miladi 1738-1741 tarihleri arasında 3754 numaralı Diyarbekir Şer'iyeye Sicil Defteri'ne göre Diyarbekir şehrinin Sicil kaynaklarına yansıyan aile yapısı incelenmiştir. Bu Sicil kaydına göre, 1738-1741 yılları arasında Diyarbekir şehrindeki aile yapısı, boşanma, mirasın vasilere paylaşılması ve ölen kişinin yerine çocuklarının atanması, Gayrimüslimlerin Müslüman olmaları konuları değerlendirilmesinde yapılarak elde edilen bilgilerin ilim dünyasının faydasına sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diyarbekir, Şer'iyeye, Sicil, Defteri Aile, Miras, Boşanma, Gayrimüslim.

DIYARBEKİR'S FAMILY STRUCTURE ACCORDING TO DİYARBEKİR SHARIA RECORDS NUMBERED 3754

Abstract

In this study, the family structure which is reflected in the records sources of Diyarbekir city has been examined according to Diyarbekir Sharia Registry Books numbered 3754 between Hijri 1151-1154 and Gregorian 1738-1741 years. According to this Registry, the information obtained by evaluating the family structure, divorce, sharing of the inheritance to the custodians and assigning the children of the deceased, and becoming Muslim of non-Muslims between the years 1738-1741 will be presented to the benefit of the scientific world.

Key words: Diyarbekir, Sharia, Registry, Book Family, Heritage, Divorce, Non-Muslim.

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, ugurcelik3055@hotmail.com

GELENEKSEL HALK MÜZİĞİ EĞİTİMİNDE USTA-ÇIRAK MESELESİ

Mehmet ÖCAL¹

Özet

Türk halk müziği geleneğinin dayandığı temel öğretim yöntemi usta-çırak ilişkisidir. Yörelere ya da yetişmiş olduğu toprakların, toplulukların değer yargılarından kaynaklanan usta-çırak ilişkisi, tarih boyunca halk müziği geleneğini nesilden nesile taşıyan ve geleneği şekillendiren önemli etkenlerden biri olmuştur. Bu müzik geleneği içerisinde önemli bir yere sahip olan usta-çırak ilişkisi geçmişten günümüze kadar yaşamış olan mahalli/yerel sanatçılar arasında bilgi, görgü ve tecrübenin iletimini sağlayan bir köprü vazifesi görmüş, bunun sonucu olarak da mahalli sanatçılık ve halk âşıklığı kollarının meydana gelmesini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel halk müziğimizde geleneksel ustalık, çıraklık eğitimi, öğretimi, yöntemi,

USTA-ÇIRAK ISSUE IN TRADITIONAL FOLK MUSIC EDUCATION

Abstract

Master-apprentice relationship is the main teaching method which Turkish folk music tradition is based master-apprentice relationship, which is arising value judgements of regions or lands, communities in which people grow, is an important factor for moving Turkish folk music from generation to generation and forming traditions. The relationship which have important role in this music tradition is a bridge between local artist to provide information, manners and experiences communications. Therefore, it provided the occurrence of branches of local artistry and minstrelsy.

Key words: Traditional craftsmanship, apprenticeship education, teaching and method in our traditional folk music

¹ Mahalli Sanatçı-Aşıklar, Geleneksel T.H.M Araştırmacısı, ocalmehmet@hotmail.com,

19. YÜZYILDA BATI DÜŞÜNCESİ VE KÜLTÜRÜNÜN OSMANLIDAKİ YANSIMASINA DAİR: KAMERALİZM, POZİTİVİZM, MATERYALİZM VE KÜLTÜREL DEĞİŞİM

Yakup Gelir¹

Özet

Osmanlı için 19. yüzyıl önemli bir döneme tekabül etmektedir. Özellikle Avrupa'daki gelişmeler farklı bir yüzyıl olduğunu gösterir. Avrupa'da akıl ve bilimle şekillenen bu çağ; oturtulmuş ekonomik, politik göstergeler ve kent düzeni ile anılır. Bu yapısal değişimin başlıca nedeni Avrupa'da önceden başlayan ve 19. yüzyılda zirveye ulaşan zihinsel değişimdir. Bu zihinsel değişimle akıl ve bilime zıtlık oluşturanlar dışarıda bırakılmış, çağın düşünürlerinin öncülüğünde dil, felsefe, edebiyat, eğitim, politika, ekonomi ve diğer kavramlar yeniden biçimlendirilmiştir. Böylelikle dünyanın diğer ülkeleriyle arasındaki makasın açılması sonucunda Avrupa, özellikle Osmanlı gibi komşu devletler için bir model olmuştur. 19. yüzyılın ilk yarısına kadar yapılan değişimlerle devlet düzeninin yeniden sağlanacağı, eski ihtişamlı günlere döneceği düşüncesine sahip Osmanlı için 19. yüzyılın ikinci yarısı farklı bir minvalde gelişir. Artık yapısal değişiklikler yerine zihinsel olarak Batı; felsefesiyle, kültürel argümanlarıyla özümser. Osmanlı bürokrasisinin ve aydınının önemli bir kesiminin dâhil olmasıyla felsefe akımları Osmanlı düşüncesinde mühim bir yer edinir. Kameralizm, pozitivizm, materyalizm ve kültürel değişim etrafında gerçekleşen bu süreç; Osmanlı'nın zihin dünyasını şekillendirmekle beraber kültürünü de değiştirir. Bu çalışmada Batı düşüncesi ve kültürünün Osmanlı'daki yansımalarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Batı düşüncesi, Osmanlı, değişim, aydın, model.

ABOUT THE REFLEXIONS OF 19TH CENTURY EASTERN THOUGHT AND CULTURE ONTO OTTOMAN

Abstract

19th century comes into a crucial time for Ottoman. The developments in Europe especially demonstrate that that is an important century. This century which is shaped with wise and science is memorized with financial standardization, political progress and urbanization. The main reason of this structural change is the mental alteration which has got its summit in 19th century. What is that not modified with wise and science has been got out through this change and many terms such as language, philosophy, literature, education, politics and economics have been reshaped by leading some important thinkers. Therefore, Europe has been a sample to be followed for its neighbours including Ottoman. Ottoman has some ideas that they must make some progress in the state system and thus probably gets its great days of before in the first half of the 19th century, but in the second half the century they think differently and aims Eastern mentality with its philosophy and cultural arguments. Then philosophical ideas and discussions come out in Ottoman and many scholars contribute those process. This process exists around some ideas like cameralism, positivism, materialism and some other cultural changes which extremely affect Ottoman mental and cultural world. This study aims to point out Eastern thought and its cultural reflexions on Ottoman world.

Key words: Culture, Eastern hought, Ottoman, change, scholar, sample.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen/Dr., yakup.gelir@hotmail.com.

SANAT VE TÜKETİM KISKACINDA POPÜLER KÜLTÜRÜN BİR ÖRNEĞİ: KERİME NADİR'İN FUNDA ROMANI

Yakup Gelir¹

Özet

Sanat ve tüketim kavramları içerdikleri hususlar bakımından farklı mecralarda yol alırlar. Sanat; kalıcılığı, eskimezliği, gündelikten ziyade geniş bir zamana hitap etmeyi, benzerlerinden farklı kendine özgü özellikler içerir. Tüketim ise gündeliği, geçiciliği, belli bir döneme seslenmeyi, pragmatist bir hedefe odaklanmayı ön görür. İki kavramın içerdiklerinden hareketle popüler kültürün konumuna bakıldığında; popüler kültür sanattan ziyade tüketimle ilintilidir. Günümüz dünyasını karikatürize eden ve tüketime dönük yüzüyle öne çıkan; insan yaşamında bir faktör olarak beliren popüler kültürün, edebiyatla yakın ilişkisi söz konusudur. Özellikle toplumun her kesimiyle bir şekilde iletişimi olan edebiyatın bu anlamda, söz söyleme kabiliyeti dikkat çekicidir. Diğer bir ifadeyle belli bir yaş aralığı olmaksızın herkesin kolay bir biçimde popüler kültürün bir yansıması olan popüler edebiyat ürünlerine ulaşması konuyu ilginç kılar. Bu belirlemeler ışığında örnek olabilecek birçok eser mevcuttur. Bunlardan biri Kerime Nadir'in Funda adlı romanıdır. Cumhuriyet'in erken dönemlerinde kaleme alınan roman, popüler kültürün laboratuvarını yansıtır. Romanı oluşturan olay, kişi, kurgu gibi başat hususlar ile diğerleri bu anlamda dizayn edilmişler. Bu çalışmada Funda romanından hareketle tüketimle popüler kültür ilişkisi, popüler kültürün kendisi ve onun toplumdaki görünen yüzünün tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, tüketim, popüler kültür, Kerime Nadir, roman.

A SAMPLE OF POPULAR CULTURE IN THE CLAW OF ART AND CONSUMPTION: FUNDA, KERİME NADİR'S NOVEL

Abstract

Art and consumption terms have got different areas in terms of their contents. While art is related with permanence, not being old and long times, consumption is related with daily one, contemporary things, a certain term and pragmatical arguments. While comparing the contents of these two terms much more, we can see that popular culture is more interested in consumption than art. Popular culture which has demonstrated today world's consumption face has a close connection with literature as well. It is ver crucial that how literature studies this matter. The fact that nearyl every one can get to popular literature productions makes the plot too interesting. Under the spot of these ideas there are a lot of works which can be the sample of this matter, of which one of them is a Kerime Nadir's novel named Funda. This novel has been written in the early times of Republic and reflects popular culture's lab. The main elements of the novel such as characters, fictiona, language and story has been designed under this view. Through this present, we will discuss the connection between popular culture and consupction, and its reflexions onto society with help of a novel called Funda.

Key words: Art, consumption, popular culture, Kerime Nadir, novel.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen/Dr., yakup.gelir@hotmail.com.

BOSNA'DAKİ GAZİ HÜSREV BEY KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN OSMANLI TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ TIP ESERLERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Nerma Zaimovic¹

Özet

Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'da, Sancakbeyi Gazi Hüsrev Bey tarafından 1537 yılında yaptırılan ve Balkanlar'daki en eski kütüphane olarak bilinen Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesinde 50 bini aşkın eser bulunmaktadır. Arapça, Türkçe, Farsça ve Boşnakça eserlerinin yanında diğer dillerde yazılan eserler de yer almaktadır. Osmanlı döneminden kalmış tahrip olmuş yazma eserler – İslami ilimler, Şark dilleri, edebiyat, dil, felsefe, tarih, tıp, mantık, matematik, astronomi ve diğer ilimler gibi çeşitli konularla ilgili eserlere rastlanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı değerli bir hazine olarak Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesinde bulunan Osmanlı Türkçesi ile yazılmış tıp metinlerini tanıtmak ve bu eserlerin unsurlarını belirlemektir. Araştırma yapılırken yaklaşık elli tıp eserine ulaşılmıştır. Bu eserin bazı nüshaları Türkiye'de, özellikle İstanbul başta olmak üzere dünyanın önde gelen kütüphanelerinde bulunmakta, bazıları ise tek nüsha olarak Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesinde yer almaktadır. Yüzyıllar önce yazılmış tıp eserlerinin bazıları hem 1992-1995 yılları arasında süren Bosna savaşıyla hem de çeşitli sebeplerden dolayı hasar görmüşlerdir. Bu çalışmada pek sık rastlanılmayan Osmanlı Türkçesi ile yazılmış tıp konulu olan tüm eserlerin üzerine bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bosna, Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi, Tıp metinleri, Osmanlı Türkçesi.

ASSESSMENT OF THE MEDICAL MANUSCRIPT WRITTEN IN OTTOMAN TURKISH, FOUNDED IN THE GAZI HUSREV LIBRARY IN BOSNIA

Abstract

Located in Sarajevo, the capital of Bosnia and Herzegovina and known as the oldest library in the Balkans, Gazi Husrev Library, founded in 1537 and built by the Bosnian flagship Gazi Husrev, has more than 50,000 works. In addition to Arabic, Turkish, Persian and Bosnian works, there are also works written in other languages. Deconstructed manuscripts from the Ottoman period are found on various topics such as - Islamic sciences, Oriental languages, literature, language, philosophy, history, medicine, logic, mathematics, astronomy and other sciences. The aim of this study is to introduce medical texts written in Ottoman Turkish in Gazi Husrev Library as a valuable asset and to determine the elements of these works. Approximately fifty medical works were uncovered during research. Some copies of this work are located in Turkey, especially in the world's leading libraries, mainly located in Istanbul, while some are located at Gazi Husrev Library. Some of the medical works written centuries ago have been damaged during the Bosnian war between 1992-1995 and for various reasons. In this study, an evaluation will be made on all medical works written in Ottoman Turkish which is not very common.

Key words: Bosnia, Gazi Husrev Library, Medical works, Ottoman Turkish.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstinye Üniversitesi, nerma.zaimovic@gmail.com

06 MİL YZA MECMUASI ÖRNEĞİNDE ŞİİR MECMUALARININ TÜRK EDEBİYAT VE KÜLTÜR TARİHİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Yakup Yeşilyaprak¹

Özet

Mecmualar, bir toplumun kültürel ve bilimsel tarihi açısından büyük önem arz eden eserlerdir. Birçok disiplinle ilgili önemli bilgiler için mecmualar değerli kaynaklardır. Bu disiplinlerden biri de edebiyattır. Şiir mecmuaları edebiyat tarihi bakımından önemli eserlerdir. Bu mecmualar iyi incelenip analiz edildiğinde günümüz araştırmacısına çok önemli veriler sunabilecek potansiyele sahiptir. Çalışmada 06 Mil Yza 5544 yer numaralı mecmuadaki verilerin analizi yoluyla bir şiir mecmuasının Türk edebiyat ve kültür tarihi açısından sahip olduğu potansiyel değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: mecmua, şiir, edebiyat, kültür, tarih.

THE IMPORTANCE OF POETRY JOURNALS IN TERMS OF TURKISH LITERATURE AND CULTURAL HISTORY THROUGH THE JOURNAL WITH PLACE NO. 06 MİL YZA 5544

Abstract

Journals are greatly important works in terms of the cultural and scientific history of a society. These are significant sources for important information on several important disciplines. One of these disciplines is literature. Poetry journals are important works in terms of literary history. When these journals are carefully examined and analyzed, they have the potential to provide today's researchers with highly important data. In this study, the potential of a poetry journal in terms of Turkish literature and cultural history will be evaluated through the analysis of the data in the Journal with Place No. 06 Mil Yza 5544.

Key words: Journal, poetry, literature, culture, history.

¹ Araştırma Görevlisi, Ardahan Üniversitesi, yakupyesilyaprak@ardahan.edu.tr

VAN-BAHÇESARAY FAQİ TEYRAN MESCİDİ-EVİ KORUMA VE ONARIM ÇALIŞMALARI HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA

Şahabettin ÖZTÜRK¹

Özet

Faqi Teyran Mescidi ve Evi, Van İli Bahçesaray İlçesinin 14 km güneydoğusunda bulunan Yeni Kartal (Ertaş-Verzuz) köyü içerisinde yer almaktadır. Faqi Teyran, H.971-1041 M.1563-1631 yılları arasında yaşamış, edebiyatçı ve tabiat anlatıcısı olarak çeşitli eserler mevcuttur. Tescilli olan yapının yapım tarihi ve ustası hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. Mevcut veriler dikkate alındığından XVII. yüzyılın başlarında anonim bölge ustaları tarafından inşa edilen yapı, daha sonraki dönemlerde bazı ilave ve değişiklikler yapılarak günümüze kadar ulaşılmıştır. Faqi Teyran Mescidi ve Evi, köy içerisinde, iki katlı olarak düzenlenen yapı düz toprak dam olarak inşa edilmiştir. Ancak son dönemlerde yapı üzeri saç kaplama ile kapatılmıştır. Mescid ve ev yapısında ayrı olarak inşa edilen abdestlik bölümü içerisinde bölgede ender olarak rastlanan Kulleteyin yapısı vardır. Sıralı moloz ve kayrak taş çamur bağlayıcı malzeme yardımı ile inşa edilen yapının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri Van Valiliği tarafından 2010 yılında hazırlanarak Van Kültür Varlıkları Bölge Müdürlüğü tarafından onaylanmıştır. Hazırlanan uygulama projeleri Van Rölöve Müdürlüğü tarafından 2011 yılında uygulaması tamamlanmıştır. Günümüzde yerli ve yabancı çok sayıda turist tarafından ziyaret edilen bölge özellikle manzara ve tabiat çeşitliliği bakımından çok zengindir.

Anahtar Kelimeler: Bahçesaray, Faqiye Teyran, Köy Evi, Mescid, Sivil Mimari, Kulleteyin.

A SURVEY ON VAN-BAHÇESARAY FAQİ TEYRAN MASJID-HOUSE PRESERVATION AND RENOVATION WORKS

Abstract

Faqi Teyran Masjid And House is located in the village Yeni Kartal (Ertaş-Verzuz), 14 km south-east of Van Province's Bahçesaray district. Faqi Teyran, is a man of letter and naturalist lived in 971-1041 A.H., (1563-1631 A.D) and produced various works. Built date and builder of the registered building is not known. Considering current data, the building had been built by anonymous local builders in early XVII. century and survived till today by being modified and extended in the later periods. Faqi Teyran Masjid And House was designed as flat soil roofed and two story in the village. However, the building is covered by metal sheet in the recent times. There is a rarely seen Qullatain (stagnant water) structure inside of the ablution section which had been built separate from caravansarai masjid and house building. Survey, restitution and restoration projects of the building which was made out of coursed rubble and slate stone with mud binder were prepared by Van Governorate in the year 2010 and approved by Van Regional Directorate of Cultural Heritage. Prepared application projects are conducted by Van Directorate of Survey in 2011. Having wealth on especially scenery and natural diversity, the area is visited by a great number of local and international tourists today.

Key Words: Bahçesaray, Faqiye Teyran, Country House, Masjid, Civil Architecture, Qullatain.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, sahozturk13@gmail.com

VAN-HÜSREV PAŞA CAMİİ KORUMA VE ONARIM ÇALIŞMALARI HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA

Şahabettin ÖZTÜRK¹

Özet

Eski Van şehrinde yer alan Hüsrev Paşa Külliyesi, Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Van Beylerbeyi Köse Hüsrev Mehmed Paşa tarafından 1567–1568 yıllarında inşa edilmiştir. Mimar Sinan'ın eserleri olan külliye; cami, medrese, türbe, han, çifte hamam, imaret, sıbyan mektebi, muallim ve misafirhane bölümlerinden oluşmaktadır. "Hüsreviye" ve "Kurşunlu" adlarıyla anılan cami, külliyenin çekirdeğini oluşturur. Merkezi kare plânlı olan cami, tromplar üzerine oturan tek kubbeyle örtülmüştür. Harime, son cemaat yerinin bittiği kuzey cephesi ekseninde bulunan bir kapıyla girilmektedir. İç mekân, beden duvarlarında ve kubbe kasnağında açılan pencerelerle aydınlatılmış doğu cephesindeki orta pencere türbeye geçilen kapı şekline dönüştürülmüştür. Sivri kör kemerli alt pencerelerin atkı taşları üzerinde, basık kemer biçiminde boşluk bırakan birer mukarnas dizisi mevcuttur. Cami, dış cephelerindeki renkli taş işçiliği ile dikkati çeker. Kubbe kasnağı dıştan on altı payanda kemeri ile desteklenmiştir. Payandalar arasındaki pencerelerden sekizi onarım sırasında açılmıştır. Mihrap, kible duvarından yarım kule şeklinde dışa taşınarak vurgulanmak istenmiştir. Caminin kuzeybatı köşesinde yer alan minare kare kaideli, silindirik gövdelidir. Minareye zemin ve çatı seviyesinden iki kapı ile giriş sağlanır. Hüsrev Paşa Külliyesi'nin merkezinde yer alan caminin projeleri çalışmaları 2005 yılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi tarafından hazırlanmıştır. Bitlis Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından onarım çalışmaları 2007–9 yılları içerisinde yapılmıştır. 2011 meydana gelen Van depreminde yapının son cemaat ve minare bölümünde ciddi statik yapısal sorunlar oluşmuştur. Hüsrev Paşa Camisi tüm onarım çalışmaları 2013 yılında Bitlis Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından tamamlanarak, günümüzde dini, sosyal, turizm ve kültürel aktivitelerde kullanılarak hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mimar Sinan, Hüsrev Paşa Camii, Kubbe, Aks-i Seda Küpleri, Onarım.

A SURVEY ON VAN HÜSREV PASHA MOSQUE'S PRESERVATION AND RENOVATION WORKS

Abstract

Hüsrev Paşa Social Complex which is located in the Old City of Van, had been built by Van Beylerbeyi (Van's Governor) Köse Hüsrev Mehmed Paşa, one of the viziers of Suleiman the Magnificent, between the years of 1567–1568. The complex that is a work of Sinan consists of mosque, madrasa, shrine, caravansarai, double hammam, soup kitchen, primary school, lecturer's and guests' houses sections. The mosque that is called "Hüsreviye" and "Kurşunlu" forms the focal point of the complex. The mosque's center is square layouted and covered with a sole dome which subside squinches. A door placed in the northern front axis where the nartex abuts on, provides access to the sanctuary. Interior space is enlightened with casements on the body walls and dome's pulley. Middle window on the eastern front was converted into the door accessing to the shrine. There are stalactite courses which interspace in obtuse arch shape over hanger stones of blind arched lancets as one each. The mosque stands out with colourful stone craftsmanship on its outer fronts. The dome's pulley is supported by sixteen flying buttresses from outside. Eight of the windows between buttresses are

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, sahozturk13@gmail.com

opened during renovation. The altar is meant to be noticed by being protruded in the absis shape from the wall facing Mecca. The minaret which is located in the northwest corner of the mosque sits on a square baseplate and has a cylindric body. The minaret has two accesses from two gates as one from the ground and one from the roof level. Project works of the mosque which is located at the center of Hüsrev Paşa Social Complex are prepared by Yüzüncü Yıl University in 2005. Renovation works are done by Bitlis Regional Directory of Foundation between the years of 2007 and 2009. In the Van Earthquake of 2011 the building's narthex and minaret sections are impacted serious static structural problems. All renovation works of Hüsrev Paşa Mosque are completed by Bitlis Regional Directory of Foundation in the year 2013 and it is opened to use for religious, social, touristic and cultural services for activities.

Key Words: Sinan, Hüsrev Paşa mosque, Dome, Aks-i Seda (Echo) Boxes, Renovation.

FOTOJURNALİZM TERİMİNİN TÜRKİYE'DE ALIMLANMASINA DAİR BİR DEĞERLENDİRME

Nadir Buçan¹

Özet

Bu araştırmanın konusu, fotojurnalizm teriminin Türkiye'de ne ölçüde doğru alımlandığıdır. İngilizce photojournalism teriminin Türkçeye çevirisi fotojurnalizm olması gerekirken, terim kimi çeviri metinlerde haber fotoğrafçılığı olarak tercüme edilmiştir. Türkçe yazında ise fotojurnalistik çalışmaların haber fotoğrafçılığı başlığı altında değerlendirilmesi yaygın bir uygulamadır. Bu nedenle araştırmada, fotojurnalizmin Türkiye'de haber fotoğrafçılığı olarak alımlanması sorunundan yola çıkılmış ve terimin ne ölçüde doğru alımlandığını değerlendirmek için içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, fotojurnalizm ile haber fotoğrafçılığının farklı fotoğrafik yaklaşımlar olduğu ortaya konularak literatüre katkı sağlamak amacıyla olunmuştur. Fotojurnalizm, insanoğlunun içinde bulunduğu duruma dair mesaj kaygısı taşıyan, uzun soluklu fotoğraf projeleri olarak tanımlanmaktadır. Fotojurnalistik çalışmalarda, ele alınan toplumsal sorun bir dizi fotoğraf ve bu fotoğraflara eşlik eden fotoğraf altı yazılarıyla işlenmektedir. Haber fotoğrafından farklı olarak, bir fotojurnalistik çalışma tıpkı bir sosyolojik araştırma gibi aylar hatta yıllar boyu sürebilmektedir. Fotojurnalizm yayın ortamı, yayın periyodu ve plastik değerlerin zenginliği bakımından da haber fotoğrafçılığından ayrılmaktadır. Tüm bu farklılıklara rağmen, bu araştırma kapsamında incelenen metinlerde doğru kullanıma rastlansa da fotojurnalistik çalışmaların sıklıkla haber fotoğrafçılığı olarak nitelendirildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Fotoğraf, Fotojurnalizm, Haber Fotoğrafı.

AN EVALUATION ON RECEPTION OF THE TERM OF PHOTOJOURNALISM IN TURKEY

Abstract

The subject of this study is to what extent the reception of the term of photojournalism is correct. While the English term of photojournalism should be translated in Turkish as fotojurnalizm, the term has been translated in some translation texts as haber fotoğrafçılığı ('news photography'). In Turkish literature, it is a common practice to evaluate photojournalistic studies under the title of news photography. For this reason, in the research, it was started from the problem of the reception of photojournalism as news photography in Turkey and it was used content analysis method for evaluating to what extent the reception of the term is correct. In the research, it was aimed to make a contribution to the literature by presenting that photojournalism and news photography are two different photographic approaches. Photojournalism is defined as long term photography projects which have concern for message towards the state of the humanity. In photojournalistic works, the social problem in hand is discussed a series of photographs and captions accompanied to these photographs. Differently from the news photography, a photojournalistic work can last for months, even for years just like a sociological study. Photojournalism also differs from the news photography in terms of the publishing medium, publishing period and the richness of plastic values. In spite of all these differences, even though it can be seen some correct usages in the texts examined as part of this research, it was concluded that photojournalistic studies frequently described as news photography.

Key words: Turkish, Photograph, Photojournalism, News Photography.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, nadirbucan@yahoo.com

TÜRKİYE MÜZELERİNİN SANAT EĞİTİMİ EKSENİNDE SANAT TARİHİ ÖĞRETİMİNE SAĞLADIKLARI AVANTAJLAR

Yaşar Özrili¹

Özet

Müzeler ziyaretçilerinin, bilişsel, duyuşsal, psikomotor, etkileşimleri vasıtasıyla, sergiledikleri gerçek eserlerle sıcak temasta bulunabilecekleri bir atmosferde ideal ortamlar sağlarlar. Algının en üst düzeyde yaşandığı bu mekânlarda görsel, sosyal, eğitsel, kültürel, tarihsel çeşitlilikteki hizmetleriyle katılımcılarına ve özellikle çocuklar için bilgilerini pekiştirebilecekleri ve yaşayarak öğrenme fırsatını yakalayabilecekleri seçenekler sunarlar. Günümüz müzeleri felsefesi ile izleyici topluluğu yaratmak, çoğulcu katılımı sergi ve sunumlar oluşturmak, farklı yaş ve ilgi gruplarına yönelik eğitimler planlamak ve varlığını sürdürebilmek için politikalar üretmek gayesiyle iletişim odaklı paradigmlar oluştururlar. Çağdaş insan sanatla yetiştirilebilir. Eğitimli insanlar, sanatla harmanlandırılmış programlarla gelişirler. Dolayısıyla sanat, bireylerin toplumda yetenek, tutum ve istedik davranış prensiplerini kazanarak, tasarlanan eğitim süreci içerisinde var olmalarını somutlaştıran bir olgudur. Müzeler, sanatla insanı buluşturan kesişim noktalarıdır. Aynı zamanda sanat eğitiminin sağlanabileceği ideal ortamlardır. Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi öğretim kavramını tanımlar ise, mantıksal açıdan, sanat eserleriyle dolup taşan müzelerin sanat tarihi öğretiminin yüksek düzeyde gerçekleştirilmesine yarayacak nesnelere dolu olduğu gerçeği bu argüman için su götürmez bir orantıdır. Bu çalışmada sanat tarihi öğretimine katkı sağlayacak kalifiyeli informal eğitim merkezleri olan müzelerin, sanat eğitimi ışığında yaratacağı avantajlar ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Sanat, Eğitim, Sanat Tarihi, Öğrenme.

ART EDUCATION AXIS OF TURKISH MUSEUMS THE ADVANTAGES THEY PROVIDE TO ART HISTORY TEACHING

Abstract

Museums provide ideal environments in an atmosphere where visitors can make warm contact with the real works they exhibit through their cognitive, affective, psychomotor, interactions. In these places where perception is experienced at the highest level, they provide their participants with options of visual, social, educational, cultural and historical diversity, especially for children, to strengthen their knowledge and to have the opportunity to learn by living. They create communication oriented paradigms with the aim of creating an audience with the philosophy of today's museums, creating exhibitions and presentations with pluralistic participation, planning trainings for different age and interest groups and producing policies to survive. Contemporary man can be raised with art. Educated people develop through programs blended with art. Therefore, art is a phenomenon that embodies the existence of individuals within the designed education process by gaining skills, attitudes and desired behavior principles in the society. Museums are the intersection points where art meets people. They are also ideal environments for art education. If the task of organizing activities, providing materials and guiding activities that facilitate learning defines the concept of teaching, the fact that museums overflowing with works of art is full of objects for the high level of the teaching of art history is an indisputable proportion for this argument. In this study, the advantages of museums, which are

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, yozerli@gmail.com

qualified informal education centers that will contribute to the teaching of art history, will be created in the light of art education are discussed.

Key words: Museum, Art, Education, History Of Art, Learning.

PROJE TABANLI ÖĞRENME YAKLAŞIMINA MÜZELERİN KATKILARI

Yaşar Özrili¹

Özet

Değişen dünya konjonktüründe bilgi edinme yolları, geleneksel bilgi edinme yollarına göre farklılık göstermektedir. Çağın gerektirdiği yeni düşünme biçimlerine ulaşmak, her alanda yaratıcı olmanın gerekçesidir. Nitelikli eğitimle sağlanabilen kalifiye bireyler oluşturma gayesi, uzmanların çabaladıkları bir husustur. Üreten, keşfeden, bireyler yetiştirmek arzusu okul dışı destekleme eğitim ortamlarından biri olan müzelerin, bu açıdan önemini ortaya koymaktadır. Eğitim programlarını sistematik, bilimsel metotlarla sürdürülebilir kılan bazı yeni müzeler, ziyaretçilerinin, yeni nesneleri göreceği olmanın yarattığı heyecanla hem eğlendiren hem de eğiten kuruluşlardır. Öğrencilerde somut ilerlemeler kaydetmek adına eğitim uzmanlarıyla işbirliği içinde planlı ve programlı çalışmalar yaparak anlamlı öğrenmeler gerçekleştirebilmektedirler. Müzelerden maksimum oranda verim alabilmek için yeni eğitim stratejileri ve yöntemleri mutlaklıdır. Çağdaş öğrenme kuramlarından olan proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, yaşadığı topluma kültürel değer katma gücü ile rol alan öğrencileri, eleştirel bakış açısı ile aktif sorumlulukla yüklerler. Bu kuram, klasik otoriter yaklaşımın tersine bağımsız düşünen bireyler yaratmayı amaçlar. Proje tabanlı öğrenme yönteminin temelinde, araştırma yapma, yaparak yaşayarak öğrenme olarak göze çarpmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin müzelerde sorumluluk üstlenerek aktif görev aldığı bu yaklaşımda, etkin öğrenmelerle neticelenen sonuçlar gözlenmektedir. Bu çalışma bilgi toplama, toplanan bilgileri analiz etme becerilerini geliştirmeye yönelik her yaş grubundan bireye ve müze ile okulların öğrenmede işbirliğine yönelik faaliyetlerin önemi ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müze, Eğitim, Proje Tabanlı, Eser.

MUSEUM CONTRIBUTIONS TO PROJECT-BASED LEARNING APPROACH

Abstract

In the changing world conjuncture, the ways of acquiring knowledge differ according to the traditional ways of acquiring knowledge. Reaching the new ways of thinking required by the age is the reason for being creative in every field. The aim of creating qualified individuals, which can be achieved through qualified training, is an issue that experts strive for. The desire to train individuals who produce, discover, reveals the importance of museums, which is one of the educational environments outside the school, in this respect. Some new museums that make education programs sustainable with systematic, scientific methods are both entertaining and educating organizations with the excitement of seeing new objects. In order to make concrete progress in the students, they can make meaningful learning by making planned and programmed studies in cooperation with education experts. New educational strategies and methods are absolute to get maximum yield from museums. The project-based learning approach, which is one of the contemporary learning theories, places the students who play a role with the power to add cultural value to the society they live in, with a critical perspective and active responsibility. This theory, contrary to the classical authoritarian approach, aims to create individuals who think independently. On the basis of the project-based learning method, research, learning by doing stands out as living. Therefore, in this approach, where students take active responsibility by taking responsibility in museums, the results that result from effective learning are observed. This study demonstrates the importance of activities for individuals of all age groups and

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, yoizrili@gmail.com

cooperation in learning with museums and schools in order to improve their skills in gathering information and analyzing the collected information.

Key words: Museum, Education, Project Based, Artifact.

TERCÜME-İ LEMAÂT'IN DİL ÖZELLİKLERİ

Hüsna KOTAN¹

Özet

Yazınsal metinler kaleme alındıkları dönem itibarıyla bünyelerinde çeşitli ses ve şekil özellikleri barındırmaktadır. Bu metinlerin incelenerek dil özelliklerinin ortaya çıkarılması eserlerin doğru anlaşılmasını ve doğru yorumlanmasını sağlamaktadır. Bu durum ise dil ve edebiyat tarihi açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bu kapsamda ele alınabilecek Türk dili ve edebiyatında da yazılmış birçok eser bulunmaktadır. Bunlardan biri de Anadolu'da Fahrettin Irâkî tarafından Farsça yazılan "Lemaât" adlı eserin Türkçeye yapılmış olan tercümesidir. Çok yönlü ve renkli bir sûfi olan Irâkî, doğduğu yer olan Hemedan'dan ayrılarak çeşitli coğrafyalarda bulunmuş Konya'ya geldiğinde ise Sadreddîn Konevî ile irtibata geçmiş ve onun verdiği "Fusûsu'l-Hikem ve Fütûhât-ı Mekkiyye" derslerinden hareketle "Lemaât"ı yazmıştır. Fusûs'un özü olan "Lemaât" tasavvufi bir metindir. Eserin Türkçeye birçok tercümesi yapılmıştır. Bunlardan biri de İnce Bedrettin'e aittir. İnce Bedrettin tercümesinin Türkiye kütüphanelerinde birçok nüshası bulunmaktadır. Tespit edilen bazı müellif nüshalarından hareketle eserin önemli dil özellikleri taşıdığı görülmektedir. Bu çalışmada hem tasavvufi hem de dil özellikleri bakımından büyük bir önem taşıyan "Lemaât Tercümesi" nin ses ve şekil özellikleri incelenecek, elde edilen tespitler metinden alıntılanan örneklerle dikkatlere sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lemaât, ses bilgisi, şekil bilgisi.

GRAMMATİCAL FUNCTIONS IN THE TRANSLATION OF LAMA'AT

Abstract

The literary texts have various phonetic and morphological features of the period they were written. Examining these texts and revealing the grammatical functions provide the correct understanding and interpretation of the works. This situation has great importance in terms of the history of language and literature. There are many works written in Turkish language and literature which can be considered in this context. One of them is the Turkish translation of Lama'at, written in Persian by Fahrettin Irâkî in Anatolia. Iraki, a versatile and multifaceted Sufi, left his hometown Hamedan and stayed in various regions. When he came to Konya, he contacted with Sadreddîn Konevi and wrote Lama'at based on the lectures of "Fusûsu'l-Hikem and Fütûhât-ı Mekkiyye" given by him. Lama'at "the essence of Fusus, is a Sufi text. There are many translations of the work into Turkish. Ince Badr al-Din is one of them who translated it into Turkish. There are many copies of the translation done by Ince Badr al-Din in Turkish libraries. Based on some of the authors' copies, it is seen that the work carries important grammatical functions. In this study, the phonetic and morphological features of the translation of Lama'at which is very significant in terms of both Sufism and language will be examined and the findings will be presented to the attention with the examples taken from the text.

Key words: Lama'at, phonetics, morphology.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, hüsna@atauni.edu.tr

XIX. YÜZYIL KLASİK TÜRK EDEBİYATINA AİT BİLİNMEYEN BİR ESER: ÂRİF DÎVÂNİ

Enes YILDIZ¹

Özkan UZ²

Özet

Klasik Türk edebiyatından bugünkü nesillere tevârüs eden kültürel ve edebî mirasların başında divanlar gelmektedir. Bugüne kadar yüzlerce divan üzerine çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Elimizde eserleri olduğu halde bazı divan şairleri hakkında tezkirelerde ve kaynak kitaplarda bilgi bulunmamaktadır. Bu şairlerin hayatları hakkında bilgiler, eserlerinden yola çıkarak elde edilenlerle sınırlıdır. Bu makale de hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamadığımız, XIX. yüzyıl divan şairlerinden Ârif ve Dîvânî üzerinedir. Ârif Dîvânî'nin bugün için bilinen tek nüshası Milli Kütüphane Türkçe Yazmalar 06 Mil Yz A 4444/3 arşiv numarasıyla kayıtlı mecmuanın içerisinde. Dîvân kayıtlara sehven XVIII. yüzyıl divan şairlerinden Ârif Abdülbâkî Efendi (1052-1125/1642-1713) Dîvânî olarak geçmiştir. Dîvân'da nazım şekillerine göre 19 kaside, 9 musammat, 90 gazel, 28 şarkı, 22 kıt'a, 2 mesnevi, 1 koşma, 2 destan ve 13 beyit olmak üzere toplam 186 şiir bulunmaktadır. Çalışmamızda öncelikle XIX. yüzyıl klasik Türk şiirinin genel durumu ve Ârif mahlaslı şairler hakkında özet bilgiler verilecektir. Yazının asıl bölümünde Dîvân'a ait bilinen tek yazma nüshanın tavsifi yapılacak ve Dîvân nazım şekillerine göre şekil ve muhteva yönünden incelenecektir. Makalenin son bölümünde ise Dîvân'dan seçilen örnek şiirlerin transkripsiyonlu metni verilecektir. "XIX. Yüzyıl Divan Şairlerinden Ârif ve Dîvânî" adıyla yakın zamanda yayımlayacağımız kitap çalışmasıyla XIX. yüzyıl klasik Türk edebiyatı tarihine küçük de olsa bir katkı sağlayacağımızı ummaktayız.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, XIX. Yüzyıl, Ârif, Dîvân.

AN UNKNOWN WORK OF THE 19TH CENTURY CLASSICAL TURKISH LITERATURE: ARİF'S DÎVAN

Abstract

At the beginning of the cultural and literary heritage that classical Turkish literature has given to present generations is the divans. Hundreds of studies have been done and continue to be done so far. There is no information about some poets in the tradition of Divan poetry in the tezkires and source books. Information about the lives of these poets is limited to those obtained from their works. In this article we can not find any information about XIX. century on the poets of Divan Ârif and Divan. The only known copy of Arif Dîvanî is in the journal registered under the archive number of the National Library Turkish Manuscripts 06 Mil Yz A 4444/3. Divan records accidentally XVIII. century, one of the poets of Divan Arif Abdülbaki Efendi (1052-1125 / 1642-1713) was referred to as the Divan. According to the verse forms, there are 186 poems in Dîvân; 19 kasides, 9 musammat, 90 ghazals, 28 songs, 22 kıta, 2 mesnevis, 1 koşma, 2 epics and 13 beyts. In our study, firstly, the general status of the classical Turkish poetry of the 19th century and summary information about the poets of Ârif pseudents will be given. In the main section of the article, the only known manuscript of Divan will be made and the Divan will be examined in terms of shape and content according to the verse forms. In the last part of the article, transcribed text of sample poems selected from Dîvân will be

¹ MEB, Öğretmen, enesedebiyat@hotmail.com,

² Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, ozkanuz@hotmail.com

given. "XIX. Century Divan Poet Arif and His Divan" will be published soon with the name of the book work, we hope that we will make a small contribution to the history of classical Turkish literature in the XIX. century

Key words: Classical Turkish Literature, 19th century, Arif, Diwan.

CELİL MEMMEDGULUZADE’NİN HİKÂYELERİNDE KADIN FİĞÜRÜ

Sümeyye Betül AKBULUT TAYHAN¹

Özet

Molla Nasreddin dergisi ile Azerbaycan matbuat edebiyatını zirveye taşıyan Celil Memmedguluzâde, bu dergi aracılığı ile fikirlerini şark toplumlarına ulaştırabilmek adına büyük bir fırsat ve başarı yakalamıştır. 19.yüzyıl sonu 20.yüzyılın başlarında şair ve yazarlar bir taraftan eski gelenekleri yıkmaya çalışırken, diğer taraftan yeni medeniyeti inşa etmeye çalışmıştır. Dolayısıyla bu dönemde Celil Memmedguluzâde ve diğer Molla Nasreddin yazarları halkın kaderine razı olup başına gelenlere sessiz kalmasını öğütleyen, halkın dini duygularını sömüren ve dini yanlış öğreten mollalara karşı büyük bir mücadele halinde olmuş, halkın cahil tabakasını, mülk sahiplerini, siyasetteki boşluğu, eski gelenekleri eleştiri hedefi haline getirmiştir. Hayatını eğitim ve medeniyet yoluna adayan yazar, kadının sosyal yaşamda aktif rol oynayabilmesi için çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Yazar, bu fikirleri doğrultusunda pek çok makale, tiyatro ve hikâye yazmıştır. O, kadının, bir erkeğin korumasına ihtiyacı olmadan bağımsız hareket edebilmesi ve sosyal yaşamda aktif bir rol üstlenebilmesi için köklü bir değişimi öngörmüştür. Bu köklü değişimi de okullar açmak, kız çocuklarını okula göndermek ve maarif yolunda olmakta görmüştür.

Anahtar Kelimeler: Molla Nasreddin, Celil Memmedguluzâde, Azerbaycan, kadın, maarif.

WOMAN FIGURE IN THE STORIES OF CELİL MEMMEDGULUZADE

Abstract

Celil Memmedguluzâde, who carried the Azerbaijani printed literature to the summit with Molla Nasreddin journal, had a great opportunity and success in order to convey his ideas to oriental societies through this magazine. At the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, poets and writers tried to overthrow the old traditions on the one hand and tried to build the new civilization on the other. Therefore, during this period, Celil Memmedguluzâde and other writers of Molla Nasreddin made a great struggle against the mullahs who consented to the fate of the people and kept silent to what happened to them, who exploited the religious feelings of the people and taught the wrongs of the people, and made the ignorant layer of the people, the property owners, the void in politics and the old traditions a target of criticism. The author, who devoted her life to education and civilization, carried out various activities in order for women to play an active role in social life. In line with these ideas, the author has written many articles, plays and stories. He envisaged a radical change in order for women to act independently without the need of a man's protection and to take an active role in social life. This radical change has also seen opening schools, sending girls to school and being on the road to education.

Key words: Molla Nasreddin, Jalil Memmedguluzâde, Azerbaijan, women, education.

¹ Araş. Gör., Atatürk Üniversitesi, akbulut.tayhan@gmail.com

FUZÛLÎ'DE GURBET

Murat Keklik¹

Özet

Şiirin başlıca temalarından olan gurbet, sevilenden ve alışılmış olunandan ayrı kalmak demektir. Gurbetin kişi üzerinde çok farklı tezahürleri vardır. Tedirginlik, güvensizlik, çaresizlik, yabancılaşma, sıkıntı, özlem, yalnızlık bu tezahürlerin en önde gelenleridir. Dünya edebiyatlarında olduğu gibi Türk edebiyatında da insan hayatı ve duyguları üzerinde büyük etkisi olan gurbet teması her devirde şiirlere konu edilmiştir. Klasik Türk şiirinde gurbet konusunun çok sık ve farklı şekillerde işlendiği görülür. Klasik Türk şiirinin büyük şairi Fuzûlî de yaşadığı coğrafya ve zamanın etkisiyle gurbet teması ve onun tezahürlerini şiirlerinin başlıca malzemesi yapmış ve bu malzemeyi tasavvufi manada şiirlerinde işlemiştir. Onun şiirlerindeki yalnızlık, ayrılık, yabancılaşma gibi duygular gurbette olmanın diğer bir ifadeyle ruhlar âleminde ayrı kalmanın uyandırdığı duygulardır. Çalışmada gurbet kavramı üzerinde durularak gurbetin Fuzûlî'nin Türkçe gazelleri üzerindeki yansımaları beyit örnekleri üzerinden açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Şiiri, beyit, Fuzûlî, gurbet

HOMESICKNESS IN FUZÛLÎ

Abstract

Homesickness is one of the main themes of poetry. Homesickness means to stay separate from our loved ones and accustomed ones. There are many different manifestations of the population on the person. Uneasiness, insecurity, helplessness, alienation, distress, longing, loneliness are the leading symptoms of these symptoms. The theme of homesickness, which has a great impact on human life and emotions in Turkish literature as well as world literature, has been the subject of poems in every period. In classical Turkish poetry, it is seen that the subject of homesickness is handled very often and in different ways. Fuzûlî, the great poet of classical Turkish poetry, made the theme of homesickness and his symptoms the main subject of his poems with the effect of the geography and time he lived, and he made this issue in his mystical poems. Emotions such as loneliness, separation and alienation in his poems are the emotions aroused from being in the world of being in other words, being separated from the realm of souls. In this study, the concept of homesickness was emphasized. The reflections of the homesickness on Fuzûlî's Turkish ghazals will be explained through couplet examples.

Key words: Classical Turkish poetry, couplets, Fuzûlî, homesickness.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratkeklik@yyu.edu.tr

KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE “DOKUZ DOLANMAK” DEYİMİ ÜZERİNE

Murat Keklik¹

Özet

Türkçe deyimler bakımından oldukça zengin bir dildir. Şair ve yazarlar her devirde eserlerinde deyimlerin anlam ve çağrışım zenginliklerinden yararlanmış, söz sanatlarıyla deyimlerin anlam çerçevesini genişletmişlerdir. Klasik Türk şiiri metinleri de deyim varlığı ve kullanımı bakımından zengin metinlerdir. Günümüzde kullanımdan düşmüş birçok deyim bu metinlerden tespit etmek mümkündür. Aynı zamanda klasik Türk edebiyatı metinlerinde geçen deyim ve tabirleri doğru anlamak ve yorumlamak bu metinlerin anlaşılmasında büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmaya günümüzde kullanımdan düşmüş deyimlerden “dokuz dolanmak” deyimini konu edilmiştir. Daha çok 16. yüzyıl metinlerinde geçen bu deyim anlamı üzerine deyimlerle ilgili kaynaklarda az da olsa bilgiler yer almaktadır. Ancak deyimle ilgili örneklere, deyim yapısına ve anlam çerçevesi hakkındaki bilgilere kaynaklarda yer verilmemiştir. Çalışmada klasik Türk şiiri metinlerinde gök, güneş, ay gibi kozmik unsurlarla birlikte kullanılan “dokuz dolanmak” deyiminin yapısı, anlam katmanları, divan şairlerinin deyimini hangi bağlamlarda kullandıkları beyit örnekleri üzerinden açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk şiiri, deyim, dokuz dolanmak.

ON THE IDIOM “DOKUZ DOLANMAK” IN CLASSICAL TURKISH POETRY

Abstract

Turkish is a very rich language in terms of idioms. Poets and writers have benefited from the richness of meaning and association of idioms in their works in every period. poets have expanded the meaning frame of idioms with their word skills. Classical Turkish poetry texts are rich in terms of idioms. Nowadays, it is possible to identify many statements that have fallen out of use from these texts. At the same time, it is of great importance to understand and interpret the idioms and phrases in the texts of classical Turkish literature correctly. In this study, the term “dokuz dolanmak” which is one of the idioms that has fallen out of use today, is the subject. This phrase is mostly mentioned in the 16th century texts. The sources of idioms about the meaning of the idiom contain little information. However, the examples related to the idiom, the structure of the idiom and the information about the meaning frame are not included in the references. Idioms are used mostly in cosmic elements such as sky, sun and moon in classical Turkish poetry texts. In this study, the structure of the phrase “dokuz dolanmak” the layers of meaning, and the contexts in which divan poets use the statement are explained through couplet examples.

Key words: Classical Turkish poetry, idiom, dokuz dolanmak.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratkeklik@yyu.edu.tr

BİR DÎVÂN NEŞRİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Ömer Faruk GÜLER¹

Özet

Dîvân neşirleri, klasik Türk edebiyatı tarihinin aydınlatılması yönünde yapılan önemli bilimsel çalışmalardır. Bu tarz metin çalışmalarında araştırmacıya en büyük yardımcı ise başta müellif nüshası olmak üzere, eserin diğer nüshalarıdır. Yurt içi ve yurt dışındaki kütüphanelerde bulunan yeni eser ve nüshalar, metin çalışmalarıyla elde edilen bilgilerin daha ileriye taşınmasına, bazen de tamamen değişmesine vesile olabilmektedir. Farklı nüshaları olmayan veya tespit edilemeyen eserlerin neşrinde ise araştırmacılar birçok problemle karşılaşır. Bu çalışmada mercek altına aldığımız ve yeni bir nüshasına ulaştığımız Enverî Dîvânı'nın neşri de tek nüsha üzerinden yapılmış bir neşirdir. Muhtemelen bu nedenden dolayı, yayınlanan metinde çok sayıda okuma, vezin, anlam ve transkripsiyon hatası tespit edilmiştir. Hemen her bilimsel çalışmada bu tarz hata ve noksanlıklara rastlansa da söz konusu yayında bu hatalar, göz ardı edilemeyecek sayıda ve keyfiyettir. Bu vesileyle tarafımızca tespit edilen yanlışlıkların bazıları üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Belirtilmelidir ki çalışmamızdaki maksat; hiçbir bilim insanının şahsının, çalışmasının veya emeğinin itibarsızlaştırılması değildir. Aksine asıl amaç, ele alınan çalışmanın getirildiği noktadan bir adım öteye taşınmasıdır. Devamında ise kültürel mirasın parçalarından biri olan bu esere sahip çıkılarak onun gelecek nesillere daha sağlıklı bir şekilde aktarılmasına bir nebze olsun katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, dîvân neşirleri, Enverî Dîvânı, hata tespiti.

EVALUATIONS ON A DÎVÂN PUBLICATION

Abstract

Divan publications are significant scientific studies in terms of enlightening the history of classical Turkish literature. The greatest assistant to the researcher while studying on this type of text works, along with the original copy of the author, are the other copies of the given work. The works and the copies found in either in national or foreign libraries contribute to the development of the data obtained via text studies or even to a complete change in the obtained data. Researchers might face many problems during the publication of the works when different copies of the given works do not exist or could not be determined by the researcher. The publication of the Dîvân of Enverî, which is examined in this study, and a new copy of which was found, is published by working on a single copy of the work. Presumably, thus, many mistakes in reading, meaning, meter, and transcription were determined in the published text. Even though similar mistakes or deficiencies exist in almost every scientific study, the number of the mistakes in the given publication are too high to be ignored. Therefore, it will be tried to focus on some of the mistakes determined by the researcher. It should be mentioned that the purpose of this study is not to discredit any researcher or their studies or effort. On the contrary, the real purpose of this study is to move the study forward from the point it was brought. Similarly, it is also aimed to contribute to pass down this heritage in a more preserved way by protecting this work which is one of the elements of cultural heritage.

Key words: Classical Turkish Literature, Publications of Dîvâns, The Dîvân of Enverî, The Determination of the Mistakes

¹ Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, ofarukguler07@gmail.com

GİZEMLİ BİR EFSANE FENOMENİ: “ZİYA YILANI”

Mustafa Elik¹

Özet

Yılan ya da ejderha mitik, efsanevî ve semavî kaynaklı kozmogonik anlatılarda karşılaşılan önemli bir figürdür. Dünya ve Türk mitolojilerinde olağanüstü güç ve kudrete sahip olan yılan, farklı kültürlerin mitlerinde farklı özelliklerle tasavvur edilmektedir. Anlatılarda yılanın zamanla gelişerek ejderha halini alması dolayısıyla, su ve gök kültürleriyle ilişkilendirilmesine ve daha da efsaneleşmesine sebep olmuştur. İnsanların genel itibarıyla fitraten tiksiniş korktuğu yılan, efsane ve mitlerde bazen insanoğlunun yaratılış serüvenindeki etkin rolüyle dost bir yaratık halini alırken; bazen de insanı yanlışta sürükleyen şeytanla özdeşleştirilmektedir. Çalışmamızda, “Ziya yılanı” ya da efsanelerinde yaşadığı bölgedeki insanların ifadesiyle; “mâr-ı Ziya”nın kutsileşmesi ya da olağanüstü özelliklere haiz olması durumunda insanlardan ve diğer varlıklardan uzaklaştırılmasının efsanevî anlatılardaki mahiyetini, insanların bu anlatı hakkındaki tutumunu belirginleştirmek ve halkbilimi açısından değerlendirmek amaçlanmaktadır. Geniş bir sahada gizemli ve efsanevî bir fenomen haline gelen “mâr-ı Ziya”yı farklı zeminlerdeki anlatılarda karşılaştırmak üzere, başta Van olmak üzere çevrede bulunan illerde örneklem seçtiğimiz farklı şahıslarla nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemiyle sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yılan, ejderha, ziya yılanı, mâr-ı Ziya, efsane

A MYSTERY LEGEND PHENOMENA: “ZİYA SNAKE”

Abstract

Snake or dragon is an important figure encountered in cosmogonic narratives of mythic, mythical and heavenly origin. The snake, which has extraordinary power and power in world and Turkish mythologies, is conceived with different features in the myths of different cultures. In the narratives, the serpent developed over time to become a dragon, which led to its connection with water and celestial cults and to further myth. While snakes, which are generally disgusted and feared by humans, sometimes become a friendly creature with their active role in the creation adventure of human beings in legends and myths; sometimes it is identified with the devil that drives man to the wrong. In our study, “Ziya snake” or in the myths of people living in the expression of the region; It is aimed to clarify the mythical narratives of the isolation of mâr-ı Ziya an from people and other beings in case of sanctification or extraordinary features, and to evaluate people's attitude towards this narrative in terms of folklore. in order to compare the mâr-ı Ziya which has become a mysterious and legendary phenomenon in a wide field, in different narratives on different grounds, it has been tried to reach the result through qualitative research methods interviewed with different individuals, especially in Van and surrounding provinces.

Key words: Snake, dragon, snake, mâr-ı Ziya, legend.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, mu.elik2106@gmail.com

VAN'IN KÜLTÜREL BELLEĞİNDE MEHER KAPI İLE İLGİLİ İNANIŞLAR

Mustafa Elik¹

Özet

Meher Kapı, M.Ö. 9. Yüzyılda Van Gölü çevresinde kurulmuş olan Urartu Devleti'nin çok tanrılı inanç sisteminde önemli bir yer ihtiva etmektedir. Bu yapının M.Ö 830-810 yılları arasında Urartu kralı İşpuini ve oğlu Menua tarafından Tanrı Haldi adına yaptırıldığı yazıtta ifade edilmiştir. Urartular baş tanrı kabul ettikleri Tanrı Haldi'nin dışında, elde ettikleri topraklarda hüküm süren diğer tanrılara da sahip çıkmış ve Tanrı Haldi adına düzenledikleri kurban ritüellerini onlar için de gerçekleştirmişlerdir. Meher Kapı yazıtında hangi tanrı için ne kadar kurban kesileceğiyle ilgili bir liste bulunmaktadır. Dolayısıyla Meher Kapı çok tanrılı Urartu ulusunun önemli bir inanç merkezi haline gelmiştir. Halk arasında “Kapalı Kapı” olarak adlandırılan “Meher Kapı”dan Tanrı Haldi'in ruhunun çıkacağı düşüncesinin yaygınlığıyla beraber Hz. Ali'yle ilgili efsanevi anlatıların varlığı, bu yapıyı daha da stratejik bir konuma getirmiştir. Meher Kapı, tarih boyunca Van'ın kültürel belleğinde, gerek Urartu dininde gerekse İslamiyet'te birçok halk inanışlarına sebep olmuş ve çeşitli ritüellerin icrasına kaynaklık etmiştir. Çalışmamızda, Tarihi süreç içerisinde Urartu adet ve geleneklerin literatür taramasının yanı sıra Urartu döneminde uygulanan ritüellerin günümüze yansımaları ve sosyo-kültürel bağlamdaki etkileri örneklem seçilen kaynak kişilerden elde edilen veri ve bulgularla incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Urartu, Meher Kapı, din, inanış, ritüel.

BELIEFS ABOUT MEHER KAPI IN THE CULTURAL MEMORY OF VAN

Abstract

Meher Kapı, BC It has an important place in the polytheistic belief system of Urartu State which was established around Lake Van in the 9th century. It is stated in the inscription that this structure was built in the name of God Haldi by Urartu king Ispuini and his son Menua between 830-810 BC. In addition to the God Haldi, whom the Urartians accepted as the chief god, they also protected other gods who reigned in the lands they obtained and performed the sacrifice rituals for them in the name of God Haldi. The inscription of Meher Kapı contains a list of how many sacrifices should be made for which god. Therefore, Meher Kapı has become an important belief center of the polytheistic Urartian nation. With the widespread belief that the spirit of God Haldi will emerge from the “Meher Kapı”, which is called “Closed Door” among the people, The existence of legendary narratives about Hz. Ali made this structure even more strategic. Throughout history, Meher Kapı has led many folk beliefs in the cultural memory of Van, both in the Urartian religion and in Islam, and has been the source of the execution of various rituals. In our study, the literature review of the Urartian customs and traditions in the historical process, as well as the reflections of the rituals applied during the Urartian period to the present and their socio-cultural context will be examined with the data and findings obtained from the selected source individuals.

Key Words: Urartu, Meher Kapı, religion, belief, ritual.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, mu.elik2106@gmail.com

FARKLI BİR NASİHAT-NÂME: AHMED VELÎ'NİN NASİHAT MÜ'MİNLERÜN HATUNLARINA ADLI MESNEVİSİ

İlyas Kayaokay¹

Özet

Klasik Türk edebiyatında bir edebî tür olan nasihat-nâme; muhtevasını öğütlerin teşkil ettiği dinî-ahlâkî mahiyetteki eserlere verilen genel addır. Edebiyatımızda manzum, mensur veya manzum-mensur karışık halde yazılmış müstakil yahut eserlerde bölüm halinde görülen yüzlerce metin mevcuttur. Bu bildiride; daha evvel yeni harflere aktarılıp tanıtılmayan, kadınlara yönelik öğütleri ihtiva eden manzum ve müstakil bir nasihat-nâme metni üzerinde durulacaktır. Söz konusu nasihat-nâme, Milli Kütüphane'de 06 Mil Yz A 2433/3 numarada kayıtlı bir Mecmû'a-ı Eş'âr içerisinde 87b-90a varakları arasında yer almaktadır. Eser, fâilâtün/fâilâtün/fâilün kalıbıyla yazılmış olup Naşîhat Mü'minlerün Hatunlarına başlığıyla kaydedilmiştir. Mesnevi nazım şekliyle kaleme alınmış 96 beyitlik bu nasihat-nâme, fazla bir edebî değere sahip olmamakla birlikte, yalnızca kadınlara hitap etmesi yönüyle muadilleri içerisinde farklılık arz etmektedir. Olumsuz kadın tipinin yoğun biçimde eleştirildiği bu manzume, Osmanlı toplumunun kadına olan bakışını da yansıtmaya açısından dikkate değer bir metindir. Çalışmamızda, ne zaman yazıldığı bilinmeyen, Ahmed Velî adlı tanınmayan bir şaire ait olduğunu tespit ettiğimiz nasihat-nâmenin tanıtımı, incelenmesi ve transkripsiyonlu aktarımı yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Veli, Nasihat, Kadın, Mecnua, Mesnevi.

A DIFFERENT ADVICE BOOK: AHMED VELÎ'S MATHNAWÎ NASİHAT MÜ'MİNLERÜN HATUNLARINA NAMED

Abstract

Nasihat-nâme which is a literary genre in classical Turkish literature; It is the general name given to the religious-moral works of which the content consists of preaching. In literature, verse, prose or verse-prose written in mixed form seen as a separate section or artifacts there are hundreds of text. In this declaration; not previously transferred to new letters and introduced, advice for women written in verse form it will focus on an advice book. The advice in question, at the National Library registered at number 06 Mil Yz A 2433/3 is located in a Mecmû'a-ı Eş'âr between the 87b-90a pages. The work is written in the form of the fâilâtün / fâilâtün / fâilün and is recorded under the title of Naşîhat Mü'minlerün Hatunlarına. This admonition book is written in mathnawi verse and is 96 couplets. Although this work does not have much literary value, in terms of addressing only to women, it differs in similar ones. This advice book, in which the negative type of women is criticized extensively, it is a remarkable text in terms of reflecting the view of Ottoman society on women. In our study, when it was written was unknown, this poem of advice we've determined that it belonged to an unrecognized poet Ahmed Veli identification, analysis and transcription transfer will be made.

Key words: Ahmed Veli, Advice, Woman, Magazine of Poetry, Mathnawi.

¹ Araştırma Görevlisi, Munzur Üniversitesi, kayaokay_2323@hotmail.com

TÜRK ŞAİRLERİ'NDE KAYITLI OLAN “BEYOĞLU” MAHLASLI BİR HALK ŞAİRİ GERÇEKTEN VAR MIDIR?

İlyas Kayaokay¹

Özet

Bazı şiirlerin başka şairlere atfedilmesi durumu, Divan şiirine nazaran Türk Halk edebiyatında daha fazla görülür. Bunun temel sebebi; halk şiirinin sözlü kültürde daha çok icra edilmesidir. Usta malı şiirler söylemenin önemli bir gelenek olduğu Halk şiirindeki böyle problemlilerden bir tanesi de Sadeddin Nüzhed Ergun'un Türk Şairleri adlı kaynak eserinde Beyoğlu maddesinde şaire ait gösterdiği bir koşmadır. Bu bildiri, Türk Şairleri'nde yer alan Beyoğlu'nun gerçekten bir şair olup olmadığı verilen şiir örneğinden hareketle tartışmaya açılacaktır. Ergun, söz konusu şiiri M. Şakir Ülkütaşır'ın yayımlanmamış kitabından aldığını bildirmiş ve daha sonra yayımladığı bir başka çalışmada Karacaoğlan'a ait göstermiştir. Yazarın verdiği bu çelişkili bilgiye ek olarak, Beyoğlu adının zikredilmesinin mahlas taşıma geleneğine aykırı olduğu fark edilmiştir. Yaptığımız taramalarda şiirin, Karacaoğlan'la birlikte Dadaloğlu, Seyyid Osman, Vanlı Küçük gibi başka şairlere de mal edildiği tespit edilmiştir. Bu kriterler ışığında Türk Şairleri'nde kısaca tanıtılan Beyoğlu'nun bir âşık olmadığı buna mukabil Beyoğlu mahlaslı başka şairlerin olduğu ve bu şairlerin de bilgi azlığından dolayı birbirleriyle karıştırıldığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sadeddin Nüzhed Ergun, Beyoğlu, Karacaoğlan, Dadaloğlu, Halk Şiiri.

NICKNAMED “BEYOĞLU” A FOLK POET IS REALLY EXIST REGISTERED IN TURKISH POETRY?

Abstract

Some poems are attributed to other poets is more seen in Turkish folk literature than Divan poetry. The main reason for this; folk poetry is performed more in oral culture. One of such problematic issues seen in folk poetry is that it is an important tradition to say masterful poems; Sadeddin Nüzhed Ergun's “Turkish Poets” in his book, a poem attributed to a poet named Beyoğlu. In this statement, the poet Beyoğlu in the book Turkish Poets, whether he really is a poet, considering the given poem sample, will be opened for discussion. Ergun, stated that he received the poem from the unpublished book by M. Şakir Ülkütaşır and then in another study published he attributed the poem to Karacaoğlan. In addition to this contradictory information gave by the author; It has been realized that mentioning the name Beyoğlu is contrary to the tradition of saying pseudonyms. Made in screening, this poem's along with Karacaoğlan Dadaloğlu, Seyyid Osman and Vanlı Küçük such as has been found to be attributed to other poets. In the light of these criteria, it was understood that Beyoğlu, which was briefly introduced in Turkish Poets, was not a poet, but that there were other poets with a pseudonym Beyoğlu and that these poets were mixed with each other due to lack of knowledge.

Key words: Sadeddin Nüzhed Ergun, Beyoğlu, Karacaoğlan, Dadaloğlu, Folk Poet.

¹ Araştırma Görevlisi, Munzur Üniversitesi, kayaokay_2323@hotmail.com

TÜRKİYE'DEKİ HAKKARI DOĞUMLU NÜFUSUN GENEL DEĞİŞİM ÖZELLİKLERİ (1950-2017)

Süleyman YILMAZ¹

Veysi GÜNAL²

Özet

Nüfus sürekli değişim ve hareket halindedir. Nüfusun sürekli değişim ve hareket halinde olmasında göçlerin önemli bir etkisi vardır. Sosyo-ekonomik, siyasal ve doğal faktörlerin etkisi sonucu insanlar doğdukları ve ya ikamet ettikleri mekânları geçici ve ya sürekli olarak değiştirmişlerdir. Göç hareketliği sonucu gerek göç veren gerekse göç alan mekânların nüfus yapılarında önemli değişiklikler olmaktadır. Göç hareketleri sonucu sürekli değişen nüfus gerek Hakkari ilinde ikamet eden gerekse Türkiye'nin diğer illerinde ikamet eden Hakkari doğumlu nüfusun hem miktarında hem de oranında önemli değişimlerin olmasına neden olmuştur. Nitekim 1950-2017 yılları arasında Türkiye'nin diğer illerinde ikamet eden Hakkari doğumlu nüfusun dağılımına bakıldığında 1950 yılında Hakkari doğumluların %96'sı doğdukları ilde, %4'ü ise Türkiye'nin diğer illerinde ikamet etmişlerdir. 2017 yılına gelindiğinde ise Hakkari ilinde doğup ikamet edenlerin oranı %76'ya gerilerken, diğer illerde ikamet eden Hakkari doğumluların oranı ise %24'e yükselmiştir. Hakkari ilindeki göç hareketleri sonucu gerek Hakkari ilinde ikamet eden Hakkari doğumlu nüfus gerekse Türkiye'nin diğer illerinde ikamet eden Hakkari doğumlu nüfusun yıllık nüfus artış hızlarında da yıllar itibariyle önemli değişimler olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Nüfus, Hakkari, Nüfusun Doğum Yeri, Göç.

GENERAL CHANGE CHARACTERISTICS OF HAKKARI BORN POPULATION IN TURKEY (1950-2017)

Abstract

The population is in a constant state of change and movement. Migrations have a significant impact on the constant change and movement of the population. As a result of the effects of socio-economic, political and natural factors, people have temporarily or permanently changed the places where they were born or resided. As a result of the migration movement, there are significant changes in the population structure of the places that give or receive migration. Migration movements are a result of the need to constantly changing population of Hakkari Hakkari residing in the city-born population and Turkey's residing in Hakkari was born in the quantity and the population in other provinces has resulted in significant exchange rate as well. Indeed, when the 1950-2017 year include the distribution of the population was born residing in Hakkari in Turkey's other provinces in 1950 Hakkari provinces they were born, 96% of births, while 4% were resident in Turkey's other provinces. In 2017, the ratio of those born and resident in Hakkari decreased to 76%, while the proportion of those born in Hakkari increased to 24%. Hakkari should result in migration in the province of Hakkari Hakkari residing in the city-born population and Turkey's residing in other provinces of Hakkari was born the year the year the population growth rate of the population have been significant changes as.

Key words: Population, Hakkari, Birth Place of Population, Migration.

¹ Öğr. Gör., Hakkari Üniversitesi, suleyman4965@gmail.com

² Prof. Dr., Harran Üniversitesi, vgunal@harran.edu.tr

TÜRKİYE’NİN DİĞER İLLERİNDE İKAMET EDEN HAKKARI DOĞUMLU NÜFUSUN MEKÂNSAL DAĞILIMI VE ÖZELLİKLERİ (1950-2017)

Süleyman YILMAZ¹

Veysi GÜNAL²

Özet

İnsanoğlu ya zorunlu ya da kendi isteklerine bağlı olarak doğdukları ve ya ikamet ettikleri mekânları sürekli değiştirmişlerdir. İnsanoğlunun doğdukları mekânları değiştirmelerinde etkili olan nedenlerin en önemlisi ikamet ettikleri mekânların elverişsiz yaşam koşullarından; diğer bir ifade ile memnuniyetsizliğinden kaynaklanır. Nitekim Hakkari ilinde de insanlar sosyo-ekonomik, siyasal ve doğal nedenlerden dolayı doğdukları mekânları terk ederek yaşam koşullarının daha uygun olduğu alanlara göç etmişlerdir. 1950-2017 yılları arasında Türkiye’nin diğer illerinde ikamet eden Hakkari doğumlu nüfusun mekânsal dağılımına bakıldığında sosyo-ekonomik, siyasal ve doğal faktörlerin etkisi ile Hakkari doğumlu nüfusun doğdukları mekânları terk edip Türkiye’nin diğer illerine göç ettikleri görülmektedir. Nitekim 1950 yılında Hakkari doğumluların %96’sı doğdukları ilde ikamet ederken; bu oran 2017 yılında %76’ya gerilemiştir. Yıllar içerisinde değişen yaşam koşullarının etkisi ile Hakkari doğumluların ilde ikamet etme oranları azalmış; diğer bir ifade ile ilin verdiği göçler artmıştır. 1950-2017 yılları arasında Hakkari doğumluların en fazla ikamet ettiği illerin başında Van ili ile sosyo-ekonomik bakımdan gelişmiş ve sanayileşmiş batı kentleri gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nüfus, Hakkari, Nüfusun Doğum Yeri, Göç.

SPATIAL DISTRIBUTION AND CHARACTERISTICS OF HAKKARI BORN POPULATION RESIDING IN OTHER PROVINCES OF TURKEY (1950-2017)

Abstract

Humankind has constantly changed the places where they were born or resided, either compulsorily or upon their own request. The most important reason for humankind to change the places where they were born is due to the negative living conditions of the places they lived; in other words, it is due to their dissatisfaction. As a matter of fact, people in Hakkari have left their places of birth due to socio-economic, political and natural reasons and migrated to areas where living conditions are more suitable. Looking at the spatial distribution of the Hakkari-born population residing in other provinces of Turkey between 1950-2017, it is observed that the Hakkari-born population left their places of birth and migrated to other provinces of Turkey due to the influence of socio-economic, political and natural factors. In fact, 96% of Hakkari births in 1950 resided in the province where they were born; this rate declined to 76% in 2017. Due to the effect of changing living conditions over the years, the rate of Hakkari births in the province decreased, in other words, migrations in the province increased. Between 1950 and 2017, the most inhabited provinces of Hakkari births are Van province and the socio-economically developed and industrialised Western cities.

Key words: Population, Hakkari, Birth Place of Population, Migration.

¹ Öğr. Gör., Hakkari Üniversitesi, suleyman4965@gmail.com

² Prof. Dr., Harran Üniversitesi, vgunal@harran.edu.tr

OSMANLI' DA KURUMSAL EĞİTİM SİSTEMİNİN BOZULMASI VE SOSYOLOJİK BOYUTLARI

Deniz AŞKIN¹

Özet

Bu çalışma, özellikle 16. yüzyılın son çeyreğinde bozulmaya başlayan Osmanlı Devleti'ndeki medrese eğitim sisteminin ortaya çıkardığı toplumsal sorunları sosyolojik bir zeminde tartışmayı amaçlamaktadır. Genel olarak bakıldığında, İslam tarihinde önemli görevler icra edilen bir kurum olarak medreseler İslam Aydınlanması'na kaynaklık etmiştir. Bu kurumun sosyal ve kültürel mirasından faydalanan Osmanlı Devleti de bu eğitim kurumunu önemli derecede geliştirmiştir. Özellikle Fatih Sultan Mehmet döneminde medreseler önemli bilim adamlarının yetişmesine imkân vererek, Osmanlı Devleti'nin siyasal anlamda ilerlemeler kaydetmesini sağlamıştır. Ayrıca bu dönemde, devletin de ihtiyaçları göz önüne alınıp medreseler sistematik bir hale getirilmiş ve alanlarında uzman kişiler yetiştirilmiştir. Fakat süreç içerisinde, Osmanlı'nın bozulmaya başlayan ekonomisinin meydana getirdiği buhran ve eğitim sistemine gerekli kaynakların gitmemesi toplumsal bir takım sorunları başlatmıştır. İlerleyen süreçte medreselerdeki müderrislerin kurdukları sosyal sermayeleri ile göreve gelmeleri de eğitimin kalitesini düşürmüştür. Bununla beraber medreselerin kendi içindeki bir takım eğitim sorunları daha sonra meydana gelecek suhte ayaklanmaları'na zemin hazırlamıştır. Bu gelişmeler ile beraber, bu kurumdaki kişiler eşkıyalığa varan olaylara karışmış ve medreselerin sahip olduğu toplumsal imaj da değişmiştir. Bu yönüyle bir dönem merkezden uzak bölgelerde huzurun kaynağı olan medrese eğitim kurumunun bozulması ile beraber ortaya çıkan toplumsal düzeydeki problemler bu çalışma kapsamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Medrese Sistemi, Toplumsal Huzur ve Eğitim; Sadakat; Eğitim Sosyolojisi.

THE BREAKDOWN OF THE OTTOMAN EDUCATION SYSTEM AND ITS SOCIOLOGICAL DIMENSIONS

Abstract

This study aims to discuss the social problems caused with the breakdown of madrasah education system of the Ottoman Empire especially in the last quarter of the 16th century, on a sociological ground. When considered from the point of view, madrasahs as institution where important developments were made, created resources for the Islamic enlightenment in the Islamic history. The Ottoman Empire which took the advantages of the social and cultural capital of this institution also enhanced it more. Especially madrasah during the Mehmet the Conqueror enabled many important scholars to be educated. In addition to that it paved the way for political developments in the Ottoman Empire. In this period, furthermore madrasahs were regimented by taking account of the empire's needs. Thusly, new scholars who specialist in their field were grown. However, in the process, when the economic disruption of Ottoman Empire began, and the necessary financial resources couldn't be sent to the madrasah institution a set of social problems had taken place. In the ongoing process, mudderies who took their position with social capitals which they built also reduced the education's quality. Furthermore, some problems occurring in madrasah education system paved the way for the Suhte uprisings. Following these developments, students enrolled in madrasahs involved in some events even banditry and in this way the social image of the madrasahs were

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi, denizaskin13@gmail.com

changed. From this aspect, it has been discussed that the social problems ensued after the madrasah system which was seen as a source of peace in the far region from the Centre at one time was broken down.

Key words: Ottoman Madrasah System; Public Peace and Education; Loyalty; Sociology of Education.

YER ADI BİLİMİNDE YENİ BİR ARAŞTIRMA ALANI: ARKEOTOPONİMİ

Sinan Kılıç¹

Özet

Avrupalı araştırmacılar tarafından birleşik bir sözcük olarak önerilen Toponimi terimi “yer adı bilimi” anlamında 1876 yılından beri kullanılmaktadır. Güneybatı Asya’nın yazı kullanan eski uygarlıklarına ait kaynaklarda çok sayıda yer adı kayda geçmiştir. Afrika’nın kuzeyi ile Avrupa’daki eski yer adları ise Roma İmparatorluğu zamanına ait kaynaklarda görülmektedir. Toponimi incelemeleri eski uygarlıklar tarafından bir biçimde kaydedilen çoğu yer adının günümüze kadar bazı ağız değişiklikleriyle halen kullanılmaya devam ettiğini göstermiştir. 19. yüzyılda coğrafya ve haritacılık çalışmalarıyla bağlantılı olarak önem kazanan toponimi konusu Birinci Dünya Savaşı’nın hemen ardından dilbilimi içinde, adbilimi (onomastik) alt bölümü kapsamında değerlendirilmeye başlamıştır. Türkçe toponimi incelemeleri Avrupa’daki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkmış ve ilk analizler Ş. Sami’nin Kamûsü’l Âlâm adlı ansiklopedik eserinde yapılmıştır. Bir yerin adıyla ilgili yapılacak derinlemesine araştırmalar sayesinde önemli kültürel ve tarihsel bilgiler elde edileceği kesindir. Burada, arkeolojik dönemlere ait yazılı kaynaklarda geçen yer adlarının incelendiği yeni bir araştırma alanı tanımlanmaktadır. Yer adı bilimi altında yer alan bu yeni araştırma alanının adı arkeotoponimi olarak önerilmektedir. İlgi alanına giren eski toponimler bugüne kadar genellikle liste halinde yayımlanmış durumdadır. Bu tür yer adları onomastik bilimi yöntemleriyle ve çok bilimli bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, yepyeni ve oldukça geniş bir araştırma alanının ortaya çıktığı açıktır.

Anahtar Kelimeler: Arkeoloji, onomastik, toponimi, arkeotoponimi.

A NEW RESEARCH AREA IN THE SCIENCE OF TOPONYMY: ARCHAETOPONYMY

Abstract

The term Toponymy, proposed by European researchers as a unified word, has been used since 1876. Numerous toponymia have been recorded in the sources of ancient civilizations of southwest Asia. Most of the ancient names of places in the north of Africa and in Europe are mentioned in the sources of the Roman Empire. Toponymy studies have shown that many toponymia recorded by ancient civilizations are still in use with little changes. The issue of toponymy, which gained importance with the studies of geography and cartography in the 19th century, began to be considered within the sub-section of onomastic in the science of linguistics after the First World War. The Turkish toponymy studies emerged in parallel with the developments in Europe, and the first analyses are made in Şemseddin Sami's encyclopaedic work Kamûsü’l Âlâm. It is certain that important cultural and historical information will be obtained through detailed researches on the toponymy of a specific place. Here, a new research area is defined in which the archaeological place names are examined that mentioned in the ancient written sources. The name of this new research area is suggested as archaeotoponymy. Ancient toponymia have often been published as lists. It is very clear that a new and quite wide research field emerges, when toponymia are evaluated through the methods of onomastic and in a multidisciplinary perspective.

Key words: Archaeology, onomastic, toponymy, archeotoponymy.

¹ Araştırma Görevlisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, inankilic@yyu.edu.tr

PİYANO İÇİN TÜRK MÜZİĞİ AKSAK USÛLLERİ ETÜD ALIŞTIRMALARI

Fuad Alizade¹

Fatih Marufođlu²

Özet

Müziği oluşturan temel öğelerden biri ritimdir. Ritim, müzikte zamanla ilgili bir kavramdır ve bir eserin ritmi, kullanılan kuvvetli ve zayıf zamanların sıralanması ile oluşur. Türk Müziği'nin en karakteristik özelliklerinden biri, kullanılan ritim kalıplarıdır. Türk Müziği'nde "usûl" adı verilen bu kalıplar basit ve bileşik olarak iki gruba ayrılmaktadır. 2, 3 ve 4 zamanlı usûller basit 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 zamanlı usûller bileşik usûller olarak isimlendirilirler. Ayrıca 2 ve 3 zamanlı vuruşların bir araya getirilmesinden aksak usûller oluşur. Son yıllarda, Türk Müziği'nin müzik eğitimindeki hacmi oldukça artmış ve buna bağlı olarak da kullanılabilir materyal ihtiyacı kendini göstermeye başlamıştır. Dolayısıyla Türk Müziği'nin özelliklerini öğreten etüd, eserlerin müzik eğitimi kaynaklarında daha fazla yer alması gerekliliği de ortadadır. Planlanan çalışmada müzik eğitiminin temel algısı olan piyano eğitiminde kullanılmak üzere Türk Müziği'nde kullanılan aksak usûllerin öğretimi için yazılan etüdü ve alıştırmalar önerilecektir. Çalışma kapsamında deneysel çalışma planlanmış olup, ön test ile öğrencilerin piyanoyla aksak ritim çalabilme becerileri tespit edilecektir. Daha sonra, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan aksak etüd ve alıştırmalar uygulandıktan sonra öğrencilerin söz konusu becerileri son test yardımıyla tekrar belirlenerek gelişimleri incelenecektir. Ayrıca piyano eğitmenlerinin, eğitim sürecinde bu etüdüleri kullanımlarına ilişkin görüşleri alınacaktır. Araştırma kapsamında geliştirilen etüdülerin piyano eğitimi literatürüne katkı sunacağı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: aksak usûller, piyano, müzik eğitimi.

ETUDE EXERCİSES OF AKSAK USÛL (ASYMMETRIC RHYTHM) OF TURKİSH MUSIC FOR PİANO

Abstract

In recent years, the volume of Turkish Music in music education has increased significantly and the need for usable materials has began to show manifest itself. Therefore, it is clear that the etude that teaches the characteristics of Turkish Music should take place more in music education resources. In the planned study, written etudes and exercises for the teaching of the "aksak usûl (asymmetric rhythm)" used in Turkish Music will be proposed to be used in piano education which is the basic instrument of music education. In the scope of the study, an experimental etude is planned and the students' ability to play the rhythm with the piano will be determined with the pre-test. Then, after the aksak etud and exercises developed by the researchers, the students' skills will be determined again with the help of post-test and their development will be examined. In addition, piano instructors' opininons about the use of these etudes during the training process will be taken. It is thought that the etudes carried out within the scope of the research will contribute to the literature of piano education.

Key words: aksak usûl, Turkish Music, piano education, asymmetric rhythm.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, fuadalizade@yyu.edu.tr

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, fatihmarufoglu@yahoo.com

19. YÜZYILIN İLK YARISINDA OSMANLI-İRAN TİCARİ İLİŞKİLERİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR: “İRANLI TÜCCARLARIN MARUZ KALDIĞI GASP VE EŞKIYALIK FAALİYETLERİ”

Erkan IŞIKTAŞ¹

Özet

Hâkimiyetlerini sürdürdükleri zaman dilimi içerisinde Ön Asya coğrafyasının iki büyük gücü olan Osmanlı-İran devletlerinin ilişkileri, her dönemde ehemmiyetli olmuştur. 16. yüzyılın başlarında Safeviler ile başlayan Osmanlı-İran arasındaki -siyasi, askeri, dini ve iktisadi- çekişmeler, Avşarlar, Zendler ve Kaçarlar döneminde de devam etmiştir. Neredeyse dört yüz yılı aşkın bir süreci kapsayan bu rekabetin, her iki devletin mukadderatında mühim sonuçlar bıraktığını söylemek mümkündür. Her ne kadar siyasi ve askeri yönüyle bu ilişkiler dikkat çekse de aynı zamanda mezkûr iki devlet arasında aktif ve geniş hacimli bir ticaretin olduğunu söylemek gerekir. Yerel ve uluslararası bir potansiyeli kapsayan bu ticaret, her iki devlete kayda değer miktarda kazanç sağlamıştır. Ne var ki gümrük tarifelerinde yaşanan problemler, gümrük memurlarının keyfi tutumları, tüccarların kaçak yollarla mal giriş-çıkışı yapmak istemeleri, gasp ve eşkiyalık faaliyetleri gibi nedenler söz konusu iki devlet arasındaki ticaretin sekteye uğramasına neden olmuştur. Bu itibarla ki çalışmada, Osmanlı pazarlarına giriş yapan İranlı tüccarların karşılaşmış oldukları gasp ve eşkiyalık faaliyetleri ele alınmıştır. Bu kapsamda, incelenen dönem içerisinde yaşanan gasp ve eşkiyalık olayları, bu hadiselerin sosyo-ekonomik boyutları, iki devletin tutumu ve alınan tedbirler irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, İran, İranlı tüccarlar, Gasp ve Eşkiyalık.

PROBLEMS OCCURRED IN THE OTTOMAN-IRAN COMMERCIAL RELATIONS IN THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURY: EXTORTION AND BANDITRY ACTIVITIES WHICH IRANIAN TRADERS SUBJECTED TO

Abstract

The relations of the Ottoman and Iran states, which are the two great powers of the Asia geography, have always been important in during their reign. The rivalries that began with the Safavids at the beginning of the 16th century between the Ottomans and Iran in the areas such as political, military, religious and economic, have continued during the Afshars, Zand dynasty and Qajar dynasty periods. It can be said that this rivalry, which spanned almost four hundred years, have left momentous results in the destiny of both states. Although these relations are significant in regard to their political and military aspects, it needs to be said that there was an active and extensive trade between the two states in question. This trade, which embraces local and international potential, has brought considerable income to both states. However, trade between these two states have interrupted due to the problems in customs tariffs, customs officers' arbitrary attitudes, traders' desire to bring and take input and output illegally, extortion and banditry activities. In this regard, extortion and banditry activities experienced by the Iranian traders who came to Ottoman markets, were discussed in the study. In this context, extortion and banditry incidents, the socio-economic aspects of these incidents, two states' attitudes and the measures taken were examined.

Key words: Ottoman, Iran, Iranian traders, Extortion and Banditry.

¹ Araş. Gör., Siirt Üniversitesi, rkansiktas@siirt.edu.tr

MÜSÂVÂTTAN EŞİTLİĞE: ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİNDE KADIN KİMLİĞİNİN İNŞASI VE TÜRK ROMANINA YANSIMASI

Sevgül Türkmenoğlu¹

Özet

Cumhuriyetin ilanı, beraberinde modernleşmeyi de getirmiştir. Tanzimat Dönemi ile başlayan batılılaşma faaliyetleri Cumhuriyet ile birlikte daha somut bir nitelik kazanır. Geçmiş ile olan bağların tamamen koparıldığı radikal bir sürece girilir. Bu süreçteki yenilikler arasında kadınlara yönelik birtakım çalışmalar da dikkat çekicidir. Cumhuriyet ile birlikte Ziya Gökalp ve Ömer Seyfettin gibi aydınların da zaman zaman dile getirdiği yeni bir vatandaş profili öne çıkar. Bu vatandaş tipi, Osmanlı'da görülen vatandaş tipinden farklıdır. Ömer Seyfettin bunu yer yer prototip olarak bazı hikâyelerinde ele alır. Bu farklı vatandaş profilinde kadına da yer verilir. Bu dönemde kamusal alanda daha fazla varlık gösteren bir kadın portresi kadının konumunu belirler. Kadın haklarının bir hayata geçirildiği bu süreçte kadına olan bakış da değişir. Yeni bir kadın tipi dış görünüşü, giyim kuşamı ve kamusal alandaki varlığıyla tasvir edilir. Kadına bir misyon yüklenir. Bu misyon daha çok Cumhuriyet'in ilkelerinden izler taşır. Kadına yüklenen eğitmek görevi, bir meslek ile somutlaştırılır. Bu meslek, öğretmenliktir. Türk edebiyatında birçok romanda da idealize edilen bu öğretmen tipi, Cumhuriyet'in bir kadında temsil bulmuş hali gibidir. Bu çalışmada yukarıdaki tespitler bağlamında erken Cumhuriyet döneminde kadına tanınan haklar ve kadına bakış değerlendirilip yorumlanmaya çalışılacaktır. Buna bağlı olarak Cumhuriyet kadını profilinin Türk romanına yansımaları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk romanı, kadın, Erken Cumhuriyet Dönemi.

FROM CONSULTATION TO EQUALITY: CONSTRUCTION OF WOMEN'S IDENTITY IN THE EARLY REPUBLICAN PERIOD AND ITS REFLECTION TO TURKISH NOVEL

Abstract

The proclamation of the Republic brought along modernization. Westernization activities that began with the Tanzimat Period became more concrete with the Republic. It enters a radical process in which ties with the past are completely broken. Among the innovations in this process some studies aimed at women are also noteworthy. Together with the Republic, a new citizen profile comes to the fore sometimes intellectuals like Ziya Gökalp and Ömer Seyfettin also express in their studies. This type of citizen is different from the type of citizen seen in the Ottoman Empire. Ömer Seyfettin discusses this in some of his stories as prototypes. This different citizen profile also includes women. The presence of a woman who finds more space in the public sphere determines the woman's position. In this process, where women's rights are put into practice, the point of view to women also changed. A new type of woman is portrayed by her outer appearance, her clothing and her presence in the public sphere. The woman shoulder the responsibility. This mission carries more of the principles of the Republic. The task of educating by women is embodied. This profession is teaching. This type of teacher, which is idealized in many novels in Turkish literature, is like the representation of the Republic in a woman. In this study, the rights granted to women in the early Republican period and their perspective on women will be evaluated and interpreted within the context of the above findings. Afterwards reflection of the profile of Republican women in Turkish novel will be discussed.

Key words: Turkish novel, woman, Early Republican Period.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, se_cabaz@hotmail.com

UNUTULMUŐ BİR TİYATRO YAZARI: MUSAHİPZADE CELÂL

Sevgül Türkmenođlu¹

Özet

Musahipzâde Celâl, Milli Edebiyat döneminin tiyatro yazarlarındandır. Günümüzde çok fazla üzerinde durulmayan Musahipzâde Celâl, henüz on altı yaşındayken semt semt dolaşarak tiyatro ile ilgili toplantılar düzenler. Özellikle geleneksel oyunlardan olan Karagöz ve ortaoyununa merak salar. Amatörce oyunlar sahneler. Bu oyunlarda zenne olarak tabir edilen kadın rollerini başarıyla canlandırır. Memuriyet hayatı boyunca da tiyatrodan kopmaz. Yalnız sahne önünde değil, sahne arkasında da kostümlerle, dekorla ilgilenerek oyunlara katkı sunar. Türk tiyatrosuna tiyatro yazarı olarak da büyük katkı sunan Musahipzâde Celal, yirmiyi aşkın oyun yazmıştır. Musahipzâde Celal'in oyunları daha çok eski İstanbul'un gündelik hayatı, konak yaşantısı, hurafeler, sokak, toplumun aksak yönleri, rüşvet ve iltimas, görevini kötüye kullanan memurlar üzerine kurgulanmıştır. Bu sebeple Musahipzâde Celal'in oyunlarında eski İstanbul'un gündelik hayatından kesitler bulmak mümkündür. Onun oyunlarına renk katan en önemli faktör, tema olarak seçtiği eski İstanbul'un renkli ve canlı gündelik hayatına dair motiflerdir. Bu çalışmada Musahipzâde Celal'in tiyatro anlayışı üzerinde durulacak; yazarın Milli Edebiyat Dönemi içinde tiyatroya sunduğu katkılara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Musahipzâde Celal, tiyatro, müzikli oyun, hiciv.

A FORGOTTEN THEATER WRITER: MUSAHİPZADE CELAL

Abstract

Musahipzâde Celâl is one of the theater writers of the period of National Literature. Musahipzâde Celâl, who is not emphasized so much today, walks around the district when he was sixteen and organized theater-related meetings. He is very interested in traditional theatre of Karagöz and ortaoyunu. He staged a play unprofessionally. In these plays, he successfully plays the roles of women called zenne. Throughout his life as a civil servant, he did not leave the theater. Not only in front of the stage but also behind the scenes he contributes to the play by dealing with costumes and the decor. Musahipzâde Celal, who also contributed to Turkish theater as a theater writer, wrote more than twenty plays. Musahipzâde Celal's plays are mostly based on the daily life of the old İstanbul, the mansion life, superstitions, the street, the faults of the society, the bribery and favor, the officers who abuse the duty. For this reason, it is possible to find sections from the daily life of the old İstanbul in the plays of Musahipzâde Celal. The most important factor that gives color to his plays is the motives of the colorful and vibrant daily life of Old İstanbul, which he chooses as a theme. In this study, Musahipzâde Celal's understanding of theater will be emphasized and also the author's contributions to theater during the National Literature Period will be included.

Key words: Musahipzade Celal, tiyatro, musical, satire.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, se_cabaz@hotmail.com

KÖL BOYUNDA" ROMANINDA KARAKTER ADLANDIRMALARININ DÖNEMİN REJİMİNE KATKILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Reyhan KARKINLI¹

Özet

Edebi eserlerde oluşturulan karakterler aracılığıyla belirli bir dönemin siyasi ve sosyal eğilimlerini görmek mümkündür. Başkişinin hayatı üzerinden Sovyet sisteminin ve ideolojisinin komün hayatı şekillendirme merkezi olarak tanımlanabilecek kolhozda yaşananları konu edinen Kırgız yazar Kasımalı Bayalınov'un Köl Boyunda romanı, Sovyet ideolojisinde sanatın esas metodu kabul edilen sosyalist realizm anlayışı ile yazılır. Sosyalist realizm fikri, ideal olanı yansıtmak üzere kurulmuş bir felsefeye dayanır. Bu bağlamda Sovyet döneminde oluşturulan Kırgız Sovyet edebiyatı için de "kahraman" son derece önemlidir. Sovyet sisteminin oluşturduğu karakterin edebiyattaki temsilcisi olan Sovyet tipi kahramanın en önemli özelliği, amacı görebilmesi ve ona hizmet edebilmesidir. Romanın başkişisi Capar, başta olmak üzere Köl Boyunda romanın tüm kahramanları Sosyalist realizmin şekillendirdiği Sovyet insan tipini temsil eder. Bu kahramanların ortak amacı, en büyük arzuları komünizmi zafere ulaştıran yolda gereken emeği sarf etmektir. Köl Boyunda romanı, tüm karakterleriyle sosyalist rejime hizmet ederken karakterlerin isim adlandırmaları da sembolik olarak rejimin olumlu yönlerini ortaya çıkarmakta ve bu yönüyle de sosyalist rejime hizmet etmektedir. Çalışmada Köl Boyunda romanında isimleriyle de rejime hizmet eden karakterlerin isimleri üzerinden rejime katkıları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kasımalı Bayalınov, Köl Boyunda, Sosyalist Realizm, Karakter, Adlandırma.

AN INVESTIGATION ON THE CONTRIBUTION OF CHARACTER NAMING TO THE PERIOD IN THE NOVEL OF "KOL BOYUNDA"

Abstract

Through the characters created in the literature, it is possible to see the political and social tendencies of a certain period. Kyrgyz writer Kasımalı Bayalınov's novel In the Kolghoz in the Köl Boyunda is based on socialist realism, which is considered as the main method of art in Soviet ideology. The idea of socialist realism is based on a philosophy structured to reflect the ideal. In this book "hero" is extremely important for rural Kyrgyz Soviet literature in Soviet times. The most important feature of the Soviet-type hero, who is the representative of the Soviet-type constructive character in literature, is that he can meet and serve the target. Capar, the protagonist of the novel, represents the type of Soviet human being shaped by socialist realism to be with all the heroes of the novel. The common goal of these heroes is to exert their greatest ambition on the path of communism to victory. His novel, Köl Boyunda, serves the socialist regime with all its characters, and the character's naming can also symbolically direct the direction of the regime and serve the socialist regime. In this study, the contribution of the regime through the names of the characters that serve the regime will be discussed in the novel Köl Boyunda.

Key words: Kasımalı Bayalınov, Köl Boyunda, Socialist Realism, Character, Naming.

¹ Araş. Gör., Atatürk Üniversitesi, reyhan.karkinli@atauni.edu.tr

MEHMET AKİF ERSOY'UN TÜRK MODERNLEŞMESİNE BAKIŞI

Eyüp Toprak¹

Özet

Milli Mücadele zaferle kazanıldıktan sonra 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edildi. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Mustafa Kemal Atatürk ve onun yakın çalışma arkadaşları modernleşmenin ve batılılaşmanın tesisini sağlamak amacıyla faaliyetlere başladı. Cemiyetlerin ilerlemelerinde, yükselmelerinde, maddi ve manevî alanlarda güç sahibi olmalarında aydınların ve fikir sistemlerinin rolü büyüktür. Modernleşme sürecinde yapılan işler aydınlar tarafından farklı değerlendirmelere uğradı. Türk aydınlarının içerisinde İslamcılığı temel alan fikir adamları da modernleşme sürecini farklı değerlendirmelere tâbi tuttu. Bunlardan birisi de Mehmet Akif Ersoy'dur. İslamcılık fikir mücadelesinde Mehmet Akif Ersoy yazılar ve şiirler yazmıştır. Mehmet Akif Ersoy ismi özellikle Milli Mücadelede ortaya çıkmıştır. Açık ve net şahsiyetiyle bir devre öncülük edenler arasındadır. Bu açı elbette İslamcılık düşüncesinin açısıdır. Bununla birlikte diğer fikir akımlarının taraftarlarınca da Mehmet Akif Ersoy değerli bir isimdir. Mehmet Akif Ersoy yeni nesillere, meselelere belli bir pencereden bakabilme alışkanlığı kazandırabilmek adına; modernleşmeyi, batılılaşmayı ve Cumhuriyet'in kazanımlarını ele almıştır. Bu mücadelenin yerine ve önemine gerekli saygıyı ve ihtimamı göstermekle birlikte kimi isimlere ve kimi olaylara yer yer eleştirilerde de bulunmuştur. Bu çalışmada yakın tarihimizde İslamcılık düşünceleriyle önemli bir yere sahip olan Mehmet Akif Ersoy'un gözünden modernleşme fikirleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Batılılaşma, Çağdaşlaşma, İslamcılık, Mehmet Akif Ersoy.

MEHMET AKİF ERSOY'S PERSPECTIVE ON TURKISH MODERNIZATION

Abstract

The Republic was declared on 29 October 1923 after the National Struggle was won. With the proclamation of the Republic, Mustafa Kemal Atatürk and his close colleagues began activities to ensure the establishment of modernization and westernization. Intellectuals and intellectual systems play a major role in the advancement and advancement of the societies, and their strength in the material and spiritual spheres. The works carried out during the modernization process were subjected to different evaluations by the intellectuals. Within the Turkish intellectuals, the intellectuals based on Islamism also subjected the modernization process to different evaluations. One of them is Mehmet Akif Ersoy. Mehmet Akif Ersoy wrote articles and poems in the struggle for Islamism. The name Mehmet Akif Ersoy has emerged especially in the National Struggle. With a clear and clear personality, a circuit is among the pioneers. This is of course the angle of Islamism. However, Mehmet Akif Ersoy is a valuable name among the supporters of other ideas. Mehmet Akif Ersoy new generations, in order to gain the habit of looking at issues from a certain window; modernization, westernization and the achievements of the Republic. Although he showed the necessary respect and care for the place and importance of this struggle, he sometimes criticized some names and some events. In this study, the ideas of modernization from the eyes of Mehmet Akif Ersoy, who has an important place with the ideas of Islamism in our recent history, will be discussed.

Key words: Modernization, Westernization, Islamism, Mehmet Akif Ersoy.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, eyuptoprak2023@hotmail.com

BALKAN SAVAŞLARI SONUCUNDA MUHACİRLERE YAPILAN SOSYAL YARDIMLAR

Eyüp Toprak¹

Özet

Osmanlı Devleti Balkan Savaşları'nda büyük kayıplara uğradı. Kayıplarından sonra ise muhacir meselesiyle uğraşmak durumunda kaldı. Balkanlardan gelen muhacirler büyük sıkıntılarla karşılaştı. Ömürlerinin en uzun ve sancılı yılları elbette tek başlarına halledebilecekleri, üstesinden gelebilecekleri bir şey değildi. Osmanlı Devleti zaferlerini ve fetihlerini nasıl ülkenin her yerinde topyekûn bir şekilde yaşadıysa; yenilgilerini ve felaketlerini de paylaşmak suretiyle acılarının üstesinden gelmeye çalıştı. Osmanlı'da muhacirlere yapılan yardımlar 4 farklı koldan sağlanmak suretiyle gerçekleşti. Beş bölüm halinde incelemeye çalıştığımız bildirimizde; birinci bölümünde Balkan Savaşları sonucunda göç sorununa, göçün ne demek olduğuna bakılmıştır. İkinci bölümünde Devletçe yapılan sosyal yardımlara değinilecektir. Üçüncü bölümde Cemiyetler tarafından yapılan yardımlar incelenecektir. Bu başlık altında da dönemin iki büyük cemiyeti olan Hilâl-i Ahmer Cemiyeti ve Sâlib-i Ahmer'in yapmış olduğu yardımlara bakılacaktır. Dördüncü bölümde Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan halk tarafından yapılan yardımlara değinilecektir. Beşinci ve son bölümde ise Osmanlı sınırları haricinden gelen dış yardımlara bakılacaktır. Bildirimizde Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin belgelerinden yararlanılmaya çalışılmıştır. Yine göç üzerine yazılmış ikinci elden kaynaklara ve makalelere bakılmıştır. Bu çalışmada Balkan Savaşları sonucunda muhacirlere yapılan sosyal yardımlar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhacir, Yardım, Cemiyetler, Kızılay

SOCIAL ASSISTANCE TO REFUGEES AS A RESULT OF THE BALKAN WARS

Abstract

The Ottoman Empire suffered great losses in the Balkan Wars. After his losses, he had to deal with the immigration issue. Immigrants from the Balkans are working with great troubles. There was something they could handle alone, overcome. How the Ottoman Empire could honor its victories and conquests. He also tried to overcome his pain while sharing his defeats and disasters. The aid provided to the emigrants of the Ottoman Empire was provided through 4 different branches. In our statement that we try to examine in five sections; Balkan Wars, migration problem, migration, what you mean. In the second place, social assistance provided by the State is mentioned. Third region Aid by the associations. Under this title, the two major associations of the period Hilal-i Ahmer and Sâlib-i Ahmer there are aids are looked at. In the fourth plan, the Ottomans will refer to the help of the inhabitants. Apart from the fifth and the end of Islam, it looks at foreign aid coming from outside the Ottoman Empire. The Ottoman Archives document was tried to be utilized. Second hand sources and articles were examined. This war was stopped during the social welfare of the refugees during the Balkan Wars.

Key words: Immigrants, Assistance, Societies, Red Crescent.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, eyuptoprak2023@hotmail.com

GELENEKSEL ŞERH YÖNTEMİNİN BİR UYGULAYICISI OLARAK ZİYA PAŞA

Tuğçe Yaşa¹

Özet

Şerh kelimesi sözlük anlamı itibariyle “açmak, ayırmak, bütünü parçalara bölmek ve açık anlatmak” gibi anlamlara gelmektedir. Edebiyat terimi olarak şerh, bir edebî eserin veya bir kitabın anlaşılmayan parçalarını kelime kelime açıp izah ederek içinde bulundurduğu bütün dil, anlam, sanat ve estetik özellikleriyle metnin anlaşılmasını sağlamak demektir. Şârih, okurun anlamakta güçlük çekeceğini düşündüğü metinleri ele alarak üzerine birtakım eklemeler yapar veya örnekler vererek konuyu izah etmeye çalışır. Ziya Paşa tarafından kaleme alınan Zafernâme’de de bu tür bir izahın varlığı görülmektedir. Zafernâme, kasîde, tahmîs ve şerh olmak üzere üç bölümden oluşan hiciv türünde bir eserdir. Eserin kasîde bölümü 66 beyitlik medhiye şeklinde, İzmit mutasarrıfı Fâzıl Paşa’nın ağzından Âlî Paşa için yazılmıştır. Daha sonra bu kasîde, Karantina kâtibi Hayri Efendi adında birinin ağzından tahmis edilmiş ve Zaptiye Nâzırı Hüsnü Paşa’nın ağzından yapılan tahmîsin şerhi ile de eser tamamlanmıştır. Bu çalışmada Ziya Paşa’nın kendi eserini açıklarken uyguladığı şerh yöntemi, bu yöntemin eserdeki hiciv boyutuna katkısı ile eserin şerh geleneğimizdeki yeri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ziya Paşa, Zafernâme, şerh, hiciv.

Ziya Pasha As A Practitioner Of Traditional Commentary Method

Abstract

The word commentary means “to open, to separate, to divide the whole into pieces and to explain openly” in the dictionary. As a term of literature, commentary means the understanding of the text with all the language, meaning, art and aesthetic features it holds in it by opening and explaining the incomprehensible parts of a literary work or a book. The commentator tries to explain the subject by making some additions or examples giving on the texts that commentator thinks will be difficult for the reader to understand. In Zafername, written by Ziya Pasha, the existence of such an explanation is seen. Zafername is a satirical genre work consisting of three parts: kaside, tahmis and commentary. The kaside section of the work was written for Ali Pasha from the mouth of the Fazil Pasha, in the form of 66 couplets medhiye. Later, in this kaside, a quarantine clerk named Hayri Effendi was write of the mouth and the work was completed with tahmis commentary made from the mouth of the Hüsnü Pasha. In this study, the commentary method applied by Ziya Pasha while explaining his own work, the contribution of this method to the satirical dimension of the work will be evaluated and its place in our commentary tradition.

Key words: Ziya Paşa, Zafernâme, commentary, satire.

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, tugceeyasa@gmail.com

MASUMİYET MÜZESİ'NDE GÜNDELİK YAŞAM

Zöhre EKİNCİ¹

Özet

İnsan hayatında tekrarlanan eylemlerin alışkanlıklara dönüşmesi demek olan gündelik yaşam; yeme-içme, giyinme, barınma, çalışma, aile kurma, sosyal ilişkiler geliştirme vb. gibi rutinleri kapsar. Hayatın anlamını da yüklenen bu eylemler, bireysel tercihleri belirlediği gibi, insanın toplumsal, politik ve asıl olarak ekonomik duruş ve tercihlerinin de merkezinde yer alır. Bir 'araştırma' ve 'hayatın laboratuvarı' olarak da nitelenen roman 'hayata tutulan ayna' işleviyle, insanlığı topyekûn olarak ele alan bir edebi türdür. Bu açıdan yansıttığı dönemin ruh haritasını içerdiği söylenebilecek bu edebi tür, birçok disiplinin ilgi alanına girecek yoğun bir malzeme barındırır. Türk romanının tek Nobelli yazarı olan Orhan Pamuk (1952-), yaşadığı çağatanıklık eden ve her biri ayrı bir form halinde inşa edilen romanlarıyla dünya edebiyatına damga vuran bir romancıdır. Yazarın, Türkiye'nin farklı zaman dilimlerine denk gelen mütenakız kesimlerinden oluşan anlatı kişileri üzerinden kurguladığı dünyalar, 20. yüzyıl Türkiye'sine, farklı zeminler üzerinden çoklu bakışlarla yansıtılır. Bir aşk hikâyesi etrafında örülen *Masumiyet Müzesi* (2008), bireyin gündelik yaşamını nesnelere üzerinden çok katmanlı bir örgüyle yansıtır. Bu romanda insan nesne ilişkisi, tüketim kültürü, bunların ardındaki ekonomik güç ve kaçınılmaz olarak tüketimci kapitalizmin yaşamın her tarafına sinen varlığı yansıtılır. Bu bildiride, yazarın anılan romanını gündelik yaşam ilişkilerini belirleyen çoklu katmanları değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orhan Pamuk, *Masumiyet Müzesi*, gündelik yaşam, sosyal sınıflar, zenginlik, yoksulluk, tüketim kültürü.

DAILY LIFE IN INNOCENCE MUSEUM/ MASUMİYET MÜZESİ

Abstract

Daily life that means the habits transformed by the repeated activities contains some certain routines such as eating, drinking, dressing, accommodation, working, founding family and progressing social relations. These activities which also convey life mean determine one's individual preferences as well as determine people political and financial attitudes and views. As a 'search area' and 'life lab', the novel is a literary kind which 'reflects all the sides of life in its mirror'. From this point, mapping the spirit of the age in which it produced, the novel, is located at an intersection where many disciplines find intensive material. As the only Nobel awarded writer, Orhan Pamuk (1952-) is well known in the world literature with his crucial novels that each of one constructed in different form and reflects its time's social atmosphere. Pamuk creates a world via daily life of different protagonists that come from various social classes which reflects discrepant aspects of society in 20th century Turkey on the dissimilar platforms. Shaping around a love story, *Innocence Museum* (2008) reflects a multilayered plot on the daily life of individuals. Human object relation, consumption culture, the economic power behind the man inevitably existence of consumerist capitalism that pervades all sides of the life are reflected in the novel. It is aimed in this presentation to evaluate multilayers that determine daily life relations in the author's mentioned novel.

Key Words: Orhan Pamuk, *Innocence Museum*, daily life, social classes, wealthy, poverty, consumption culture.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, erdalzehra13@gmail.com

EDEBİYAT DERGİSİNDE 1970'LERİN KÜLTÜREL İKLİMİ

Deniz İNCE¹

Özet

Kültürel iklim, toplumdaki insanların etkileşimi sonucunda meydana gelen olay ve olguları ortak bir düşünce ve yaşayış etrafında oluşturup belirli bir dönemde birliktelik hissi uyandırır. Bir dönemin kültürel ikliminin izlerinin en çok bulunabileceği yer, basın yayın organlarıdır. 1970'li yıllar Türkiye'sinin edebi kültürünün şekillenmesinde güçlü bir damarı temsil edilen Edebiyat (ilk sayı Şubat 1969), Nuri Pakdil'in (d. 1934) titiz yayıncılığıyla çıkan ve uzun soluklu bir yayın hayatı sürdüren muhafazakâr eğilimli bir dergidir. Diriliş çizgisini 'İslam uygarlığı' özel vurgusuyla öne çıkaran dergi, dosyalarıyla, gündeme taşıdığı duyarlılıkla çağının sorunlarına dönük bir gündem oluşturmuş, belli bir dünya algısı etrafında edebi bir kamuoyu oluşturmayı amaçlamıştır. Bu bildiri, Edebiyat'ı 1970'ler Türkiye'sinin edebi gündemine taşıdığı, siyaset, sanat ve kültürel miras açısından analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nuri Pakdil, Kültürel İklim, Edebiyat, 1970'li yıllar.

CULTURAL CLIMATE OF 1970S IN LITERATURE MAGAZINE

Abstract

Cultural Climate, creates events and phenomena that occur as a result of the interaction of people in society around a common thought and life, and evokes a sense of unity in a certain period. The place where the most traces of the cultural climate of a period can be found is the media organs. 1970 represented a strong vein of Turkey in shaping the literary culture Literature (first February 1969), Nuri Pakdil (b. 1934) is a conservative magazine with meticulous publishing and a long-term publication. The magazine emphasizes the resurrection line with a special emphasis on 'Islamic civilization, emphasizing its special emphasis, the magazine has created an agenda for the problems of its era with its files and the sensitivity it brings to the agenda, aims to create a literary public opinion around a certain world perception. This statement, he carries the literary agenda of Turkey Literature 1970s It aims to analyze in terms of politics, art and cultural heritage.

Key words: Nuri Pakdil, Cultural Climate, Edebiyat, 1970s.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek lisans öğrencisi, incedeniz333@gmail.com

TÜRK AHİLİK EĞİTİMİ

Murat ÇAVUŞOĞLU¹

Özet

Eğitim toplumun geleceğın devamını sağlayan önemli unsurlardan biridir. Toplumlar eğitimle varlıklarını sürdürülebilirler. Eğitim her alanda içinde mesleki eğitimi de bir bütün olarak ele almalıdır. Mesleki eğitim, Ahilik, Gedik ve Loncalarla Anadolu'da yayılmaya başlamıştır. Her dönemde mesleki eğitim, usta- çırak geleneği içinde yaşanmaktadır. Dünyada hızlı gelişmeler ile birlikte yetişmiş, insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu insan gücünün yetişmesinde kritik rol oynayan mesleki ve teknik eğitimdeki gelişmeler hızlı değişime uyum sağlamış ve her döneme uygun gerekli yapılanmaları tamamlamıştır. Bu çalışmanın amacı son yıllarda önemi artan mesleki eğitimin, ahilik döneminden günümüze tarihi yapısının incelenmesidir. Bu bağlamda nitel bir araştırma deseni üzerinden ve literatür taraması yöntemiyle araştırmanın amacına ulaşılması hedeflenmiştir. Çalışma betimsel bir çalışmadır ve tarama modelleri içerisinde yürütülmüştür. Doküman, makale ve yönetmeliklerden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çırak Öğrenci, Çıraklık Eğitimi, Ahilik Eğitimi.

TRAINING OF TURKISH AHI ORDER

Abstract

Education is one of the most important elements of the future of the society. Societies can sustain their existence through education. In all areas of education, vocational education should be considered as a whole. Vocational education started to spread in Anatolia through Ahilik, Gedik and Guilds. In every period, vocational education is experienced in the tradition of master. With the rapid developments in the world, manpower is needed. Developments in the vocational and technical education, which play a critical role in the development of this manpower, have adapted to the rapid change and completed the necessary arrangements for each period. The aim of this study is to examine the historical structure of vocational education which have become more important in recent years. In this context, it is aimed to reach the aim of the research with a qualitative research design and literature review method. The study was a descriptive study and was conducted in screening models. Documents, articles and regulations were used.

Key Words: Apprentice Student, Apprenticeship Training, Training of Ahi Order.

¹ MEB, Öğretmen, muratavus67@hotmail.com

VAN'IN MERKEZ İLÇELERİNDE TAZİYE GELENEĞİ

Harun ARVAS¹

Özet

Taziye, sevdiklerini kaybedenlerin metanetli olmalarını sağlamak ve sabırlı olmalarına yardımcı olmak, aynı şekilde onların üzüntülerine ortak olarak onları teselli etmek için yapılan bir gelenektir. Nitekim bu şekilde hem ölen kişiye dua etmek hem de geride kalanların dertlerini paylaşarak bir nebze de olsa acılarını dindirme amacı vardır. Ölüm ve onun ardından gerçekleştirilen ritüeller tarihin ilk zamanlarından beri bir gelenek halinde yaşatılarak günümüze kadar getirilmiştir. Çünkü bu uygulamalar insan yaşamının başat öğelerini oluşturmaktadır. Tarihi çok eskilere dayanan Van da birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve birçok kültürün doğmasına zemin hazırlamıştır. Öyle ki kültürel değerlerin çoğunu bünyesinde barındıran Van'da geçiş dönemleri tüm canlılığıyla varlığını sürdürmektedir. Bu gelenekler içerisinde taziye gelenekleri ayrı bir önem teşkil etmektedir. Çalışma da insan yaşamında çok önemli bir yer edinen taziye geleneklerini inceleyerek Van'ın kültür hayatına ışık tutuma gayesi vardır. Çalışmamızda esas aldığımız saha alanı; Van'ın merkez ilçeleridir. Bu ilçelerde bulunan taziye evleri ziyaret edilmiş olup, buralardan gerek gözlemlerle gerek görüşmelerle gerekse ses kayıt cihazları ve fotoğraf makineleriyle elde edilen veri ve bulgular kayda geçirilmiştir. Bununla birlikte taziyelerin bölge halkı üzerindeki sosyo- kültürel yansımalarını, yaşam şekilleri üzerindeki etkilerini de göz önüne alarak incelemeler yapılmıştır. Araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden olan gözlem, mülakat ve anketler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Taziye, Van, ölüm, gelenek, ritüel.

TRADITION OF CONDOLENCE THE CENTRAL DISTRICTS OF VAN

Abstract

Condolence is a tradition made to help those who lost their loved ones to be fortunate and to be patient, as well as to console them as partners. As a matter of fact, it has the purpose of praying to the deceased and sharing the problems of those who are left behind. Death and the rituals performed thereafter have been brought to the present day by living as a tradition since the early days of history. Because these practices constitute the dominant elements of human life. Van, which has a long history, has been home to many civilizations and prepared the ground for many cultures. In fact, the transition periods in Van, which contains most of the cultural values, remain alive with all its vitality. Within these traditions, condolence traditions are of particular importance. The study aims to shed light on the cultural life of Van by examining the condolence traditions which have a very important place in human life. The field area in which we base our study; They are the central districts of Van. Condolence houses in these districts were visited and the data and findings obtained from these observations and interviews as well as voice recorders and cameras were recorded. In addition, the socio-cultural reflections of condolences on the people of the region and their effects on life styles were examined. Observation, interviews and questionnaires which are qualitative research methods were used in the research.

Key words: Condolence, Van, death, tradition, ritual.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, arvasiharun65@gmail.com

Kutadgu Bilig’de tut- Fiiliyle Kurulmuş Anlam Kaymasına Uğrayarak Kalıplaşmış Birleşik

Süleyman ERATALAY¹

Zahide Nur İLHAN²

Özet

Türk dilinde birleşik fiiller, öncelik fiilleri [-mİş ol-], alışkanlık fiilleri [-Ir ol-], niyet fiilleri [-AcAk ol-], yeterlilik fiilleri [(y)Abil-], tezlik fiilleri [(y)Iver-], süreklilik fiilleri [(y)İpdur-], yaklaşma fiilleri [(y)Ayaz-], uzaklaşma fiilleri [git-], ikili birleşik fiiller [kasıp kavur-] ve anlam kaymasına uğrayarak kalıplaşmış birleşik fiiller olarak sınıflandırılabilir. Anlam kaymasına uğrayarak kalıplaşmış birleşik fiiller de kendi içinde sahip olduğu öğelere göre birbirinden farklılaşır. Bildiri konumuz olan bu tür fiillerde bulunan en önemli özellik fiilin anlamının birleştiği diğer öge(ler) aracılığıyla değişmesi ve bir nevi deyimleşmesi olarak açıklanabilir. Bu tür fiiller günümüzde kullanıldığı gibi günümüzden 950 yıl önce kaleme alınmış şaheser Kutadgu Bilig’de de görülmektedir.

Diller için zaman oldukça önemli bir etkidir. Sözlü iletişimin sağlanmasında seslerin anlık olarak dizilerek alıcıya iletilmesi fark edilmeyecek kadar kısa ve etkisiz görünse de binlerce yıl söz konusu olduğunda sözcüklerin biçimini, anlamını, kullanılış sıklığını hatta dilin biçimsel ve sözdizimsel yapısını bile değiştirebilecek oldukça güçlü etkilere sahip bir değiştirici olarak karşımıza çıkar. Bazı yapılar zamanın değiştirme gücünden çok etkilenirken bazıları daha az etkilenebilir. Tut-fiili anlamsal ve biçimsel özelliklerini zaman içerisinde korumuş görünmekle birlikte kullanım sıklığında gözle görülür azalma olduğu gözlenmektedir.

Günümüze kadar Kutadgu Bilig üzerine sayısız çalışma yapılmıştır. Metin neşri dışında eserin çeşitli yönlerden incelenmesine dayanan birçok yayına rastlanmaktadır. Türkçenin ilk yazılı metinlerinden günümüze kadar varlığını sürdürmüş olan bu fiil, geçmişte fiil olarak kullanılmasının yanında bağlaç olacak kadar sık kullanılmıştır. Kutadgu Bilig’de geçen köz tut- (yol göstermek), kuringa tut- (yerine koymak), ucuz tut- (hafife almak), il tut- (yurt edinmek) vb. örneklerde de görülebileceği gibi bazı bileşik yapılar artık kullanılmamaktadır. Bildiride, fiilin temel ve en eski anlamından başlayarak sahip olduğu ve günümüze kadar kazandığı anlam değerleri ile adlarla oluşturduğu birleşik yapılarda kazandığı anlamlar ve yapısal özellikleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kutadgu Bilig, birleşik fiil, tut- fiili, eylemler.

The combined verbs stereotyped due to semantic shift and formed with the verb tut- in Kutadgu Bilig

Abstract

In Turkish, combined verbs can be classified as, priority verbs [-mis ol-], habit verbs [-Ir ol-], intent verbs [-AcAk ol-], proficiency verbs [(y) Abil-], readiness verbs [(y) Iver-], continuity verbs [(y) İpdur-], imminence verbs [(y) Ayaz-], distancing verbs [git-], binary combined verbs [ravaged-] and stereotyped combined verbs due to semantic shift. Combined verbs stereotyped due to semantic shift also differ from each other according to their own elements. The most important feature in such verbs, which is the subject of our presentation, can be explained as the semantic shift of the verb due to the combination of the verb with other element(s) that is a kind of idiomizing. Such verbs are used today as well as seen also in the masterpiece Kutadgu Bilig, written 950 years ago.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, s.eratalay@gmail.com

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi z.nurilhan@gmail.com.

Time is an important factor for languages. In the provision of verbal communication although the sequential arrangement and transmission of the sounds seem short and ineffective, in the case of thousands of years, it appears as a modifier with powerful effects that can change the form, meaning, frequency of use, even the formal and syntactic structure of the language. Some structures are strongly influenced by the power of change of time, while others may be less affected. Although the verb Tut- seems to have preserved its actual semantic and formal features over time, there is a significant decrease in the frequency of use.

Numerous studies have been carried out on Kutadgu Bilig until today. Apart from the publishing of the text, there are many publications based on the research of the work from various aspects. This verb, which has existed from the first written texts of Turkish to the present day, has been used frequently as a conjunctive in addition to its use as a verb in the past. Some compound structures in Kutadgu Bilig are no longer used in Turkish as, köz tut- (to leade), kuringa tut- (to replace), ucuz tut- (to underestimate), il tut- (to settle) and so on. In the paper, the meaning values the verb has gained until today starting from the basic and oldest meaning of it, and the meanings it has gained in the combined structures formed by names and structural properties will be discussed.

Key Words: Kutadgu Bilig, combined verb , verb tut-, verbs.

UYGUR RESİM SANATINDA GRAFİK SANATLAR VE UYGUR RESİM SANATININ ETKİLERİ

Mithat Yılmaz¹

Sümeyye Özbek²

Özet

Uygurlar, Orta Asya Türk resim sanatının en önemli temsilcileridir. Turfan bölgesinde bulunan Hoço ve Bezeklik gibi merkezlerde gün yüzüne çıkarılan tapınak ve manastırlarda, duvar resimleri, kumaş üzerine farklı tekniklerle basılmış resimler, heykeller, ahşap levhalar ve minyatürlü kitaplar, Uygurların Orta Asya Türk sanatının neden en önemli temsilcisi olduğunun kanıtıdır. Uzun bir süre burada bulunan eserlerdeki üslubun Çinlilerden alındığı düşünülmüştür ancak bugün Uygurların özgün bir üsluba sahip olduğu anlaşılmıştır. Kazılarda bulunan duvar resimleri ve kitap süslemelerinde kullanılan minyatürler grafik bir tarza sahiptir. Bu resimlerdeki kompozisyonlar büyük oranda simetrik ve sıralıdır. Resimlerde açıkça görülen minimalist çizgilerin ustalığı gerçekçi bir resim anlayışının göstergesidir. Duvar resimlerinde ve kitap süslemelerinde kullanılan minyatürlerde belirgin bir grafik tarz görülmektedir. Türk gelenekleri ile Budist ikonografisinin sentezinden oluşan bu resimlerin kendine özgü üslubu daha sonra bir çok sanatın gelişmesine kaynaklık etmiştir. Özellikle Uygur kitap süslemelerindeki minyatürlerden bazıları günümüz çizgi romanına benzer biçimde oluşturulmuştur. Kırmızı çizgilerle ayrılmış metin parçaları ve metnin etrafına yerleştirilmiş olan minyatürlerin canlı renkleri günümüz kitabına referans niteliğindedir. Özellikle el yazması kitaplarda minyatürlerin metne göre yatay yerleştirilmiş olması Uygur resimli kitap sanatının en dikkat çekici özelliğidir. İpek kumaşlarda ve soylu kişilere ait duvar resimlerinde de benzer bir durum görülmektedir. Figürlerin aralarında, üstlerinde ya da altlarında yer alan boş levhalar üzerine yazılan yazılar ve resimlerde yer alan kişilerin isimlerinin yazılmış olması yine bu resimlerin grafik sanatlarla olan ilişkisini göstermektedir. Günümüzde özellikle Berlin’de bulunan Uygurlara ait resimlerin incelenmesi, hem Türk sanatı hem de Orta Asya’dan diğer bölgelere yayılan resim geleneğinin anlaşılması için oldukça önemlidir. Bu çalışmanın temel amacı, Uygur duvar resimleri ve kitaplarında yer alan minyatürlerdeki grafik tarzın incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Uygur sanatı, grafik sanat, etkileşim

GRAPHIC ART IN UIGHUR PAINTINGS AND THE EFFECTS OF UIGHUR PAINTING

Abstract

Uighurs are the most important representatives of Central Asian Turkish painting. In the temples and monasteries that are unearthed at the centers of Hoço and Bezeklik in the Turfan region, frescoes, paintings printed with different techniques on the fabric, sculptures, wooden boards and miniature books are proof that the Uighurs are the most important representative of the Central Asian Turkish art. For a long time, it was thought that the style of the works were taken from the Chinese, but today, it is understood that Uighurs have a unique style. The miniatures used in frescoes and book decorations in the excavations have a graphic style. The compositions in these paintings are largely symmetrical and sequential. The mastery of the minimalist lines clearly seen in the paintings shows a realistic painting style. The miniatures used in frescoes and book decorations show a distinctive graphic style. The style of these paintings, which consist of synthesis of Turkish traditions and

¹ Doç. Dr., Hacı Bayram Veli Üniversitesi, mithat.yilmaz@hbv.edu.tr,

² Araştırma Görevlisi, Kafkas Üniversitesi, umeveyeozbek02@gmail.com

Buddhist iconography, has been the source of art in many areas development. Some of the miniatures in Uighur book decorations were created in a similar way to comic books. The text pieces divided by red lines and the vivid colors of the miniatures placed around the text serve as a reference for today's book. The miniatures are placed horizontally according to the text in manuscript books is the most striking feature of the art of Uighur painting. Written on the blank plates between the figures and the names of the people in the paintings, shows the relation of these paintings with graphic arts. Today, the examination of paintings belonging to the Uighurs in Berlin is very important for understanding both Turkish art and painting tradition spreading from Central Asia to other regions. The main purpose of this study is to examine the graphic style in Uighur frescoes and miniature books.

Key words: Uighur art, graphic art, interaction.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ HAZIRLIKLIL KONUŞMADAKİ KONU SEÇME EĞİLİMLERİ

Kenan Bulut¹

Ceylan Taş²

Özet

Bu çalışmanın amacı, birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadarki Türkçe öğretmen adaylarının hazırlıklı konuşmadaki konu seçme eğilimlerini tespit etmektir. Çalışma tarama modelinde, nicel bir çalışmadır. Veriler bir form aracılığıyla toplanmış, betimsel istatistikler yapılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonunda öğretmen adaylarının hazırlıklı konuşma için 16 konuşma alanı içerisinde en çok 'insan'; en az ise 'siyaset', 'bilşim-teknoloji' ve 'askerlik' konularını tercih ettikleri ortaya konulmuştur. Cinsiyete göre kadınlar en çok 'insan' ve 'eğitim'; erkeklerse en çok 'insan' alanlarında konuşma eğiliminde olmuşlardır. Sınıf seviyelerine göre birinci sınıflar en çok 'eğitim', ikinci sınıflar en çok 'psikoloji', üçüncü ve dördüncü sınıflar en çok 'insan' konusunda konuşma eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir. Anne ve baba eğitim durumuna göre bakıldığında annesi okur-yazar olan ve olmayanlar en çok 'insan', annesi ilköğretim ve lise mezunu olanlar en çok 'eğitim' konusunda; babası okur-yazar olmayanlar ile babası lise mezunu olanlar en çok 'insan'; babası okur-yazar olanlarla babası ilköğretim ya da üniversite mezunu olanlar en çok 'eğitim' konusunda konuşma eğilimi gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Ailenin ekonomik durumuna göre öğretmen adayları en çok 'insan', 'eğitim' ve 'çevre-doğa' konularında konuşma eğiliminde olduklarını ifade etmişlerken aylık olarak okudukları kitap sayısına göre en çok 'insan', 'eğitim', 'sosyal' ve 'değerler' konusunda konuşma eğilimi gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, hazırlıklı konuşma, eğilim.

PRE-SERVICE TEACHERS' TRENDS IN CHOOSING TOPICS IN PREPARED SPEECH

Abstract

The aim of this study is to determine the tendency of Turkish teacher candidates to choose topics in prepared speech from first grade to fourth grade. The study is in the screening model, a quantitative study. Data were collected through a form and analyzed using descriptive statistics. At the end of the study, pre-service teachers, in 16 conversation areas, the most 'human'; least 'politics', 'informatics-technology' and 'military service' subjects were shown to prefer. According to gender, women are mostly 'human' and 'education'; men tend to speak mostly in the 'human' field. According to the grade levels, first grade pre-service teachers tend to speak most about 'education', second grade most 'psychology', third and fourth grade most talk about 'human'. According to the educational status of the mother and father, tended to speak, those whose mothers are reads-writes and not are most 'human', those whose mothers are primary and high school graduates are most 'education'; those whose fathers aren't reads-writes and high school graduates are most 'human', those whose fathers are reads-writes and primary or university graduates are most 'education'. According to the economic situation of the family, pre-service teachers stated that they tend to speak most about 'human', 'education' and 'environment-nature'. According to the number of books they read on a monthly they stated that tend to speak most about 'people', 'education', 'social' and 'values'.

Key words: Pre-service teachers, prepared speech, tendency.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, kenanbulut80@yyu.edu.tr

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi

TAHMİN EDEREK OKUMA YÖNTEMİNİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMAYA ETKİSİ

Kenan Bulut¹

Enver Taçyıldız²

Özet

Bu çalışmanın amacı ‘tahmin ederek okuma’ yönteminin 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlamaya etkisini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Van ilinin Tuşba merkez ilçesinde bulunan bir ortaokulun 7. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma için akademik başarı düzeyleri denk olan iki 7. sınıf şubesi seçilmiş, kura çekimiyle bunlardan birisi deney, diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerle birer bilgilendirici, hikaye edici ve şiir olmak üzere toplamda üç metin ‘tahmin ederek okuma’ yöntemine göre işlenmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilerle de aynı metinler işlenmiş ancak ‘tahmin ederek okuma’ yöntemi uygulanmamıştır. Her metnin işlenmesinden sonra iki gruptaki öğrencilere de metinlerle ilgili aynı sorular sorulmuş ve cevapları yazılı olarak alınmıştır. Öğrencilere üç metinle ilgili sorular sorulardan alınan cevaplar çalışmanın verilerini oluşturmuştur. Tarama modelinde olan çalışmada veriler nitel araştırma yöntemine göre toplanmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma yönteminin analiz çeşitlerinden birisi olan betimsel analiz yoluyla çözümlenecektir. Bu araştırma, okuma metinleri işlenirken ‘tahmin ederek okuma’ yöntemi uygulandığı takdirde anlamının daha iyi düzeyde gerçekleşeceği hipotezinden çıkmaktadır. Bu hipotezin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği ya da hangi metin türünde daha belirgin olacağı çalışmanın sonunda ortaya çıkacaktır. Elde edilen bulgular literatürde yer alan benzer çalışmalarla karşılaştırılarak tartışılacaktır. Son olarak da çalışma bir bütün olarak değerlendirilip çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tahmin ederek okuma, 7. sınıf öğrencileri, okuduğunu anlama.

THE EFFECT OF READING METHOD BY GUESSING ON READING COMPREHENSION OF 7TH GRADE STUDENTS

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of reading method by guessing on the reading comprehension of 7th grade students. The study group of the research consisted of 7th grade students of a middle school in Van-Tuşba. For the study, two 7th grade branches were selected, with draw a number, one of them was determined as the experiment and the other as the control group. A total of three texts, namely informative, narrative and poetry, were processed with the students in the experimental group. A total of three texts, namely informative, narrative and poetry, were processed with the students in the experimental group with reading method by guessing. The same texts were processed with the students in the control group, but reading method by guessing was not applied. After each text was processed, the same questions were asked to the students in both groups and their answers were taken in writing. The answers obtained from the questions asked to the students about the three texts constituted the data of the study. In the study which is in the model of screening research, data were collected according to qualitative research method. The obtained data will be analyzed through descriptive analysis which is one of the analysis types of qualitative research method. This research emerges from the hypothesis that comprehension is better if the reading method

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, kenanbulut80@yyu.edu.tr

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi

by guessing is applied while reading texts are processed. Whether this hypothesis will be realized or which type of text will be more distinct will be revealed at the end of the study. The findings will be discussed by comparing with similar studies in the literature. Finally, the study will be evaluated as a whole and various suggestions will be made.

Key words: Reading method by guessing, 7th grade students, understanding of reading.

ORKUN DERGİSİ ÖZELİNDE TÜRKÇÜLÜK (1950-1952)

Mehmet ÖZALPER¹

Özet

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yaşanan güç kaybı sebebiyle devleti yıkılmaktan kurtarmak için dönemin aydınları içerisinde bir arayış faaliyeti başlamıştır. Bu dönemde ortaya çıkan önemli fikir akımlarından bir tanesi de Türkçülüktür. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak çok uluslu imparatorlukların parçalanmasına sebebiyet veren kimlik arayışları, Milliyetçilik temelinde Osmanlı Devleti içerisinde de etkili olmuştur. Osmanlı Milleti tanımlaması zaman içerisinde ulus tanımlamalarına dönüşmüştür. Genelde gayrimüslimlerin yapmış olduğu bu tanımlamalar özellikle II Meşrutiyet'ten sonra Türk aydınları tarafından da bir kurtuluş reçetesi olarak görülmüştür. Temelini Türk tarihi, dili, edebiyatı ve kültürünü inceleyen Türkoloji bilimine dayandıran bu fikir akımı, ortaya çıktığı tarihten günümüze kadar ilim camiasında önemli ölçüde rağbet görmüştür. Türkiye Cumhuriyeti'nin fikri temelinde önemli bir yer tutan Türkçülük, devletin kuruluş sürecinde tarihi, kültürel, sosyolojik olarak hemen her alanda hissedilmiştir. Devletin kuruluşundan sonra da temel politika olarak varlığını günümüze kadar sürdürmüştür. Özellikle 1922 yılından sonra önemli bir gelişim kaydeden Türkçülük fikri etrafında birçok basın yayın faaliyeti olmuştur. Bunlardan bir tanesi de "Orkun Süreci" diye adlandırılan dergiler dizisidir. Bu çalışmamızda Türkçülük fikrinin Cumhuriyet Dönemi önemli temsilcilerinden olan Nihal Atsız tarafından 1950-1952 yılları arasında sürecin üçüncü dergisi olarak çıkartılan Orkun Dergisi'nin Türkçülük fikrini tanımlaması ve bu fikre bakış açısı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Fikir Akımları, Türkoloji, Türkçülük, Orkun Dergisi, Nihal Atsız.

TURKİSM IN THE SPECIAL OF THE JOURNAL OF ORKUN (1950-1952)

Abstract

A search activity began among the intellectuals of the period in order to save the state from collapse due to the loss of power in the last periods of the Ottoman Empire. One of the important ideas that emerged in this period is Turkism. Parallel to the developments in the world, the search for identity, which caused the fragmentation of multinational empires, was influential within the Ottoman Empire on the basis of Nationalism. The definition of the Ottoman Nation has become a national definition over time. Generally, these definitions made by non-Muslims were seen as a recipe for salvation by Turkish intellectuals especially after the Second Constitutional Monarchy. This movement of ideas, which is based on the Turcology which examines the Turkish history, language, literature and culture, has been in great demand in the scientific community since its emergence. It holds an important place in the ideological root of Turkism Republic of Turkey, on the date of the founding of the state, cultural, sociological as it was felt in almost every area. After the establishment of the state as a basic policy has continued to the present day. There have been many press activities around the idea of Turkism which has made significant progress especially after 1922. One of them is a series of magazines called "Orkun Process". In this study, Orkun Magazine, which was published by Nihal Atsız, one of the important representatives of the idea of Turkism during the period of 1950-1952, defines the idea of Turkism and its perspective will be examined.

Key words: Intellectual Movements, Turcology, Turkism, Orkun Journal, Nihal Atsız.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, mehmetozalper65@hotmail.com

KENT MORFOLOJİSİNİN GELİŞİMİ: EDREMIT ÖRNEĞİ

Semra Yılmaz ÇILDAM¹

Özet

Zaman içinde birçok medeniyete ev sahipliği yapan şehirlerin kendine özgü bir kimlikleri vardır. Şehrin yapısını oluşturan şehrsel morfoloji de bu kimliğin bir parçasını oluşturmaktadır. Şehrin morfolojik yapısını oluşturan konutlar ve cadde-sokak sistemleri toplumun yaşam tarzı başta olmak üzere birçok konuda bilgi vermektedirler. Edremit şehirde sit alanı içinde 112 adet ev bulunmaktadır. Türk ve Rum kültürünün bileşenlerinin bir arada görüldüğü bu şehirde söz konusu yapılar yaşayan tarih ve kültürel miras olarak görülmeli ve açık hava müzesi haline getirilip turizme kazandırılmalıdır. Şehirdeki modern yapılarda kat sayısı yüksekliğini etkileyen faktörlerin başında jeolojik yapı, şehrsel rant ve ekonomik durum gelmektedir. Şehirdeki modern yapılar çoğunlukla dikey yönde bir gelişim gösterirler. Şehirde bina sayıları açısından en kalabalık üç mahalle Tuzcumurat, Cennetayağı ve Hamidiye mahalleleridir. Edremit Şehirde organik yapıya (doğulu yapı) sahip cadde sokak sistemlerinin en önemli unsurlarından olan çıkmaz sokakların sıkça görülmesinde -Tuzcumurat, İbrahimce, Turhanbey- mahallelerin farklı tarihlerde birbirinden bağımsız olarak kurulmaları ve plansız büyümeleri etkili olmuştur. Şehrin İbrahimce ve Tuzcumurat mahallelerinde merdivenli sokaklara rastlanmaktadır. Işınsal formda büyüyen Edremit şehirde yollar göbekte kesişmekte (Cumhuriyet Meydanı) ve sonrasında çevreye doğru genişlemektedir. Şehrin en işlek ulaşım alanlarının başında Menderes Bulvarı gelirken bunu Çayıçi, Kurşunlu ve Hürriyet caddeleri takip etmektedir. Şehirde önemli toplanma alanları Cumhuriyet Meydanı ile Şehit Hamdibey Meydanı'dır. Edremit Deresi ve şehrin doğusunda bulunan askeri alan şehrin sınırlılıklarındandır. Edremit şehrinin gelişim formu Eski Bayram Yeri'nden başlar, Cumhuriyet Meydanı ile devam eder ve Şehit Hamdibey Meydanı yönünde aktif dokusunu sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şehir, morfoloji, konut (geleneksel ve çağdaş), cadde-sokak.

DEVELOPMENT OF URBAN MORFOLOGY: THE CASE OF EDREMIT.

Abstract

Cities that have hosted many civilizations over time have a unique identity. The urban morphology that forms the structure of the city forms part of this identity. The residences and street systems that constitute the morphological structure of the city provide information on many subjects especially the lifestyle of the society. There are 112 houses in the protected area of Edremit. These buildings in this city where the components of Turkish and Greek culture are seen together should be seen as historical and cultural heritage and made into an open-air museum for tourism. Geological structure, urban rent and economic situation are the main factors affecting the number of floors in modern buildings in the city. Modern buildings in the city often develop vertically. Tuzcumurat, Cennetayağı and Hamidiye are the three most populated neighborhoods in the city in terms of the number of buildings. In the city of Edremit, high frequency of cul-de-sacs, which is one of the most important characteristics of the street system with natural structure (eastern structure), are mainly due to unplanned growth and the fact that Tuzcumurat, İbrahimce, Turhanbey neighborhoods were built separately on different dates. There are streets with stairs in the İbrahimce and Tuzcumurat neighborhoods of the city. In the city of Edremit, which is growing radially, the roads intersect at the hub (Cumhuriyet Square) and then expand towards the suburbs. Menderes Boulevard is one of the busiest streets in the city, followed by Çayıçi, Kurşunlu and Hürriyet streets. Important gathering areas in the city are Cumhuriyet Square and Martyr Hamdibey Square. Edremit Creek and the military base

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, semrayc@gmail.com

in the east of the city are among the border lines of the city. The development form of the city Edremit starts from old Bayram Yeri, continues with Cumhuriyet Square and further develops towards Martyr Hamdibey Square.

Key Words: City, morphology, housing (traditional and contemporary), street.

GAZNELİLER HANEDANLIĞI'NDA BİR VEFA ÖRNEĞİ: KARABECKEM OĞLU BUĞRACIK

Abdullah Duman¹

Özet

Alptegin, Sâ mânîler Devleti'nde gulâmlık sisteminden yetişmiş bir askerdir. O, zamanla üstlendiği görevlerde kendisini göstererek komutanlık, hâciplik ve Horasan valiliği görevlerinde bulundu. I. Abdülmelik b. Nuh'un 350/961 yılındaki vefatından sonra tahta çıkarılan II. Mansur b. Nuh (387-997/389-999)'la anlaşamadı ve Horasan'daki görevini terk ederek has gulâmları ile Afganistan'a gitti. 352/963'de Gazne şehrini alarak Gazneliler Devleti (352-963/582-1187)'nin temellerini attı. Alptegin'in aynı yıl vefatı ile başa önce oğlu Ebu İshâk İbrahim, onun vefatı ile Gazne'deki askerlerden birisi olan Bilgetegin geçti. Kısa bir süre sonra Bilgetegin'in vefatı ile komutanlığa seçilen Böritegin, Devleti idare edemeyince 366/976-977'da görevden alınarak yerine Alptegin'in has gulâmı Sebuktegin getirildi. Başa geçtiğinde Sebuktegin'in uğraşmak zorunda kaldığı problemlerden birisi de Sâ mânîler Devleti'nde görev yapan Türk komutanların nüfuz mücadeleleri oldu. Diğer uğraşlarının yanında Sâ mânîler Devleti'ndeki nüfuz mücadelelerinde de Sebuktegin devlet adamlarından ve ünlü komutanlardan yardım gördü. Oğulları Mahmud, Yusuf, Nasr ve İsmail'in yanında kardeşi Buğracık da onun en büyük destekçileri idi. Çalışmamıza konu yaptığımız Buğracık b. Karabeckem, II. Nuh b. Mansur (365-976/387-997) dönemindeki olaylarda tarih sahnesine çıkmaktadır. Kaynaklarda onun önceki hayatı ile ilgili kayıtlara rastlanmamaktadır. Buğracıkla ilgili nakiller, 385/995-996'de Tus tarafında Sebuktegin'in ordusu ile Ebu Ali Sîmcûr ve Fâik el-Hâssa'nın orduları arasında yapılan savaş sürecinde başlamaktadır. Bu günlerde Herat valisi olarak tarih sahnesine çıkan Buğracık'ın bu savaşta ağabeyi Sebuktegin'in yanında yer almış olması muhtemeldir. O, Karahanlı hükümdarı İlig Han'ın, 386/996'da Sâ mânîlerin merkezi Buhâra'yı istila etmek üzere harekete geçtiğinde Emir Nuh'u destekleyen Sebuktegin'in yanında yer aldı. Emir Nuh'dan sonra II. Mansur b. Nuh (387-997/389-999) ve II. Abdülmelik b. Nuh (389/999) dönemlerindeki siyasî olaylarda da Sebuktegin ve yerine geçen oğlu Mahmud'un en büyük yardımcılarından birisi idi. Sebuktegin, Gazneliler Devleti'ni bağımsız hale getirdikten sonra 387/997'de vefat etti. Türk devlet geleneğine göre devlet, hanedan üyelerinin ortak malı sayılmaktadır. Bu anlayışa göre taht üzerinde hakkı olmasına rağmen Buğracık iktidar hırsına kapılmadı. O, sağlığında ağabeyi Sebüktegin'e biat etmiş ve onun emrinde çalışmıştı. Ağabeyinin vefatından sonra da yeğeni Mahmud'a biat ederek onun en büyük destekçilerinden birisi oldu. Sebüktegin'in vefatı ile Gazneliler ülkesi oğulları Mahmud ve İsmail'in taht kavgalarına sahne olmuştu. Bu taht kavgalarında da devletin birliği ve dirliği adına Mahmud'un yanında yer aldı ve onun tahta geçmesinde etkin bir rol üstlendi. Buğracık, iktası olan Buşenc'in, Halef b. Ahmed'in oğlu Tahir tarafından istila edilmesi sebebi ile 390/999-1000 yılında onun üzerine yürüdü. Savaşı kazandı ancak kaçan Tahir'i yakalamak isterken tuzağa düşürülerek öldürüldü. Buğracık, Gazneliler Devleti'nin yükselme döneminde devletin temel sütunlarından birisi oldu. O, kişisel çıkarlarını bir kenara bırakıp devletin çıkarlarını ön planda tutan Türk büyüklerinden biri olarak tarihteki yerini aldı. Bu çalışmada, onun kısa süren hayatı ve Gaznelilerin yükselme döneminde oynadığı rol ortaya çıkarılmaya gayret edildi.

Anahtar Kelimeler: Gazneliler, Devlet, Sebüktegin, Gazneli Mahmud, Buğracık.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, abduman@yyu.edu.tr

AN EXAMPLE OF FIDELITY IN THE GHAZNAVIDS DYNASTY: KARABECKEM'S SON BUĞRACIK

Abstract

Alptegin was a soldier who grew up in the State of Samanides in the slavery system. In time, he showed himself at tasks that took on and served as commander, hacip and governor of Khorasan. After the death of I. Abdülmelik b. Noah in 350/961, he disagreed with II. Mansur b. Noah (387-997 / 389-999) and he left his task in Khorasan and went to Afghanistan with his own gulâms. He took the city of Ghaznavid in 352/963 and laid the foundations of the Ghaznavid State (352-963 / 582-1187). In the same year Alptegin died. His son Abu Isaqah Ibrahim sat the throne. With his death, Bilgetegin, one of the soldiers in Ghazna, took over the state. After a short time with the dead of Bilgetegin, Börিতেgin was selected as commander. However, he failed to rule the state. Thereupon, he was dismissed in 366/976-977 and Sebuktegin was appointed. One of the problems that Sebuktegin had to deal with when he took over became the power struggles of Turkish commanders who serving in the Sâmanîdes State. Next to other occupations, at the power struggles in the Samanides State , Sebuktegin saw support by statesmen and famous commanders.. His sons Mahmud, Joseph, Nasr and Ismail, as well as his brother Buğracık were his greatest supporters. Buğracık b. Karabeckem that we made the subject of our study is appearing on the stage of history in the events of II. Noah b. Mansur (365-976 / 387-997) period. There are no records of his previous life in the sources. Records related Buğracık begins with the battle process between the army of Sebuktegin and the armies of Abu Ali Simcur and Faik al-Hassa at Tus in 385/995-996. It is possible that Buğracık, who appear on the stage of history as the governor of Herat these days, took part in the battle with his brother Sebuktegin. When In 386/996, Karahanid ruler İlig Khan took action to invade Bukhara, the center of the Samanides he was with Sebuktegin, who supported Emir Noah. In the Political events in II. Mansur b. Noah (387-997/389-999) and II. Abdülmelik b. Noah (389/999) periods he was one of the greatest helpers of Sebuktegin and his successor Mahmud. Sebuktegin died in 387/997 after making the Ghaznavid State independent. According to the Turkish state tradition, the state is considered as the common property of the dynasty members. According to this understanding, although he had the right to the throne, Buğracık did not have the ambition of power. In his health, he had pledged allegiance to his brother Sebuktegin and had worked under his command. After his big brother's death, he also became one of the biggest supporters of his nephew Mahmud by swearing allegiance to him. With the death of Sebuktegin, the country of Ghaznavids had witnessed the scene of the throne fights between Sebuktegin's sons Mahmud and Ismail. In these throne fights, he also stood near Mahmud for the unity and tranquility of the state and played an active role in his passing to the throne Buğracık marched upon Tahir the son of Ahmed's son Halef in 390/999-1000 due to the invasion of Bushenc by him. Because Bushenc was the grooming of the Buğracık. He won the war but trapped and killed while trying to capture the Tahir who was running away. Buğracık became one of the main pillars of the Ghaznavids State in the period of rise. Buğracık, took his place on the history as one of the Turkish elders who put aside his personal interests and prioritized the interests of the state. In this study, his short life and his role in the rise of the Ghaznavids State were tried to be revealed.

Key words: Ghaznavids, State, Sebüktegin, Gazneli Mahmud, Buğracık

TÜRK ÇOCUK EDEBİYATINDA ÖĞRETMEN KÖKENLİ BİR YAZAR: İLHAN GÜNGÖR VE ÇOCUK KİTAPLARI

Mustafa Said KIYMAZ¹

Özet

Bu çalışmada 1935 doğumlu Köy Enstitüsü mezunu yazar İlhan Güngör'ün Türk çocuk edebiyatına yaptığı katkılar ve eserlerini ortaya koyarken yararlandığı temalar incelenmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ve yeni devletin Atatürk öncülüğünde yeni bir yapılanmaya girmesiyle birlikte okul çağındaki çocukların okuma alışkanlığı geliştirmeleri ve yeni rejimin hangi zorluklarla kurulduğu noktasında çocuk okurlara bilinç kazandırma adına öğretmenlik yapan kimi isimler eser verme yoluna gitmişlerdir. Öncü ilk isimlerin ardından Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler bayrağı devralmıştır. Çoğu eserinin baskısı kalmayan yazarın eserlerini temin etmek için başta Milli Kütüphane olmak üzere çeşitli özel kütüphaneler ve il kütüphanelerinde araştırma yürütülmüştür. Yazarın kitaplarında doğup büyüdüğü bölgenin insanı ve coğrafi özellikleri belirgindir. Bununla birlikte özellikle roman ve hikâyelerinde Milli Mücadele öncesinde ve esnasında Türk ve Rum halkları arasındaki dostluk sıklıkla işlenmektedir. Yazarın çocuklarda görmek istediği temel değer ise sevgidir. Hayvan sevgisi, doğa sevgisi ve insan sevgisi eserlerinin odak noktasını oluşturmaktadır. Yazarın ele aldığı konular zaman zaman çocuk seviyesinin üstüne çıkmaktadır. Öğretmen emeklisi olan yazar, eserlerinde günümüz çocuk edebiyatı anlayışı içinde hareket etmekten uzaktır. Kitaplarda görülen temel kaygı öğreticiliktir. Yazarın dünya görüşüne uygun düşen dizeler hikâyelerin başında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, İlhan Güngör, Öğretmen.

İLHAN GÜNGÖR THE TEACHER AND THE WRITER IN TURKISH LITERATURE FOR CHILDREN

Abstract

In this study, the contributions of İlhan Güngör, a graduate of the Village Institute, born in 1935, to Turkish children's literature and the themes he used to reveal his works were examined. With the proclamation of the Republic and the introduction of the new state into a new structure under the leadership of Atatürk, some names who worked as teachers in the name of raising awareness on the difficulties in which children of school age develop their reading habits and the difficulties that the new regime was established went on to work. Following the pioneering first names, teachers graduated from the Village Institute took over the flag. In order to obtain the works of the author whose most of his works were not published, research was carried out in various libraries, especially the National Library, and provincial libraries. In the books of the author, the human being and the geographical features of the region where he was born and grew are evident. However, especially in his novels and stories, friendship between Turkish and Greek people is frequently mentioned before and during the National Struggle. The basic value that the author wants to see in children is love. Love for animals, nature and love for people are the focus of his works. From time to time, the issues that the author deals with go above the level of children. A retired teacher, the author is far from acting in today's understanding of children's literature. The main concern in the books is teaching. The strings that fit the author's worldview are at the beginning of the stories.

Key words: Children's Literature, İlhan Güngör, Teacher.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, mustafasaid_65@hotmail.com

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN SON DÖNEMİ VE CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA UYGULANAN EKONOMİK POLİTİKALAR (1914-1939)

Nurullah Karta¹

Özet

1908 yılından sonra Osmanlı İmparatorluğu ekonominin iyileştirilmesine yönelik yeni iktisadi politikalar geliştirmeye çalışmıştır. Liberal iktisadi politikaların hayata geçirilmesinden yana olan görüşler ile kalkınmak için tarım kesimine ağırlık verilmesinden yana olan görüşler savunulmuştur. Diğer taraftan serbest ticaret ve açık ekonomiye yönelik görüşler olsa da, İttihat ve Terakki taraftarlarının genel olarak korumacılık ve sanayileşmeye önem verilmesini talep eden görüşler daha önem kazanmıştır. Birinci dünya savaşının başlamasıyla iktisadi politikalar üzerinde tartışılan ve izlenen politikalar fazla etkili olamamıştır. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş ve Birinci Dünya Savaşı, akabinde İstiklal Savaşı sonrası ekonomik politikalar Cumhuriyet'in ilk yıllarında uygulanana gelen ekonomik politikalarında temelini oluşturmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk ekonomisinin bünyesini, işleyişini ve çeşitli sorunları anlayabilmek için, nasıl bir yol izlenmiştir. Nerede ve nasıl bir tecrübeler yaşandığını tespit etmek isabetli olacaktır. Çalışmamızda, Osmanlı son dönemi ve Cumhuriyetin ilk yılları (1914-1939) arasında izlenen ekonomik politikaların tarihsel açıdan ele alınıp, müspet ve menfi yönleri ile bir değerlendirmede bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Cumhuriyet, Politika, Ekonomi.

THE LAST PERIOD OF THE OTTOMAN EMPIRE AND THE REPUBLIC ECONOMIC POLICIES IN THE FIRST YEAR (1914-1939)

Abstract

After 1908, the Ottoman Empire tried to develop new economic policies aimed at improving the economy. The views favoring the implementation of liberal economic policies and the views favoring the emphasis on agriculture for development have been advocated. On the other hand, although it has a perspective on free trade and an open economy, the views of the İttihat and Terakki on the demands for protection and industrialization in general have become more important. With the outbreak of the First World War, the policies discussed and followed on economic policies were not effective. The transition from the Ottoman Empire to the Republic and the First World War, followed by the economic policies after the Independence War formed the basis of the economic policies implemented in the early years of the Republic. In the early years of the republic, the way to understand the structure, functioning and various problems of the Turkish economy was followed. It would be prudent to determine where and how experiences were experienced. In our study, the economic policies followed between the last period of the Ottoman Empire and the first years of the Republic (1914-1939) will be handled from the historical point of view and an evaluation will be made with the positive and negative aspects.

Key words: Ottoman, Republic, Politics, Economy.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nkarta25@gmail.com

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN XIX. YÜZYILDA GENEL EKONOMİK DURUMU VE YENİ VERĐİ YAPILANMASI

Nurullah Karta¹

Özet

Osmanlı İmparatorluğu XIX. Yüzyılda sosyal, iktisadi ve siyasi hayatında istisnai değişikliklere uğradı. Bu yüzyılda Osmanlı hakimiyeti altındaki toprakları kaybetse de Avrupa'nın siyasi ve iktisadi menfaatleriyle Osmanlı bürokrasisinin çıkarları örtüştüğü için devlet varlığını devam ettirdi. Hatta bazı durumlarda gelişme kaydettiği de görülmektedir. Avrupa tüccarları ve iş adamları genellikle Osmanlı ekonomisine çeşitli yollarla iştirak etmişlerdir. Fakat bu dönemde Osmanlı tebaası durumda olan Yunanistan, Sırbistan, Eflâk ve Boğdan Osmanlıdan ayrılıp siyasi istiklallerini kazandıklarına Avrupa devletlerinin desteğini de hatırlatmak gerekir. XIX. Yüzyılda Büyük Devletler ekonomik çıkarları nedeniyle Osmanlı Devletinin devamından yana bir tavır koymuşlardır. Böylece Osmanlı Devleti himayeci politikalar izlemek durumunda kalmıştır. 1826-1860 yılları arasında Osmanlı pazarları dışarıya açıldı ve iç pazarlar bir yönüyle serbest bırakıldı. 1860-1908 yılları arasında gümrükler artırıldı.1867-1874 dönemlerinde devlet sanayi reform komisyonu kuruldu ve Osmanlı loncalarının inhisarlarını yenilemeye çalıştı. Yeni vergi uygulaması Maliyede merkezi anlayışın benimsenmesi esasına gidildi. Örfi vergilerin kaldırılması, vergilerin sınıflandırılması, aynı mükellefiyetler ve muafiyetlerde değişikliklere gidilmesi ve yeni tahsil usullerine yönelik çalışmalar benimsendi.

Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik sorunları gidermeye yönelik faaliyetlerinde başarı sağlayabildi mi? Yeni vergi uygulamasına yönelik karşılaşılan sorunlar aşılabildi mi? Bu çalışmada, söz konusu ekonomik durumun iyileştirilmesine yönelik politikalar ile yeni vergi uygulamaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, ekonomi, vergi, politika.

THE OTTOMAN EMPIRE GENERAL ECONOMIC SITUATION IN THE CENTURY AND NEW TAX STRUCTURE

Abstract

Ottoman Empire XIX. Century, social, economic and political life has undergone exceptional changes. Although it lost territories under Ottoman rule in this century, the state continued to exist because the political and economic interests of Europe coincided with the interests of the Ottoman bureaucracy. In some cases it has even improved. European merchants and businessmen have generally participated in the Ottoman economy in various ways. However, it is necessary to remind the support of the European states that Greece, Serbia, Eflak and Boğan, who were Ottoman subjects in this period, left the Ottomans and gained their political independence. In the 19th century, the Great Powers adopted an attitude towards the continuation of the Ottoman Empire because of their economic interests. Thus, the Ottoman Empire had to follow protective policies. Between 1826 and 1860, the Ottoman markets were opened to the outside and the domestic markets were released in one aspect. Between 1860-1908 the customs were increased. In 1867-1874 the state industrial reform commission was established and tried to renew the exclusivity of the Ottoman guilds. Implementation of the new tax The central approach to finance was adopted. The adoption of works on the abolition of customary taxes, the classification of taxes, amendments to in-kind liabilities and exemptions, and new collection procedures were adopted. Did the Ottoman Empire succeed in its efforts to address economic problems? Were the problems encountered with the new tax application overcome? In this study, policies aiming to improve the economic situation and new tax applications will be emphasized.

Key words: Ottoman Empire, economy, tax, politics.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nkarta25@gmail.com

TÜRKÇE KUR'AN MEALLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Eşref İNAN¹

Mehmet Şirin ÇIKAR²

Özet

Yüce Allah gönderdiği kitap ve sahifelerde o toplumun dilini esas almıştır. İbrahim süresinin dördüncü ayetinde “Kendilerine apaçık anlatabilsin diye, her peygamberi kendi milletinin diliyle gönderdik.” şeklinde ifade edilmektedir. Akıl, hikmet ve belagat da bunun böyle olması yönündedir. Dolayısıyla son dinin temel kitabı olan Kur'an, birinci saf muhatapları olan Mekke toplumuna Kureyş lehçesi ile Arapça olarak inmiştir. Hz. Muhammed'in son peygamber olması, diğer milletlerin tercüme ve meal çalışmaları ihtiyacını doğurmuştur. Türkiye toplumunun temel ve resmi dilinin Türkçe olması da Türkçe çeviriyi zorunlu kılmıştır. Dolayısıyla bu boşluğun giderilmesi ihtiyacı, alimlerimizce hissedilmiş ve bu alanda ciddi çalışmalar yapılmıştır. Tabii ki Türk Dil Kurumu'ndan önceki Türkçe dili, günümüzle önemli bir boyutta farklılık arz etmektedir. Arapça, Farsça kelimelerin yoğunlukta olduğu o dönem Türkçesi ile yazılan meallerin bile sadeleştirilme ihtiyacı olmuştur. Elmalılı Hamdi'nin tefsir ve meali ilk akla gelenler arasındadır. Bu alanda önemli olan bir problem de sadece meal esas alındığında yaşanan anlam karmaşasının olduğu göz ardı edilmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Meal, Türkçe, Dil, Çeviri.

AN EVALUATION ON TURKISH KURAN

Abstract

Supreme Allah used the language of nations that send holly book or holly papers to them. In the fourth verse of Ibrahim Sura, " we send each prophet with his own language that he can tell everything clearly to them" stated like this. This must be like this according to mental, wisdom and eloquence. Because of that, the main book of last religous Kuran, sent with Quraysh Dialect Arabic, who they were the firsth and pure interlocutor. Because of Mohammed (Sav) was the last prophet, it was necessity to other nations working on translation and interpretation. Because Turkish nation 's mother language and official language iş Turkish, it was an obligatin to translate Kuran in Turkish. In order to abolish this need, our scholars felt this need and diş serious workings on this area. Of corse, the Turkish language that spoken before Turkish Language Association was very difgerent from the Turksih we speak today. Even the translation was done mostly in Arabic, Persian Words before need also again translate and simplify. The Translation of Elmalılı Hamdi Yazır is one of the example that occured firtstly. One of the important problem in this field is that, we should not ignore this, if we only consider translation, it causes meaning complexity.

Key Words: Kuran, interpretation, Turkish, Language, Translation.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, e.hamzainan@gmail.com

² Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, msirin@yyu.edu.tr,

KUR'AN'I TÜRK ALFABESİYLE OKUMANIN MANA VE MAHREÇ PROBLEMİ

Eşref İNAN¹

Özet

Dünya üzerinde binlerce dil, lehçe ve bunların tasnif edildiği birçok dil grubu vardır. Türkçe, Ural Altay dil grubunda yer alırken, Arapça ise Sami dil ailesi grubunda değerlendirilmektedir. Arapçada Türkçe karşılığı aynı ses olan farklı harfler vardır. Bunlar, kalınlık, incelik, pelteklik, idğam, iklab, ğunne gibi literatüre ait birçok özellik taşımaktadır. Dolayısıyla anlamı ciddi boyutta etkileyen bu özellikler tam karşılığını bulamadığından önemli problemlere sebep olmaktadır. Telaffuz ile şekillenen sorunlar anlamda ciddi kargaşalara neden olmaktadır. Yüce Allah'ın Kur'an'ı kolaylaştırdığını ifade etmesiyle insanları bunu öğrenmeleri yönündeki önyargıları ortadan kaldırmıştır. Günümüzde Türkiye'de Kur'an kurslarımız bunu öğretmede önemli bir mesafe kaydetmiş, özellikle son zamanlardaki yaz Kur'an kurslarıyla sorunu önemli bir yüzde olarak çözüme kavuşturmuştur. Ancak Arapça öğrenme oranının düşük olması Türk toplumunu meal kanalıyla sorunu çözmeye yönlendirmiştir. Toplumumuzda diğer bir sorunda dil öğrenme problemidir. Diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Arapça ve İngilizce gibi dünyada önemli iki dilin istenen seviyede öğrenilememesi ya da çoğunlukla akademik camiaya has kalması dikkate değer ayrı bir özelliktir.

Anahtar Kelimeler: Türk Alfabeti, Arapça, Dil Öğrenme Problemi, Kur'an, Meal.

THE PROBLEMS OF MEANING AND ORIGIN WHILE READING KURAN IN TURKISH ALPHABET

Abstract

There are thousands of languages, dialects and many classified languages groups in the world. While Turkish is in the Ural-altay language group, Arabic is evaluated in the group of Sami Language Family. There are different letters in Arabic that has same sound in Turkish. These letters have same special characteristics like thick, thinnes, impediment, idgam, iklab, gunne . So that these special features effect meaning seriously and there is no equivalent meaning in other languages ,it causes important problems. The problems that shaped from pronunciation caused serious complexity meaning problems. Supreme Allah states that he make easy learning Kuran, and this verse removes people 's prejudgement for learning these rules. In our days in Turkey, Kuran courses solve these problems mainly, especially in the Summer Kuran Course. But because of the low rate of learning Arabic, Turkish nation tried to solve these problems with translation channel. Another problem in our society is the problem of learning language. When we compare with other countries, learning two important languages like Arabic and English, is not at the intended level and learning these language is generally between academic society is another remarkable side.

Key Words: Turkish Alphabet, Arabic, Learning Language Problems, Kuran, Interpretation.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, e.hamzainan@gmail.com

RAŞİT EFENDİ KÜTÜPHANESİ'NDEKİ 18.YÜZYILA AİT YAZMA ESERLERİN CİLTLERİNİN ŞEMSE MOTİFİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bedriye Başal¹

Özet

Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki 18. yüzyıla ait Yazma Eserlerin Ciltlerinin Şemse Motifi Açısından İncelenmesi bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Geçmişten günümüze kültür mirası olarak gelen ve kütüphane yetkilileri tarafından daha önce birebir incelenmesine izin verilen bu yazma eserlerin, yıpranıp zarar görmemesi açısından artık bilgisayar ortamında erişimi sağlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı kütüphanede bulunan eserlerin günümüze kadar korunabilmesinin en büyük sebebi olan cilt sanatının 18. yüzyıla ait olanlarının seçilerek teknik, motif ve kompozisyon şemalarının çıkarılması ve bu bilgilerin sanat dünyasına kazandırılmasıdır. Bu kapsamda Raşit Efendi Kütüphanesi'nde yer alan yazma eserlerden 18. yüzyıla ait olan 8 adet eserin şemse motifleri, süsleme teknikleri, kullanılan malzeme, renk ve desenleri incelenip fotoğraflarla desteklenmiş, cilt süslemelerinin çizimleri yapılmıştır. Bu çalışmanın giriş bölümünde Raşit Efendi Kütüphanesinin tarihçesi, cilt sanatı, tarihçesi, teknikleri, bezemeleri ve şemse motifi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu çalışmayla, Raşit Efendi Kütüphanesi'ndeki 18. yüzyıl cilt sanatına ait örnek eserlerin şemse motifleri, kullanılan malzeme ve teknik açıdan özelliklerinin ortaya konması, Türk Sanatları alanında çalışan sanatçı ve araştırmacılara kaynak oluşturulması ve gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cilt, Yazma Eser, 18. Yüzyıl, Şemse Motifi, Raşit Efendi Kütüphanesi

INVESTIGATION OF THE COVER OF 18TH CENTURY MANUSCRIPTS IN RASİT EFENDİ LIBRARY IN TERMS OF ROSETTE MOTIF

Abstract

The main theme is the Covers of 18th Century Manuscripts from the Perspective of Rosette Motif. These manuscripts, being a cultural heritage from the past to the present and are allowed to have been eliminated by the library authorities before, are now accessible on the computer in order to prevent them from damaged The aim of this study is to obtain technical, motif and composition schemes by selecting the 18 th century art of binding, which is the biggest reason for the preservation of the works in the library until today and to bring this knowledge to the art World. In this context, rosette motifs, ornament, techniques, materials, colors and patterns of 8 artworks belonging to 18th century in Raşit Efendi Library have been examined and supported with photographs and drawings of skin ornaments have been made. In the introduction part of this study, information about the history of Library binding art, history, techniques, decoration and rosette motif have been given. With this study, it aimes to reveal the rosette motifs, materials and technical features of the 18th century binding artworks of Raşit Efendi Library and to create resources for artists and researchers working in the field of Turkish Arts.

Key words: Book binding, Manuscript, 18th century, Rosette Motif, Raşit Efendi Library.

¹ Kastamonu Üniversitesi, Sanatta Yeterlilik Öğrencisi ,ozbkbedriye@gmail.com

KARAÇAY-MALKAR KÜLTÜRÜNDE İYNAR SÖYLEME GELENEĞİ

Asuman Tavlan¹

Özet

Kafkas Dağları'nın ortasında yükselen Elbrus (Mingi Tav yani Bengü Dağı) çevresindeki zorlu arazide kendilerini Tavlu (Dağlı) olarak adlandıran Kafkasya'nın en eski Türk halklarından Karaçay-Malkarlılar yaşar. Kafkasya'da Ruslara karşı verilen 270 yıllık mücadelenin kaybedilmesinin ardından yaklaşık 1200 Karaçay-Malkar ailesi, 1886 ve 1903 yıllarında Türkiye'ye göç ederek, Afyonkarahisar, Ankara, Bursa, Eskişehir Kayseri, Konya, Sivas, Tokat ve Yalova'daki köylere yerleşmişlerdir. Karaçay-Malkar kültüründe iynar (mâni) söyleme geleneği oldukça yaygındır. Toylar (düğünler), evlenen çiftten daha çok toplumun, özellikle de gençlerin eğlence ve dans ortamıdır. Toylarda delikanlılar akordeon eşliğinde grup halinde "süymeklik iynarla" (aşk mânileri) söylerler. Kafiye mısralardan oluşan ve birbirinden bağımsız dörtlükler olan iynarların arasında "ejüv" adı verilen nakaratlar söylenir. İynarları, süymeklik iynarların yanı sıra "algış iynarla" ve "kargış iynarla" olmak üzere sınıflandırmak mümkündür. Bu çalışmada, Türkiye'deki saha çalışmalarımızın rehberliğinde Karaçay-Malkarlıların iynar söyleme geleneğine ilişkin mevcut durumu açıklayacağız.

Anahtar Kelimeler: Karaçay-Malkar, iynar, mâni, yaşayan gelenekler.

THE TRADITION OF SINGING İYNAR IN KARACHAY-BALKARIAN CULTURE

Abstract

Karachay-Balkarians, one of the oldest Turkish people of the Caucasus, who call themselves "Tavlu" (Mountainous) live in the mountainous terrain around Elbrus (Mingi Tav), which is the rising in the middle of the Caucasus Mountains. After the loss of 270 years of struggle against the Russians in the Caucasus about 1200 Karachay-Balkarian family, emigrated to Turkey in 1886 and 1903 years settled in the villages of Afyonkarahisar, Ankara, Bursa, Eskişehir Kayseri, Konya, Sivas, Tokat and Yalova. In Karachay-Malkar culture, the tradition of singing iynar (mani) is quite common. Weddings are an entertainment and dance environment for the community and especially for the youth, rather than for the married couple. At the weddings, the young people sing together "Süymeklik İynarla" (love manis) on accordion. İynars consist of rhyming verses and independent quatrains and among the iynars the sing chorus which is called "ejüv". It is possible to classify the iynars as süymeklik iynarla as well as "algış iynarla" and "kargış iynarla". In this study, we will describe the current situation what is the with regard to the tradition to sing the iynar of Karachay-Balkarians, under the guidance of our field studies in Turkey.

Key words: Karachai-Balkar, iynar, mani, alive traditions.

¹ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, asutavlan@gmail.com

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN KONUŞMA YETERLİLİKLERİ İLE İLGİLİ ÖZ DEĞERLENDİRMELERİ

Hatice Çoşkun¹

Melek Uzunyol²

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkçe öğretmenlerinin konuşma yeterlikleriyle ilgili öz değerlendirmelerini belirlemektir. Çalışmanın yapılandırılmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu Van merkeze bağlı Tuşba ve İpekyolu ilçelerinden rastgele seçilmiş 5 okuldan 10 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında nitel araştırma yönteminin tekniklerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Görüşme formlarının analiz güvenilirliğini sağlamak amacıyla verilerin bir kısmı 2 araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiş, kodlama güvenilirliği sağlandıktan sonra verilerin tamamı analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Türkçe öğretmenleri konuşma becerisiyle ilgili lisans döneminde aldıkları derslerin konuşma becerilerini geliştirme noktasında faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin lisans dışında da konuşma becerilerini geliştirmek için bireysel çalışmalar yapmalarına rağmen büyük çoğunluğu kendisini yeterli görmemektedir. Katılımcıların yarıya yakını konuşma sürecinde iletişim kurarken problem yaşadığını belirtmiştir. Katılımcılar amaca uygun sözcük seçiminde zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Topluluk karşısında yapılan konuşmalarda ise öğretmenler kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenler, meslektaşlarına konuşma becerilerini geliştirmeleri için sesli kitap okuma, sosyal etkinliklere katılma, tiyatro oyunu oynama gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, Türkçe öğretmenleri, öz değerlendirme.

SELF EVALUATIONS OF TURKISH TEACHERS ABOUT SPEAKING PROFICIENCIES

Abstract

The aim of this study is to determine the self-evaluation of Turkish teachers about speaking proficiency. Qualitative research method was used in the structuring of the study. The study group consisted of 10 Turkish teachers from 5 randomly selected schools from Tusba and İpekyolu districts of Van. In the data collection, semi-structured interview which is one of the techniques of qualitative research method was conducted. Content analysis was used to analyze the collected data. In order to ensure the reliability of the analysis of the interview forms, some of the data were evaluated separately by 2 researchers and all the data were analyzed after coding reliability was achieved. According to the results of the research, Turkish teachers stated that the lessons they took during the undergraduate period were useful in improving their speaking proficiency. Although teachers do individual studies to improve their speaking proficiency outside the undergraduate program, the majority of them do not consider themselves sufficient. Nearly half of the participants stated that they had problems communicating during the speech process. The participants stated that they had no difficulty in choosing the words suitable for the purpose. In the speeches made in front of the community, teachers stated that they experienced anxiety. The interviewed teachers made suggestions to their colleagues such as reading audio books, participating in social activities and playing theater in order to improve their speaking skills.

Key words: Sepaking, Turkish teachers, self evaluation.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, haticecoskun2008@hotmail.com

² MEB, Öğretmen

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEME SÜRECİNDEKİ PROBLEMLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Hatice Çoşkun¹

Melek Uzunyol²

Özet

Bu çalışmanın amacı, öğretmen gözlemlerinden hareketle ortaokul öğrencilerinde var olan dinleme problemlerini ortaya çıkarmaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemine göre yapılandırılmıştır. Veri toplama aracı olarak yazılı görüş alma formu kullanılmıştır. Çalışmada öğretmenlerden öğrencilerin dinleme sürecinde yaşadıkları sorunlarla ilgili gözlemlerini paylaşmaları istenmiştir. Çalışma grubunu Van merkeze bağlı Tuşba ve İpekyolu ilçelerinden rastgele seçilmiş 20 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin dinleme problemlerini yedi ana tema etrafında şekillendirdikleri görülmektedir. Bunlar; aileden, çevreden, hazırbulunuşluktan, konuşmacıdan, dinleyiciden, eğitim eksikliğinden ve dinleme konusundan kaynaklanan dinleme problemleri olarak tespit edilmiştir. En fazla dile getirilen dinleme problemleri; ailenin dinlemeyle ilgili yanlış tutumu, doğru örneklerle karşılaşamama, teknolojinin gelişmesiyle birlikte iletişimin sınırlanması, konuşmacının konuyu birden fazla duyu organına hitap edecek şekilde düzenlememesi, dinlemenin önemini farkında olmama, dinleme kurallarını bilmeme, dinlenen konunun ilgi çekmemesi, dersin kendilerine herhangi bir fayda sağlamayacağını düşünmedir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme, dinleme problemleri, öğretmen görüşleri.

TEACHERS' OPINIONS ABOUT THE PROBLEMS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THE LISTENING PROCESS

Abstract

The aim of this study is to reveal the listening problems of secondary school students based on teacher observations. The study was structured according to the qualitative research method. Written forms was used as data collection tool for teachers' opinions. In the study, teachers were asked to share their opinions about the problems experienced by students during the listening process. The study group consists of 20 randomly selected Turkish teachers from Tusba and İpekyolu districts of Van. Content analysis was used to analyze the collected data. According to the results of the research, it is seen that teachers shape the students' listening problems around seven main themes. These are family, environment, readiness, speaker, listener, lack of education and listening subjects. The most common listening problems are; the wrong attitude of the family about listening, lack of correct examples, limitation of communication with the development of technology, the speaker does not arrange the subject to address multiple sensory organs, not being aware of the importance of listening, not knowing the rules of listening, the subject of interest does not attract interest, to think that the course will not benefit them.

Key words: listening, listening problems, teachers opinions.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, haticecoskun2008@hotmail.com

² MEB, Öğretmen

AZERBAIJAN CUMHURİYETİ’NİN TÜRK DÜNYASINA YÖNELİK KÜLTÜR POLİTİKASI

Gozal Taghisoy¹

Özet

Makalede Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra özgürlük kazanmış Türk devletlerinin karşılıklı işbirliği anlatılır ve Azerbaycan Cumhuriyeti’nin Türk dünyasına yönelik politikası öğrenilir. Türk halklarının ortak kültürünü oluşturan değerlerin korunmasında Azerbaycan’ın ileri sürdüğü amaç ve görevlere dikkat çekilir. Azerbaycan halkının milli lideri Haydar Aliyev’in ve layık varisi Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev’in ortak Türk kültürünün korunması, araştırılması ve tebliği yönünde yaptığı işler değerlendirilir. Mehmet Emin Resulzade’nin mirası olan Azerbaycanın Haydar Aliyev’in faaliyetleri sonucunda sadece Türkiye ile değil, Türk halklarının hepsiyle işbirliğinin yeni kalite evresine dahil olup zenginleşerek gelişmesi hakkında konuşuyor. Türk dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi ve Türk Devletleri ve toplumlarının dostluk, kardeşlik ve işbirliği kongresinin önemine değinilir. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanları tarafından imzalanan anlaşmayla kurulmuş, Türk dünyasının UNESCO’su olarak da isimlendirilen TÜRKSOY’un Türk halkları arasında kültürel ilişkiler açısından bakıldığında olağanüstü ve takdir edilecek bir olay oluşu yer bulur. TDİK, TÜRKPA gibi kuruluşların Türk dünyası kültür mirasının korunması alanındaki faaliyetlerinden bahsedilir. Türk dünyasının ortak kültürel mirasının araştırılması zarureti önemle vurgulanır. Türk Kültürü ve Miras Vakfının kurulması zarureti, amaçları ve önemli faaliyet yönleri açıklanır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Türk dünyası, Türk halkları ,Kültür, Kültürel Miras.

CULTURAL POLICY OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN TOWARDS THE TURKIC WORLD

Abstract

In this article is mentioned about mutual cooperation among the Turkic states, which gained independence after the disintegration of the Soviet Union and learned cultural policy of the Republic of Azerbaijan towards the Turkic world. It focuses on the purpose and duties determined by Azerbaijan in order to protect the values that form the common culture of the Turkic peoples. The work carried out in the field of preservation, investigation and communication of the common Turkic culture by the national leader of the Azerbaijani people – Heydar Aliyev and his worthy successor – President of the Republic of Azerbaijan İlham Aliyev is evaluated. It is talking about entering of Azerbaijan, which the legacy of Mammad Amin Razulzadeh, to the new quality phase and development of enrichment not only with Turkey, also with all of other Turkic peoples, as a result of the activity of Heydar Aliyev. It is touched upon significance of the Council of Cooperation of the Turkic Speaking States and the congresses of friendship, brotherhood and cooperation of the Turkic states and communities. It is mentioned an extraordinary and appreciable event of TURKSOY, which was established by an agreement signed by the Ministers of Culture of Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan and Republic of Turkey and named UNESCO of Turkic world, in the terms of cultural relations among the Turkic peoples. The activities of the organizations such as Turkic Council, Parliamentary Assembly of Turkic Speaking Countries in the field of preservation of the cultural heritage of the Turkic world are also indicated. Necessity of the study of the common

¹ Azerbaycan Devlet Kültür ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, gozal91taghisoy@gmail.com

cultural heritage of the Turkic world is emphasizes with importance. The appreciable, purposes and main aspects of activities of the creating of the Foundation of Turkic Culture and Heritage are explained.

Key words: Azerbaijan, turkic world, turkic peoples, culture, cultural heritage.

LEYLA ERBİL'İN “HALLAÇ” ADLI ÖYKÜ KİTABINDAKİ TEMALARA VAROLUŞÇU BİR BAKIŞLA BAKMAK

Mehmet Şahin YAVUZER¹

Özet

1950 sonrası öykücüler içinde yer alan Leyla Erbil, bir kadın yazar olarak Türk öykücülüğüne farklı bir bakış getirir. Freud, Marx, Kafka, Beckett, Sartre gibi düşünürlerin yazılarını içselleştiren Erbil, sosyal meseleleri cesur bir şekilde kaleme alır. Varoluşçuluğu, toplumsal sorunlar ve cinsellik bağlamında ortaya koyan yazar, aykırı duruşunu roman ve öykülerine yansıtır. Hallaç adlı öykü kitabının bütününde bu aykırılığa rastlamak mümkündür. Kitapta bunalımın ve mevcut düzene karşı gelmenin izlerine sıklıkla rastlanır. Onun kaleminde, erkek egemen bir toplumda kadının kendisini var etme mücadelesi okura yansır. Kişilerin yalnızlık ve yabancılaşma girdabında düzene karşı mücadeleleri göze çarpar. Özellikle toplumda bir tabu olan cinsellik, yazar tarafından ironik bir şekilde öykülere aktarılır. Erbil için önemli olan cinselliğin üstündeki toplumsal tabuyu kaldırmaktır. Onun öykülerinde modernizmin getirdiği yoğun temalardan biri de yabancılaşmadır. Yabancılaşmaya varoluşçu bir bakış yükleyen yazar, öykülerdeki başkişileri bilinçli bir şekilde yabancılaştırır. Kişilerin yabancılaşarak kendi iç dünyalarına yaptıkları yolculuk bazen intiharla da sonuçlanır. Toplumla yabancılaşma ise gerçekleşmesi gereken bir öncül olarak belirir. Öykülerde, toplumsal yabancılaşma olmadan özgürlüğün gerçekleşemeyeceği anlaşılır. Erbil'in Hallaç adlı öykü kitabındaki bireysel ve sosyal temalar varoluşçuluk felsefesiyle ayrılmaz bir bütünü ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Türk öykücülüğü, Varoluşçuluk, Yabancılaşma, Cinsellik, Yalnızlık

TO VIEW THE THEMES IN LEYLA ERBİL'S STORYBOOK “HALLAÇ” FROM AN EXISTENTIAL PERSPECTIVE

Abstract

Leyla Erbil, who took part in the post-1950 storytellers, brings a different perspective to Turkish storytelling as a female writer. Adopting the writings of thinkers such as Freud, Marx, Kafka, Beckett and Sartre, Erbil writes on social issues boldly. The writer, who puts existentialism in the context of social problems and sexuality, reflects her contradictory stance to her novels and stories. It is possible to see this contradiction in the whole of the storybook Hallaç. In the book, traces of depression and opposition to the current order are frequently encountered. In her writings, the struggle of woman to exist in a male-dominated society is reflected to the reader. The struggle of the people against order in the vortex of loneliness and alienation stands out. Sexuality, which is a taboo particularly in society, is ironically transferred to stories by the author. The journey people make to their inner world by alienating themselves sometimes results in suicide. Alienation to society appears as a premise to be realized. In the stories, it is understood that freedom cannot be realized without social alienation. Individual and social themes in Erbil's story book Hallaç reveal an inseparable whole with the philosophy of existentialism.

Key words: Turkish storytelling, Existentialism, Alienation, Sexuality, Loneliness.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Dr./Öğretmen ,yavuzsahin853@gmail.com

EDİP CANSEVER'İN “UMUTSUZLAR PARKI” ADLI ŞİİRİNDE YABANCILAŞMA

Mehmet Şahin YAVUZER¹

Özet

Edip Cansever, 1950'li yıllarda İkinci Yeni şiiri olarak adlandırılan bir akımın şairi kabul edilir. İkinci Yeni şairleri, bilinçli bir şekilde bir araya gelmeyip edebi çevrelerce şiirlerinin özelliklerine bakılarak bir grupta toplatılan altı şairden oluşur: Cemal Süreya, Sezai Karakoç, İlhan Berk, Ece Ayhan, Turgut Uyar ve Edip Cansever. İkinci Yeni şairleri adıyla Türk şiirinde yer alırlar. Her bir şair farklı bir yönüyle ön plana çıkar. Edip Cansever ise şiirlerinde yabancılaşma ve buna bağlı temalarla öne çıkar. Yabancılaşmanın getirdiği umutsuzluk, yalnızlık, kaçış, arayış, tutunamama şairin şiirlerinin karakteristik özelliklerini oluşturur. Cansever'in topluma ve bireye yabancılaşma yönü şiirin bir parçası haline gelir. Onun bu yapısı, şiirlerinin yanı sıra mektuplarında ve diğer yazılarında da görülür. Umutsuzluğun şairi Cansever, şiirlerinde mutluluğu aramaz. Onun mutlu olması çaresizlik içindeki bir arayıştır. Bu da melankoliyle sonuçlanır. Şiirlerindeki yabancılaşma, şairin hayatıyla da ilgilidir. Maddi bir kaygısı olmayan Cansever'in arayışını alkolle gidermeye çalışması, şairin iç yalnızlığıyla sonuçlanır. Bu yalnızlık şiirlerine de yansır. Yabancılaşmanın bir diğer sebebi ise modernizmdir. Modern hayatın getirdiği bireyselleşme, kişiyi yalnızlığa ve umutsuzluğa iter. Cansever'in şiirlerinde kent hayatının getirdiği yalnızlığı da görmekteyiz. Şairin şiirine yansıyan yabancılaşma hem modernizmle hem de kişinin ruhsal yapısıyla bağdaştırılabilir. “Umutsuzlar Parkı” şiiri, Edip Cansever'in şiirlerindeki yabancılaşmayı gözler önüne serdiği görülür.

Anahtar Kelimeler: Edip Cansever, İkinci Yeni şiiri, Yabancılaşma, Yalnızlık, Kaçış.

ALIENATION IN EDİP CANSEVER'S POETRY NAMED “UMUTSUZLAR PARKI”

Abstract

Edip Cansever is considered a poet of a movement called Second New Poem in 1950s. The Second New poets are composed of six poets who were not consciously gathered together and were gathered in a group by literary circles looking at the characteristics of their poems: Cemal Süreya, Sezai Karakoç, İlhan Berk, Ece Ayhan, Turgut Uyar ve Edip Cansever. They take place as Second New Poets in Turkish Poetry. Each poet stand out with a different aspect of him/herself. In his poems, Edip Cansever stands out with alienation and related themes with this. Despair, loneliness, escape, seeking, and inability to cling that is brought by alienation constitute the characteristic features of the poet's poems. The perspective of Cansever's alienation to the society and the individual becomes a part of his poetry. This perspective of him is seen in his letters and other writings as well as his poems. Cansever, the poet of despair, does not seek happiness in his poems. His being happy is a quest in a desperate. And this results in melancholy. The alienation in his poems is also related to the poet's life. Cansever's trying to resolve his seek with alcohol results in the inner loneliness of the poet. This loneliness is reflected in his poems. Another reason for alienation is modernism. the individualization that is brought by modern life pushes one to loneliness and despair. We also see the loneliness of urban life in Cansever's poems. The alienation reflected in the poet's poem can be associated with both modernism and the spiritual structure of the person. It is seen that the poet “Umutsuzlar Parkı” reveals the alienation in Edip Cansever's poems.

Key words: Edip Cansever, Second New Poem, Alienation, Loneliness, Escape.

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Dr./Öğretmen ,yavuzsahin853@gmail.com

KIRGIZ TÜRKÇESİNİN KUZEY AĞIZLARINDA ZARFLARIN KULLANILIŞ ÖZELLİKLERİ

Gulmira Moldosultanova Avcı¹

Nargiza KALİYEVA²

Özet

Kırgız Türkçesi kuzey, güneydoğu ve güneybatı olmak üzere üç ana ağza ayrılmaktadır. Bugüne kadar Kırgız Türkçesinin ağızları ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Kırgız Türkçesi ağızları, bazı Kırgız diyalektologları tarafından çeşitli tasnifler altında incelenmiştir. Örneğin, A. Batmanov ve K. Yudahin gibi diyalektologlar kendi çalışmalarında Kırgız dilinin ağızlarını Tündük (Kuzey) ve Tüştük (Güney) olmak üzere iki gruba ayırmışlardır. B.Yunusaliyev Tündük (Kuzey), Tüştük-Batış (Güney-Batı) ve Tüştük-Çığış (Güney-Doğu) gibi gruplara ayırmış ve bölgelere göre özelliklerini belirtmiştir. Bilindiği üzere Kırgız Türkçesinin Kuzey ağzı, Kırgız Standart Türkçesine yakınlık göstermektedir. Bu çalışmada Kuzey Kırgızistan'ın Narın, At-Başı, Talas, Çüy ve Cumgal bölgelerinde konuşulan ağız ve alt ağızlarındaki zarfların kullanılış özelliklerini incelemek ve ortaya çıkan farklılıkları belirtmek esas amaçların biridir. Kaynak kişilerin telaffuz sırasında zarfların kullanılış özelliklerini tespit ederek, değişime uğrayan ses olaylarını incelemek diğer bir amaçlardandır. Bu araştırma, 2018 yılın yaz aylarında adı geçen bölgelere gidilerek tarafımızca yapılan derleme sırasında elde edilen malzemelere başvurarak incelenecektir. Araştırma malzemeleri derleme metinlerinden oluştuğu için açık ve kapalı gözlem yöntemi kullanılacaktır. Aynı zamanda karşılaştırma ve betimleyici yöntemine de başvurulacaktır. Kırgız Türkçesinin kuzey ağzı ve alt ağızlarındaki kullanılan zarflar ile Kırgız Standart dilindeki zarflar arasındaki ses ve anlamsal değişikliklerin ortaya çıkacağı öngörülen sonuçların biridir.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, ağız, Kuzey ağzı, zarf.

¹ Öğr. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ulbael2010@gmail.com

² Öğr. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

CEEMBAY MUKAMBAYEV’İN “KIRGIZ DİLİNİN DİYALETOLJİK SÖZLÜĞÜ”NDE YER ALAN FARŞÇA KÖKENLİ SÖZCÜKLERİN İNCELENMESİ

Berna Karagözoğlu¹

Gulmira Moldosultanova Avcı²

Özet

Bilindiği gibi Fars dili bugünkü sınırlarının dışına taşmış olup, Orta Asya’yı derinden etkilemiştir. Bu etki asırlar boyu kendini göstererek yeni sözcüklerin oluşumuna vesile olmuş ve o coğrafyada halkın dil, ağız yapılarına ve ses özelliklerine göre değişime uğrayarak yeniden şekillenmiştir. Standart bir dilin geçmişi mutlaka bir ağza dayanmaktadır. Ağız, dilin kökünden izler yansıttığı gibi ülkelerin kültürel, ticari, dinî faaliyetler ve savaş-göçler gibi sebeplerle birbirlerine kaynaşmasından ötürü hem değişime uğramakta hem de sözcüklerin orijinal hallerini günümüze taşımaktadır. Kırgız Türkçesi üzerine yapılan araştırmalar arasında temel kaynak eserlerden biri sayılan tanınmış diyalektolog, Ceembay Mukambayev’e ait “Kırgız Dilinin Diyalektolojik Sözlüğü” adlı eserinde sözcükler kapsamlı olarak bölgesel kullanımlarıyla örneklendirilmiştir. Sözlükte Kırgızistan coğrafyasının çeşitli bölgelerinde konuşulan ağız ve altağızlarda bulunan Farsça kökenli sözcüklerin fazlalığı dikkat çekicidir. Kırgızistan’a sınır komşularından olan Tacikistan ve Özbekistan’da Farsçanın etkili oluşu ve Afganistan’ın jeopolitik konum bakımından yakınlığı Farsça kökenli sözcüklerin Kırgız coğrafyasında fazlaca kullanılmasına sebep olmuştur. Çalışmamızda, adı geçen sözlükte yer alan Farsça kökenli sözcüklerin incelenerek Fars ve KIRGIZ dillerinin etkileşimi ortaya konmaktadır. Çalışmamızın Türkoloji alanına katkı sağlayacağını umut etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, Farsça, Ceembay Mukambayev, ağız.

The Analysing Of Originally Persian Words In The Dictionary Called “Kırgız Dilinin Diyalektolojik Sözlüğü” Written By Ceembay Mukambayev

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, nkrgzgl@gmail.com

² Öğr. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ulbael2010@gmail.com

BABÜR İMPARATORLUĞU'NUN TANINMIŞ KADIN ŞAHSİYETLERİ

Berna Karagözoğlu¹

Özet

Babür Hanedanlığı Hint topraklarını asırlarca idaresi altına almış kendisinden önce ve sonra gelen Türk yöneticilerin de varlığı ile Türk kültürünü anavatandan uzak bir coğrafyada tanıtır ve yaşatabilmiştir. Bilindiği gibi Hint alt kıtası oldukça farklı milletleri bir arada barındırmış bu milletlere ait kültür, dil ve dini yapıyı en eski çağlardan günümüze ulaştırmıştır. Bu topraklar çok sayıda değerli âlim, şair, yazar ve bilim insanını yetiştirmiştir. Kimi zaman bu şahsiyetler ülke dışından saraya davet edilmişler kimi zaman da alt kıtanın kendisinin yetiştirdiği isimlerden olmuştur. Kültürel etkinliklerin en görkemli şekliyle yaşanmasına katkı sağlayan Babür Hanedanlığı'nın meşhur şair, yazar ve yöneticileri, Türk ve İslam geleneğine göre çoğunlukla erkeklerden oluşmaktadır. Ancak gerekli alt yapı ile donatılan hanedanlık sülalesinin kadınları az sayıda da olsa bazen kendilerine ait edebî çalışmalarını bazen de teşvik ettikleri ve kurulmasına vesile oldukları kültür merkezleri ile isimlerini duyurabilmişlerdir. Bu kadınlar çalışmalarını bölgede yaygın biçimde kullanılan ve daha çok tercih edilen dillerden biri kabul edilen Farsça ile yapmış olsalar dahi onlar Türk milliyetine tabi ve Türk tarihinin unutulmaması gereken şahsiyetlerindedir. Çalışmamızda Babür Hanedanlığı'nın genel kültürel yapısına değinileceği gibi hanedanlığa mensub kadınlardan; Gülbeden Begüm, Raziya Sultan, Nur Cihan, Mümtaz Mahal, Cihanara Begüm, Zebunnisa, Salima Sultan vb. edinilebilecek kadar bilgi ile tanıtılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Babür Hanedanlığı, Kadın Şairler, Farsça, Hindistan.

FAMOUS WOMEN PERSONALITIES OF BABUR DYNASTY

Abstract

The Babür Dynasty has taken over the Indian geography for centuries, and with the presence of Turkish rulers before and after it, it was instrumental in promoting and keeping Turkish culture alive in a geography far from the motherland. As it is known, the Indian geography has hosted quite different nations together and brought the culture, language and religious structure of these nations from the earliest ages to the present day. These lands have raised many valuable scholars, poets, writers and scientists. Sometimes these personalities have been invited to the palace from outside the country and sometimes they are the names of the sub-continent itself. The famous poets, writers and rulers of the Babur Dynasty, which contributed to the most magnificent form of cultural activities, were mostly men according to the Turkish and Islamic tradition. However, the women of the dynasty, equipped with the necessary infrastructure, have been able to make their names known through their cultural centers, which they encourage and establish their own literary works. Even though these women have done their work with Persian which is widely used in the region and accepted as one of the more preferred languages, they are natural persons of Turkish nationality and they should be remembered in Turkish history. In our study, the general cultural structure of the Mughal Dynasty will be discussed. Gulbeden Begum, Raziya Sultan, Nur Jahan, Mumtaz Mahal, Jahanara Begum, Zebunnisa, Salima Sultan and so on. will be tried to introduce with enough information.

Key words: Mughal Dynasty, Women Poets, Persian, India.

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mkrgzgl@gmail.com

TOPLUMSAL ELEŞTİRİ YÖNTEMİ OLARAK MİZAH: MUZAFFER İZGÜ'NÜN MATADOR MAHMUT ROMANI

Nusret YILMAZ¹

Özet

Hayalleriyle düşünen ve harekete geçen toplumlar, sahip oldukları sosyal, siyasal ve kültürel özellikleriyle sanat ve edebiyat yapıtlarına yansır. Bireysel farklılıkların bir bileşkesi olan gelenekleriyle hayat karşısında tutumları, onların özellikle dünya görüşlerini ele verir. Bu bağlamda mizahın hayatın uyumsuz, eksik ve uygunsuz yapılarını konu edinmesi bakımından vazgeçilmez bir yeri vardır. Başka bir ifadeyle üretilen fıkra, masal, karikatür gibi mizah unsurları o toplumun sosyokültürel yapısındaki gülünç yanları göstererek bir çeşit toplumsal psikolojiyi gözler önüne sererler. Bu sadece basit bir anlatmadan ziyade toplumsal olguların uygunsuzluğunu gösterme yoluyla bir değiştirme hamlesidir. Muzaffer İzgü, roman ve hikâyeleriyle toplumsal aksaklıkları, eleştirel gerçekçi bakış açısına göre işleyen bir yazardır. Matador Mahmut adlı romanındaki karakter, özellikle ekonomik sıkıntılar içinde çırpınan halkın zihnini meşgul etmek ve yapay coşkunkuluklarla asıl gündemi unutmak için bürokratik bir kesim tarafından kahramanlaştırılan bir işçidir. Roman, duygu ve hayallerle hareket eden geniş yığınların değerlerini istismar etmeye çalışan bir toplumsal mühendisliğin mizahi eleştirisidir. Mizah, bu romanda, toplumsal eleştirinin dikenlerini örten ipekten bir şal görevi üstlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muzaffer İzgü, Matador Mahmut, Mizah, Kahramanlık, Toplumsal Eleştiri.

HUMOR AS A METHOD OF SOCIAL CRITICISM: MATADOR MAHMUT NOVEL BY MUZAFFER İZGÜ

Abstract

Societies that think and act with their dreams are reflected in their works of art and literature with their social, political and cultural characteristics. Their traditions, which are a combination of individual differences, and their attitudes towards life, give particular consideration to their worldview. In this context, humor has an indispensable place in terms of dealing with incompatible, incomplete and inappropriate structures of life. In other words, humor elements such as clauses, fairy tales and caricatures show the ridiculous aspects of the sociocultural structure of that society and reveal some kind of social psychology. This is not just a simple explanation, but rather a demonstration of change by demonstrating the nonconformity of social phenomena. Muzaffer İzgü is a writer who works from a critical realistic point of view with his novels and stories and social problems. The character in the novel, Matador Mahmut, is a worker who is heroized by a bureaucratic segment especially to engage the minds of the people struggling with economic difficulties and to forget the real agenda with artificial enthusiasm. The novel is a humorous critique of social engineering that tries to exploit the values of large masses moving with emotions and dreams. In this novel, humor acts as a silk shawl covering the spines of social criticism.

Key words: Muzaffer İzgü, Matador Mahmut, Humor, Heroism, Social Criticism.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, nusretyilmaz71@hotmail.com

ORHAN KEMAL'İN “SUÇLU” ADLI ROMANINDA SUÇUN ARKEOLOJİSİ

Nusret YILMAZ¹

Özet

Toplumsal ilişkilerin doğrudan ve dolaylı etkileriyle bireylerde meydana gelen olumlu ve olumsuz davranışlar, sosyal normlara göre değerlendirilerek değişik kategorilerde değerlendirilir. Bireyin başkalarıyla ilişkilerini düzenleyen değerler sistemi olarak ahlak ve gelenekler, ortalama insan tipinin asırların süzgecinden geçirdiği doğru-yanlış yargılar üzerine kuruludur. Bu yargılar, bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarını belirli kalıplara göre değerlendirerek onları benimser veya yadırgar. Bu bağlamda kişilerin davranışlarını hem denetleyen hem de tanımlayan bir kurum olarak ahlak ve gelenekler yasayı temsil etmektedirler. Bu yasanın hükmüne göre bireysel ve sosyal olaylar normal veya anormal olarak değerlendirilir. İnsana dair her şey romana dâhil olduğundan, her türlü insani durum romanın konusu olmaktadır. İnsana dair her şeye dokunma gayesiyle yazan Orhan Kemal'in Suçlu adlı romanında Cevdet adlı paranoyak bir çocuğun hayatı mercek altına alınmıştır. İnsanların ruh dünyalarının çevresel faktörlerle şekillendiğine inanan yazarın bu eserinde Cevdet, sosyal gerçekçilerin sanatsal tutumlarına paralel bir bakış açısıyla işlenmiştir. Yetişkinlerin yaşamını fazlasıyla konu edinen romanlarımızın çocuğun ruh dünyasına yönelmesi bakımından önemli bir yer işgal eden Suçlu, sosyal psikolojinin verdiği imkânlar dâhilinde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Orhan Kemal, Roman, Suçlu, Toplum.

IN THE NOVEL NAMED OF GUILTY ARCHEOLOGY OF CRİME

Abstract

The positive and negative behaviors that occur in individuals and the direct and indirect effects of social relations are evaluated according to social norms and evaluated in different categories. Ethics and traditions as the system of values that regulate the relationship of the individual with others are based on right-wrong judgments of the average human type through the filter of the centuries. These judgments adopt or deny individuals by evaluating their emotions, thoughts and behaviors according to certain patterns. In this context, morality and traditions represent the law as an institution that both controls and defines the behavior of individuals. According to the provisions of this law, individual and social events are considered normal or abnormal. Since everything related to human being is included in the novel, all kinds of human situations become the subject of the novel. The life of a paranoid child named Cevdet is under scrutiny in Orhan Kemal's novel named Guilty, who writes to touch everything about human beings. Believing that human soul worlds are shaped by environmental factors, Cevdet has been processed with a perspective parallel to the artistic attitudes of social realists. Guilty, which occupies an important place in the direction of the child's psychic world, in which our novels, which deal with the lives of adults, are highly subject, will be examined within the possibilities of social psychology.

Key Words: Orhan Kemal, novel, guilty, society.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Iğdır Üniversitesi, nusretyilmaz71@hotmail.com

OĞUZ KAĞAN DESTANI'NDA ERKEK ÇOCUKLARINA VERİLEN ADLARIN MİTOLOJİK BAĞLAMDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Oğuzhan PAMUKÇU¹

Özet

Türk kültür ve tarihi bakımından çok önemli bir yere sahip olan Oğuz Kağan Destanı, gerek yönetim gerekse Türk töresi ve Oğuzların yaşantısı hakkında önemli bilgiler içermektedir. Bunun yanı sıra adı geçen destanda Oğuz Kağan'ın oğulları olan; Gün Han, Ay Han, Yıldız Han, Gök Han, Dağ Han, Deniz Han adları Türk mitolojisi ve Türk yaşantısı açısından birçok önemli motifi ve sembolik değerleri içermektedir. Oğuz Kağan Destanı'nda bulunan ve Türk yaşantısında kutsal bir yere sahip olan güneş, yıldız, gök, dağ ve deniz motifleri bu destanda Oğuz Han'ın oğullarının adı ve somutlaşmış sembolleri olarak ortaya çıkmaktadır. Adlardan biri olan gök kutsal bir motiftir. Eski Türk inanışında Tanrının gökte olduğuna inanılır ve dualar, dilekler göğe doğru edilir. Ay, gece ortaya çıkması ve karanlıkları aydınlığa çıkarmasıyla bir kutsallık kazanmış ve Tanrının bir yansıması olarak görülmüştür ve her bir haline belirli anlamlar yüklenmiştir. Bunlara bağlı inanışlar da oluşmuştur. Deniz motifi de suyun kazandığı tüm kutsallık ve özellikleri bünyesinde barındırır. Yıldız motifi de hem eski Türk inanışlarında hem de İslam dininde önemli bir unsurdur. Dağ motifi analığın temsili olarak yaşayış ve inanışta önemli bir yer tutmaktadır. Güneş ise sembolik ve mitik değerleriyle kutsal bir konumdadır. Güneş hem ısıtıcı hem de bir eril semboldür.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Kağan, ad verme, motif, sembol, inanç.

THE EVALUATION OF THE NAMES GIVEN TO BOYS IN OĞUZ KAĞAN EPIC IN THE MYTHOLOGICAL CONTEXT

Abstract

Oğuz Kağan Epic, which has a very important place in terms of Turkish culture and history, contains important information about both the administration and the Turkish ceremony and the life of Oğuz. Besides, in the epic mentioned, the sons of Oğuz Kagan; The names Gün Han, Ay Han, Yıldız Han, Gök Han, Dağ Han, Deniz Han contain many important motifs and symbolic values in terms of Turkish mythology and Turkish life. The sun, star, sky, mountain and sea motifs found in Oğuz Kağan epic have sacred place in Turkish life like in this epic as the name and embodied symbols of Oğuz Khan's sons. The name of Sky is a sacred motif. In the old Turkish belief, it is believed that God is in the sky so prayers and wishes are directed to the sky. The moon gained a holiness by its appearance at night and lightening the darkness and was seen as a reflection of God and also each state of moon was given certain meanings. Beliefs related to these have also emerged. The sea motif also incorporates all the holiness and features gained by water. Star motif is also an important element in both old Turkish beliefs and Islam religion. Mountain motif has an important place in living and belief as a representation of motherhood. The sun is sacred with its symbolic and mythical values. The sun is both a warmer and a masculine symbol.

Key Words: Oğuz Kağan, naming, motif, symbol, belief.

¹ Frat Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, oguzhanpamukcu67@gmail.com

RECAİZADE MAHMUT EKREM'İN ARABA SEVDASI ROMANINDA MİTOMANİ: YALAN SÖYLEME HASTALIĞI

Hasan Cuşa¹

Özet

Psikiyatr Ferdinand Dupre tarafından 1955 yılında ortaya atılan mitomani terimi yalan söyleme hastalığı olarak tanımlanır. Bu tür hastalığa kapılan kişi mitoman olarak adlandırılır. Söylediği gerçek dışı bilgilere öncelikle kendisini inandıran mitoman karşısındaki inandırmaya çalışır. Yalan söyleyen kişi ile mitomani hastalığına kapılan kişi birbirinden farklıdır. Yalancı, yalan söylediğinin farkında ve bunun doğru olmadığını bilincindedir. Sözleriyle kendini değil karşı tarafı kandırmayı amaçlar. Hem kendini hem de karşı tarafı aldatan mitoman ise yalan söyleme dürtüsünün önüne geçemediği için dürtü kontrol bozukluğuna yakalanmış psikolojik rahatsızlığı olan hasta olarak kabul edilir. Dupre, mitomani hastası kişileri dört sınıfa ayırır. Bunlar kendini övmek, gerçeklerden kaçmak, aşağılık kompleksini gizlemek ve başkasını dolandırmak için gerçek dışı bilgiler ileri süren kişilerdir. Recaizade Mahmut Ekrem'in Araba Sevdası romanında yalan söyleme hastası olan kişi Bihruz Bey'in iş arkadaşı Keşfi Bey'dir. Bu çalışmada Keşfi Bey'in yalan söyleme hastalığına nasıl kapıldığı ve kendisini yalan söylemeye sevk eden faktörlerin neler olduğu üzerinde durulmaktadır. Bununla birlikte Keşfi Bey'in yalanlarının Bihruz Bey'in hayatını nasıl değiştirdiği ve romanın kurgusuna nasıl yön verdiğini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mitomani, Masal Uydurma, Araba Sevdası, Recaizade Mahmut Ekrem.

MYTHOMANIA IN RECAİZADE MAHMUT EKREM'S NOVEL ARABA SEVDASI

Abstract

The concept of mythomania, brought forward by the psychiatrist Ferdinand Dupre in 1955, is defined as the illness of lying. The person who has such an illness is referred to as mythomane. Mythomanes, who at first make themselves believe the unreal information, try to make the other people believe, too. However, people who lie and people who have mythomania are different from each other. A liar knows the fact that s/he is lying and is aware that what is said is unreal. The purpose is to make the other person believe, not themselves. However, mythomanes who deceive both themselves and other people cannot control the urge of lying and therefore are considered as patients who have control disorder. Dupre classifies mythomane patients into four categories. These are the ones who lie to themselves; the ones who try to void their reality; the ones who try to hide their inferiority complex, and the ones who bring forward unreal information to swindle someone else. In Recaizade Mahmut Ekrem's novel Araba Sevdası the character who has mythomania is Keşfi Bey, a friend of Bihruz Bey. This study focuses on how Keşfi Bey became a mythomane, and the elements that motivated him to lie. Besides, it is aimed to analyze how these lies changed Bihruz Bey's life and shaped the plot of the novel.

Key words: Mythomania, Manufacturing Tales, Araba Sevdası, Recaizade Mahmut Ekrem.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Munzur Üniversitesi, hasencusa@gmail.com

ORTAOKUL 5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABININ (2018-2019) SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hasan Kavruk¹

Rukiye IŞIK AYDIN²

Özet

Türkçe derslerinde temel kaynak olarak yararlanılan ders kitapları, öğrencilerin söz varlığı gelişimini de doğrudan desteklemektedir. Yeni sözcüklerin öğretimine yönelik etkinliklerin yanı sıra, ders kitabında yer alan metinlerin barındırdığı söz varlığı da dikkate değer bir konu alanını oluşturmaktadır. Bu çalışma, 2018-2019 eğitim öğretim yılı içerisinde beşinci sınıf Türkçe derslerinde kullanılan ders kitabının söz varlığı açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılan araştırmada, söz konusu ders kitabında yer alan toplam kırk metin içerisinden seçilen yirmi üç metin incelenmiştir. Çalışmaya konu olan söz varlığı unsurları deyimler, atasözleri, ikilemeler, kalıp ifadeler, terimler, özlü sözler ve yansıma sözcükler ile sınırlandırılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda metinlerde deyimlerin diğer sözcük türlerine göre daha yüksek oranda ve yaygın biçimde kullanıldığı dikkat çekmiştir. Atasözleri ve özlü sözler ise incelenen metinlerde diğer türlere oranla daha az yer bulmuştur. İkilemeler, kalıp ifadeler, terimler ve yansıma sözcüklerin oranı ve yaygınlığı ise tema, işlenen konu ve metin türüyle ilişkili olarak farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: beşinci sınıf, Türkçe ders kitabı, söz varlığı.

INVESTIGATION OF THE FIFTH CLASS TURKISH COURSEBOOK (2018-2019) IN TERMS OF VOCABULARY

Abstract

Textbooks, which are used as the main resource in Turkish lessons, directly support the students' vocabulary development. In addition to the activities for teaching new words, the vocabulary of the texts in the textbook constitutes a remarkable subject area. This study aims to examine the textbook used in fifth grade Turkish courses in terms of vocabulary in 2018-2019 academic years. In this study, document analysis which is one of the qualitative research methods was used. Twenty-three texts selected from a total of forty texts in the textbook were examined in the study, which used purposive sampling method. The vocabulary elements of the study are limited to idioms, proverbs, dilemmas, stereotypes, terms, concise words and reflection words. As a result of the analyses, it was noted that the idioms in the texts were used at a higher rate and widely compared to other word types. Proverbs and quotations were found to be less than the other types in the examined texts. Reduplications, stereotypes, terms and reflection words differ in relation to the theme, the subject, and the type of text.

Key words: fifth grade, Turkish textbook, vocabulary.

¹ Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, hasan.kavruk@inonu.edu.tr

² Araş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, r.isik@alparslan.edu.tr

ORTAOKUL 5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA (2018-2019) YER ALAN METİNLERİN TEMA-KONU İLİŞKİSİ VE KÖK DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Hasan Kavruk¹

Rukiye IŞIK AYDIN²

Özet

Bu çalışma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, ortaokul beşinci sınıf Türkçe derslerinde okutulan ders kitabındaki okuma metinlerinin, içerisinde yer aldıkları tema ve temaya bağlı konu önerileri ile ilişkisini ve taşıdıkları kök değerleri incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırmalarda kullanılan doküman incelemesi yönteminden yararlanılan çalışmada, elde edilen veriler yorumlanarak betimsel analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada amaca yönelik olarak seçilmiş örnek metinlerden yararlanılmış ve beşinci sınıflarda okutulan Türkçe ders kitabındaki kırk metin içerisinde seçilen yirmi üç okuma metni üzerinde durulmuştur. İncelenen metinlerde, temalara uygun olarak “geleneksel çocuk oyunları, oyun, oyuncak; İstiklal Marşı, milli kimlik, bayrak-vatan, 15 Temmuz; azim, dayanışma, dostluk, yardımlaşma; teknoloji, bilim insanları; yurdumuz, sıla, vatan; spor kültürü ve sportmenlik, beden sağlığı, beslenme; çevrenin korunması, çevre ve doğa, bitkiler” gibi konular ağırlıktadır. Dostluk, sevgi, saygı, sabır, vatanseverlik, yardımseverlik ve öz denetim gibi kök değerler de metinlerde yer bulmuştur. Kök değerlerin ele alınış ve aktarılış biçimi ise metinden metine farklılık göstermektedir. Elde edilen bulgular söz konusu metinlerde tema, konu ve kök değerler arasında yakın bir ilişki olduğunu da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: beşinci sınıf, Türkçe ders kitabı, tema, konu, kök değerler.

INVESTIGATION OF THE TEXTS IN THE 5TH GRADE TURKISH COURSE BOOK (2018-2019) IN THE CONTEXT OF THEME AND SUBJECT AND ROOT VALUES

Abstract

The aim of this study is to investigate the relationship between the reading texts in the textbook of the fifth grade Turkish courses in the 2018-2019 academic year and their theme and subject-related topic suggestions and their root values. In this study, the document analysis method used in qualitative research was used and the data obtained were interpreted and subjected to descriptive analysis. In this research, selected sample texts were used for the purpose and twenty-three reading texts selected from forty texts in the Turkish textbook taught in the fifth grade were emphasized. In the examined texts, according to the themes “traditional children's games, games, toys; National Anthem, national identity, flag-homeland, 15 July; determination, solidarity, friendship, cooperation; technology, scientists; our country, reunion, homeland; sports culture and sportsmanship, physical health, nutrition; environmental protection, environment and nature, plants”. Root values such as friendship, affection, respect, patience, patriotism, benevolence and self-control are also found in the texts. The way of handling and transfer of root values differs from text to text. The findings reveal that there is a close relationship between theme, subject and root values in these texts.

Key words: fifth grade, Turkish textbook, theme, subject, root values.

¹ Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, hasan.kavruk@inonu.edu.tr

² Araş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, r.isik@alparslan.edu.tr

TURGUT UYAR'IN GARİP HAREKETİ'NE BAKIŞI

Mehmet DOĞAN¹

Özet

1950'lerin ortalarında “yozlaşan bir yeniliğe [Garip şiirine] tepki olarak doğan” İkinci Yeni şiirinin önemli temsilcilerinden Turgut Uyar, çeşitli zamanlarda kaleme aldığı pek çok yazısında, bütünüyle şiir sanatının kapsamı içinde kalmaya özen gösteren ifadelerle, doğrudan veya dolaylı olarak Garip hareketini değerlendirmiştir. Bu değerlendirmeler bir araya getirildiğinde Uyar'ın İkinci Yeni şiirinden hemen önceki Garip hareketini yakından takip ettiği ve şiir anlayışını kurarken bu hareketle ciddi bir hesaplaşma içinde olduğu görülür. Dolayısıyla Uyar'ın bu değerlendirmeleri onun poetikasının anlaşılması açısından da değerlidir. Bu değerlendirmeler aynı zamanda; İkinci Yeni'nin tamamen Garip şiirine karşı geliştiği ifadelerinin de, en azından Uyar cephesinden, tam olarak gerçeği yansıtmadığı, ortada daha derin bir değerlendirmenin olduğu görülür. Uyar'ın Garip hareketi hakkındaki düşüncelerine toplu bir bakışla yaklaşıldığında; onun Garip hareketine eleştirel yaklaşımının “ölçülü, saygılı bir karşı çıkışla” şiire öncelik tanıyan hak tanır bir tutum içinde olduğu görülür. Ayrıca bu hareketi Türk şiirinde “yeni bir soluk” olarak gördüğü anlaşılır. Bununla birlikte Garip hareketini, poetikasının en önemli sütunu sayabileceğimiz yenilik aşkı çerçevesinde değerlendirerek; bu şiirin yapması gereken devrimleri yaptığına, artık devam etmesine gerek kalmadığına hükmeder. Bu makalede, Turgut Uyar'ın Garip hareketi hakkındaki değerlendirmelerinin yanı sıra bu değerlendirmelerden hareketle, satır aralarında verdiği kadarıyla, Uyar'ın poetikasının ipuçları da belirtilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turgut Uyar, Garip Hareketi, Orhan Veli, poetika.

TURGUT UYAR'S VIEW ON THE GARİP MOVEMENT

Abstract

Turgut Uyar, one of the prominent representatives of the Second New poem doğan born in response to a degenerating novelty Gar in the mid-1950s, evaluated the Garip movement directly or indirectly in many of his writings, expressing the utmost care to remain within the scope of poetry. Taken together, it is seen that Uyar closely followed the Garip movement just before the Second New poem and was in serious confrontation with this movement while establishing his understanding of poetry. Therefore, these evaluations of Uyar are also valuable in understanding his poetics. These evaluations are also; It is seen that the statements of the Second New against completely strange poetry, at least from Uyar front, do not fully reflect the truth, and there is a deeper evaluation. When Uyar's thoughts about the strange movement are approached with a collective view; his critical approach to the Weird movement seems to have a rightful attitude that gives priority to poetry with a “moderate, respectful opposition”. In this article, in addition to Turgut Uyar's evaluations about the strange movement, the clues of Uyar's poetics as well as those given between the lines are tried to be mentioned.

Key words: Turgut Uyar, Garip Movement, Orhan Veli, poetics.

¹ MEB, Öğretmen, me.dogan02@gmail.com

YEŞİLOVA AĞZINDA (BURDUR) GÖRÜLEN -{mXşlAn} BİRLEŞİK ULACI VE İŞLEVİ ÜZERİNE

Ali Osman YALKIN¹

Özet

Eylemsiler arasında önemli bir yere sahip olan ve belirteç gibi kullanılan ulaçlar, eylemlerin nasıllığı, durumu, zamanı, tarzı gibi özelliklerini belirgin hâle getirmektedir. Türk dili, ulaç bakımından zengin bir dildir ve bu zenginlik Türk dilinin anlatım gücünü artırmaktadır. Ulaçlar, “asıl” ve “birleşik” olmak üzere iki ana başlıkta ele alınır. Birleşik ulaçlar, aslında başka görevlerde kullanılan ek ve ilgeç gibi dil öğelerinin bir araya gelmesiyle oluşan yapılardır. Birleşik ulaç yapılarının meydana gelmesinde ortaç eklerinin yanı sıra iyelik ekleri, durum ekleri ile bazı ilgeçler de önemli bir role sahiptir. Türk dilinin tarihî gelişim sürecinde yeni ulaç yapıları oluşmuştur. Buna bağlı olarak ulaçların kullanım ve işlev zenginliği de artmıştır. Ölçünlü Türkiye Türkçesinde kullanılan birleşik ulaçların birçoğu Türkiye Türkçesi ağızlarında da kullanılırken sadece ağızlarda kullanılan bazı birleşik ulaç yapıları da bulunmaktadır. Bu çalışmada Yeşilova ağzında (Burdur) görülen -{mXşlAn} birleşik ulacı üzerinde durulacaktır. Yörede soruşturma yöntemiyle elde edilen bilgiler ışığında söz konusu ulacın yapısı, kullanım özellikleri ve işlevi ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: zarf-fiil, birleşik zarf-fiil, Yeşilova.

ABOUT THE COMPOUND GERUND -{mXşlAn} AND ITS FUNCTION WHICH IS OBSERVED IN YEŞİLOVA DIALECT (BURDUR)

Abstract

Gerunds, which have an essential place among the gerundial and used as an adverb, make the characteristics of the verbs such as how their situation, time and style. The Turkish language is rich in terms of gerunds, and this wealth increases the expression power of the Turkish language. Gerunds are divided into two main headings, which are “original” and “compound”. Compound gerunds are the structures which are formed by the combination of language elements such as prepositions and affix. In addition to the participle; possessive suffixes, case suffixes and some prepositions have an essential role in the formation of compound gerunds. In the historical development process of Turkish language, new gerunds’ structures have been formed. Consequently, the usage and functional richness of the gerunds are increased. Many of the compound gerunds which are used in Turkey Turkish are used in Turkey Turkish dialects; however, some compound gerunds are only used in dialects. In this study, -{mXşlAn} compound gerund which is observed in Yesilova dialect (Burdur) will be discussed. In the light of the information which is gathered by the inquiry, the structure, usage characteristics and functions of this gerund will be tried to be elucidated.

Key words: gerund, compound gerund, Yesilova.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, aliyalkin@sdu.edu.tr

SIİRT KADIN EVLİYA MENKİBELERİNİN PSİKO-SOSYAL AÇIDAN İNCELENMESİ

Erdem AKIN¹

Özet

Anonim halk edebiyatının önemli ürünlerinden olan menkıbe, Türk sözlü kültürünün temel yapı taşlarından biridir. Menkıbeler, karizmatik dini şahsiyetlerin çevresinde oluşup ve gelişen Türk inanç tarihinin köklü millî hazineleridir. Bir tür olarak bünyesinde barındırdığı Türk inanç değerleriyle ilgili unsurların kuşaklar boyunca aktarılmasını sağlayarak kültürün sürdürülebilirliğine katkı sunar. Bir rol-model olarak evliyanın olumlu özelliklerini anlatı geleneği içerisinde harmanlayarak istedik davranış ve tutumların günümüze taşınması noktasında büyük bir ihtiyacı karşılamaktadır. Menkıbeler öznesi olan kutsal şahsiyetler ile kültürel devamlılığa katkısı açıkça görülebilen halk edebiyatı türüdür. Bu çalışmada menkıbelerde kadın evliyaya karşı geliştiren tutumların ortaya konulması amaçlanmış, anlatılar çeşitli boyutlar açısından incelenerek psiko-sosyal niteliğinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Bilişsel boyut, inanç anlatılarının olay örgüsünün takip edilmesinde ortaya çıkması öğrenme ve algılama gibi kavramlarla kerametlerin yapısının ortaya konulması ile mümkünken, davranışsal boyut, bilişsel boyut aracılığıyla öğrenilen değerlerin ki bu çoğu zaman sosyal öğrenme olarak adlandırılır, davranış boyutuna gelerek bir etkileşim ve iletişim yaratması ile ortaya çıkar. Çalışma sonucunda Siirt'te sözlü kültür ürünü olarak yaşayan kadın evliya menkıbelerinde kadın evliya ile dinleyici arasında gerçekleşen yoğun duygudaşlık sebebiyle duygusal boyutun yoğun olarak yer aldığını görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: İnanç anlatıları, menkıbe, Siirt, psiko-sosyal, tutum.

PSYCHO-SOCIAL ANALYSIS OF SIİRT WOMEN HAGIOGRAPHS

Abstract

Being one of the important products of anonymous folk literature, hagiography is one of the main building blocks of Turkish oral culture. Hagiographies are the deep-rooted national treasures of the history of Turkish faith, which have been formed around the charismatic religious figures. It contributes to the sustainability of the culture by transferring the elements related to the values of Turkish belief within the generations. As a role-model, it meets a great need in the narrative tradition of blending the positive characteristics of the saint into the present day. It is a species that can contribute to cultural continuity with the sacred personalities who are the subjects of hagiography. In this study, it was aimed to reveal the attitudes developing against women saints in menkıbeler, and the narratives were examined in terms of various dimensions and the psycho-social quality was aimed. While cognitive dimension, the emergence of belief narratives in the follow-up of the plot is made possible by revealing the structure of miracles through learning and perception; interest. As a result of the study, we can see that the emotional dimension of females living in Siirt as an oral culture product is intense due to the intense sympathy between women saint and the listener.

Key words: Belief narratives, hagiography, Siirt, psycho-social, manner.

¹ Araş. Gör., Siirt Üniversitesi, erdemakin19@gmail.com

VAN'DA KANDİL GELENEĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ahmet ÖNTÜRK¹

Özet

Diğer dinlerde olduğu gibi İslamiyet'te de bir takım kutsal zaman dilimleri vardır. Bu zaman dilimlerinde Müslümanların yaşayışlarında, günlük hayatlarında diğer normal zamanlardan farklı olarak birtakım değişiklikler ve yapılan ibadetlerde yoğunlaşmalar olmaktadır. İslam kültüründe kutsallık atfedilen zamanlardan bazıları Mevlid, Regaib, Miraç ve Berat Kandili ile Kur'an-ı Kerim'in nazil olduğu gece olan Kadir Gecesi gibi belirli gecelerdir. Kandil geceleri olarak da bilinen bu gecelerde Müslümanlar, gerek evlerinde gerek camilerde kendileri açısından büyük önem taşıyan bu zamanları çok yoğun bir şekilde ibadet ederek geçirmektedirler. İslamiyet'in ilk dönemlerinde bu tarz kutlama veya kandillere rastlanmazken daha sonra bu geceler İslam kültüründe Müslüman halk tarafından belirli ritüellerle kutlanmaya başlanmıştır. Müslümanların bu gecelerde hem toplu şekilde hem de bireysel olarak ibadetlerinde bir artış gözlenmektedir. Gündelik hayattakinden farklı olarak bu geceler dolayısıyla akraba ve tanıdıkların bu özel günleri tebrik edilmekte, hediyeler ve ikramlar alınıp verilmekte ve aralarındaki bağ daha da kuvvetlenmektedir. Özellikle evlerde ve camilerde halkın kendisinin, başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere pek çok resmi ve özel kurumun tertip ettiği dini etkinlikler yapılmaktadır. Bu çalışmada kandil gecelerinin Van ilinde nasıl karşılandığı ve Van'da yaşayan insanların gündelik yaşamlarında bir değişim olup olmadığı araştırılmıştır. Ayrıca kandillerin kutlandığı mekânlar olan evler ve camilerde yapılan dini faaliyetlerin gözlem ve derleme yöntemleri doğrultusunda incelenerek Van'da kandillerin nasıl kutlandığı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: İslam, kandil, Van, gelenek, ibadet.

A RESEARCH ON THE CANDLE TRADITION IN VAN

Abstract

As in other religions, Islam has a number of sacred times. In these periods, unlike other normal times, there are some changes in the lives of Muslims and their daily lives, and intensities in worship. Some of the times attributed to holiness in Islamic culture are certain nights, such as Mevlid, Regaib, Miraç and Berat Kandili, and the Night of Quran, the night of the Holy Quran. In these nights, also known as Kandil nights, Muslims spend these periods, which are very important for themselves both in their homes and in mosques, by worshipping them intensively. While such celebrations or candles were not encountered in the early periods of Islam, these nights began to be celebrated with certain rituals by Muslim people in Islamic culture. On these nights, there is an increase in the worship of Muslims both collectively and individually. Unlike the daily life, these nights are congratulated on this special day of relatives and acquaintances, gifts and treats are received and given, and the bond between them becomes stronger. Especially in houses and mosques, there are religious activities organized by the public and many other official and private institutions, especially the Presidency of Religious Affairs. In this study, it was investigated how the candle nights are met in Van and whether there is a change in the daily lives of the people living in Van. In addition, observations and compilation methods of religious activities carried out in houses and mosques, which are the places celebrated by candle, were examined in accordance with the methods of observation and compilation.

Key words: Islam, Qandil, Van, Tradition, worship.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, onturk-ahmet@hotmail.com

İHAP HULUSİ GÖREY TASARIMLARINDA ÇAĞDAŞ TÜRKİYE İNŞASI

Rahşan Fatma AKGÜL¹

Özet

1920 yılında Almanya'ya giderek afiş ve resim eğitimi alan İhap Hulusi Görey, Türk grafik tasarım tarihi araştırmalarında çalışmalarıyla dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde üretim ve tüketim alanlarında yerli olana yönelim grafik tasarımın dilini etkilemiştir. Cumhuriyet döneminin modernleşme eğilimine yönelen ve batılı yaşam biçimini yeni motiflerle üreten görsel vizyonundan yola çıkarak, İhap Hulusi'nin çalışmalarının birer kültürel ileti niteliği taşıdığını düşünmek doğrudur. Cumhuriyet sonrası çağdaş Türkiye inşasının nasıl şekillendiği konusunun İhap Hulusi Görey' in çalışmalarındaki görsel ipuçları aracılığıyla analiz edilmesi ve bu analizler doğrultusunda dönemin ideolojisinin toplumun biçimlenmesinde tasarımcılara nasıl sorumluluklar yüklediği konusunun irdelenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu yöntem doğrultusunda yapılan yorumlarda Cumhuriyet döneminin görsel karakteristik biçimini belirleyen İhap Hulusi Görey'in çalışmaları üzerine yapılmış bilimsel araştırmalar kaynak olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte dönemin "devletçilik" kavramı, tarihi belge niteliği taşıyan çalışmaları ile İhap Hulusi'nin tasarımcı kimliğini tanımlayan bir biçimde onunla özdeşleşmiştir. Özellikle tasarımcının afiş çalışmaları dönemin sosyokültürel yapısı, toplumsal talepleri ve ülkenin ekonomik durumu gibi birçok konuda izleyiciye tarihsel bilgi verebilme niteliği taşımaktadır. Bu bağlamda Cumhuriyet sonrası Türk grafik tasarımında değişimin ve gelişimin yoğun bir biçimde yaşandığı süreç olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Grafik tasarım, İhap Hulusi, Türk Grafik Tasarımı

CREATION OF MODERN TURKEY IN İHAP HULUSİ GÖREY'S DESIGNS

Abstract

Ihap Hulusi Görey moved to Germany in 1920 and studied poster and drawing. His works are regarded as a milestone in Turkish graphic design historical investigations. Native production and consumption trend in the first periods of the Republic had an impact on graphic design ways as well. It would be right to predicate that studies of Ihap Hulusi have a cultural message characteristic based on his visual vision, inclining to the modernization of the Republic period and recreation of the western life style with original patterns. This study aimed to analyze how the creation of modern Turkey was shaped after the proclamation of the Republic through visual clues set in the studies of Ihap Hulusi Görey, and based on these analyses, to scrutinize what type of responsibilities were assigned to designers by the period's ideology to shape the society. In the interpretations made based on this method, scientific studies carried out on Ihap Hulusi Görey's works, dictating visual characteristic style of the Republic era, were used as a source in the interpretations made. Furthermore, the principle of "statism" of the period was identified with his works, which can be regarded as historical documents, as to define the designer identity of Ihap Hulusi. Especially poster works of the designer have the characteristic to give historical information to viewers on many topics, including socio-cultural structure of the period, social claims and economic state of the country. In this regard, it is evident that the Republic era is a period, where Turkish graphic design has gone through intensive change and improvement.

Key words: Graphic Design, İhap Hulusi, Turkish graphic design.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, rahsan.7@hotmail.com

DEVRİMCİ BİR ŞAİR: TAHSİN SARAÇ

Servet Şengül¹

Özet

1960 ve 1970'li yıllar hem Türk hem de dünya toplulukları açısından siyasetin tavan yaptığı yıllar olarak göze çarpar. Bu siyaset sahnesi, yeni arayışlar peşinde olan devrimci Türk gençlerini üretir. Sanat, özellikle şiir, bu siyasi hareketlere ilgisiz kalmaz. Halkın yansıması olarak sanat, 1960'larda siyasileşen şairlerle birlikte siyasi bir figür haline gelir. Şiirde 1970 Kuşağı'nı kendinden önceki on yılın devamı saymak yerinde bir yaklaşım olur. Siyasi ideoloji 60 Kuşağı gibi, bu dönem edebiyat ve şiirini de kendi ağı içerisine alır. Tahsin Saraç, hayatı ve şiiri ele alındığında ideolojik bağlamda değerlendirilebilecek bir şair olarak göze çarpar. İlk şiiri Boğuntu'dan itibaren Saraç, 60 ve 70 Kuşağı şairlerindeki isyancı ruh haline sahip olduğunu gösterir. Şiirlerinin temalarına ve üslubuna tesir eden romantizm ise onu içinde bulunduğu kuşaktan farklı bir yöne çeker. Tahsin Saraç Anadolu'nun bağrından yola çıkan devrimci bir şairdir. Zulme isyan ve devrim önce onun ruhunda başlar, sonra pratiğe yansır. O, bütün bu ruhunu yansıtırken şiiri katletme hatasına düşmez. Aksine onun şiirleri şiir diline yeni icatlarla katkı sunar. Toplumsal olaylar en canlı sıcaklığıyla bu şiirlerde yer bulur. İnsan ve tabiat sevgisi onun şiirini ayakta tutmaya yetecek temalar olarak göze çarpar. Bu çalışma, Tahsin Saraç'ın sanatını ve şiirlerini ele alacak, aynı zamanda ideolojik yaşantısının poetikasına ne denli yansıdığını değerlendirecektir.

Anahtar Kelimeler: Tahsin Saraç, şiir, ideoloji, poetika.

A REVOLUTIONARY POET: TAHSİN SARAÇ

Abstract

1960s and 1970s are the remarkable years when politics peaked in both Turkish and world communities. This political scene gave rise to the revolutionary Turkish youth who were in search of new quests. Art, especially poetry, could not remain indifferent to these political movements. As a reflection of the people, art became a political figure together with poets politicized in the 1960s. It would be an appropriate approach to deem the 1970s as the continuation of the previous decade in poetry. Political ideology, like the 60 generation, involves the literature and poetry of this period. Tahsin Saraç can be considered as a remarkable poet who can be evaluated in an ideological context in terms of his life and poetry. As of his first poem Boğuntu, Saraç has shown that he has the rebellious spirit of the poets of the 60 and 70 generation. The romanticism that influences the themes and styles of his poems draws him in a different direction from the generation in which he takes part. Tahsin Saraç is a revolutionary poet from the heart of Anatolia. The rebellion against oppression and revolution first starts in his spirit, then are reflected in practice. When he reflects all this spirit, he does not compromise the poetry. On the contrary, his poems contribute to poetry with new inventions. The social events are reflected in these poems in the heat of the moment. The love of man and nature is striking as a theme to keep his poetry alive. This study will examine the art and poems of Tahsin Saraç and also evaluate how he reflects his ideological life on his poetry.

Key words: Tahsin Saraç, poetry, ideology, poetics.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, s.sengul@alparslan.edu.tr

MUŞ TÜRKÜSÜNDE HUŞ SORUNU

M. Murat Oto¹

Özet

“Havada bulut yok bu ne dumandır” ilk sözleriyle başlayan ve çok geniş kesimlerce sevilerek dinlenen-bilinen türküde, Yemen’de Huş adlı bir yerin olmadığı gerçeğine rağmen, “burası Huş’tur” sözlerinin ısrarla tercih edilmesi, ülke tarihinde milli bir olay ile Muş sözcüğünün zihinlerde örtüşürülememesinden kaynaklanan bir bilinç kirliliği sorunu olduğu düşüncesini ortaya koymaktadır. Çünkü toplumun bir kesiminde milli duyarlılıkların sadece belli bölgelerde olduğu, ülkenin diğer bir kısım insanların savaş yıllarında yaşanan acılara yeterince ortak olmadığı düşüncesi hâkimdir. Bu düşüncenin varlığını ortaya koyan çok sayıda beyanat ulusal medyada mevcuttur. Söz konusu düşünce yapısında olan insanlar için Huş sözcüğü bilinçaltında bir rahatlama sağlamaktadır. Belki de sadece bu nedenden bile olsa “burası Huş’tur” sözleri ile okumayı, “Yemen türküsü” olarak adlandırmayı seçmektedirler. Ülkemizde bu bilinç kirliliğinin en önemli sebeplerinden biri, doğu illerinde baş gösteren terör tehdidi ve bunun toplumda yarattığı sosyolojik tahribattır. Oysa milli hassasiyet duyguları ile hareket ettiklerini düşünenler, Yemen ve Sarıkamış cephelerinde bölge insanların çok büyük bedeller ödediğini bilmemekte ya da bilmeğe gayret sarfetmemektedirler. Sonuç olarak ortak tarih bilinci oluşturma sürecinde duygusal ve manüplatif veriler yerine bilimsel bilgiyi koymak ülkemizin uluslaşma sürecindeki ortak değerler kültürüne yapılacak en önemli katkı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Muş, Huş.

HUŞ PROBLEM IN MUŞ SONG

Abstract

A nation wide and well known folkloric song “Havada bulut yok bu ne dumandır” despite the fact that there is no place called Huş in Yemen, and in the song “burası Huş’tur” term reveals the idea that there is a problem of consciousness pollution caused by the inability to match the word Muş with a national event in the history of the country. Because, in some parts of the society, national sensitivities are only in certain regions and the opinion of some other people of the country does not have common enough in terms of suffering during the war years. A large number of declarations showing the existence of this idea are available in the national media. The word of Huş provides a subconscious relief for people with this thought. Possibly even just for this reason, those who choose to read with the words “This is Huş, and call it “Yemen folk song”. One of the most important reasons for this pollution of consciousness in our country is the threat of terror in the eastern provinces and the sociological destruction it creates in the society. However, those who think that they act with feelings of national sensitivity do not know the people of the region pay huge costs in Yemen and Sarıkamış fronts or do not make efforts to know. As a result, replacing emotional and manipulative data with scientific knowledge in the process of creating a sense of common history would be the most important contribution to the culture of common values in the nationalization process of our country.

Key words: Muş, Huş.

¹ Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mmuratoto@hotmail.com

MECMA'Ü'L-LETÂYİF'TEN GÜNDELİK HAYATA İLİŞKİN SÖZ VARLIĞI ÖRNEKLERİ

Gülşah Gödek¹

Özet

Elimizde bulunan ve yüksek lisans tez çalışmamıza ana nüsha olarak kaynaklı etmiş olan Mecma'ü'l-Letâyif isimli yazma eser, Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini taşıyan letâyifnâme türünde 123 varaktan meydana gelen bir eserdir. 42 Kon 2829 arşiv numarası ile Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde muhafaza edilmektedir. Bu tür mensur eserlerde “latife”ler birbirinden bağımsız anlatılar olarak sıralanabilmektedir. Mecmua, beş ana bâb üzerine düzenlenmiş olup eser boyunca dinî, tarihî, sosyal ve beşerî birbirinden farklı pek çok anlatı aktarılmıştır. Dolayısıyla söz konusu eserde İslamiyet öncesi ve sonrasında yaşanan kimi tarihî, kimi menkıbevi ve kimi günlük hayatta da karşılaşılabilen beşerî nitelikteki çeşitli anlatıların küçük hikâyeler şeklinde bir araya toplandığı görülmüştür. Bu bildiri de döneminin sosyal hayatına ve yazıldığı bölgenin ağız özelliklerine dair önemli ipuçları barındıran bu letâyifnâme örneğinde rastlanılan gündelik ve sosyo-kültürel hayata ilişkin sözcük bazındaki tespitlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gündelik Hayat, Sosyal Hayat, Letâyifnâme, Köken Bilgisi, Eski Anadolu Türkçesi.

EXAMPLES OF THE PRESENCE OF WORDS RELATED TO EVERYDAY LIFE FROM MECMA'Ü'L-LETÂYİF

Abstract

The manuscript, Mecma'ü'l-Letayif, which originated in the main copy of our master's thesis, is a work consisting of 123 Leafs of the letayifname type, which bears the linguistic characteristics of old Anatolian Turkish. 42 Kon 2829 archive number is kept in Konya Regional Library of writing works. In such mensur works, “latife”s can be listed as independent narratives. The manuscript is arranged on five main bab and many different narratives of religious, historical, social and humanities are narrated throughout the work. Therefore, it was observed that various narratives of a human nature, some historical, some menkıbevi and some of which can be encountered in daily life, were gathered together in the form of small stories. In this declaration, the word-based findings regarding the daily and socio-cultural life found in this example of letayifname, which contains important clues about the social life of the period and the oral characteristics of the region in which it was written, are given.

Key words: Daily Life, Social Life, Letâyifnâme, Etymology, Old Anatolian Turkish.

¹ Araştırma Görevlisi, Yozgat Bozok Üniversitesi, gulsah.godek@bozok.edu.tr

VAN'IN MERKEZ MAHALLELERİNDE NAZAR İNANCI –UYGULAMA ve PRATİKLER-

Ümit Oğur¹

Özet

Halk kültüründe önemli yeri olan ‘nazar’ inancının günlük hayata olan yansımaları, zaman içinde kültürel öğelere dönüşmüştür. Bu dönüşüme dünyanın hemen her yerinde rastlansa da, ülkemizde özellikle uygulama ve pratikler bağlamında çok daha güçlü bir şekilde görülmektedir. Nazar inancının halk kültüründe geleneğe dönüşen uygulamalarına Bu bağlamda çalışma, Van’ın merkez mahallelerinde yaşayan insanların ‘nazar’ inancına bakış açılarına ve geleneğe dönüştürdükleri bu halk inancını yaşatma şekillerine odaklanmaktadır. Bu amaçla Van’ın Şerefiye, Bahçıvan, Vali Mithat Bey, İskele, Ali Paşa ve İstasyon mahallerinden seçilen 18 yaş üstü 92 örneklemden veriler toplanmıştır. Veriler toplanırken kaynak kişilerin farklı sosyal statülerden olmalarına gayret edilmiştir. Çalışmamızda derleme yöntemi olarak bir kısmı açık uçlu olmak üzere 9 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Söz konusu anket ile inceleme alanında yaşayan kaynak kişiler üzerinden halk inancı olarak nazarin belirtilen alandaki yoğunluğu ve bu konudaki anlatılar derlenmiştir. Toplanan bu veriler, nazar inancının özellikle folklor yönü düşünülerek ele alınmış ve çeşitli sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halk İnanç, Van, Nazar, Folklor, Kültür, Gelenek.

EVIL EYE BELIEF in THE CENTRAL NEIGHBORHOODS of VAN -APPLICATION AND PRACTICES-

Abstract

The reflections of ‘evil eye’ belief, which has an important place in folk culture, to daily life, have become cultural elements in time. Although this transformation has been found in almost every part of the world, it is seen more strongly in the context of practices and practices in our country. In this context, the study focuses on the perspectives of the evil eye beliefs of the people living in the central neighborhoods of Van and the ways in which they live this folk belief that they transform into tradition. For this purpose, data were collected from 92 samples over the age of 18 selected from the goodwill of Van. While collecting data, efforts were made to ensure that the source persons were of different social status. In our study, a questionnaire consisting of 9 questions, some of which was open ended, was used as a compilation method. With this questionnaire, the intensity of the theory and the narratives on the subject were compiled as the public belief over the source persons living in the study area. The data collected were handled by considering the folklore aspect of the evil eye belief and tried to reach various conclusions.

Key words: Folk Belief, Van, Evil Eye, Folklore, Culture, Tradition.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi umitoguredb@gmail.com

IGNACZ KUNOS'UN DERLEYİP YAZDIĞI MASALLARDA YER ALAN GROTESK ÖGELER

Erhan Şen¹

Özet

Halk edebiyatının önemli ürünlerinden olan masallar, korkuya neden olan birçok eylem, davranış (bıçaklama, öldürme, baş kesme, şişleme, bıçaklama...) ya da yabancılaştırılmış figürler (dev, kocakarı, ejderha, bitişik adamlar gibi) içerir. Alanyazınında grotesk öğeler olarak ele alınan bu tür eylem ve figürler özellikle çocuklarda olumsuz etkiler (korku, ürkü, kaygı gibi) yaratabilir, ancak bilinçli ve amaca uygun bir kullanım bunları birer eğitim aracına dönüştürebilir. Çocukların korkularının, ürkülerinin kaynağını keşfetmelerine, bunların üstesinden gelmelerine yardım edebilir. Dolayısıyla bu tür öğelere sahip yazınsal yapıtları çocuklarla buluşturmak etkili bir yaklaşımdır. Grotesk öğeler üzerine konuşmak, bunları değerlendirmek, yorumlamak, sorgulamak onların korkularının nedenlerini anlamalarında rol oynayabilir. Bu konuda özellikle masallar önemli kurgusal yaratılardır. Türk masalları üzerine ilk ve önemli çalışmalar yapan yabancı Türkologlardan biri de Macar Ignacz Kunos'tur. Bu çalışmada da Kunos'un derleyip yazdığı 26 masal grotesk öğeleri barındırma açısından incelenmiştir. Verilerin toplanması için doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizine başvurulmuştur. Çalışmada güvenilirlik ve geçerliliği sağlamak için grotesk öğeleri konu edinen farklı kuramsal çalışmalar incelenerek bir kod listesi oluşturulmuştur. Bu kod listesi çerçevesinde de çalışma nesnelere (26 masal) çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İgnacz Kunos, grotesk öge, Türk masalı, içerik analizi.

GROTESQUE ELEMENTS IN TALES THAT COMPILED AND WRITTEN BY IGNACZ KUNOS

Abstract

Fairy tales, which are important products of folk literature, contain many action and behavior that cause fear, (stabbing, killing, beheading, swelling, stabbing...) or alienated figures (giant, crone, dragon, conjoined men). Such actions and figures, which are considered as grotesque elements in the literature, can create negative effects (fear, fear, anxiety, etc.) especially in children, but a conscious and appropriate use can turn them into educational tools. It can help children to discover the source of their fears and trembles and to overcome them. Therefore, it is an effective approach to bring literary works with such elements together with children. Talking about, evaluating, interpreting and questioning grotesque elements can play a role in understanding the causes of their fears. In this regard, especially fairy tales are important fictional products. One of the first and important foreign Turcologists to study Turkish tales is the Hungarian Ignacz Kunos. In this study, 26 fairy tales compiled and written by Kunos were examined in terms of inclusion grotesque elements. Document analysis was used to collect data. In the analysis of the data, content analysis was used. In order to ensure reliability and validity of the study, a list of codes was formed by observing different theoretical studies dealing with grotesque elements. Within the framework of this code list, the study objects (26 fairy tales) are analyzed.

Key words: İgnacz Kunos, grotesque elements, Turkish folktales, content analysis.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, senn.erhan@gmail.com

GELENEKSEL UYGUR BAŞ GIYSİSİ OLAN DOPPALARIN TOPLUM HAYATINDA ROLÜ VE İŞLEVLERİ

Ebru KILIÇ¹

Özet

Giysi, insanoğlunun yaşamında korunma-örtünme amaçlı ortaya çıkarak zamanla toplumların gelişimiyle birlikte sosyo-kültürel bir olguya dönüşerek sembolik bir anlatım ve iletişim gücü kazanmıştır. Uygur Türklerinin geleneksel baş giysisi olan doppalar, halkın zengin kültürel imgeleri yaratıp oluşturduğu belleklerinden hareketle millî kimliklerinin temsili olarak manevî anlam yükleyerek kullandıkları, gösterdikleri ürünlerdendir. Yöresel ve ulusal yaratım niteliğine sahip doppalar, tarihî süreçlerden itibaren işlenen nakış ve motiflerle halkın yaratıcılığını ve düşünce yapısını göstermektedir. Uygurların sosyal, kültürel, siyasal, ekonomik, dinî yaşamlarına dair doppalar aracılığıyla hem bireylerin hem de toplumun değer ve normları öğrenilmektedir. Bu çalışmada, Uygurların sözsüz iletişimini, düşünce yapısını, sanatsal zevkini sergileyen ve kültürel belleklerinin sürekliliğini sağlayan doppaların toplum hayatında nasıl bir rol üstlendiği ve işleve sahip olduğu belirlenerek incelenecektir. Çalışmada Petr Bogatyrev'in sınıflandırdığı halk kostümlerinin işlevleri esas alınacak ve doppalar açısından incelenerek genişletilecektir. Çalışmanın sonucunda, doppaların dinsel, yöresel, günlük, yaş grubu, cinsiyet, ekonomik değer taşıması, eğlence ve eğitim gibi çok yönlü etki ve işlevlere sahip olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel baş giyim, doppa, kültürel bellek, doppanın işlevleri

THE ROLE AND FUNCTIONS OF TRADITIONAL UYGHUR HEAD CLOTHING DOPPAS IN SOCIAL LIFE

Abstract

Clothing has emerged for protection-veiling in the life of mankind and has become a socio-cultural phenomenon with the development of societies and gained a symbolic expression and communication power. Doppas, the traditional head-garment of the Uyghur Turks, is one of the products that people use and show by attaching spiritual meaning as the representation of their national identities based on the memories of people composing rich cultural images. Doppalar, which has the characteristics of local and national creation, shows the creativity of the people with the embroidery and motifs processed from the historical processes. The values and norms of individuals and society are learned through the doppas on the social, cultural, political, economic and religious lives of the Uyghurs. In this study, the role and function of doppas that exhibit the nonverbal communication, thought structure, artistic pleasure of Uyghurs and ensure the continuity of their cultural memory will be determined and examined. The work will be based on the functions of folk costumes classified by Petr Bogatyrev and will be examined and expanded in terms of doppas. The results of the study show that doppas have multifaceted functions such as religious, local, daily, age group, gender, economic value, entertainment, education.

Key words: Traditional head wear, doppa, cultural memory, functions of doppa.

¹ Araştırma Görevlisi, Hacettepe Üniversitesi, ebrukilicedb@gmail.com

NEVBERÎ DİVANI'NDA “MANSÛR”

İsa IŞIK¹

Özet

Klasik Türk edebiyatı kuruluşundan itibaren uzun yıllar gelişimini sürdürmüştür. Bu gelişimin 19. yüzyıla kadar devam ettiğini söylemek mümkündür. Nitekim divan şiirinin son büyük şairi olan Şeyh Galib 18. yüzyılda yaşamıştır. Fakat 19. yüzyıl divan şiiri için bir dönüm noktası olmuştur. Özellikle bu yüzyıldan sonra klasik şiirin dünyası sorgulanmış ve yeni arayışlar içerisine girilmiştir. Bu yüzyılda eski şiiri savunan ve geleneği devam ettiren şairler olduğu gibi klasik şiiri eleştirilerin odağı hâline getirenler de vardır. 19. asırda eski şiire ait bazı kalıpların yıkılması suretiyle gösterilen tutum 20. yüzyılda sonuç vermiş ve şiir başka bir mecraya evrilmiştir. Netice itibariyle şiirler biçim ve muhteva yönünden klasik şiirle büyük ölçüde farklılaşmıştır. 20. asır, divan şiirinin neredeyse etkisini kaybettiği bir zaman olmasına rağmen bu şiir geleneğini devam ettiren şairler de vardır. Nevberî de bunlardan biridir. *Divan*'ına bakıldığında onun âlim şahsiyetlerden ve klasik şiirin üstatlarından etkilendiği görülmektedir. Bunlar arasında Hallâc-ı Mansûr da bulunmaktadır. Bu çalışmada *Nevberî Divan*'ndan hareketle şairin Mansûr'a bakışı ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Divan edebiyatı, gelenek, Nevberî Divanı, Mansûr.

“MANSÛR” IN NEVBERÎ'S DİVAN

Abstract

Classical Turkish literature has continued its development for many years since its establishment. It is possible to say that this development continued until the 19th century. Indeed, the last great poet of Divan poetry, Şeyh Galib lived in the 18th century. But 19th century was a turning point for the divan poetry. Especially after this century, the world of classical poetry was questioned and new searches were initiated. In this century, there are poets defending the old poetry and continuing the tradition, as well as making the poetry the focus of criticism. In the 19th century, the attitude shown by the demolition of some of the old poetry patterns yielded results in the 20th century and the poem evolved into another medium. As a result, poems differ greatly in terms of form and content from classical poetry. Although the 20th century was a time when divan poetry almost lost its influence, there were also poets who continued this tradition of poetry. Nevberî is one of them. When his *Divan* is examined, it is seen that he was influenced by scholar figures and masters of classical poetry. Among them is Hallâc-ı Mansûr. In this study, the poet's view of Mansur is discussed through his *Divan*.

Key Words: Divan literature, tradition, Nevberî's Divan, Mansûr.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, sik@alparslan.edu.tr

İKİ ŞİİRDEN HAREKETLE NESİMÎ'NİN BİYOĞRAFİSİ VE ŞAHSİYETİNE DAİR BAZI TESPİTLER

İsa IŞIK¹

Özet

Nesîmî, Azerî-Türk edebiyatının önemli şahsiyetlerinden biridir. O, vahdet-i vücud düşüncesine sahiptir. Onun şiirlerinde Hak, yaratılış, mevcudat ve insan gibi hususların sorgulandığı görülmektedir. Dolayısıyla o şiirlerinde bir şairden çok bir filozof edasındadır. Nesîmî; şiirlerini, fikirlerini anlatmak için bir araç olarak kullanmıştır. Onun şiirlerinde dikkat çeken en önemli hususlardan biri de şiirlerini sade bir Türkçeye terennüm etmesidir. Onun düşünce dünyasında Hurûfîliğin de büyük tesirleri vardır. Nesîmî, Fazlullah-ı Hurûfî'nin halifesidir. Nesîmî'nin en çok etkilendiği şahsiyetlerden biri de Hallac-ı Mansûr'dur. O, Hallac'ın ene'l-hak fikrinin bir savunucusu olmakla kalmamış, Hallac gibi yaşayıp onun gibi ölmüştür. Kaynaklar Nesîmî'nin hayatıyla ilgili farklı bilgiler vermektedir. Onunla ilgili bilgi veren kaynaklarda şairin gerçek ismi, doğum yeri ve zamanıyla ilgili muhtelif ve birbirini tutmayan bilgiler mevcuttur. Bu çalışmada, iki şiirden hareketle onun biyografisiyle kişilik özelliklerine dair tespit ve tahliller yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nesîmî, biyografi, şahsiyet.

SOME DETERMINATIONS ON THE BIOGRAPHY AND PERSONALITY OF NESİMÎ WITH REFERENCE TO TWO POEMS

Abstract

Nesîmî is one of the important figures of Azeri-Turkish literature. He has the idea of unity of existence. It is seen in his poems that issues such as truth, creation, presence and human being are questioned. Therefore, in his poems, he is more a philosopher than a poet. Nesîmî used his poems as a tool to express his ideas. One of the most important points in his poems is that he chanted his poems in plain Turkish. Hurûfî has a great influence in his world of thought. Nesîmî is the caliph of Fazlullah-ı Hurûfî. One of the most influential figures of Nesîmî is Hallac-ı Mansûr. He was not only an advocate of Hallac's "ene'l-hak" but also lived and died like Hallac. Sources give different information about Nesîmî's life. The sources that provide information about him contain various and inconsistent information about the poet's real name, place and time of birth. In this study, based on two poems, determinations and analyzes of his biography and personality were made.

Key Words: Nesîmî, biography, personality.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, sik@alparslan.edu.tr

ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNDEKİ ATASÖZLERİ: MANTIKU'T-TAYR ÖRNEĞİ

Ebru GÜVENEN¹

Özet

Ulusal bir özellik taşıyan atasözleri, insanlara yol göstermek ve öğüt vermek amacı ile ortaya çıkmıştır. Bir tecrübe sonucunda doğan atasözleri, zaman içerisinde çeşitli güncellemelerle bütün topluma ait olmuştur. Az sözle çok şey anlatan atasözleri; ait olduğu ulusun diline, zekâ ve kültürüne dair çeşitli ipuçları vermektedir. 14. yüzyılda Anadolu'da, Türkçenin güçlü bir dil olduğunu ispat etmeyi amaçlayan pek çok sanatçı bulunmaktadır. Gülşehri de bu isimlerin başında gelmektedir. Sanatçı, Feridüddin Attar'ın aynı adlı eserinden tercüme ettiği Mantıku't-Tayr'da, Türkçenin gücünü göstermeyi hedeflemiştir. Tercümeden ziyade bir uyarılma niteliği taşıyan eserde, Gülşehri'nin çeşitli konu ve bilim dallarında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Bu da eserin -yazılış amacı ile de örtüşerek- söz varlığına yansımıştır. Mantıku't-Tayr, yazıldığı dönemin şartları ve bununla eşdeğer olarak yazılış amacı ile şairin farklı bilimsel alanlarda donanımlı bir isim olması bakımından oldukça önemli bir eserdir. Bu çalışmada, Mantıku't-Tayr'dan tespit edilen atasözleri, konu ve söz dizimi bakımından değerlendirilecektir. Çalışmanın, eserin yazıldığı dönem ve coğrafyasındaki Türk halkının dünya görüşü ve Eski Anadolu Türkçesinde yer alan atasözü varlığına dair bilgi vermesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Eski Anadolu Türkçesi, Mantıku't-Tayr, söz dizimi.

PROVERBS IN OLD ANATOLIAN TURKISH: MANTIKU'T-TAYR EXAMPLE

Abstract

Proverbs, which have a national characteristic, have emerged in order to guide people and give advice. Proverbs, which were born as a result of an experience, belong to the whole society with various updates over time. Proverbs that tell a lot with little words; it gives various clues about the language, intelligence and culture of the nation to which it belongs. There are many artists in Anatolia in the 14th century aiming to prove that Turkish is a powerful language. Gülşehri is at the beginnings of these names too. The artist aimed to show the power of Turkish in Mantıku't-Tayr which he translated by Feridüddin Attar of his work of the same name. In the work, which is an adaptation rather than translation, it is understood that Gülşehri has knowledge in various subjects and sciences. This is -as directly proportional to the purpose of writing- reflected in the vocabulary of the work too. Mantıku't-Tayr is a very important work in terms of the conditions of the period in which it was written and equivalent to its purpose of writing, in that the poet is a knowledgeable name in different scientific fields. In this study, the proverbs determined from Mantıku't-Tayr will be evaluated in terms of subject and syntax. The aim of the study is to give information about the world view of the Turkish people living in the period and the geography of the work and the wealth of the proverb in Old Anatolian Turkish.

Key words: Proverb, Old Anatolian Turkish, Mantıku't-Tayr, syntax.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, ebru.guvenen@bozok.edu.tr

20. YÜZYILDA DİVAN EDEBİYATI GELENEĞİNİ DEVAM ETTİREN BİR ŞAİR: NEVBERÎ VE DÎVÂN'INDA FUZÛLÎ ETKİSİ

Hulusi EREN¹

Özet

Doğduğu ve yaşadığı yer itibariyle Azerî Türkçesinin kullanıldığı Irak bölgesi Türklerinden olan Fuzûlî, şiirlerine bu dilin özelliklerini yansıtmış olsa da onun şiir dili Osmanlı Türkçesinden uzak değildir. Bu husus onun hem Azerî hem de Anadolu sahasında sevilmiş olmasını sağlamıştır. Zira Fuad Köprülü bu gerçekten hareketle, Fuzûlî'nin hem Anadolu hem de Azerî edebiyatının müşterek bir şahsiyeti olarak ele alınmasının edebiyat tarihi bakımından zaruri olduğunu ifade eder. Daima geleneğin izinden yürüyen klasik şiir, usta şair olmak için kendinden önce yaşayan şairleri tanımayı ve okumayı gerekli kılar. Her sanatçı usta kabul ettiği kişilerden etkilendiği gibi Fuzûlî de bazı şairlerden etkilenmiştir. Kaynaklar şiirlerindeki fikir, duygu ve mazmunlardan hareketle Fuzûlî üzerinde İran edebiyatı şairlerinden Molla Câmî, Attar, Nizâmî, Selmân-ı Savecî ve Hâfız'ın etkisi olduğunu söyler. Anadolu sahasından ise Ahmedî, Şeyhî ve Necâtî'nin şair üzerinde önemli tesiri olmuştur. Divan edebiyatının zirve şahsiyetlerinden biri olarak kabul edilen Fuzûlî, şiirlerinde kullandığı fikir, duygu ve mazmunlarla kendisinden sonra yetişen birçok şair üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Bu etki yaşadığı dönemle başlamış, klasik edebiyatın son dönemi olarak görülen 19. yüzyıla kadar sürmüştür. Ancak klasik edebiyatın hemen hemen etkisinin kırıldığı, şekil ve muhteva olarak başka arayışlara girildiği 20. yüzyılda, divan edebiyatı geleneğini sürdüren Nevberî'nin şiirlerinde de Fuzûlî'nin etkisini görmek mümkündür. Bu çalışmada, Azerî-Türk edebiyatının 20. yüzyıl şairlerinden Nevberî'nin gazellerinde Fuzûlî etkisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Divan Edebiyatı, Fuzûlî, Nevberî.

A POET CONTINUING THE TRADITION OF DİVAN LİTERATURE IN THE 20TH CENTURY: NEVBERÎ AND FUZÛLÎ'S EFFECT IN HIS DÎVÂN

Abstract

Fuzûlî who was one of the Turks of Iraqi region where Azerbaijani Turkish was used in his place of birth and living, reflects the characteristics of this language in his poems, but his poetic language is not far from Ottoman Turkish. This made him loved both in the Azerbaijani and Anatolian areas. For this reason, Fuad Köprülü expresses that it is necessary for Fuzûlî to be considered as a joint personality of both Anatolian and Azerbaijani literature. Classical poetry which always follows the footsteps of tradition, makes it necessary to know and read poets who lived before him in order to become a master poet. Fuzûlî was also influenced by some poets, as each artist was influenced by those whom he regarded as a master before him. Sources say that Iranian poets Molla Cami, Attar, Nizami, Selmân-ı Saveci and Hafiz had an influence on Fuzûlî based on the ideas. From the Anatolian area, Ahmedî, Şeyhî and Necâtî had an important influence on Fuzûlî. Fuzûlî who is considered as one of the top figures of Divan literature, left profound effects on many poets who grew up after him with the ideas, emotions and concepts he used in his poems. This effect started with the period of his life and lasted until the 19th century which was seen as the last period of Classical literature. However, it is possible to see the influence of Fuzûlî in the poems of Nevberî, who continued the tradition of Divan literature in the 20th century, when the influence of classical literature was almost broken and other searches were made in terms of form and content. In this examination the influence of Fuzûlî on

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, hulusieren@gmail.com

the ghazals of Nevberî, one of the 20th century poets of Azerbaijani-Turkish literature, will be examined.

Key words: Divan Literature, Fuzûlî, Nevberî.

“UÇAN SINIF” VE “HARİTADA KAYBOLMAK” ADLI ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK HAKLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tuğba HAN¹
Yusuf SÖYLEMEZ²

Özet

Metin; bir olay, olgu, durum veya düşüncenin belli kurallar ile yazılı hale getirilmesine denir. Metin yazılı bir bütündür ve belli bir amaca hizmet eder. Yapılandırıcı yaklaşıma göre metin bir amaç değil araçtır. Çocuğun metni ezberlemesi değil; metin aracılığıyla deneyerek, uygulayarak ve araştırarak öğrenmesi amaçlanır. Çocuk metinleri çocuğun kişisel ve psikolojik gelişimine katkıda bulunurken kendisini, çevresini, sahip olduğu hak ve sorumlulukları da tanımaya olanak tanır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 17. maddesi çocuk bakımından toplumsal ve kültürel yararı olan çocuk kitaplarını üretmeye ve yaymaya, çocuğa zarar verebilecek her türlü bilgi ve belgeye karşı korunması için de uygun önlemler almaya teşvik eder. Bu araştırmanın amacı; Uçan Sınıf ve Haritada Kaybolmak adlı çocuk kitaplarının çocuk haklarına yönelik olma durumunun değerlendirilmesi ve öğrenci /uzman grup görüşlerinden hareketle çocuk haklarına uygunluğu açısından incelenmesidir. Çalışma karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı desene göre gerçekleştirilmiştir. Nicel veriler “Çocuk Haklarına Yönelik Metin Değerlendirme Ölçeği”, nitel veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Nicel veriler istatistik programı ile analiz edilmiş, nitel veriler ise nicel verileri açıklamak amacıyla kullanılmış ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda “Uçan Sınıf” ve “Haritada Kaybolmak” kitaplarının çocuk haklarına yönelik olma durumu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk hakları, Çocuk Edebiyatı.

“UÇAN SINIF” AND “HARİTADA KAYBOLMAK” EVALUATION OF CHILDREN'S BOOKS IN TERMS OF CHILD RIGHTS

Abstract

Text; an event, phenomenon, situation or thought to be written in certain rules. The text is a written whole and serves a specific purpose. According to the constructivist approach, text is not a purpose but a tool. It is not the child's memorization of the text; to learn by experimenting, applying and researching through the text. Children's texts contribute to the personal and psychological development of the child and allow him / her to recognize himself / herself, his / her environment and his / her rights and responsibilities. Article 17 of the Convention on the Rights of the Child encourages children to produce and disseminate children's books that have social and cultural benefits, and to take appropriate measures to protect them against any information or documents that may harm the child. The purpose of this research; The aim of this course is to evaluate the status of children's books about Flying Class and Lost on the Map in terms of children's rights and to examine their compliance with the rights of children based on the opinions of students / experts. The study was conducted according to the descriptive design of mixed research methods. Quantitative data were collected through Değerlendirme Text Evaluation Scale for the Rights of the Child ”and qualitative data were collected through a semi-structured interview form. Quantitative data were analyzed with statistical program, qualitative data were used to explain quantitative data and analyzed with content analysis method. As a result of the research, it was revealed that the books “Flying Class” and mak Getting Lost on the Map yönelik are directed towards children's rights.

Key Words: Child, Child rights, Child Literature.

¹ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, tugbahano@gmail.com

² Doç Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, soylemez@agri.edu.tr

ERCİŞ MASALLARINDA MİTOLOJİK UNSURLAR

Alim Arlı¹

Özet

Mitoloji; İnsanlığın, varlığının yaratılışının öncesi ve sonrası yolculuğunu açıklayan bir anlatı türüdür. İnsanın yaratılış evresindeki bu iki dönemi ve bu dönemler içinde karşılaştıkları olağan üstü varlık ve olayları anlamlandırma çabası sonucu ortaya çıkmıştır. İnsanlığın ilk anlatı türü olan mit, belli bir zaman içerisinde her ne kadar üretimi durmuş olsa da tamamen yok olmamış, varlığını, kaynaklık ettiği efsane, destan, masal, halk hikâyeleri gibi türler içerisinde belli sembollerle açık veya gizli olarak devam ettirmiştir. Mitin kaynaklık ettiği ve varlığını içerisinde en çok hissettirdiği türlerden biri masal türüdür. Her ne kadar masal, mitolojinin tam aksine kutsallık taşıyor, inanış yaklaşımı açısından da zıtlık gösteriyor ve anlatım, mitin ciddi ve ağır başlı anlatımından uzaklaşarak daha hafif ve basit kalıyor olsa da, hiç şüphesiz türler, ortaya çıktıklarında kendisinden önce üretimi durmuş olan türlerin kalıntıları ile kendisine has özelliklerle birlikte yeni anlatılar oluşturur. Yapacağımız çalışmada Van Erciş bölgesine ait masallardaki hayvan, yer, nesne gibi mitolojik unsurlar, bölgede daha önce yapılmış masal çalışmaları ve derlediğimiz masallardan hareketle tespit edilip yorumlanacaktır.

Key Words: Mit, Masal, Erciş Masalları, Mitik Unsurlar.

MYTHOLOGICAL ELEMENTS IN FAIRYTALES FROM ERCİŞ

Abstract

Mythology is a narrative type that tells about journey of pre and post existence of mankind. It has come up as a result of attempts that is for understanding the phases of the creation of mankind. Myth as first narrative type of mankind continues its existence in open or hidden symbols over legend, epic, fairytale, folktale and genres like them despite its production had stopped within a certain time it has never disappeared. One of the genres that myth as source and presence is fairytales. Although fairytales don't represent divinity and have opposite approach for belief and different narrative type as simpler and not serious unlike myths, clearly the genres created new ones with the ruins of the discontinued genres which before their existence. In this study mythological elements like animals, places, objects belong Van Erciş district will be identified and interpreted with prior studies about fairytales from the district and the collected fairytales.

Key Words: Myth, Fairytale, Fairytales from Erciş, Mythical Elements.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, alimarli80@gmail.com

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yusuf KIZILTAŞ¹

Özet

Okuma kavramı günümüzde bilimsel, sanatsal ve kültürel manada belirli bir noktaya erişmede önemli bir rol oynamaktadır. Okuma sayesinde öğrenilen bilgi ve beceriler hayata doğru bir şekilde aktarıldığında belirli bir konuma erişmek mümkün hale gelmektedir. Özellikle burada okuduğunu anlama da ayrı bir önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı; ilkokul öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin; cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırmaya Van ilinden amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yolu ile seçilen okullardan 290 (kız 134, erkek 156) öğrenci katılmıştır. Araştırmada ilkokul öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerini belirlemek için de 'Okuduğunu Anlama Metni' kullanılmıştır. Araştırma sonucuna, kız öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarının erkek öğrencilerin okuduğunu anlama puanlarından yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca sosyo-ekonomik düzey iyi oldukça öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinin de yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, okuduğunu anlama.

INVESTIGATION OF READING COMPREHENSION SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Abstract

The history of reading can now play an important role in reaching a scientific, complex and meaningful point online. Knowledge and skills learned through reading were corrected. Reading comprehension is especially important here. The aim of this study; primary school students' reading comprehension levels; gender and socio-economic level. 290 students (134 female, 156 male) were selected from the schools selected by means of criterion sampling from purposeful sampling methods from Van province. In the study, lama Reading Comprehension Text belirle was used to determine the reading comprehension levels of primary school students. As a result of the study, it was found that the female students' reading comprehension scores were higher than the male students' reading comprehension scores. In addition, as the socio-economic level is good, it is concluded that the students' reading comprehension levels are high.

Key words: Reading, reading comprehension.

¹ MEB, Dr. Öğretmen, ysfkiziltas@gmail.com,

ELEŞTİREL OKUMAYA YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGISI: SINIF ÖĞRETMENLERİ ÜZERİNDE BİR ÇALIŞMA

Yusuf KIZILTAŞ¹

Özet

Okuma toplumların erişmek istediği hedeflere varmasını sağlayan önemli bir etkidir. Okuma kavramın iyi anlaşılması ve okumanın yaratacağı olumlu sonuçların iyi sorgulanması gerekir. Bu manada özellikle insanların eleştirel, sorgulayıcı bir düşünce ile okuma kavramının özüne inmeleri gerekir. Bu çalışmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin eleştirel okumaya yönelik öz yeterlik algılarının; cinsiyet, mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırmaya Van ilinden tesadüfi örneklem yolu ile seçilen okullardan 300 (kız 168, erkek 132) sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin eleştirel okumaya yönelik öz yeterlik algı düzeylerini belirlemek için de Küçüköğlü (2008) tarafından geliştirilen “Eleştirel Okuma Becerisine İlişkin Öz yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Eleştirel Okuma Becerisine İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeğine ilişkin olarak hesaplanan Cronbach alfa katsayısı 0.78 olarak bulunmuştur. Araştırma sonucuna, bayan sınıf öğretmenlerinin eleştirel okumaya yönelik öz yeterlik algı puanlarının erkek öğretmenlerin becerisinden yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenler arasında mesleki kıdem yükseldikçe öğretmenlerin eleştirel okumaya yönelik öz yeterlik algı düzeylerinin de düştüğü sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma, eleştirel okuma.

Title: SELF-QUALITY PERCEPTION FOR CRITICAL READING: A STUDY ON PRIMARY SCHOOLTEACHERS

Abstract

Reading is a society's factor. A good understanding of the concept of reading and questioning the positive results of reading. In this sense, they have to go down to the essence of the concept of reading with a conceptual, questioning thought. The aim of this study is; classroom teachers' perceptions of self-efficacy focused on critical reading; gender, occupational seniority. 300 primary school teachers (168 female, 132 male) from randomly selected schools from Van participated in the study. In the study, Self-Efficacy Perception Scale for Critical Reading Skill developed by Küçüköğlü (2008) was used to determine the self-efficacy perception levels of critical teachers for critical reading. The Cronbach's alpha coefficient calculated for the Critical Reading Skill Self-Efficacy Scale was found to be 0.78. As a result of the study, it was found that female classroom teachers' self-efficacy perception scores for critical reading were higher than male teachers' skills. In addition, as the seniority of teachers increased, teachers' self-efficacy perception towards critical reading decreased.

Key Words: Reading, critical reading.

¹ MEB, Dr. Öğretmen, ysfkiziltas@gmail.com,

Hulûsî Efendi Dîvânı'nda Âşığın Bir Vasfı Olarak “Sadakat”

Hulusi EREN¹

Özet

Divan şiiri sahip olduğu kültürel birikimle geleneğe dayalı özellikler gösteren bir şiirdir. Gelenek, başlangıç döneminden itibaren klasik şiirin hem estetik kurallarını hem de muhtevasını belirlemiştir. Bu geleneğin içerisinde aşk temi, mutlaka benimsenmesi ve terennüm edilmesi gereken bir duygu olarak önemli yer tutar. Şiirlerde ele alınan aşk kimi zaman mecazi kimi zaman hakikidir. Bu itibarla divan şairleri geleneğin çizdiği sınırlar dahilinde aşk, âşık ve sevgili eksenli şiirler yazmıştır. Doğrudan ya da dolaylı bir şekilde şiirlerde birçok vasfı dile getirilen âşık, her hâl üzere sevgiliye bağlıdır. Ancak maşûk ona yüz vermeyip cevri ü cefâlar çektirir. Dahası sevgili bazen âşığı görmezden gelerek rakibe teveccüh gösterir. Onun rakiple irtibatı ise âşığı tam manasıyla çileden çıkarır. Fakat her ne olursa olsun âşığın sevgiliden yüz çevirmemesi ve aşkında kararlı olması beklenir. Zira onun çektiği çileler aşkın kemale ulaşmasında birer basamak olarak görülür. Bu noktada sadakat, âşıkta bulunması gereken en önemli vasıflardan biri olarak ön plana çıkar.

Bu çalışmada klasik şiirin 20. yüzyıldaki temsilcilerinden Hulûsî-i Darendeî'nin Dîvânı'ndan hareketle, sadakatin aşk ve âşıklık olgusundaki yeri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gelenek, Divan Edebiyatı, Âşık, Sıdk, Sadakat.

“Loyalty” As a Characteristic of Lover in Hulûsî Efendi's Divan

Abstract

Divan poetry is a poem that shows tradition based characteristics with its cultural accumulation. Tradition has determined both aesthetic rules and content of classical poetry since its beginning. In this tradition, love supply has an important place as a feeling that must be adopted and chanted. The love discussed in poems is sometimes metaphorical and sometimes true. In this respect, divan poets wrote poems with love and belovéd within the limits of tradition. Directly or indirectly in the poetry of many features expressed in love, in any case depends on the lover. But the belovéd does not give him a face to suffer. Moreover, the belovéd sometimes ignores the lover of the opponent shows favor. His contact with the opponent literally infuriates the lover. But whatever happens, the lover is not expected to turn away from the belovéd and be determined in his love. Because his ordeals are seen as a step in reaching the love of his love. At this point, loyalty stands out as one of the most important qualities that must be in love.

In this study, from the Divan of Hulûsî-i Darendeî, one of the representatives of classical poetry in the 20th century, place of loyalty in the concept of love and amorousness is discussed.

Key Words: Tradition, Divan Literature, Lover, Honesty, Loyalty.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, hulusieren@gmail.com

ÜTOPİK MEKÂNLAR VE SIRADIŞI MİMARİNİN TİYATROMUZDAKİ YANSIMALARI

Nurullah ULUTAŞ¹

Özet

İlk defa 1516 yılında Sir Thomas More tarafından kullanılan ütopya sözcüğü “bütünüyle akıl yoluyla yönetilen ortak mülkiyete dayalı kent devleti, hiçbir yerde bulunmayan yer, var olmayan varlık, gerçekdışı gerçeklik, nostaljik bir başka yer olarak” tanımlanır. Thomas More’un Britanya adasında düşleyeceği hiçbir yerde olmayan, bir başka deyişle hayal ürünü olan anlamındaki ütopya’nın ilk örneği Platon’un Devlet’idir. Ütopyaların niteliklerine göre çok katmanlı bir yapıda olmaları beraberinde olumlu olabildiği gibi, bu olumlama karşı fikirler de barındırmasını kapsar. Bu karşı fikirler, “distopya” olarak adlandırılır. Distopyaların 19.yy sonu ile 20.yy başında ortaya çıktığı söylenebilir. Başlangıçta hayâl ürünü olan ütopya, bilim ve sanatın gelişmesiyle gerçeklik zeminine taşınır. Birçok edebi eser ve sinema filmine ilham veren ütopik ve distopik mekândan söz etmek mümkündür. Roman ve sinemada olduğu gibi tiyatrodada da ütopya ve distopya kavramından söz edilebilir. Oyunlarında ütopik mekânlar ve sıradışı mimariyi kullanan yazarların başında Turgay Nar gelir. Yapıtlarında ilk bakışta tuhaf, tekinsiz, sıra dışı bir atmosfer sergileyen Nar, bu yönüyle çözümlenmesi yoğun çaba, kültürel altyapı ve özel okuma gerektiren bir yazardır. En karmaşık toplumsal ve felsefi kavramları bile lirik bir şiirsellik içinde, sıklıkla grotesk, gotik ve gerçeküstücü unsurlara da başvurarak, özgün metafor ve imgelerle anlatması onun oyunlarının en temel özelliğidir. Bu çalışmada Turgay Nar’ın oyunlarında öne çıkan ütopik mekânlar ve sıradışı mimari üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ütopya, Distopya, Tiyatro, Turgay Nar, Türk Edebiyatı, Grotesk.

UTOPIC SPACES AND EXTRAORDINARY ARCHITECTURE REFLECTIONS IN OUR THEATER

Abstract

The utopia word used for the first time in 1516 by Sir Thomas More is defined as kent a city-state based on common ownership, ruled entirely by reason, a place that is not found anywhere, a being that does not exist, an unreal reality, another nostalgic place”. The first example of utopia in the sense that Thomas More is nowhere to be imagined on the island of Britain, in other words is the product of imagination, is Plato's State. The fact that utopias are multi-layered according to their qualifications can be positive as well as include ideas against this affirmation. These counter-ideas are called “dystopia.. It can be said that dystopias emerged at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century. Turgay Nar is the author of utopian spaces and unusual architecture. At first glance, Nar exhibits a strange, uncanny and extraordinary atmosphere in his works. In this respect, Nar is a writer whose work requires a lot of effort, cultural background and special reading. The most characteristic feature of his plays is that he narrates even the most complex social and philosophical concepts in lyrical poetry, often with grotesque, gothic and surreal elements, using original metaphors and images. In this study, utopian spaces and unusual architecture will be emphasized in Turgay Nar's plays.

Key words: Utopia, Dystopia, Theater, Turgay Nar, Turkish Literature, Grotesque.

¹ Doç. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, nurullahulutas@gmail.com

BİR KONUŞMA SANATI OLARAK RETORİK

Nurullah ULUTAŞ¹

Özet

Köken olarak eski Yunanca olan retorik antik bir disiplin olarak "kelimelere hayat verme" anlamı taşır ve temelde insanı etkilemeyi amaç edinir. Kelime anlamı: "Güzel söz söyleme", "etkileme", "belagat" gibi kavramlara karşılık geldiği için bu sözcük için ortak bir tanım bulunmuş değildir. Konuyla ilgili yaklaşımlar farklı olsa da genellikle Retorik, "Gerçeğin, geçerli olan dışında bütün özelliklerini taşır; yanılgıdır. Sofist (sözle inandırma yeteneği ve sanatına sahip olan kişi) filozofun antitezidir, retorik de doğru düşüncenin zıddı olarak tarif edilir. Platon, Gorgias ya da Retorik Üstüne adlı kitabı boyunca Sokrates, Gorgias, Khairephon, Polos ve Kallikles gibi karakterler aracılığıyla retorik ne olduğunu okuyucuya anlatmak ister. Platon'dan sonra üzerine yüzlerce kitabın yazıldığı retorikte asıl amaç karşıdaki insanı ikna etmektir. Bu nedendir ki yüzyıllardır, siyasetçilerin, tüccarların, öğretmenlerin, tanıtım personellerinin ve reklam sektörünün en etkin kullandığı sanatlardan biri retoriktir. İyi bir retorikçi olmanın yollarından biri kelime haznesinin zengin olmasından geçer. Zengin bir kelime haznesi olan kimse zengin çağrışımlı ve şiirsel tasvirlerle karşıdaki insanı çok daha fazla etkiler. Konuşmada üslup ve sesin kullanımı da retorik olmazsa olmazlarından. Bu bildiride retorik sanatının güncel hayatta, eğitimde, ticarete, siyasette ve reklam sektöründeki önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Retorik, Belagat, Konuşma Sanatı, Platon, Siyaset.

RETORIC AS A SPEECH ART

Abstract

Rhetoric, which is ancient Greek as its origin, means giving life to words as an ancient discipline and aims to influence people. Meaning of the word: "Good word", "influence", "rhetoric" corresponds to such concepts as the word for a common definition has not been found. Although approaches to the subject are different, usually Rhetoric says, "It has all the features of truth, other than what is valid; Sophist is the antithesis of the philosopher, and rhetoric is described as the opposite of righteous thought. Throughout his book Gorgias or On Rhetoric, Plato wants to tell the reader what rhetoric is, through characters such as Socrates, Gorgias, Khairephon, Polos and Kallikles. In Plato's rhetoric, in which hundreds of books have been written, the main purpose is to convince the other person. This is why rhetoric is one of the most effective arts used by politicians, merchants, teachers, promotional staff and advertising sector for centuries. One of the ways to be a good rhetoric is to have a rich vocabulary. The person who has a rich vocabulary influences the other person more with rich associative and poetic depictions. The use of style and sound in speech is also a must for rhetoric. This paper will focus on the importance of rhetorical art in contemporary life, education, trade, politics and advertising.

Key words: Rhetoric, Belagat, Art of Speech, Plato, Politics.

¹ Doç. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, nurullahulutas@gmail.com

ÖZET SUAT DERVİŞ'İN GOTİK ROMANLARI

Emek YILMAZ¹

Özet

Asıl adı Hatice Saadet Baraner ilk şiiri Hezeyan'ı 16 yaşında yayımlayan hikaye, röportaj, deneme, eleştiri ve roman gibi pek çok edebi türde eserler kaleme almış döneminin en üretken kadın yazarlarından biri, bilinen adıyla Suat Derviş, 1905 yılında İstanbul'da doğmuştur. Suat Derviş adıyla yayımladığı on iki romanı bulunan yazarımızın müstear pek çok eseri de bulunmaktadır. Hem fikir hem aksiyon kadını; erkek dünyasında tek başına başarıyla var olabilmiş Suat Derviş edebiyat tarihimiz için oldukça önemli bir yere sahiptir. Toplamda on iki romanı bulunan Suat Derviş'in, Kara Kitap, Ne Bir Ses Ne Bir Nefes, Buhran Gecesi ve Fatma'nın Günahı adlı romanları ise Gotik tarzda yazılmış dört romanıdır. Edebiyat tarihimizde Gotik tarzda yazılmış önemli yere sahip olan adı geçen romanlar bu çalışmamızda Gotik roman unsurlarının yazar Suat Derviş tarafından nasıl yorumladığını incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Suat Derviş, Gotik, Roman.

THE GOTHIC NOVELS OF SUAT DERVİŞ

Abstract

Suat Derviş, whose real name is Hatice Saadet Baraner, was born in 1905. Her first poem was published when she was 16 and she also created several stories, essays, reviews, interviews and novels. Most of her works were published under the pseudonym of Suat Derviş. She published twelve novels with this pseudonym. Being not only on intellectual but also an activist, she had a place in a world dominated by men. Her novels Kara Kitap, Ne Bir Ses Ne Bir Nefes, Buhran Gecesi, Fatma'nın Günah'ı are considered as examples of gothic novel.

Key Words: Suat Derviş, Gothic.

¹ İstanbul Arel Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, emekylmz@gmail.com

AŞKIN GÜNGÖR'ÜN GOHOR-KIYAMETTEN SONRA ROMANINDA DİSTOPİK DÜNYA

Tahir Zorkul¹

Abdulkadir Öntürk²

Özet

Bilimkurgu, gelecekteki herhangi bir zaman diliminde gerçekleşmesi muhtemel birtakım olayların, durumların, değişimlerin bugünkü bilimsel ve teknolojik imkânlar çerçevesinde yazarlarca kurgulanmasıdır. Diğer bir ifadeyle, çağdaş bilimin getirdiklerinden yararlanmak suretiyle düş gücünün kullanılmasıdır da denilebilir. İlk örneklerinin XIX. yüzyılda Mary Shelley, Edgar Allan Poe gibi yazarlar tarafından verildiği bilimkurgu elektrik, telgraf ve yeni ulaşım teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla ilgi duyulan bir alan haline gelir. Bilimkurgunun geleceği anlatması bu ilgiyi daha da arttırır. Gelecekteki hayali dünya, yoğun bir şekilde teknolojinin hâkimiyetinde oluşmakta, insan yaşamı büyük ölçüde makinelere bağlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Bundan dolayı bilimkurgu romanları aslında bünyelerinde distopik bir dünyayı da barındırmaktadır. Bu romanlarda bilim ve teknoloji, insan yaşamını mutlu ve kusursuz hale getirmekten ziyade bir kâbusa dönüştürmüş ve gözleri çeşitli kahramanlar tarafından kurtarılmayı bekleyen yığınlara çevirmiştir. Dünya edebiyatında pek çok önemli örneklerine rastlanan bilimkurgu, edebiyatımızda da son zamanlarda rağbet gören bir tür haline gelmiştir. Birçok Türk yazarı eserlerinde bilimkurgunun olanaklarından yararlanmış ve önemli yapıtlar ortaya koymuştur. Bu yapıtlardan biri de Aşkın Güngör'ün Gohor-Kıyametten Sonra isimli romanıdır. Romanda XXI. yüzyıl ortalarında bilinen yaşam sona ermiş ve hayatta kalan insanlarca yeni bir düzen kurulmuştur. Ancak kurduklarını düşündükleri bu yeni düzen, onların kâbusu haline gelmiştir. Bu bildiridesöz konusu roman; bilimkurgu/ütopya/distopya ekseninde irdelenecek ve eserin muhtevasını oluşturan distopik dünya, mahiyeti itibariyle incelemeye tabi tutulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aşkın Güngör, Gohor-Kıyametten Sonra, Bilimkurgu, Ütopya/Distopya, Gelecek.

THE DISTOPIC WORLD IN AŞKIN GÜNGÖR'S GOHOR-KIAMETTEN SONRA NOVEL

Abstract

Sci-fi is the fictionalization of certain events, situations and changes that may occur in any future period by the authors within the framework of today's scientific and technological opportunities. In other words, it can be said that imagination is used by taking advantage of the implications of contemporary science. The first examples of XIX. century science fiction given by writers such as Mary Shelley and Edgar Allan Poe becomes an area of interest in the spread of electricity, telegraph and new transportation technologies. The fact that science fiction tells the future increases this interest even more. The imaginary world of the future is dominated by technology and human life is largely dependent on machinery. Therefore, science fiction novels actually contain a dystopic world. In these novels, science and technology turned human life into a nightmare rather than making it happy and perfect and turned its eyes to the masses waiting to be saved by various heroes. Science fiction, which has many important examples in world literature, has become a popular type in our literature as well. Many Turkish writers have benefited from the possibilities of science fiction in their works and produced important works. One of these works is Aşkın Güngör's novel Gohor-Kıyametten Sonra. In the novel, the life that was known in the mid-21st century was over and a new order was established

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, tzorkul@yyu.edu.tr

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Öğrencisi.

by the surviving people. However, this new order they think they have established has become their nightmare. The subject of this paper is novel; The science of fiction / utopia / dystopia will be examined in the axis and the content of the dystopic world will be examined in terms of its nature. Key words: Aşkın Güngör, Gohor-Kıyametten Sonra, Science fiction, Utopia / Dystopia, Future.

Key words: Aşkın Güngör, Gohor-Kıyametten Sonra, Science fiction, Utopia / Dystopia, Future.

MUHAMMED SADIK KAŞGARI’NİN ŞAHSİYETİ VE TARİHÇİLİĞİ

Kadir TUĞ¹

Özet

Muhammed Sadık Kaşgari, eğitimli bir ailede dünyaya gelmiş, ilk eğitimini babası Molla Şah Alem Ahund’dan almıştır. Medresenin ilk basamağı olan mahalle mektebinde eğitimine devam etmiştir. Daha sonra Kaşgar’daki meşhur medreselerden biri olan Hamidiye Medresesinde eğitimini tamamlamıştır. Medrese eğitimi aldıktan sonra Hanlık Medresesinde ders vermeye başlamıştır. Daha sonra Kaşgar Hakim Beg’i Osman’ın başkatipliğini yapmaya başlamıştır. Hakim Beg Osman’ın teklifiyle Tezkire-i Hacagan adlı eseri kaleme almıştır. Bu eser Nakşi tarikatına bağlı olan Hocalar’ın (Aktağlık ve Karatalık) Batı Türkistan’dan Doğu Türkistan’a gelişi, bu bölgedeki dini ve siyasi faaliyetleri hakkında bilgi vermektedir. Yazarın kale almış olduğu eser Doğu Türkistan tarihi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hocalar, Muhammed Sadık Kaşgari, Doğu Türkistan, Aktağlık, Karatağlık, Hakim Beg Osman.

PERSONALİTY AND HISTORİOGRAPHY OF MUHAMMAD SADİK KASHGARI

Abstract

Muhammad Sadik Kashgari was born in an educated family and received his first education from his father Molla Shah Alem Akhund. He continued his education in the neighbourhood school which was the first step of the madrasa. Afterwards, he completed his education at Hamidiye Madrasa, one of the famous madrasas in Kashgar. After receiving education in madrasa, he started to give lectures in Hanlık Madrasa. Later, he started to work as the chief clerk of Osman the governor of Kashgar. He wrote “Tezkire-i Hacagan” in virtue of Osman the governor. This work gives information about the coming of Hodjas (Islamic teachers) (Aktağlık and Karatağlık) from West Turkestan to East Turkestan, and their religious and political activities carried out in this region. The author's work is important for the history of East Turkestan.

Key words: Hodja, Muhammad Sadik Kashgari, East Turkestan, Aktağlık, Karatağlık, Osman the governor.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi, adirtug@yahoo.com

SANAT ELEŞTİRİSİ YÖNTEMİNE GÖRE ALİ DÜZGÜN'ÜN “ ANADOLU TÜRK KADINLARI” ADLI ESERİNİN ANALİZİ

Yusuf Han¹

Nurettin Şahin²

Özet

Elazığ'da 1954 doğumlu olan sanatçı ilk ve orta öğretimini doğduğu şehirde tamamladıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Resim –iş Eğitimi bölümünden mezun olmuştur. Sanata yeterlilik ve mastır eğitimini 1989 yılında tamamlamıştır. Doktora eğitimini de 1994 yılında Prof. Dr. Beyaman KARAMAĞARLI ile tamamlamıştır. Düzgün sanatsal yaşamına resim öğretmeni olarak başlayıp sanatta büyük önem vermiştir. İçinde yaşadığı toplumun tüm değerlerini resimlerinde büyük bir ustalıkla resmeden sanatçı eğitimi sırasında Bahattin AKAY, Oya KINIKLI, İhsan ÇAKLICI ve Halil AKDENİZ gibi büyük sanatçılardan eğitim görmüştür. Türk sanatında büyük öneme sahip sanatçılarla çağdaş Türk resminin gelişimine büyük katkı sağlayarak çalışmalarını ile Türk sanat tarihi içerisinde yerini almıştır. 1980 yılında Düzgün Gazi Eğitim Enstitüsünde görev yapmış olup 1994 yılda da Van Yüzüncü yıl Üniversitesinde Eğitim Fakültesinde Resim-iş Eğitim bölümünü kurmuştur. 2017 yılında emekli olmuştur. Sanatçı sanat üretimi kadar sanatçı yetiştirmeye de önem göstermiştir. Renk ve figüratif anlayışta özellikle de kadın figürlü çalışmalar yapan sanatçı birçok kişisel sergi açmış ve karma sergilere katılmış olup çalışmalarına Ankara'daki kişisel atölyesinde hala devam etmektedir.

Bu araştırma da Feldmann'ın “araştırmacı sanat eleştirisi” yöntemi esas alınarak, Ali Düzgün'ün Anadolu Türk Kadınları ” adlı eseri üzerinde çalışılmıştır. Resim analizi, betimleme, çözümleme, yorum ve yargı alt başlıklarından oluşmaktadır. 2013'de yapılmış olan eserin, plastik elemanlarının nasıl, hangi amaçlarla kullanıldığından, sanatçısı ve üslubu, kullanılan simgeleri, yapıldığı dönemin toplumsal olaylarına kadar her yönüyle tartışıldığı düşünülmektedir. Sanat eleştirisi ile ilgili dört disiplinden (sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik, sanatsal uygulamalar) biri olan sanat eleştirisinin önemi, sanat derslerinde kullanılan bir yöntem (Feldmann'ın “araştırmacı sanat eleştirisi” yöntemi) aracılığıyla vurgulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat eleştirisi, Ali Düzgün, Anadolu.

THE ANALYSIS OF ALİ DÜZGÜN'S WORK NAMED “ANATOLIAN TURKISH WOMEN” ACCORDING TO THE ART CRITISM METHOD

Abstract

The artist, who was born in Elazığ in 1954, graduated from Gazi University Institute Art Education Department after he finished his primary and secondary education in the city that he was born. He completed his proficiency for art and master education in the year 1989. He completed his doctor's degree education in 1994 with Prof. Dr. Beyaman KARAMAĞARLI. He attached a great importance to art by starting his decent artistic life as an art teacher. The artist, who describes all the values of the society he lived in with an ingenious way in his pictures, was trained by great artists such as Bahattin AKAY, Oya KINIKLI, İhsan ÇAKLICI and Halil AKDENİZ during his education. He took his place in the Turkish Art History with his works by making a great contribution to the development of Modern Turkish Art with the artists that have a great significance in Turkish Art. In

¹ MEB Öğretmen, ysf.ressam@gmail.com

² Öğr. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, nurettin.nsahin@gmail.com

the year 1980, Düzgün worked in the Gazi Education Institute and in the 1994, he also founded Art Education Department in the Faculty of Education in Van Yüzüncü Yıl University. He retired in 2017. He gave importance to raising artists as well as art production. The artist who carries out works especially with woman figures in the colour and figurative concept holded so many personal exhibitions and attended integrated exhibitions and he has been still proceeding his works in his personal workplace in Ankara. In this research, it has been worked on Ali Düzgün's work named "Anatolian Turkish Women" based on the "art criticism" method of Feldmann. Art analysis consists of sub-headings like description, analysis, interpretation, judgement. It has been thought that the work made in 2013 is argued at all points from how and why its plastic elements are used, to its artist and style, symbols used, and social events in the period that is made. The importance of art criticism which is one of the four disciplines about art criticism (art criticism, art history, aesthetics, artistic applications) is tried to be emphasized via a method used in art classes (Feldmann's "art criticism").

Key Words: Art criticism, Ali Düzgün, Anatolian Turkish Women

TÜRK MİTOLOJİ KÜLTÜRÜNÜN SANATSAL AÇIDAN İNCELENMESİ

Emine ERDOĞAN¹

Özet

Mitoloji, Türkçeye “söylence” olarak uyarlanmıştır. İnsanlık tarihin ilk çağlarından itibaren çeşitli yöntemler ile kayıt altına alınan mitolojik unsurlar insanların yaşam şekilleri hakkında bilgi veren ve Dünya sanatında olduğu gibi Türk sanatının da birçok alanında varlığını gösteren özel bir bilim dalıdır. Birçok coğrafyada gerek göçebe gerek yerleşik olarak yaşamış ve iz bırakmış olan Türk topluluklar, yaşamış oldukları coğrafyalarda çeşitli kültürle etkileşim kurarak oldukça zengin bir mitolojik geçmişe sahip olduğu görülmektedir. Türklerin varlığından buyana kendi inanışları ve kültürel özelliklerine göre birçok mit oluşturmuş ve bu mitler nesilden nesile aktararak günümüze kadar gelmiştir. Dünyadaki birçok uygarlıklar gibi Türkler de evrendeki anlamlandıramadığı birçok şeyi mitolojik unsurlarla açıklamaya çalışmış ve birçok efsane de bu nedenden ortaya çıkmıştır. Günümüzde bilimsel buluşlar ve gelişmeler hızla ilerlemesine rağmen bu mitolojik efsaneler varlığını sürdürmektedir. Çünkü insanların halen açıklayamadığı, bilimin keşfedemediği birçok şey insanoğlunun aklında sorular oluşmasına neden olmaktadır. Yapılan bu çalışmada Türk mitolojisinin, mitolojik efsaneleri, Türk mitolojisinden etkilenen ve Türk mitolojisini etkileyen kültürler araştırılarak sanatsal açıdan değerlendirilip yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mitoloji, Efsane, Sanat.

ARTISTIC INVESTIGATION OF TURKISH MYTHOLOGY CULTURE

Abstract

Mythology was adapted to Turkish as “myth”. Mythological elements recorded with various methods since the early ages of humanity is a special science that gives information about the life styles of people and shows the existence of Turkish art in many fields as well as in the world art. It is seen that Turkish communities who have lived and left their mark in many geographies, both nomadic and settled, have a very rich mythological history by interacting with various cultures in their geographies. Since the existence of Turks, many myths have been formed according to their own beliefs and cultural characteristics and these myths have been passed down from generation to generation. Like many civilizations in the world, Turks tried to explain many things in the universe that they could not understand with mythological elements and many legends emerged from this reason. Although scientific discoveries and developments are progressing rapidly, these mythological legends still exist. Because many things that people still cannot explain and science cannot discover cause questions to arise in human mind. In this study, the mythological myths of Turkish mythology, influenced by Turkish mythology and the cultures that affect Turkish mythology were investigated and interpreted from the artistic point of view.

Key Words: Mythology, Myth, Art.

¹ Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, emineerdogan@kafkas.edu.tr

TÜRK ÇAĞDAŞ SANATINDA SOYUT DÖNEM

Emine ERDOĞAN¹

Özet

Türklerde çağdaş sanat, estetiğin ön planda olduğu ve özgür bir sanat düşüncesinin var olduğu sanat anlayışıdır. Soyut sanat, genel anlamıyla evrende var olan objeleri tasvir etmek yerine, nesleler üzerinde deformasyon yoluyla yalınlaştırma veya değişime uğratma sanatıdır. 20. yüzyılın başlarında hızla değişen dünya, toplumsal devrimler, bilimsel ve teknolojik gelişmeler, insanın giderek doğal ortamdaki uzaklaşmasına neden olmuş ve birçok değişim meydana gelmiştir. Bu değişimlerden Türk toplumu da etkilenmiş ve kendi kültürüyle özdeşleşen sanatsal öğeler yaratmaya çalışmıştır. Soyut sanatçının bilinçaltı ve iç dünyasındaki birikimlerinin çatışmaları biçiminde Avrupa’da ortaya çıkan soyut sanat, Avrupa’ya Sanat eğitimi görmeye giden Türk Sanatçısını da etkilemiş ve Türk resminde soyut eğilimlerinin görüldüğü yapıtlar ortaya konmuştur. Sanatçıların soyut eğilimleri, gerek gruplar içinde, gerekse kişisel özgün üsluplarsalar biçiminde günümüze kadar sürmüştür. Çalışmada soyut resim sanatının ortaya çıkışı, etkileri, sanatçıların üslup farklılıklarına göre anlatılmıştır ve soyut sanatı ele alış biçimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, soyut sanattaki kendini gösteren Türk çağdaş sanatçılarına, Türk çağdaş sanatçılarının anlatım biçimlerini, soyutlamalarını ele alan ve öne çıkan eserlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, soyutlama, estetik.

ABSTRACT PERIOD IN TURKISH MODERN ART

Abstract

Contemporary art in the Turks is the understanding of art in which aesthetics is at the forefront and a free idea of art exists. Abstract art is the art of simplifying or transforming objects through deformations rather than depicting objects that exist in the universe. In the beginning of the 20th century, the rapidly changing world, social revolutions, scientific and technological developments have caused the human to gradually get away from the natural environment and many changes have taken place. Turkish society was also affected by these changes and tried to create artistic elements that are identified with their own culture. The abstract art that emerged in Europe in the form of conflicts of the abstract artist's subconscious and his inner world experiences also affected the Turkish artist who went to Europe to study art and the works in which abstract tendencies were seen in Turkish painting were revealed. The abstract tendencies of the artists have continued to the present day both in groups and in the form of personal original styles. In this study, the emergence and effects of abstract painting art are explained according to the stylistic differences of the artists and the aim of this study is to examine the ways of handling abstract art. In this study, Turkish contemporary artists, who are presenting themselves in abstract art, are discussed and their prominent works, which deal with narrative forms and abstractions of Turkish contemporary artists.

Key Words: Art, abstraction, aesthetics.

¹ Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, emineerdogan@kafkas.edu.tr

TÜRKÇÜ BİR SİYASETÇİ VE FİKİR ADAMI:

AHMET AĞAOĞLU

Söhrab Mustafayev¹

Özet

Ahmet Ağaoğlu Aralık 1869'da Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinde bulunan Şuşa kentinde dünyaya gelmiştir. Azerbaycan'da ve Türkiye'de siyasî faaliyetlerde bulunmuş Türkçü bir fikir adamıdır. Çocukluk yıllarında yaşadığı ortam onun fikrî hayatında son derece etkili olmuştur. Özellikle Bakü'deki faaliyetleri ile Azerbaycan Türklerinde Türkçülük şuurunun yerleşmesine gayret etmiştir. Siyasetçi kimliğinin dışında akademisyen, gazeteci ve yazar olarak da çalışmıştır. İkinci Meşrutiyet'in ilan edilmesinden sonra Türkiye'ye gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin çok partili hayata geçiş denemelerinden biri olan Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasında ve sonrasında ön plana çıkmıştır. Ahmet Ağaoğlu'nun liberal bir çizgiye sahip olması, onu döneminin düşünürlerinden farklı kılan bir hususiyet olmuştur. Ahmet Ağaoğlu, Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kapanmasından sonra aktif siyaset hayatına son vermiştir. Siyaset hayatının ardından yazılarıyla milliyetçi ve liberal düşüncelerini savunmaya devam etmiştir. Ziya Gökalp ve Yusuf Akçura gibi isimlerle birlikte Türkçülük akımının öncüleri arasına girmeyi başarmıştır. Türk Yurdu ve Türk Ocağı gibi Türkçü cemiyetlerin kurulmasında ve faaliyet göstermesinde önde gelen isimlerden biri olmuştur. Uzun yıllar hem Azerbaycan'da hem de Türkiye'de siyasî ve akademik çalışmaları ile Türkçülüğe katkılar sunmuştur. Ahmet Ağaoğlu 19 Mayıs 1939'da İstanbul'da vefat etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adalet Ağaoğlu, Türkoloji, politika.

A TURKIST POLITICIAN AND THINKER: AHMET AGAOGLU

Abstract

Ahmet Agaoglu was born in December 1869 in Shusha city of Karabakh region of Azerbaijan. He is a Turkist thinker, who was engaged in political activities both in Azerbaijan and Turkey. His childhood environment was very influential in his intellectual life. Especially with his activities in Baku, he tried to settle the consciousness of Turkism in Azerbaijan Turks. Apart from his identity as a politician, he also worked as an academician, journalist and writer. He arrived in Turkey after the declaration of the Second Constitutionalism. He came to the fore in establishment of Free Republican Party (Serbest Cumhuriyet Fırkası), which was one of the transition trials to multiparty system in the Republic of Turkey. The fact that Ahmet Agaoglu had liberal views made him different from the thinkers of his time. Ahmet Agaoglu ended his active political life after the liquidation of the Free Republican Party (Serbest Cumhuriyet Fırkası). Along with names like Ziya Gökalp and Yusuf Akçura, he managed to become one of the pioneers of Turkism. He was one of the leading names in the establishment and operation of Turkic societies, such as Turkish Dormitory (Türk Yurdu) and Turkish Hearth (Türk Ocağı). For many years he had contributed to Turkism with his academic and political works both in Azerbaijan and Turkey. Ahmet Agaoglu passed away on May 19, 1939 in İstanbul.

Key Words: Adalet Agaoglu, Turkology, politics.

¹ Öğr. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, sohrapsm@gmail.com

GELENEKSEL TÜRK RESİM (MİNYATÜR) SANATINA İLİŞKİN BİR TANIM DENEMESİ

Ruhi Konak¹

Özet

Minyatür, geleneksel Türk-İslam resim sanatının isimlendirilmesi maksadı ile kullanılan bir kelimedir. Durum böyleyken, minyatür kelimesi, yayınlarda, 13-19. yüzyıllar arasında İslam dünyasında çoğunlukla elyazması kitaplar ve albümler içinde yer alan veya tek sayfa (murakka) olarak karşımıza çıkan resimleri isimlendirmek için kullanılmıştır. Bu şekilde minyatür kelimesi ile kurgulanan tanımın, Türk İslam resim sanatının sadece elyazmalarındaki örneklerinin ele alınmasıyla oluşturulduğu söylenebilir. Oysaki söz konusu resimlerin, tekstil, ahşap, taş, maden, sıva, deri, seramik, kemik, vb. yüzeylere uygulanmış birçok örneği ile karşılaşmak mümkündür. Anlaşılacağı üzere güncel tanım doğrultusunda Türk İslam resim sanatı çeşitlilik bakımından sınırlandırılarak tanımlanmış ve böylece illüstrasyon mantığı doğrultusunda kitap sanatı olduğu iddia edilmiştir. Günümüzde geleneksel Türk İslam resim sanatı konusunda problemin sadece isimlendirme problemi ile ilgili olmadığını da söylemek gerekir: Zira güncel sanat ortamında söz konusu resimlerin biçim özelliklerinin yüzeysel olarak algılandığı da dikkat çekmektedir. Bu nedenle de güncel eserlerde kısmi röprodüksiyon yoluyla oluşturulan tasarımlarda biçim, nedenselliği açıklanmadan tekrar eden bir yapıda karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla ilgili yazında ve sanat ortamında geleneksel Türk İslam resim sanatının biçim ilkelerine ilişkin de yanlış ifadelerin kullanıldığı söylenebilir. Bildiride minyatür kelimesi ile amaçlanan tanımın düzenlenerek güncel veriler ışığında geleneksel Türk İslam resim sanatı bağlamında yeni bir tanım yapılmasına ilişkin öneri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Minyatür, Geleneksel, Sanat, Türk Sanatı, Nakış.

A DESCRIPTION EXPERIMENT ON TRADITIONAL TURKISH PAINTING (MINIATURE)

Abstract

Miniature is a word used to name the traditional Turkish-Islamic painting art. As such, the word miniature, in publications, 13-19. In the Islamic world between the centuries, mostly manuscripts used in books and albums or as a single page (murakka) was used to name the paintings. It can be said that the definition constructed with the word miniature in this form is formed by considering only the examples of Turkish Islamic painting art in manuscripts. However, the said pictures, textile, wood, stone, metal, plaster, leather, ceramic, bone, and so on. It is possible to encounter many examples applied to surfaces. As can be understood, the Turkish Islamic art of painting is defined in terms of diversity in line with the current definition and thus it is claimed that it is the art of book in line with the logic of illustration. Nowadays, it is necessary to say that the problem of traditional Turkish Islamic painting is not only related to the naming problem: it is noteworthy that in the contemporary art environment, the form features of these paintings are perceived as superficial. For this reason, in the designs created by partial reproduction in contemporary works, the form emerges in a repetitive structure without explaining the causality. Therefore, it can be said that in the relevant literature and art environment, false expressions are used regarding the form principles of traditional Turkish Islamic painting. In the paper, the definition of the word miniature will be arranged and a proposal for a new definition in the context of traditional Turkish Islamic painting will be presented in the light of current data.

Key words: Miniature, Traditional, Art, Turkish Art, Nakış.

¹ Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, ruhikonak@gmail.com

TURAN COĞRAFYASINDA-KAZAKİSTAN'DAN MACARİSTAN'A SAMANYOLU EFSANELERİNİN YOLCULUĞU

Emine Mediha ULUTAN¹

Assel Lakhayeva²

Özet

Güneş doğarken ve batarken, yıldızlar yörüngelerinde döngüsel olarak hareket ederken konargöçer Türk halkları da yaşam tarzlarında bu evrensel hareketin en önemli ilkesini yansıttırlardı. Eski Türk destanlarında tulpar üzerindeki efsanevi batırlar üç dünyayı gezerler. Atalarımızın Evren ve Dünya ile kurdukları bu güçlü bağlantının örneği olarak Samanyolu adlandırmalarını ve bunlara bağlı efsaneleri gösterebiliriz. Kazaklarda Kuş Jolu olarak adlandırılan Samanyolu ile ilgili birçok efsane mevcuttur. Bunların birinde gökyüzünde uçan kuşları ilk gördüğümüzde “Kökala kus tavar me?” (Boz ördek kuşu iyi mi?) diyerek selâm verilir. Onun kuşların ilâhesi olduğuna inanılır. Diğer bir efsaneye göre de Samanyolu, yavrusunu kaybeden devenin (Aruana) memesinden akan süttten oluşan bir izdir. Macar halk inanışlarında ise Samanyolu'na Süt Yolu (Tej út) denilir. Transilvanya'daki Sekellerden derlenen Orduların Yolu (Hadak útja) efsanesinde ise Atilla'nın küçük oğlu Csaba ve askerlerinin ruhunun Samanyolu üzerinden yardıma geldiği inanılır. Halka tarih şuurunu veren bu efsane ölümsüzlüğe erdiği düşünülen kahraman içindir. Benzeri tasavvurların bu coğrafyadaki mevcudiyeti bu çalışmada tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Turan Coğrafyası, Samanyolu, Kazaklar, Macarlar, Türk Mitolojisi.

THE JOURNEY OF THE MILKYWAY MYTHS IN TURANIAN GEOGRAPHY – FROM KAZAKHSTAN TO HUNGARY

Abstract

While the moon rises and sets, and the stars are circularly moving around their orbits nomads were reflecting the most important principle of this movement in their livings. The legendary leaders called “batır” in ancient Turkic myths were wandering around three terras onto the horses having wings as tulpars. We can take the nomenclature of the Milkyway and the related myths as an example to this strong link of our ancestors between Universe and Earth. There are several myths present related with Milkyway named as Kus Joli in Kazakh culture. In one of them we greet the birds of the season when we first see them by saying “Kökala kus tavar me?” (Is godwall bird fine?). It is beleived that the godwall is the goddess of the birds. According to another myth, the Milkyway is actually the mark of the milk that runs along mother camel's breast that lost its cub. In Hungarian folk wisdom the Milkyway is termed as (Tej út) which means the Road of Milk. Besides, in Transylvanian myth compiled by Szekler people and named Road of the Army (Hadak útja), it is beleived that the spirit of Attila's soldiers and his younger son were coming for help through the Milkyway. The myth that raises the conciousness on history is for the hero that reached immortality as well as Kazakhs also have the same belief. In this study, the existence of similar imaginations in this geography will be discussed.

Key words: Turanian Geography, The Milkyway, Kazakhs, Hungarians, Turkish Mythology.

¹ Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, ulutanemine@gmail.com

² Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, lakhayeva@gmail.com

TÜRKİSTAN GENEL VALİLİĞİNİN BAŞ YÖNETİMİNİN OLUŞMASI VE İŞLEYİŞİ

Nazgul Isabaeva¹

Özet

Türkistan Genel Valiliğinin Baş Yönetiminin oluşması ve işleyişi konusu Sovyet dönemindeki ve Sovyet döneminden sonraki tarihçiler tarafınca tam olarak çözülmeyen konu olmuştur ve öyle kalacaktır. Bunun nedeni, Türkistan bölgelerindeki siyasal yapının özellikleri ve bölgelerin metropolle olan ilişki ilkeleridir. Bundan yola çıkarak bu çalışmada XIX. Yüzyılın ikinci yarısındaki Küzey Kırgızistan'da Rusyanın bölgesel siyasetinin düzenlenmesi ve oluşması ele alınacaktır. XIX. Yüzyıl, 60lı yıllarında Rusya İmparatorluğunun doğuya olan yavaş ve planlı hareketi belli başarılarla ulaşmıştır, dolayısıyla bu başarılar Rus hükümetinden bölgedeki milliyetleri yönetme sistemiyle ilgili sorunların çözülmesini istemiştir. O dönemlerde Rus Devletinin hükmetti bölgedekileri milliyetine göre ikiye ayırmışlardır: yaşayanların çoğunluğu Rus olmayan Asya bölgesi ve Rusların yaşadığı Avrupa Rusya bölgesi. Türkistan bölgesi birincisine ait olmuştur. Rus hükümetinin bu bölgelere olan bölgesel yönetim siyasetinin ilkelerini araştırmak, onların yönetim özelliğini belirtmeye, evrimini izlemeye, bölgelerin metropolle olan karşılıklı ilişkisini yakından tanımaya, Bölgesel yönetim siyasetinin bölgelerin sosyal ekonomik gelişmesine olan bağımlılığını öğrenmeye yol açacaktır. Dolayısıyla Türkistan bölgesinin bölgesel yönetim yapısı hakkında hükümet programına yapılan değişiklikler ele alınacaktır. Rusya'nın bölgesel yönetim reformlarının kronolojik çerçevesi XIX. Yüzyıl 60-80'li yılları kapsamaktadır, bu Orta Asya'nın Rusya'ya katılım sürecinin tamamlanmasının son yıllarıdır. XIX yüzyıl, 60'ların ortalarına kadar Orta Asya ile ilgili konular, ağırlıklı olarak Rus imparatorunun yetkili temsilcisi statüsünde olan, Orenburg Genel Valisinin (genelde Batı Sibirya olarak geçen) sorumluluğunda olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Baş Yönetim, tanıtım, fetih, bağımlılık.

FORMATION AND FUNCTIONING OF THE GENERAL DIRECTORATE OF TURKESTAN GOVERNORATE-GENERAL

Abstract

The issue of the formation and functioning of the General Directorate of Turkestan governorate- general was and remains unresolved by both Soviet and post-Soviet historians. This is explained by the peculiarities of the political structure of Turkestan outskirts and the principles of relations between the outskirts and the metropolis. In this regard, let us consider the organization and implementation of Russia's administrative policy in Northern Kyrgyzstan in the second half of the XIXth century. Gradual and systematic movement of the Russian Empire to the east in the 60s of the XIXth century has achieved certain success, which required the Russian government to address the issue of the system of management of national suburbs. At that time, in the government circles of the Russian state, two types of suburbs were distinguished by national belonging: the outskirts of the Asian part of the country, where the majority of the population was non-Russian, and European Russia, where the Russian population prevailed. Turkestan region belonged to the first type of suburbs. Studying the principles of the administrative policy of the Russian government in the outskirts of the country will allow us to determine the nature of management, trace its evolution, find out the relationship between the outskirts of the country and the metropolis, the dependence of administrative policy on socio-economic development of the region. In this regard, let us consider the

¹ Doç. Dr., Kırgız Milli Üniversitesi, nisabaeva18@gmail.com

changes made to the government program on the administrative structure of the Turkestan region. The chronological framework of administrative reforms in Russia covers the 60-80s of the XIXth century - the years of completion of Central Asia's accession process to Russia. Until the mid-60s of the XIXth century, Central Asian issues were primarily the responsibility of the Orenburg governor-general (less frequently the Western Siberian), who had the status of an authorized representative of the Russian emperor.

Key words: Chief Management, promotion, conquest, addiction.

DİVAN ŞİİRİNDE SEVGİLİNİN GÜZELLİK UNSURU OLARAK PÜSKÜRME BEN

Halil Sercan KOŞİK¹

Özet

Divan şiirinde sevgili, daima güzelliğiyle ön plana çıkmış bir tiptir. Şairler özellikle gazel formunda yazdıkları şiirlerin pek çoğunda onun dillere destan olan bu eşsiz güzelliğinden bahsederler. Sevgilinin güzelliğiyle ilgili hususlar anlatılırken de şairin/âşığın üzerinde en yoğunlaştığı nokta, sevgilinin yüzüdür. Sevgilinin yüzündeki her bir unsurun onun güzelliğine farklı bir katkısı vardır. Bu fiziki unsurlardan birisi olan ben üzerine divan şiirinde çok sayıda imaj kurgulanmıştır. Püskürme ben ise yüz veya گردanda bir arada bulunan irili ufaklı benler için kullanılan bir tabir olup divan şiirinde çok fazla karşımıza çıkmayan ve her güzelde bulunmayan bir fiziki niteliktir. Divan, mesnevi, tezkire, antoloji gibi Eski Türk Edebiyatı'nın önde gelen kaynak eserlerinde yaptığımız araştırmalarda sevgilinin püskürme beni üzerine de şairlerin çok değişik ve orijinal hayal ve benzetmelere yer verdikleri dikkati çekmiştir. İşte bu bildiride sevgilinin fiziki özelliklerinden biri olup pek fazla bilinmeyen püskürme ben üzerine şairlerin kurduğu imge ve metaforlar irdelenerek söz konusu güzellik unsurunun divan şiirinde ne şekilde ele alındığı tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Divan şiiri, sevgili, güzellik, ben, püskürme ben.

BEAUTY SPOTS AS ELEMENT OF BEAUTY IN DIVAN POETRY

Abstract

In Divan poetry, the beloved is a character, which largely stands out with her beauty. In many of the poems they wrote, especially in the form of gazel, poets speak of her unique, legendary beauty. Depicting the characteristics of the beloved, the poet/lover concentrates heavily on her visage. Each element of the beloved's face provides a different contribution to her beauty. Numerous images have been constructed in divan poetry concerning beauty spot, one of these physical elements. Describing a large and small group of those in the face and neck, however, the beauty spots is also used as a term, which occasionally appear in Divan poetry, and a rare characteristic that is not found in every beloved. In this research on the Old Turkish Literature namely through of divan, mesnevi, tezkire and antologies, it is quite remarkable that the poets also compose different and original dreams and metaphors regarding the beloved's beauty spots. This paper therefore aims to examine the images and metaphors created by the poets on beauty spots that is a lesser known characteristic of the beloved; and tries to determine how this characteristic performed in Divan literature.

Key words: Divan poetry, beloved, beauty, speckle, beauty spots.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, sercankosik@gmail.com

15. ASIR KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA BİR MEVLİD ÖRNEĞİ: ZÂDÜ'L-ME'ÂD

Sedanur DİNÇER ARSLAN¹

Özet

Osmanlı toplumunun kaderiyle müşterek bir kader paylaşan klasik Türk edebiyatı, içinden çıktığı bu toplumun önemseydiği değerleri hassasiyetle yüceltmıştır. İslam dini ve onun uzantıları tasavvuf gibi diğer inançlar, Osmanlı toplumunu ve klasik edebiyatı var eden, besleyen temel unsurlardır. Allah'a ve peygambere duyulan derin sevgi ve bağlılık, Kur'an'ın ve Arapça eserlerin yetmediği durumlarda ihtiyacı karşılamak bağlamında yeni tür ve şekillerin doğmasına vesile olmuştur. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) doğumunu, mucizelerini, faziletlerini, yaşayışını anlatan türlerden mevlîd de bu arayışın neticesinde ortaya çıkmış bir edebî türdür. Türk-İslam camiasında "Vesiletü'n-Necât"tan sonra çok sevilip yaygınlaşarak bir silsile halinde adeta geleneğe dönüştürülen mevlîd yazma hareketine 15. asırda Edirneli ümmî şairlerden Hafî de iştirak eder. Hafî'nin "Zâdü'l-Me'âd" adlı mevlîdi, hem vücut bulduğu edebî dönemin üslup özelliklerini ziyadesiyle taşıması, klasik edebiyatın imaj dünyasını yansıtması hem de şairin peygamber sevgisi ve bağlılığını göstermesi bakımından dikkate şayan bir eserdir. "Ahiret azığı" anlamını karşılayan eserle aynı isimde Arap asıllı bilgin İbn-i Kayyim el-Cevziyye'nin siyer türünde bir eseri mevcuttur. Ancak bu çalışmada Hafî'nin Türkçe mevlîdi, türünün özellikleri ve gelişim süreci dikkate alınarak; içerik ve üslup özellikleriyle irdelenecek, türün ilk ve en güzel örneğini temsil eden Süleyman Çelebi'nin Vesiletü'n-Necât adlı mevlîdiyle mukayese edilerek sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlîd, Hafî, Zâdü'l-Me'âd, Süleyman Çelebi, Vesiletü'n-Necât, 15. yüzyıl.

AN EXAMPLE OF MAWLID IN 15TH CENTURY: ZÂDÜ'L-ME'ÂD

Abstract

Classical literature which shares a common destiny with Ottoman society has glorified the values which are regarded by this community it exists from. Islamic religion and the other beliefs, which are extensions such as mysticism, are the basic elements that provide the existence of Ottoman society and classical literature and feed them. The deep love and devotion to God and the prophet have led to the emergence of new forms and approaches in order to meet needs against the situations where Quran and Arabic studies are not enough. Mawlid, which occurs as a result of a research, is one of literary genres that explain Prophet Mohammad's birth, miracles, merits and lifestyle. Hafî, who one of the most prominent poets from Edirne in 15th century, participated in the movement of writing the mawlid which was transformed into tradition in a current by spreading with its popularity after "Vesiletü'n-Necât". Hafî's mawlid named "Zâdü'l-Me'âd" is a remarkable study in terms of both having literally the stylistic features of the literary period it rises from, reflecting the image world of the classical literature and showing love and devotion of prophet. There is Arabian scholar İbn-i Kayyim el-Cevziyye's a study in kind of prophetic biography, which has same name with the study that means "food of afterlife". However, in this study, in the frame of the features of its genre and its development process, Hafî's Turkish mawlid will examine with its content and its style and compare with Suleyman Çelebi's mawlid called "Vesiletü'n-Necât" that is first and the best sample of its genre.

Key words: Mawlid, Hafî, Zâdü'l-Me'âd, Süleyman Çelebi, Vesiletü'n-Necât, 15th century.

¹ Uzman Dr., Kültür ve Turizm Bakanlığı, sedanur_dincer@hotmail.com.

BALKANLARIN OHRİ KASABASI'NDA SARI SALTUK MAKAMLARINDAN BİRİ OLAN SVETİ NAUM KİLİSESİ'NDE ATALAR KÜLTÜ BAĞLAMINDA “İYİLİĞİ TESCİL” RİTÜELİ

Sacide Çobanoğlu¹

Özet

13. yüzyılda Balkanlarda yaşayan kolonizatör derviş Sarı Saltuk'un, makamlarından biri de bugünkü Makedonya sınırları içindeki Ohri Kasabası'nda bulunan Sveti Naum Kilisesi'dir. Sveti Naum Kilisesi'ne yaptığımız gezide, karşılaştığımız ve “İyiliği Tescil” adını verdiğimiz ritüelin, kökenini araştırmak ve söz konusu ritüelin günümüzdeki benzer uygulamalarını mukayeseli bir şekilde inceleyerek bu ritüelin halk inançları içindeki yeri ve rolü konusunda yaptığımız tespitler, çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kolonizatör derviş, veli, alperen, makam, ritüel, inanç, ses.

THE RITUAL OF “REGISTRATION OF GOOD” IN THE CONTEXT OF THE ATALS CULTURE IN THE SVETİ NAUM CHURCH, ONE OF THE YELLOW SALTUK OFFICES OF THE BALKANS IN OHRIAN TOWN

Abstract

One of the authorities of the 13th century colonial dervish Sari Saltuk who lived in the Balkans is the Church of Sveti Naum in Ohrid Town within the borders of today's Macedonia. In our visit to the Church of Sveti Naum, we investigate the origins of the ritual that we encounter and call it Registration of Goodness and examine the similar practices of the ritual in a comparative way, and make our observations about the place and role of this ritual in folk beliefs.

Key words: In The Sveti Naum Church in the Ohrid Town of Balkans “Registration of goodness” Application In The Sarı Saltuk.

¹ Yıldırım Beyazı Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, sacidecobanoglu01@gmail.com

TÜRK ÇOCUK EDEBİYATINDA ÖĞRETMEN KÖKENLİ BİR YAZAR: İLHAN GÜNGÖR VE ÇOCUK KİTAPLARI

Mustafa Said KIYMAZ¹

Özet

Bu çalışmada 1935 doğumlu Köy Enstitüsü mezunu yazar İlhan Güngör'ün Türk çocuk edebiyatına yaptığı katkılar ve eserlerini ortaya koyarken yararlandığı temalar incelenmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ve yeni devletin Atatürk öncülüğünde yeni bir yapılanmaya girmesiyle birlikte okul çağındaki çocukların okuma alışkinlığı geliştirmeleri ve yeni rejimin hangi zorluklarla kurulduğu noktasında çocuk okurlara bilinç kazandırma adına öğretmenlik yapan kimi isimler eser verme yoluna gitmişlerdir. Öncü ilk isimlerin ardından Köy Enstitüsü mezunu öğretmenler bayrağı devralmıştır. Çoğu eserinin baskısı kalmayan yazarın eserlerini temin etmek için başta Milli Kütüphane olmak üzere çeşitli özel kütüphaneler ve il kütüphanelerinde araştırma yürütülmüştür. Yazarın kitaplarında doğup büyüdüğü bölgenin insanı ve coğrafi özellikleri belirgindir. Bununla birlikte özellikle roman ve hikâyelerinde Milli Mücadele öncesinde ve esnasında Türk ve Rum halkları arasındaki dostluk sıklıkla işlenmektedir. Yazarın çocuklarda görmek istediği temel değer ise sevgidir. Hayvan sevgisi, doğa sevgisi ve insan sevgisi eserlerinin odak noktasını oluşturmaktadır. Yazarın ele aldığı konular zaman zaman çocuk seviyesinin üstüne çıkmaktadır. Öğretmen emeklisi olan yazar, eserlerinde günümüz çocuk edebiyatı anlayışı içinde hareket etmekten uzaktır. Kitaplarda görülen temel kaygı öğreticiliktir. Yazarın dünya görüşüne uygun düşen dizeler hikâyelerin başında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, İlhan Güngör, Öğretmen.

İLHAN GÜNGÖR THE TEACHER AND THE WRITER IN TURKISH LITERATURE FOR CHILDREN

Abstract

In this study, the contributions of İlhan Güngör, a graduate of the Village Institute, born in 1935, to Turkish children's literature and the themes he used to reveal his works were examined. With the proclamation of the Republic and the introduction of the new state into a new structure under the leadership of Atatürk, some names who worked as teachers in the name of raising awareness on the difficulties in which children of school age develop their reading habits and the difficulties that the new regime was established went on to work. Following the pioneering first names, teachers graduated from the Village Institute took over the flag. In order to obtain the works of the author whose most of his works were not published, research was carried out in various libraries, especially the National Library, and provincial libraries. In the books of the author, the human being and the geographical features of the region where he was born and grew are evident. However, especially in his novels and stories, friendship between Turkish and Greek people is frequently mentioned before and during the National Struggle. The basic value that the author wants to see in children is love. Love for animals, nature and love for people are the focus of his works. From time to time, the issues that the author deals with go above the level of children. A retired teacher, the author is far from acting in today's understanding of children's literature. The main concern in the books is teaching. The strings that fit the author's worldview are at the beginning of the stories.

Key words: Children's Literature, İlhan Güngör, Teacher.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mustafasaid_65@hotmail.com

İran'da Türk Dilinin Tarihi, Lehçe ve Ağızları

Hossein Khoshbateni¹

Özet

Her şehir ya da ülke insanının en değerli varlıklarından biri ana dil olarak adlandırılan dildir. Dil, bir mesajı iletmek için bir boyut boyunca kullanılan, sözleşmeden doğan bir dizi göstergedir. Diller, dil ailesi olarak adlandırılan gruplar halinde sınıflandırılır. Her ülkenin, her şehirde, bu diller ve lehçelerin etnik kökenini daha net bir şekilde yakalayan kendine özgü bir dili vardır. Bu makalede, yedi bin yıllık bir geçmişi olan İran'ın eski dillerinden biri, yanı sıra Azeri Türkçesi veya Azerbaycan Türkçesinin yer aldığı lehçe ve ağızlar hakkında konuşacağız. Ardebil, Doğu Azerbaycan, Batı Azerbaycan ve Zanja illerindeki "Azerbaycan" demek istediğimizi söylemek zorundayız. Ağızlar tarihi bir süreçtir ve belli bir zaman diliminde gerçekleşir. Bir lehçenin ortaya çıkması ve genişlemesinin ana nedenlerinden biri, bölgenin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel olarak merkezleştirilmesidir. Türkçe, Doğu Asya'daki Çin'den Balkanlara kadar 22'si bağımsız dilbilgisi ve edebiyata sahip olan 29 farklı lehçede konuşulmaktadır, Hint-Avrupa dillerinin aksine, bu ailenin dilleri arasında önemli bir fark yoktur. Zengin ve çeşitli Türk dilinin ayrışmasının nedeni tarihsel olaylar, iklim koşulları ve fonetik özellikler olmuştur.

Anahtar sözcükler: Dil ailesi, Türk dili, Azeri Türkçesi, ağızlar, lehçeler.

The History of Turkish Language in Iran and its Dialects and Accents

Abstract

One of the most valuable assets of the people of every city and country is the language that is called native language. A language is a set of contractual signs used along a dimension to convey a message. Languages are classified into groups called the language family. Each country has its own language, which more precisely captures the ethnicity of these languages and dialects in each city, and is classified according to the history of the people in that region. In this article, we are going to talk about one of the ancient languages of Iran, which has a history of seven thousand years, as well as the dialects and accents in which it is Azeri Turkish or Azerbaijani Turkish. We have to say that we mean "Azerbaijan" in the provinces of Ardebil, East Azerbaijan, West Azerbaijan and Zanjan. Accents are a historical process and take place over a period of time. One of the major causes of the emergence and expansion of a dialect is the centralization of a region politically, socially, economically, and culturally. The Turkish language is spoken in 29 different dialects from China in East Asia to the Balkans, of which 22 have independent grammar and literature, and there is no significant difference between the languages of this family, unlike European Indian languages. The cause of the divergence

¹ Doç. Dr., Tebriz Üniversitesi, hosseinkhoshbaten@yahoo.com

of the rich and varied Turkish language has been historical events, climatic conditions, and phonetic features.

Key Words: Language family; Turkish language; Azeri Turkish; Azerbaijan; accents; dialects.

OSMANLI EĞİTİM TECRÜBESİNE İLİŞKİN BİR DÖNEMLENDİRME DENEMESİ

Ercüment TOPUZ¹

Özet

“Düşünmek” ve “eylemek” fiillerinin nasıllığına, nedenselliğine, niçinliğine ve neredeliğine sistematik bir form kazandıran eğitim ve öğretim kurumları, iki fiil arasında kurduğu makul kurguyu kuşaklar arasında biteviye devam ettiren yapılar olarak ön plana çıkarılmışlardır. Ferdi, benlik durağından alıp bizlik istasyonuna taşıyarak toplumsallaşmayı ve burada ürettiği birikimle devletleşmeyi beslemiş olan mezkûr kurumlar, bu nitelikleri dolayısıyla sürecine dâhil oldukları ferdi, toplumun ve devletin “lazım-ı gayrı mufarıkı” olmuşlardır. İnsana taalluk eden nesnelere ayrılmaz parçasını teşkil eden bu kurumlar, ilk “ben” den itibaren şifahi ve kitabi olarak tavsif ve tasnif edilmişlerdir. Müfredatın muhteviyatı ve tedrisin usulünün mahiyeti dikkat-i nazara alınarak yapılan bu nitelendirme ve sınıflandırma eğitim tecrübesinin itibari manada dönemlendirilmesine de ortam hazırlamıştır. Bu tebliğde, yukarıdaki tespitler dikkate alınarak Osmanlı Devleti’nin eğitim sisteminde yaşanan dönüşüme ilişkin bir dönemlendirme denemesi yapılacaktır. Çalışma esnasında dönem kaynakları başta olmak üzere bu konuda yazılmış ikinci el kaynaklar kullanılacaktır

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Eğitim, Dönemlendirme

A PERIODIZATION EXPERIMENT ON OTTOMAN EDUCATION EXPERIENCE

Abstract

Education and training institutions, which gave a systematic form to the way of thinking, acting, causation, why and whereabouts, have been brought forward as structures that maintain the reasonable fiction established between the two action between generations. These institutions, which took the individual from the self and with the accumulation it has produced here by carrying it to the social-station, have nurtured stateization. Because of these qualities, they became an inseparable part of the individual, society and state. These institutions, which form an integral part of the objects attached to human beings, have been classified as verbal and inscribed. This qualification and classification made by taking into consideration the content of the curriculum and the nature of the teaching procedure has also been prepared for the periodicization of the educational experience. In this communiqué, a periodic attempt will be made regarding the transformation in the education system of the Ottoman Empire by considering the above findings. Period resources and second hand sources written on this subject will be used during the study.

Key words: Ottoman Education, Periodization.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ercumenttopuz@yyu.edu.tr

CUMHURİYET HALK PARTİSİ DÖNEMİNDE VAN VE BİTLİS VİLAYETLERİNDE SAĞLIK HİZMETLERİ (1923-1950)

Volkan TUNÇ¹

Özet

Devletin asli görevleri arasında bütün vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını temin etmek, ülkenin sağlık şartlarını düzeltmek, bireylerin ve cemiyetin sağlığına zarar veren tüm etkenlerle mücadele etmek ve sağlık hizmetlerini ülke genelinde eşit bir biçimde yaygınlaştırmaktır. Bu minvalde Milli Mücadelenin ilk yıllarında siyasi, askeri ve ekonomik sıkıntılarla mücadele eden hükümetler bir taraftan da kolera, sıtma, frengi, trahom ve dizanteri gibi bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu dönemdeki tüm olumsuzluklara rağmen sağlık hizmetlerine ayrı bir önem verilerek Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâleti kurulmuştur. Vekâletin kurulması ile birlikte sağlık alanındaki başlıca hedefler; merkez ve taşra örgütünü genişletmek, personel (hekim ve sağlık memuru) ve hastane sayısını artırmak, salgın hastalıklarla mücadele etmek ve halkı özellikle salgın hastalıkları konusunda bilgilendirmek, olarak belirlenmiştir. Bu hedefler doğrultusunda da Van ve Bitlis vilayetlerinde sağlık hizmetleri yürütülmüştür. Bu çalışmanın temel amacı 1923-1950 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) iktidarı döneminde Van ve Bitlis vilayetlerinde yürütülen sağlık hizmetleri incelemektir. Bu minvalde başta arşiv kaynakları ve istatistik verileri olmak üzere TBMM zabıt ceridesi ve tutanak dergisi, ulusal ve yerel basın ile araştırma eserleri incelenerek istifade edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda CHP iktidarı döneminde sağlık hizmetlerine oldukça önem verildiği, ancak eldeki imkânlar dâhilinde sağlık hizmetlerini ülkenin her köşesine eşit bir şekilde götürülemediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: CHP, Sağlık, Van, Bitlis, Taşra.

HEALTH SERVICES IN VAN AND BİTLİS PROVINCES DURING REPUBLICAN PEOPLE'S PARTY PERİOD (1923-1950)

Abstract

The main tasks of the state are to ensure the physical and mental health of all citizens, to improve the health conditions of the country, to fight against all the factors that harm the health of individuals and the society and to promote health services equally throughout the country. In this way, governments struggling with political, military and economic problems in the first years of the National Struggle had to fight against infectious diseases such as cholera, malaria, syphilis, trachoma and dysentery. In spite of all the negativities in this period, Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Ministry of Health was established with a special attention to health services. With the establishment of a proxy, the main objectives in the field of health; to expand the central and provincial organizations, to increase the number of staff (physicians and health officers) and hospitals, to fight epidemics and to inform the public especially about epidemics. In line with these objectives, health services were carried out in Van and Bitlis provinces. The main purpose of this study is to examine the health services carried out in Van and Bitlis provinces during the Republican People's Party (CHP) period between 1923-1950. In this context, the archive sources and statistical data, as well as the Turkish Grand National Assembly memorandum and minutes journal, national and local press and research works were utilized. As a result of the research, it was seen that health care was given great importance during the CHP period, but health services could not be delivered equally to all parts of the country within the available means.

Key words: CHP, Health, Van, Bitlis, Country.

¹ Araş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, volkan_tunc23@hotmail.com

MUŞ AĞZINDA KARAHANLI TÜRKÇESİ İZLERİ

Süleyman AYDENİZ¹

Özet

“Dil canlı bir varlıktır.” der Muharrem Ergin. Bizim anladığımız manada bir canlılık değil tabii bu. Buradaki, ‘devam eden, değişen, bütünlüğünü bozmadan gelişen’ anlamında bir canlılıktır. Diğer bütün diller gibi Türkçe de tarih içinde gelişmeye ve değişmeye uğramış bir dildir. Bu gelişim ve değişimin bazıları daha kısa zamanda bazıları ise uzun zamanda gerçekleşmektedir. Dil alanında yapılan çalışmaların çoğu, bu tür değişimlerin saptanıp ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır. İncelemeye alınan dilin kuralları bu yolla belirlenmektedir. Bu genel kuralı tespitten sonra, ağız çalışmaları bir dilin günümüzde yaşayan tarafının tespiti için gerekli çalışmalardır. Bu çalışmalar diğer ağız, şive ve lehçelerle örtüşen ve ayrılan yönlerin ortaya çıkarılması şeklinde geliştirilmelidir. Hatta bu çalışmalar artık, ağız ile tarihi seyri içinde dilin benzerlikleri ve ayrılıklarının saptanması sonucunu verecek şekilde genişletilmelidir kanaatindeyim. Çünkü dili bir bütün olarak ele alacak eski ve yeni kullanımlarını karşılaştırmamız ve sonuca göre dilin durumunu ortaya çıkarmamız gerekir. Böylece o dil ile ilgili doğru sonuçlara ulaşabiliriz. Aksi durumda doğru sonuca ulaştığımızı netleştiremeyiz. Bu amaca hizmet etmek için Muş ağız ile Karahanlı Türkçesi arasında saptadığım bazı benzerlikleri bilim dünyasına sunmak istiyorum. Muş merkez ağız ile ilgili yaptığım çalışmada tespit ettiğim bazı kullanımların Karahanlı Türkçesi ile benzerlik içerdiğini gördüm. Şimdiki zamanın kullanımı, soru ekinin kullanımı, vurgu ile soru yapılması, isim çekim eklerinden durum eklerinin bazılarının kullanımı gibi konularda benzerliklerin hala devam ettiğini ortaya koymak istiyorum.

Anahtar Kelimeler: dil, ağız, orta Türkçe, Muş ağızı.

TRACES OF KARAHANLI TURKISH IN MUS DIALECT

Abstract

"Language is a living entity," says Muharrem Ergin. This is not vitality as we understand. It is a vitality in the sense that it is 'continuing, changing, developing without destroying its integrity'. As all the other languages, Turkish is a language that has developed and changed in time. Some of these developments and changes take place in a short time and some of them take a long time. Many of the studies done in the language field aims to identify and reveal such changes. The language rules that are taken into consideration are determined in this way. After determination of this general rule, it can be said that dialect studies are necessary studies for the identification of a language that is presently living. These studies should be developed in such a way as to reveal the overlapping and separated directions of the other accent and dialects. In fact, I believe that these studies should be extended to give the result of the identification of similarities and differences between dialect and historical process of language. Because if we consider the language as a whole, we have to compare old and new uses, and according to the results, we need to reveal the language. So we can get accurate results about that language. Otherwise, we will not be able to make it clear that we have reached the right conclusion. In order to serve this purpose, I would like to present some similarities between the Muş dialect and the Karahanlı Turkish to the scientific world. I have found that some of the uses of Muş dialect have similarities with the Karahanlı Turkish. I want to show that the similarities in the use of the present continuous tense, the use of the question suffix, the questioning with intonation, the use of some of the suffixes are still continuing.

Key Words: Language, dialect, middleturkish, Muş dialect.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, slymnydeniz@gmail.com

2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN YAZMA KAZANIMLARININ YARATICI YAZMAYA UYGUNLUĞU

Bünyamin SARIKAYA¹

Özet

Yazmak bir ürün ortaya koymak ve üretmektir. Yaratıcı yazma bireyin dış dünyadan edindiği izlenimleri, kendi hayal dünyasında yeni ve özgün bir biçimde ortaya koyarak yazmasıdır. Yaratıcı yazma 1970-80'lerden sonra önem kazanmaya başlamış bir yazma yaklaşımıdır. Bu araştırmanın amacı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğunun incelenmesidir. Çalışmada veriler belgesel tarama yöntemiyle elde edilmiş, ayrıca uzman görüşüne başvurulmuştur. Verilerin analizi ise betimsel doküman incelemesiyle yapılmıştır. Veri analizi sürecinde 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı incelenmiş, yazma kazanımları üzerinde durulmuştur. Daha sonra Türkçe öğretimi, yazma eğitimi, yaratıcılık, yaratıcı düşünme, yaratıcı yazma konularını ele almış kaynaklar incelenmiştir. İnceleme sonucunda yazma eğitimi, yaratıcılık ve yaratıcı yazma ile ilgili çıkarılan notlar değerlendirilmiş, ilgili çalışmalar incelenmiş böylece yazmaya hazırlık yapılmıştır. Programdaki 55 yazma kazanımından yaratıcı yazmaya uygun olanlar uzman görüşü doğrultusunda belirlenmiştir. Buna göre 28 yazma kazanımının yaratıcı yazmaya uygun olduğu 27 yazma kazanımının ise yaratıcı yazmaya uygun olmadığı sonucuna varılmış ve çalışmada bu kazanımlar birer birer ele alınarak yaratıcı yazmaya uygunlukları üzerinde durulmuştur. Bulgular alanyazın doğrultusunda tartışılmış ve bu bağlamda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yazma, yaratıcı yazma, yazma kazanımları.

THE SUITABILITY OF ACHIEVEMENTS OF WRITING SKILLS IN 2018 TURKISH COURSE TO CREATIVE WRITING

Abstract

Writing is to produce and produce a product. Creative writing is the writing of an individual's impressions of the external world by presenting them in a new and original way in their own imagination. Creative writing is a writing approach that has started to gain importance after 1970-80s. The aim of this study is to examine the appropriateness of writing gains in the 2018 Turkish Language Teaching Program to creative writing. In the study, data were obtained by documentary scanning method and expert opinion was applied. The data were analyzed by descriptive document analysis. In the process of data analysis, 2018 Turkish Language Teaching Program was examined and writing gains were emphasized. Afterwards, the sources that covered Turkish teaching, writing education, creativity, creative thinking and creative writing were examined. As a result of the examination, the notes obtained about writing education, creativity and creative writing were evaluated and related studies were examined so that preparation was made for writing. Of the 55 writing achievements in the program, those who were eligible for creative writing were determined in accordance with expert opinion. According to this, it was concluded that 28 writing acquisitions are suitable for creative writing and 27 writing acquisitions are not suitable for creative writing. The findings were discussed in the light of the literature and suggestions were made in this context.

Key words: Writing, creative writing, objectives related to writing .

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, b.sarikaya@alparslan.edu.tr

8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI ETKİNLİKLERİNİN ÇOKLU ZEKÂ KURAMI BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Bünyamin SARIKAYA¹

Özet

Bu çalışmada ortaokul 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan etkinliklerin çoklu zekâ kuramına uygunluğu bakımından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren okutulan ve MEB tarafından yayımlanan Türkçe ders kitabı etkinlikleri ele alınmıştır. Verilerin toplanmasında betimsel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada Türkçe ders kitabındaki etkinliklerde en çok ve en az yer verilen zekânın hangisi/hangileri olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Metinlerde yer alan etkinlikler araştırmacı ve iki alan uzmanı tarafından ayrı ayrı ele alınarak analiz edilmiş ve önceden belirlenen Howard Gardner'ın zekâ kuramına (1. Sözel/Dilbilimsel Zekâ 2. Mantıksal/Matematiksel Zekâ 3. Müziksel Zekâ 4. Görsel/Uzamsal Zekâ 5. Bedensel/Duyusal Zekâ 6. Kişilerarası Sosyal Zekâ 7. Bireysel İçsel - Öze dönük Zekâ 8. Doğa Zekâsı) göre incelenmiştir. 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 8 tema, 24 metin ve bu metinlerdeki toplam 188 etkinlik analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Bulguların yorumlanmasıyla sonuca ulaşılmış ve öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik, Çoklu Zekâ, Ders Kitabı

THE EVALUATION OF 8TH CLASS TURKISH COURSE BOOK ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY

Abstract

In this study, it is aimed to evaluate the activities in the 8th grade Turkish textbook in terms of the appropriateness of multiple intelligence theory. In this study, the activities of Turkish textbook activities which have been taught since 2018-2019 academic year are published. Descriptive research method was used to collect data. In this research, it was tried to determine which intelligence was given the most and least in the activities in Turkish textbook. The activities in the texts were analyzed separately by the researcher and two field experts and analyzed according to the predetermined Howard Gardner theory of intelligence (1. Verbal / Linguistic Intelligence 2. Logical / Mathematical Intelligence 3. Musical Intelligence 4. Visual / Spatial Intelligence 5. Physical / Sensory Intelligence 6. Interpersonal Social Intelligence 7. Individual Internal - Self-directed Intelligence 8. Nature Intelligence. 8 themes, 24 texts and 188 activities in the 8th grade Turkish textbook were analyzed and the findings were obtained. The results were interpreted and the recommendations were developed.

Key words: Activity, Multiple Intelligence, Textbook.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, b.sarikaya@alparslan.edu.tr

CUMHURİYET DÖNEMİNDEN GÜNÜMÜZE AFİŞ TASARIMININ GELİŞİMİ

Köksal BİLİRDÖNMEZ¹

Tuba BİLİRDÖNMEZ²

Özet

İlk çağlardan günümüze kadar insanoğlu iletişim kurmanın yollarını denemiş ve o günün imkânları doğrultusunda bunu başarmıştır. Mağara duvarlarına yapılan/çizilen resimler (Altamira-Lascaux) öncelikli olarak iletişim kurma ve hayatlarını idame etme amacı gütmektedir. İletişimin temelini oluşturan ve günümüzde halen ilk örnekler olarak kabul edilen mağara resimleri ve yazıları çağın gereksinimleri doğrultusunda sürekli gelişim göstermektedir. Günümüzde çok çeşitli teknolojik imkânların gelişmesiyle birlikte iletişim kurma araçları ve yolları da çeşitlilik göstermektedir. İletişim kurmanın bir yolu da görsel iletişim olarak kabul edilen afişlerdir. Cumhuriyet döneminden günümüze kadar geçen süreçte gelişimini sürdüren afiş tasarımları farklı teknik ve sunum çeşitliliğiyle farklı boyutlar kazanmıştır. Afişin babası olarak kabul edilen ve Cumhuriyet sonrası grafik tasarımın gelişmesinde yapmış olduğu afişlerle adından söz ettiren İhap Hulusi Görey, günümüz afiş tasarımlarının da temelini oluşturmaktadır. Dönemin imkanları doğrultusunda hazırlanan ve yine o dönemin baskı teknikleri ile basılan afişler, günümüzde teknolojinin maksimum düzeyde kullanılmasıyla farklı malzemeler üzerine, farklı teknikler ile hatta dijital ortamda üç boyutlu olarak hazırlanmakta billboard, raket, vb. mecralarda hedef kitlenin beğenisine sunulmaktadır. Cumhuriyet dönemi ile günümüz imkânlarını karşılaştırdığımız bu dönemde, bundan belki de elli veya yüzyıl sonrasında ise günümüz tasarımlarını ve o döneme ait afiş çalışmalarının mukayesesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Altamira, Lascaux, Afiş, Teknoloji, İletişim, Tasarım, Teknik.

DEVELOPMENT OF POSTER DESIGN FROM REPUBLICAN ERA TO PRESENT

Abstract

From the earliest times to the present day, human beings have tried ways of communicating and succeeded in line with the possibilities of that day. The paintings (Altamira-Lascaux) on the walls of the cave were primarily intended to communicate and maintain their lives. The cave paintings and writings, which constitute the basis of communication and are still accepted as the first examples, show continuous improvement in line with the requirements of the era. Today, with the development of a wide variety of technological opportunities, the means and ways of communicating also vary. One way of communicating is posters, which are accepted as visual communication. Poster designs, which have been developing since the Republican era, have gained different dimensions with different technical and presentation diversity. İhap Hulusi Görey, who was accepted as the father of the poster and made a name for himself with the posters he made in the development of post-Republic graphic design, forms the basis of today's poster designs. The posters, which were prepared in line with the possibilities of the period and printed with the printing techniques of that period, are being prepared in three dimensions with different techniques and even digitally with different techniques by using the maximum level of technology. channels are presented to the target audience. In this period, in which we compare the Republican period with today's possibilities, perhaps fifty or centuries later, today's designs and poster works of that period will be compared.

Key words: Republic, Altamira, Lascaux, Poster, Technology, Communication, Design, Technical.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, kbilirdonmez@kastamonu.edu.tr

² Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Sanatta Yeterlilik Öğrencisi, tbilirdonmez@kastamonu.edu.tr

İKONOĞRAFİK VE İKONOLOJİK ELEŞTİRİ YÖNTEMİNE GÖRE “SAĞLIK BAKANLIĞI LOGO” ANALİZİ

Köksal BİLİRDÖNMEZ¹

Tuba BİLİRDÖNMEZ²

Özet

İkonografi ve İkonoloji Yöntemi: Erwin Panasofsky'nin geliştirdiği, Ortaçağ dönemi sanatı ve Rönesans sanatında uygulanmış günümüze kadar gelmiş bir eleştiri yöntemidir. Bu yöntemi dünyada çağdaş sanata uygulamak son dönemlerin önemli bir ölçütü haline gelmiştir. Özellikle simge, alegorik yapılanma (Bir fikrin, davranışın eylemin, duygunun, bir kavramın ya da bir nesnenin simgelerle, sembollerle ifade edilmesi) imgeyi ön plana getiren yapıtlarda kullanılan bir yöntemdir (Eroğlu, 2006: 187-188). Bugün kullanılmakta olan 'Sağlık Bakanlığı Logosu' içerdiği ikonlar, form, renk, grafik tasarım ve verdiği mesaj İkonolojik yöntem ile analiz edilerek tıbbın sembollerinin mitolojik öyküsü Türk tarihindeki yeri, art- zaman açısından yorumlanarak, düz anlamsal anlamı, yan anlamsal anlamı ve logonun yorumsal aşaması, vermek istediği mesaj, çözümlenmektedir. Bu bağlamda hazırlanan çalışmada, Sağlık Bakanlığının kullanmakta olduğu Logo, İkonografik ve İkonolojik açıdan incelenmekle beraber logoda kullanılan bütün öğeler grafik tasarım ilkeleri doğrultusunda teker teker incelenmiş olup, logonun günümüze modernize edilmiş forma gelişi ve taşıdığı anlamlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İkonografi, İkonoloji, Logo, Tasarım, Sağlık, Yılan, Rönesans, on altı yıldız, Tıp, Mitoloji.

LOGO MİNİSTRY OF HEALTH LOGO ANALYSIS ACCORDING TO ICONOGRAPHIC AND ICONOLOGICAL CRITICISM METHOD

Abstract

Iconography and Iconology Method: It is a method of criticism developed by Erwin Panasofsky and applied in medieval art and Renaissance art. Applying this method to contemporary art in the world has become an important criterion of recent times. In particular, symbol, allegorical structuring (expressing an idea, behavior, action, emotion, a concept or an object with symbols and symbols) is a method used in works that bring the image to the forefront (Eroğlu, 2006: 187-188). The 'Ministry of Health Logo', which is used today, is analyzed by icons, form, color, graphic design and the message it gives with the iconological method. The message he wants to give is being analyzed. In this study, the Logo, Iconographic and Iconological aspects of the Ministry of Health are examined, and all the elements used in the logo are examined one by one in line with the principles of graphic design.

Key words: Iconography, Iconology, Logo, Design, Health, Snake, Renaissance, sixteen stars, Medicine, Mythology.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, kbilirdonmez@kastamonu.edu.tr

² Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Sanatta Yeterlilik Öğrencisi, tbilirdonmez@kastamonu.edu.tr,

KASTAMONU-ARAÇ AŞAĞIYAZI KÖYÜ CAMİİ KALEM İŞLERİ

Muhammet BİLGEN¹

Ezgin YETİŞ²

Işıl KONAK³

Murat EROĞLU⁴

Özet

Aşağıyazı Köyü Camii, Kastamonu'nun Araç ilçesine bağlı Aşağıyazı Köyü'nde 854 paftada bulunmaktadır. Kastamonu Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 2008 yılında Ankara Kültür ve tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na yapmış olduğu başvuru ile yapı koruma grubu 1 olarak tescillenmiştir. Yığma kâgir olarak yapılmış, boyuna dikdörtgen planlı ve düz tavanlı yapının iç cephe duvarları kalem işleri ile süslüdür. Kalem işlerinde bitkisel motiflerin yanı sıra cami motifi, saat, kılıç gibi objelerinde resmedildiği görülür. Bu kalem işleri 2016 yılında Kastamonu Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılan koruma-onarım çalışmalarında bütün yüzeyleri kaplayan boya katmanının altından raspa yapılarak gün ışığına çıkarılmıştır. Kalem işlerinin tam olarak hangi tarihte ve kim tarafından yapıldığı ile ilgili yazılı kayıt mevcut değildir. Fakat köy muhtarı ve köyün yaşlıları ile yapılan görüşmelerde bazı verilere ulaşılmıştır. Kalem işlerinin dönem özellikleri ile köyün ileri gelenleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin uyuştugu görülmüştür. Bu çalışmada Aşağıyazı Köyü Camii'in kalem işleri renk, motif, kompozisyon ve dönem özellikleri açısından incelenmiştir. Caminin yapım yılı ve kalem işlerini yapan ustanın kim olduğu gibi verilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalemkâr, Aşağıyazı Köyü Camii, Duvar Resmi, Süsleme.

WALL PAINTINGS OF KASTAMONU - ARAÇ AŞAĞIYAZI VILLAGE MOSQUE

Abstract

The Aşağıyazı Village Mosque is located in Aşağıyazı Village, section number 854, in Araç district of Kastamonu. It is officially registered as Structure Conservation Group 1 by Ankara Regional Council of Protection of Cultural and Natural Properties due to the application of Kastamonu Regional Directorate of Foundations in 2008. The mosque is constructed using masonry walls, planned as lengthways-rectangular with a flat attic. The internal walls are decorated with wall paintings which are not only flower motifs, but also mosque motif, clock, sword and such objects. Those wall paintings were all revealed by scraping the uppermost paint layer covering the entire surface within the scope of conservation and restoration works of Kastamonu Regional Directorate of Foundations in 2016. There is no official resource available for when or by whom those wall paintings were drawn, however some data has been gathered from the village headman and other old people. The periodic features of the wall paintings and the information gathered from the village people were precisely consistent. In this paper, the wall paintings of Aşağıyazı Village Mosque is analyzed in terms of color, motif, compositional and periodic features. The information of construction year and the painter of the wall paintings are tried to be determined.

Key words: Decoration Painter, Asagiyazi Village Mosque, Vall Paintings, Decoration.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, mbilgen99@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, zginvetis@kastamonu.edu.tr

³ Öğr. Gör. Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, ikonak@kastamonu.edu.tr

⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, m-eroglu74@yahoo.com.

KASTAMONU ADİL BEY TÜRBESİ RESTORASYON GEÇMİŞİ VE MEVCUT KORUNMA DURUMU HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME

Işılay KONAK¹

Özet

Kastamonu merkeze bağlı Terzi Köyünde yer alan Adil Bey türbesi Candaroğulları Beyliği mimarisinin günümüze ulaşan önemli örneklerinden birisidir. Türbenin, Candaroğulları Beyliğinin dördüncü hükümdarı olarak 1345-1361 tarihleri arasında hüküm sürdüğü bilinen Adil Bey'e ait olduğu kabul edilmektedir. Yapım tarihi olarak Adil Beyin hüküm yıllarında veya sonrasında inşa edilmiş olacağı düşünüldüğünden; 14. yüzyıl son çeyreğine tarihlendirilmektedir. Türbe, sekizgen planlı olup sekizgen külahla örtülüdür. Altta ayrıca mumyalık /kripta bölümü bulunmaktadır. Yapıda kesme ve moloz taş malzemenin yansira az da olsa tuğla malzeme kullanılmıştır. Adil Bey Türbesi, Türk İslam kültür mirası açısından olduğu kadar günümüze oldukça az sayıda ulaşan Candaroğulları Beyliğinin tarihi ve sanatsal uygulamalarına da ışık tutması açısından oldukça önemlidir. Gözlemsel incelemeyle birkaç defa restore edildiği anlaşılan türbenin restorasyonu ile ilgili yeterli bilgi ve belgeye ulaşılamamıştır. Ancak mevcut durumu dikkate alındığında pek çok defa müdahale edildiği anlaşılmaktadır. İlgili yayınlar, arşiv kayıtları ve yapının mevcut durumu incelendiğinde, yapısal olarak bütünlüğünü koruyan türbenin, özgüne göre büyük değişikliğe uğradığı söylenebilir. Mevcut sorunların ele alınarak modern restorasyon ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmesi amacıyla seçtiğimiz bu çalışmamızda, Kastamonu Adil Bey Türbesinin tarihi ve mimari özelliklerine değinilirken, gerçekleştirilen müdahalelerin tespit edilerek mevcut korunma durumu üzerine değerlendirme yapılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adil Bey, Restorasyon, Kastamonu, Candaroğulları, Türbe.

AN EVALUATION ON THE PAST RESTORATION HISTORY OF KASTAMONU ADİL BEY TOMB AND THE PRESENT PROTECTION STATUS

Abstract

The tomb of Adil Bey in Terzi Village of Kastamonu center is one of the most important examples of Candaroğulları Principality architecture. It is accepted that the tomb belongs to Adil Bey, who was known to rule between 1345-1361 as the fourth ruler of Candaroğulları Principality. Since Adil Bey was thought to have been built during or after his reign years; It is dated to the last quarter of the 14th century. The tomb has an octagonal plan and is covered with an octagonal cone. There is also a mummy / crypta section at the bottom. In addition to the cut and rubble stone material, brick material was used in the building. The Tomb of Adil Bey is very important in terms of shedding light on the historical and artistic practices of the Candaroğulları Principality, which has reached a very small number to date. Not enough information and documents regarding the restoration of the tomb, which was found to have been restored several times by observational examination, could not be reached. However, considering its current situation, it is understood that it has been intervened many times. When the relevant publications, archival records and the current state of the structure are examined, it can be said that the tomb, which is structurally maintaining its integrity, has undergone a major change according to the original. In this study, which was chosen in order to evaluate the existing problems in accordance with the principles of modern restoration, the historical and architectural features of the tomb of Kastamonu Adil Bey were addressed, and the interventions performed were determined and an assessment was made on the current protection status.

Key words: Adil Bey, Restoration, Kastamonu, Candaroğulları, Tomb.

¹ Öğr. Gör. Kastamonu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, ikonak@kastamonu.edu.tr

UKRAYNA-TÜRKİYE ULUSLARARASI İLİŞKİLERİNİN BİR PARÇASI OLARAK, TÜRKİYE'DEKİ EĞİTİM ALANINDA UKRAYNA'NIN TEMSİLİDİR

Mariana Barchuk-Halyk¹

Özet

Günümüzde Türkiye ile Ukrayna arasındaki ilişkiler daha yoğun hale geldi. Farklı alanlarda pozitif bağlar her geçen yıl artmaktadır. Makalemde, iki ülke arasındaki uluslararası ilişkilerin bir parçası olarak eğitim programları ve girişimleri hakkındaki araştırmaları temsil etmek istiyorum. Ukrayna'da bir Türk dili ve Ukrayna'da Türk Dili ve Edebiyatı (şimdiki sadece İstanbul Üniversitesi'nde) gibi eğitim programları, Ukrayna'da Türk öğrenciler için özel burslar, Türkiye'de farklı üniversitede Ukrayna Dili kursu - tüm bu girişimleri oluştur Ukrayna'nın yeni bir görüntü. Her ikisi tarafda,gençler, işadamları, kültür yöneticileri ve diğerleri arasında Ukrayna ve Türkiye'ye olan ilginin artması, özellikle eğitim alanında iyi bir şekilde desteklenebilir. Bu, ülkeler arasındaki uluslararası ilişkilerde güçlü ortaklıklar yaratmanın önemli bir yoludur. Ukrayna-Türk uluslar arası ilişkilerinde bu tür bir aracı geliştirmek için Ukrayna'nın Türk eğitim alanında temsil edilmesindeki mevcut başarının analizi, benim konum olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim programlar, eğitim girişimleri, Ukrayna, Uluslararası ilişkiler

REPRESENTATION OF UKRAINE IN EDUCATIONAL SPHERE IN TURKEY AS A PART OF UKRAINIAN-TURKISH INTERNATIONAL RELATIONS.

Abstract

Nowadays relations between Turkey and Ukraine become more intensive. Positive connects in different spheres constantly increase year by year. In my paper I would like to represent research about education programs and initiatives as a part of international relations between two countries. The numbers educational programs, such a Turkish language in Ukraine and Ukrainian Language and Literature in Turkey (only one in Istanbul University now), special scholarships for Turkish students in Ukraine, Ukrainian Language course in the different university in Turkey – all of those initiatives create a new image of Ukraine. Both-side's increasing interest about Ukraine and Turkey among yang people, businessman, cultural managers and others could be well-promoted especially in educational sphere. This is the important way to create strong partnerships in international relations between countries. The analysis of current achievement in the representation of Ukraine in Turkish educational sphere such improve tool in Ukrainian-Turkish international relation will be venue my topic.

Key words: Education programs, educational initiatives, Ukraine, international relations.

¹ Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, benevento_13@yahoo.com

BİTLİS – HIZAN – ŞEYH MUHAMMED TÜRBESİ HAZİRESİ'NDE YER ALAN MEZAR TAŞLARI

Mesut Gül¹

Gülsün Ebiri²

Özet

Hizan, tarihsel gelişimi kesin bilinmemekle birlikte, arkeoloji ve sanat tarihi açısından da bakir bir coğrafyadır. Hizan'ın kadim yerleşimi olarak gösterilen günümüz Kayalar köyü olan tescilli Nefs-i Hizan Kalesi 1981 tarihinde tescillenmiştir. Bu yerleşim ile ilgili detaylı bilgilere ve minyatürlere Şerefname'de yer verilmiştir. Nefs-i Hizan etimolojik olarak “öz/kendi hizan” olarak geçmektedir. Kalenin yerleşimi açık olmasından dolayı sürekli bir tahribata maruz kalmaktadır. Surlarda güney ve batı kısımlarının büyük bir kısmı ayakta olmakla birlikte, doğu ve kuzey kısımlarında burçların yer aldığı kısımlar günümüze ulaşabilmiştir. Kalenin güneyinde iki büyük burç arasında yer alan kapısından girilince, merkezinde Şeyh Muhammed Türbesi ve hazire alanı yer almaktadır. Bu yapı dışında sur içinde işlevi bilinen tek yapı, sarnıçtır. Kalenin kuzey doğu ucunda kaynaklardan teyidi yapılabilen bir şapel, kalenin kuzeyinde yer alan şehir mezarlığı ve güneyde bulunan kalıntılardan altı medrese bilinmektedir. Şeyh Muhammed Türbesi dikdörtgen planlı ve kuzey-güney doğrultusunda tonoz ile örtülüdür. Türbe dıştan kırma çatı ile örtülü ve yapı malzemesi düzgün ahlat taşıdır. Türbeyi dört yönden dolaşan koridoru, ziyaret amaçlı istinat duvarıyla oluşturulmuştur. Giriş kapısı güney cephede doğu duvara yakın olan türbenin iç mekânında doğu-batı yönünde iki sıra halinde 18 mezar yer almaktadır. Burada yer alan mezarlarda kitabe bulunmamaktadır. Türbenin etrafında ve türbe duvarının üstüne konulan toplam 17 mezar taşı tespit edilmiştir. Burada yer alan mezar taşlarından; 13'ü baş şahide, 2'si ayak şahidesi ve 2'si başlıktır. Mezar taşları mermer ve bazalt malzemeden yapılmıştır. Bu çalışmada, Nefs-i Hizan-Şeyh Muhammed Türbesi Haziresi'nde yer alan mezar taşları bütünsel ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hizan, Şeyh Muhammed Türbesi, Hazire, Mezar Taşı, 19. yüzyıl.

BİTLİS - HIZAN - SHEİKH MUHAMMED TOMB IN TOMBSTONES LOCATED

Abstract

Hizan is an untouched geography in terms of archeology and art history, although its historical development is not known. The registered Nefs-i Hizan Castle, which is today's Kayalar village, which was shown as the ancient settlement of Hizan, was registered in 1981. Detailed information and miniatures about this settlement are given in the Şerefname. Nefs-i Hizan is etymologically referred to as “self / self hiz. The settlement of the castle is exposed to constant destruction due to its openness. Although most of the southern and western parts of the city walls are standing, parts of the bastions in the eastern and northern parts have survived to the present day. When you enter the gate between the two big bastions in the south of the castle, the center of the tomb of Sheikh Mohammed and the grave area is located. Apart from this structure, the only structure known to function in the city wall is the cistern. A chapel that can be confirmed from the sources at the north-eastern end of the castle, the city cemetery located to the north of the castle and six madrasas from the remains in the south are known. The tomb of Sheikh Mohammed is rectangular in shape and covered with a vault in the north-south direction. The tomb is covered with a crushed roof from the outside and the building material is smooth ahlat stone. The corridor, which runs around the tomb from four directions, is formed by a retaining wall for visiting purposes. There are 18 graves in two rows in east-west direction in the interior of the tomb with the entrance gate near the east wall on the south side. There are no inscriptions in the graves. A total of 17 gravestones were found around the tomb and on the tomb wall. The gravestones; 13 are head witnesses, 2 are foot witnesses and 2 are headings. The tombstones are

¹ Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Uzman, mesutgulden@yahoo.com

² Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Uzman, glsn_ebiri@hotmail.com

made of marble and basalt. In this study, the tombstones in the Mausoleum of Nefs-i Hizan-Sheikh Muhammed are holistic.

Key words: Hizan, Mausoleum of Sheikh Muhammad, Graveyard, Tombstone, 19th century.

TÜRKİYE, AZERBAYCAN VE ORTA ASYA TÜRK DEVLETLERİNİN GÜNÜMÜZDEKİ NÜFUS MİKTARLARI, DEMOGRAFİK YAPILARI VE SOSYO EKONOMİK-SOSYO KÜLTÜREL YAPILARI

Murat Yılmaz¹

Özet

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye, Azerbaycan ve Orta Asya Türk devletlerinin günümüzdeki nüfus miktarları, demografik yapıları ve sosyoekonomik-sosyo kültürel yapılarını incelemektir. Çalışmanın temel veri kaynağı BM Nüfus Fonu'nun (UNFPA) yayınladığı 'The State of World Population 2018' adlı çalışmadır. 2018 itibarıyla Anadolu (Türkiye), Kafkasya (Azerbaycan) ve Orta Asya'daki (Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan) bağımsız Türk devletlerinin toplam nüfusu 163,7 milyon olup bu nüfusun yaklaşık yarısını oluşturan 81,9 milyonu (toplam nüfusun % 50'si) Türkiye'de olup geri kalanı ise diğer 6 ülkede yaşamaktadır. Bu ülkelerden Özbekistan 32,4 milyonluk (toplam nüfusun % 19,8'si), Kazakistan ise 18,4 milyonluk (toplam nüfusun % 11,2'si) nüfusları ile Türkiye dışında nüfus miktarı nispeten fazla olan ülkelerdir. 7 ülkeden nüfus miktarı en az olanları ise 5,9 milyonla (toplam nüfusun % 3,6'sı) Türkmenistan ve 6,1 milyonla (toplam nüfusun % 3,6'sı) Kırgızistan'dır. Geri kalan 2 ülkeden Azerbaycan'ın nüfusu 9,9 milyon (toplam nüfusun % 6'sı) Tacikistan'ın nüfusu ise 9,1 milyondur (toplam nüfusun % 5,6'sı). Türkiye, Kafkasya ve Orta Asya Türk ülkelerinde nüfusun yıllık artış hızı incelendiğinde bu değer en % 1,2 (Azerbaycan) ile % 2,2 (Tacikistan) arasında değiştiği (diğer 5 ülkede ise % 1,4 ile % 1,7 arasında) görülmektedir. Bu ülkelerde toplam doğurganlık hızı ise 2 ile 3,3 arasında değişmektedir. Azerbaycan ve Türkiye'de 2 olan değer, Türkmenistan'da 2,8; Kırgızistan'da 2,9 ve Tacikistan'da ise 3,3'tür. Türk ülkelerinde 0-14 yaş arası (çocuk nüfus) nüfusun toplam nüfus içindeki payının en yüksek olduğu ülkeler % 35 ile Tacikistan, % 32 ile Kırgızistan ve % 31 ile Türkmenistan'dır. Bu oran en düşük olduğu ülkeler ise % 23 ile Azerbaycan, % 25 ile Türkiye ve % 28'lik aynı oranla Kazakistan ve Özbekistan'dır. Verilerden de anlaşılacağı üzere sosyo-ekonomik olarak az gelişmiş ülkelerde çocuk nüfusu oranı yüksek, daha iyi durumda olan ülkelerde ise düşüktür. Türk ülkelerinde 15-64 yaş grubu (çalışma çağı) nüfus oranı en yüksek olanlar % 70 ile Azerbaycan ve % 67'lik aynı oranla Türkiye ve Özbekistan'dır. Çalışma çağındakilerin toplam nüfus içindeki payının en düşük olduğu ülkelerden Tacikistan'da bu oran % 61, Kırgızistan'da ise % 63'tür. Yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu ülkeler ise % 8 ile Türkiye, % 7 ile Kazakistan ve % 6 ile Azerbaycan'dır. Türkmenistan ve Tacikistan'da yaşlı nüfus oranı % 4'tür. Verilerden sosyo-ekonomik koşulların daha iyi olduğu ülkelerde yaşlı nüfus oranının nispeten yüksek, bu koşulların daha düşük olduğu ülkelerde ise yaşlı nüfus oranının az olduğu anlaşılmaktadır. Sosyo-ekonomik olarak önemli göstergelerden biri de doğuştan beklenen yaşam süresidir. Kadınlarda bu değer en yüksek olduğu ülke 79 yaşla Türkiye, en düşük olduğu ülke ise 72 yaş ile Türkmenistan'dır. Erkeklerde ise doğuştan beklenen yaşam süresinin en yüksek olduğu ülke 73 yaş ile Türkiye; en az olduğu ülkeler ise 65 yaş ile Kırgızistan ve Türkmenistan'dır. Sosyo kültürel yapıyı gösteren eğitim verilerinden orta öğretim düzeyinden (lise) mezun oranının ülkelere göre dağılımı cinsiyet eksenli olarak incelendiğinde ilginç sonuçlar görülmektedir (Azerbaycan ve Türkmenistan'ın verisi yoktur. Bu nedenle 5 ülke incelenmiştir). Kadınlarda ortaöğretim düzeyinde okullaşma oranının en yüksek olduğu ülkeler % 100 ile Kazakistan ve % 90 ile Özbekistan iken en düşük olduğu ülkeler ise % 78 ile Tacikistan ve % 85 ile Kırgızistan'dır. Orta öğretim düzeyinde erkeklerde okullaşma oranının en yüksek olduğu ülkeler yine % 100 ile Kazakistan ve % 91 ile Özbekistan iken bu değer düşük olduğu ülkeler ise % 85 ile Kırgızistan ve % 87 Tacikistan'dır. Verilerden de anlaşılacağı üzere Türkiye, Kafkasya ve Orta Asya Türk devletlerinin nüfusları, demografik yapıları, sosyoekonomik ve sosyokültürel yapıları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Azerbaycan, Orta Asya ülkeleri, nüfus, demografik yapı.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, myilmazcog@yyu.edu.tr

CURRENT AMOUNT OF POPULATION, DEMOGRAPHIC, SOCIO-CULTURAL AND SOCIO-ECONOMIC STRUCTURES OF TURKEY, AZERBAIJAN AND CENTRAL ASIAN STATES

Abstract

The main purpose of this study state is to examine the current amounts of population, demographic, socio-economic and socio-cultural structures of Turkey, Azerbaijan and Central Asian the Turkish States. The main data source of the study is 'The State of World Population 2018' BM published by the UN Population Fund (UNFPA). 2018 As of Anatolia (Turkey), the Caucasus (Azerbaijan) and Central Asia (Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan) the total population of the independent Turkish state is 163.7 million, constituting nearly half of the population of 81.9 million (50% of total population) in Turkey and while the rest is has lived in six other countries. From the this countries Uzbekistan 32.4 million (19,8 % of the total population) and Kazakhstan 18.4 million (11.2 % of the total population) are countries with relatively large populations the outside Turkey. The least population of 7 countries is Turkmenistan with 5.9 million (3.6% of the total population) and Kyrgyzstan with 6.1 million (3.6% of the total population). The population of Azerbaijan from the remaining two countries is 9.9 million (6% of the total population) and the population of Tajikistan is 9.1 million (5.6% of the total population). When the annual growth rate of population is analyzed in Turkey, the Caucasus and Central Asia it's seen this value ranged between at 1.2% of in Turkey country (Azerbaijan) and 2.2% (Tajikistan) (the other 5 countries between 1.4% to 1.7%) . Total fertility rate in these countries varies between 2 and 3.3. The 2 value in Turkey and Azerbaijan, 2,8 in Turkmenistan, 2.9 in Kyrgyzstan and 3.3 in Tajikistan. In the Turkish countries, the countries with the highest share of the population between 0-14 years (child population) in the total population are Tajikistan with 35%, Kyrgyzstan with 32% and Turkmenistan with 31%. This rate is the lowest in the country of Azerbaijan with 23%, with 25% in Turkey and 28% is the same as Kazakhstan and Uzbekistan compared. As can be seen from the data, the proportion of children in the socio-economically underdeveloped countries is high, and in the better countries it is low. 15-64 age group in the country (working age) who have the highest proportion of the population of Azerbaijan with 70% and 67% to the same Turkey and Uzbekistan. Among the countries with the lowest share of working age in the total population, this rate is 61% in Tajikistan and 63% in Kyrgyzstan. The countries with the highest proportion of elderly population are with 8% Turkey, with 7% Kazakhstan and 6% Azerbaijan. The percentage of elderly population in Turkmenistan and Tajikistan is 4%. Data indicate that the elderly population ratio is relatively high in countries with better socio-economic conditions, while the elderly population ratio is lower in countries with lower socio-economic conditions. One of the socio-economically important indicators is the life expectancy at birth. This value is highest in countries in women with the age 79 in Turkey while with the lowest is 72 years old in Turkmenistan. In men with a life expectancy of birth 73 years that the country was highest in Turkey; the least countries are Kyrgyzstan and Turkmenistan with 65 years of age. When the distribution of the ratio of graduates from secondary education (high school) according to the countries, which shows the socio-cultural structure, is analyzed by gender, interesting results are observed (Azerbaijan and Turkmenistan do not have data. Therefore, 5 countries have been examined). The countries with the highest schooling rate in secondary education for females are Kazakhstan with 100% and Uzbekistan with 90%, while Tajikistan with 78% and Kyrgyzstan with 85%. The countries with the highest school enrollment rate for boys at secondary level are Kazakhstan (100%) and Uzbekistan (91%), while the countries with the lowest rates are Kyrgyzstan and Tajikistan (87%). As can be seen from the data, there are significant differences between the amounts of population, demographic the socio-economic and socio-cultural structures of the Turkey, Caucasus and Central Asia Turkish states.

Key words: Turkey, Azerbaijan, Central Asian countries, population demographics.

NİDÂİ'NİN MÜBAHASAT-I KEYFİYAT'ININ YENİ BİR NÜSHASI VE LETAİF-İ BAHRİ VE NİDÂİ'NİN ESERLERİNDE KEYFİYYAT HİKÂYELERİ

Murat ÖZTÜRK¹

Yusuf VURAN²

Özet

Keyfiyat özel anlamıyla keyif veren maddeler anlamına gelir. Osmanlı edebi metinlerinde afyon, esrar, şarap ve boza gibi maddeler bu türdendir. 16. yüzyıl hekim, şair ve yazarlarından (ö. 1567'den sonra) Nidâî'nin Mübâhasat-ı Keyfiyat'ı da afyon, esrar, boza ve şarabın münazarası üzerine kurgulanmış mizahi bir eserdir. Eserde söz konusu keyif veren maddeler kişileştirilip konuşurulmuştur. Eser üzerine Fatma Büyükkarcı Yılmaz ve Hakan Sevindik'in çalışmaları mevcuttur. Bu çalışmalarda toplam dört ayrı nüsha değerlendirilmiştir. Nidâî'nin eserinin bugüne kadar görülmemiş bir nüshası 16. yüzyıl şair ve yazarı Bahrî'nin Letâf'inin Milli Kütüphane nüshasının sonuna eklenmiştir. Bu çalışmada Nidâî'nin söz konusu nüshası tanıtılıp, diğer nüshalardan farkları karşılaştırmalı metin yöntemiyle ortaya konacaktır. Çalışmada diğer araştırmacıların çalışmaları da dikkate alınacaktır. Eserin münazara türüne dair özellikleri hakkında da kısa açıklamalar yapıp bilgi verilecektir. Ayrıca nüshanın eklendiği Letaif-i Bahri ve yazarı hakkında da bilgi verilip bu eserdeki keyfiyat üzerine yazılan hikayeler/latifeler aktarılacaktır. Bahrî'nin keyfiyat üzerine yazdığı kısa hikayeleri de letaif türü açısından kısaca değerlendirilecektir. İki eserdeki keyfiyat hususiyetleri üzerine de genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: keyfiyat, letaif, münazara, Nidâî, Bahrî.

A NEW COPY OF NIDAI'S COPY OF MUBAHASAT-I KEYFIYAT AND THE STORY OF PLEASURE IN THE WORKS OF LETAIF-I BAHRİ AND NIDAI

Abstract

Keyprice means substances that give special pleasure. In Ottoman literary texts, opium, marijuana, wine and boza are of this kind. 16th century doctors, poets and writers (after 1567) Nidâî's Mübâhasat-ı Keyfiyat opium, marijuana, boza and wine is a humorous work on the debate. In the work, these pleasurable substances were personalized and spoken. Fatma Büyükkarcı Yılmaz and Hakan Sevindik are the works of the artist. In these studies, a total of four separate copies were evaluated. An unprecedented copy of Nidâî's work has been added to the end of the Ankara National Library of the 16th century poet and writer Bahrî's Letâif. In this study, the said copy of Nidâî will be introduced and the differences from the other copies will be revealed by the comparative text method. The studies of other researchers will also be considered. Brief explanations will be given about the characteristics of the work and the type of debate. In addition, information will be given about Letaif-i Bahri and the author to whom the copy has been added and the stories / latifs written on the price will be transferred. Bahrî's short stories on key prices will be briefly evaluated in terms of lethal genre. A general assessment will also be made on the key features of the two works.

Key words: keyprice, letaif, debate (munazara), Nidâî, Bahrî.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratozturk8@gmail.com

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, yvurann@gmail.com.

XV. YÜZYIL VE ÖNCESİNE AİT BAZI TARİHİ VE EDEBİ ESERLERDE GEÇEN TÜRK ADI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Murat ÖZTÜRK¹

Özet

Türk adı geçmişten günümüze değin pek çok Türkçe metinde farklı anlam ve sıfatları çağrıştıracak şekilde kullanılmıştır. “Türk” adı bazen doğrudan bir milleti tanımlamak üzere, bazen de sosyolojik sıfatları haiz olarak metinlerde yer bulmuştur. Kelime hem isim hem de sıfat olarak kullanılmıştır. Olumlu ve olumsuz niteleme ve adlandırmalarla zikredilmiştir. Orhun yazıtlarında bir milletin adı olarak zikredilen kelime daha sonraları bilhassa Fars şiir geleneğindeki kullanımlarının etkisiyle çağrışım değişikliğine uğramıştır. Kelime, Anadolu ve Balkanlarda devlet olarak tutunmaya çalışan bir milletin yerleşik hayata geçiş süreci ve bünyesine dâhil ettiği diğer ulusların da etkisiyle olumsuz anlamlar da yüklenmeye başlamıştır. Türk kelimesi özellikle divan şiiri geleneğinin etkisiyle 15. Asırdan itibaren Osmanlı metinlerinde daha çok taşralı, köylü anlamlarına gelecek şekilde etnik bir isimden sosyolojik bir sığfata doğru evrilmiştir. Pek çok divan ve halk şiiri kelimeyi sosyolojik manada kullanmıştır. Bununla beraber Türk isminin 15. asır ve öncesindeki bazı tarih kroniklerinde tamamen etnik ve hatta Müslüman anlamında kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu metinlerde Osmanlı'nın veya Müslümanların “ötekisi” olarak görülen “kafir” ağzından Türk'e dair nitelemelerin ve adlandırmaların gayet olumlu olduğu görülmektedir. Kelime çoğu zaman hamasi ve siyasi bir anlam içerir. Bu çalışmada Türk kelimesinin Osmanlı tarihi ve edebi metinlerde geçen kullanımına dair genel bir değerlendirme yapılacak, konu hakkında daha önceden yapılan çalışmalara da kısaca değinilecektir. Kelimenin XV. Asır metinlerinde nasıl kullanıldığına dair tespit ve değerlendirmeler ve farklılıklar da örneklerle izah edilecektir. Böylelikle konuya farklı metin örnekleri ve anlam farklılıkları üzerinden katkı sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk, divan şiiri, halk şiiri, tarih kronikleri, Osmanlı.

EVALUATIONS ON THE TURKISH NAME IN THE HISTORICAL AND LITERATURE WORKS OF THE 15TH CENTURY AND BEFORE

Abstract

The Turkish name has been used in many Turkish texts from the past to the present to evoke different meanings and adjectives. The name “Turk” has sometimes been included in the texts to define a nation directly and sometimes as sociological. The word is used as both noun and adjective. It is mentioned with positive and negative characterization and naming. The word, which is mentioned as the name of a nation in Orkhon inscriptions, later changed its connotation especially with the effect of its use in Persian poetry tradition. The word has started to bear negative meanings due to the transition process of a nation trying to hold onto the state in Anatolia and the Balkans as a state and the influence of the other nations it has incorporated into it. The Turkish word evolved from an ethnic name to a sociological adjective in the Ottoman texts from the 15th century onwards, with the influence of the Divan poetry tradition. Many divan and folk poetry used the word in sociological sense. However, it is noteworthy that the Turkish name was used in some historical chronicles of the 15th century and before in the sense of ethnicity and even Muslim. In these texts, it is seen that the qualifications and naming of the Turks are very positive from the “infidel” mouth which is seen as the “other” of the Ottoman Empire or Muslims. The word often has an epic and political meaning. In this study, a general evaluation of the usage of the Turkish word in the Ottoman history and literary texts

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, muratozturk8@gmail.com

will be made and the previous studies about the subject will be briefly mentioned. The word XV. Determinations, evaluations and differences about how they are used in century texts will be explained with examples. In this way, different text examples and meaning differences will be tried to be contributed to the subject.

Key words: Turkish, divan poetry, folk poetry, chronicle of history, Ottoman.

GAZNELİ SULTAN MAHMUD'UN GURLULARLA MÜNASEBETLERİ

Vural ÖNTÜRK¹

Özet

Türk-İslam tarihinin önemli devletlerinden biri olan Gazneliler 963-1187 yılları arasında bugünkü Afganistan topraklarında yaşamışlardır. Gazneli Hükümdarı Sebüktegin b. Karabeckem (977-997)'in vefatının ardından tahta ilk olarak küçük oğlu İsmail geçse de Mahmud kardeşini taht mücadelesinde yenilgiye uğratarak devletin yeni hükümdarı olmuştur. Onun yaklaşık 31 yıllık iktidarı süresinde Gazneliler en parlak devrini yaşamıştır. Sultan Mahmud bilhassa Hindistan'a gerçekleştirdiği seferler neticesinde İslâmiyet'in bu topraklarda yerleşmesini sağlamıştır. Gazneli Mahmud devrinde devletin uğraşmak durumunda kaldığı önemli meselelerden biri de Gurlulardır. Bugünkü Herat ve Afganistan arasındaki dağlık bölgede yaşayan Gurlular 1000-1215 yılları arasında varlıklarını idame ettirmişlerdir. Gur Emîri Muhammed b. Sûrî, Sultan Mahmud'un çağdaşıydı. Sebüktegin döneminde Gurlular itaat altına alınmış ve vergiye tabi tutulmuştu. Ancak onun ölümünden sonra Gurlular itaatten çıkmalarının yanı sıra Gaznelilere karşı düşmanca bir tavır sergilemeye başlamışlardır. Gurlular buldukları dağlık bölgenin sağlamış olduğu avantajla her fırsatta Gazneli kervanlarını yağmalamış ve halkı rahatsız etmiştir. Bunun üzerine Sultan Mahmud sekizinci Hint seferinden sonra Gurlulara karşı savaş açmıştır. Bu çalışmada Sultan Mahmud dönemi Gurlu Gazneli münasebetleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sultan Mahmud, Muhammed b. Sûrî, Gazneliler, Gurlular, Âhengeran Savaşı.

RELATIONS OF GHAZNAVID SULTAN MAHMUD WITH GHURİDS

Abstract

Ghaznavids, one of the important states of Turkish-Islamic history, lived on the territory of Afghanistan between the years 963-1187. After the death of the Ghaznavid ruler Sebüktegin b. Karabeckem (977-997), the first son of Ishmael was succeeded to the throne. But Mahmud defeated his brother in the struggle for the throne and became the new ruler of the state. During his rule of nearly 31 years, the Ghaznavids experienced the most brilliant period. Sultan Mahmud, in particular as a result of his campaigns to India, has established Islam in this land. One of the important issues that the state had to deal with during the reign of Mahmud of Ghaznavid is the Ghurids. The Ghurids which lived in the mountainous region between today's Herat and Afghanistan maintained their existence between 1000-1215. Ruler of Ghur Mohammad b. Suri was a contemporary of Sultan Mahmud. During the Sebüktegin period, the Ghurids were obeyed and taxed. However, after his death, the Ghurids began to exhibit hostility towards the Ghaznavids as well as disobeying them. The Ghurids looted the Ghaznavid caravans and harassed the people at every opportunity with the advantage of the mountainous region. Thereupon, Sultan Mahmud waged war against the Ghurids after the eighth Indian campaign. In this study, the relations of Ghurid Ghaznavid in the period of Sultan Mahmud will be discussed.

Key words: Sultan Mahmud, Mohammad b. Suri, The The Ghaznavids, Ghurids, Battle of Ahangaran.

¹ Araştırma Görevlisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, vuralonturk@yyu.edu.tr

PROF. MOSE JANASHVILI'S TRANSLATION OF SEVERAL CUNEIFORM URARTU TEXTS¹

Natela POPKHADZE¹

Abstract

An overview of M. Janashvili's biography will reveal his achievements in studies in history of ancient culture preserved in cuneiform writing of texts. The data obtained by archaeological excavations at Van//Tushpa became fascinating since 1880-s. Dr. Lehman-Haupt arrived to Tiflis and arranged an agreement with Dr. Mose Janashvili in 1900 that Lehman-Haupt would teach him the cuneiform writing and literature while Janashvili would teach him his own native language called Aiakolkherian, Kolkherian, Kardu//Kartu, Iverian//Iberian, Georgian, Gurcu, Gruzinskii. Janashvili learned pharaonic inscriptions also. My presentation will be about M. Janashvili's translation of texts of Urartu kings into the Russian and Aiakolkheti//Georgian//Gurcu language in his archive kept in Tiflis in the Giorgi Leonidze Literature Museum. I learned the Urartian, Sumerian, Akadian, cuneiform writing and literature as an amateur listener at the Ivane Javakhishvili University in Tiflis and have several achievements: revealing M. Janashvili's unpublished investigations, e. g. his translation of 'Gilgamesh Epos' into modern Aiakolkheti//Kartu//Gurcu language.

Anahtar Kelimeler: Janashvili, Tushpa, Urartu, Van area.

¹ Dr., Phassis Academy, Tiflis, aiakolkhetikardugeorgia@gmail.com

THE RELATION BETWEEN TURAN AND THE SUMERIAN ‘DUR AN-KI’

Natela POPKHADZE¹

Abstract

The relation between Turan and the Sumerian ‘Dur An-Ki’. Abstract: Many publications enlighten readers that Turan, the idea of the Great Turanyan unity - is based on the idea of the fact that Dur An-Ki existed on a vast territory in the Puranunu and the Idigana rivers' basins three and four thousand years ago. Puranunu was given the name the Euphrates much later and the river Idigana became the River Tigris by a new name. The word ‘Dur’ in the cuneiform texts discovered in that area means 'a town', 'a settlement', 'a region', an area'... 'An' pronounced [an] was god of the sky, the sky-god - according to the cuneiform Sumerian texts. 'Ki' in the Sumerian language means 'the land', 'the earth//the ground', 'The Earth' as the World. Cities, towns were called in the Sumerian texts 'Dur Kurigalzu', ‘Dur Sar-Ukkin’ i. e. City of Kurigalzu, 'City of Sar-Ukkin'. King Kurigalzu reigned in 1350-s BCE in the area where part of the Republic of Turkey is situated nowadays. He mentioned his kingdom by the name 'Karduniash'//Kardunias/Kardu. Professor Mose Janashvili learned this fact in 1900-s and included it in his book entitled "Sakartuelos istoria uudzvelesi droidan"- Sakartuelo's History from Ancient Times. published in Tbilisi in 1906, printed in the Shroma Co. I have read this book at the Central Public Library in Tbilisi years ago and agreed with the perception of M. Janashvili concerning this topic. I shall talk in Van about M. Janashvili's published and unpublished texts and investigations. He even drew a map of ancient Kardunia//Kardu by his hand, by pencil. I saw that map in his archive in Tbilisi. I shall add hear that Queen Nefertiti -the lady that everyone likes nowadays for her intelligent and pleasant face, was born near Zonguldak that is nowadays in the Republic of Turkey. She was fourteen years old when she traveled with her relatives and servants to Memphis to marry the Pharaoh of Kimata//Kimeti. Kimata/Kimeti was the name of the kingdom – Ancient Egypt. She had six daughters. Four of them died during the pest brought by a diseased mouse of a foreign ship. I attach here the scanned copy of the portraits of the survived two daughters of Nefertiti made in their young days. The elder daughter was married to the king of Kardunia//Kardu and lived in the palace near the Puranunu and Idigana rivers in what is now the middle area of the Republic of Turkey. Nefertiti's childhood name was Tatu, Tatu-Hepa. After the change in the social status and becoming the queen of Kimeti Tatu-Hepa was given a new name Nefertiti. This habit goes on to our days. Examples are that my ethnic kinsman Ioseb Besarionovich Jughashvili was given a new ‘social’ name – Stalin; Mustafa Kemal (1881-1938) was given a social name AtaTurk, Vladimir Ulianov became ‘Lenin’ etc.

Key words: Turan, Sumerian, Janashvili Nose, Kardunia.

¹ Dr., Phassis Academy, Tiflis, aiakolkhetikardugeorgia@gmail.com

ATLI GÖÇEBE KAVİMLERİN URARTU SANATINA ETKİLERİ

Rafet Çavuşoğlu¹

Özet

Urartu Krallığı MÖ 9-7. yüzyıllar arasında Van (Tuşpa) başkent olmak üzere Doğu Anadolu, Kuzeybatı İran, Kuzey Kafkasya'nın bir bölümünde egemenlik kurmuştur. Kimmer ve İskit atlı göçebe kavimlerin MÖ. 8-6 yüzyıllar arasında Doğu Anadolu başta olmak üzere Anadolu Kültürleri üzerinde etkileri olmuştur. Bu dönemlerde Doğu Anadolu bölgesinde Urartu devleti bulunmaktadır. Urartu topraklarına Kafkaslar üzerinden inen ilk topluluk Kimmerler, ikincisini ise bunları takip eden İskitler'dir. Bu kavimlerin yazılı bir kültürleri bulunmamaktadır. Bunlar hakkındaki ilk yazılı bilgileri Urartu ve Assur kaynakları vermektedir. Ardından Herodot, Strabon gibi antik yazarlar, eserlerinde göçebe kavimlere genişçe değinmişlerdir. Kimmer ve İskit kavimlerinin akınlarından Anadolu'daki Urartu, Geç Hitit Kentleri, Frigya, Lydia ve İonlar olumsuz yönde etkilenmiştir. Buna karşılık, göçebe kavimlerin başta Urartular olmak üzere Anadolu Kültürleri üzerindeki birçok etkileri olmuştur. Göçebe kültürlerine ait bozkır hayvan üslubunun yansımalarını Urartu sanatı içindeki metal eserler üzerinde görmekteyiz. Göçebe sanatının klasik özelliklerini yansıtan at koşum takımları Urartu sanatını etkilemiştir. Bununla birlikte göçebe sanatının savaş teknolojilerinin etkileri hem Urartu sanatında hem de Anadolu devletlerinin savaş aletlerinde görülmektedir. Bunların başında kılıç, ok uçları gelmektedir. Göçebe kültürlerine ait arkeolojik buluntu örneklerini Urartu merkezleri olan Çavuştepe, Ayanis, Toprakkale, Anzaf gibi kalelerde görmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Urartu, Kimmer, İskit, Göçebe Sanatı, Ok uçları

THE EFFECTS OF HORSEMEN NOMADIC TRIBES ON URARTU ART

Abstract

Urtian Kingdom reigned between 9 and 7 centuries BC in its capital Tuşpa (Van), East Anatolia, Northwest Iran, and some parts of North Caucasia. Cimmerian and Scythian horsemen nomadic tribes between the 8th and 6th centuries BC had an impact on Anatolian cultures, especially in Eastern Anatolia. During these periods, the Urtian state existed in the Eastern Anatolia region. The first group that descended to the Urtian territory through the Caucasus was the Cimmerians and the latter was followed by the Scythians. These nomadic tribes cultures do not have a written culture. Urtian and Assyrian sources give the first written information about them. Then, ancient writers such as Herodotus and Strabon, in their works have been widely mentioned nomadic tribes. Urtian, Late Hittite Cities, Phrygia, Lydia and Ions in Anatolia were negatively affected by the invasion of the Cimmerian and Scythian tribes. On the other hand, nomadic tribes were many effects on Anatolian cultures, especially the Urtians. We see the reflections of steppe animal style belonging to nomadic cultures on metal works in Urtian art. Horse trappings reflecting the classical features of nomadic art influenced Urtian art. In addition, the effects of the war technologies of nomadic art are seen both in the Urtian art and in the war tools of the Anatolian states. Sword, arrowheads are the leading ones. It is possible to see the archaeological finds of nomadic cultures in Urtian centers such as Çavuştepe, Ayanis, Toprakkale and Anzaf.

Key words: Urtian, Cimmerian, Scythian, Nomadic Art, Arrowhead.

¹ rcavusoglu@yyu.edu.tr, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Prof. Dr.

TÜRK KÜLTÜRÜNDE CADILAR VE MAYISA

Irfan Polat¹

Özet

Avrupa'da ve Amerika'da üzerine oldukça önemli çalışmalar yapılan demonoloji, ne yazık ki Türkiye ve Türk Dünyası'nda yapılan çalışmalarda ihmal edilmiş ve bu konuya son birkaç yılda ağırlık verilmeye başlanmıştır. Demonoloji bakımından oldukça zengin olan Türk anlatı geleneği, Anadolu'dan Sibiry'a da yekun bir yapı özelliği gösterir. Evrensel bir bahis olan cadılık müessesesi de, bu minvalde Türk anlatılarında ve pratiklerinde kendine yer bulmuş, muhayyel ve gerçek olmak üzere iki farklı kategoride ele alınmıştır. Bilindiği gibi masallar muhayyel bir dünyanın mahsulleri iken, efsaneler ise hakiki dünyayı iptidai bir bakış açısıyla yeniden ele alır. Bu çalışmanın amacı da, efsaneler ışığında cadılık müessesesini ele almak ve yerel bir demon olan Mayısa tipini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Demon, Olağanüstü Varlıklar, Cadı, Mayısa, Demonoloji.

Witch In Turkish Culture And Mayısa

Abstract

Demonology studies are neglected and valued in recent years in Turkey on which important studies are done in Europe and America. Turkish narrative culture which is fertile in demonology, is a unified structure from Anatolia to Siberia. The witchcraft which is a universal subject, is one of the issues that is subject to practices and narratives and handles in two categories as imaginary and real. As known while folk tales are about an imaginary world, legends reconsider the world we know with an ancient perspective. This study aims to handle the witchcraft and Mayısa, a local demon.

Key words: Demon, Extraordinary Entities, Witch, Mayısa, Demonology.

¹ Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, irfanpolat@yyu.edu.tr

Anlatılardan Seyahatnamelere Bir Demon: Keftar ya da Kaftarküski

Irfan Polat¹

Özet

Efsaneler ve masallar, bilindiği gibi iptidai dönemlerde anlatılan mitlerin birer kalıntısı olarak yorumlanırlar ve bu nedenle anlatıldıkları milletin dünyayı algılama biçimleriyle ilgili oldukça önemli bilgileri ihtiva ederler. Bu minvalde efsanelerin, mitolojiye ait çeşitli dünya görüşlerini barındırdığı zikrolunabilir. Türkiye sahası masal ve efsaneleri, demonlar, bir başka ifadeyle olağanüstü varlıklar bakımından oldukça zengindir. Bu alana giren olağanüstü varlıklardan biri de hem masallarda hem de efsanelerde rastlanan ve kaftarküski olarak adlandırılan varlıktır. Üstelik bu varlık yalnızca Türkiye sahası masal ve efsanelerinde zikredilmekle de kalmaz, aynı zamanda İbn-i Battuta seyahatnamesinde de zikredilir. Bu çalışmanın amacı, söz konusu olağanüstü varlığı seyahatnameler ve Türkiye sahası masal ve efsaneleri ışığında ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Demon, Olağanüstü Varlıklar, Seyahatname, Keftar.

A Demon From Tales to Travelogues: Keftar or Kaftarküski

Abstract

Legends and folk tales, as it's all known are considered as remainings of myths which were told in ancient times and thus, they reflect very important knowledge about nations' way of understanding the world in which they are/were told. In this manner, it can be said that legends and folk tales contain conception of world. Legends and folktales of Turkey contains various demons, in other words extraordinary entities. One of these extraordinary entities is kaftarküski, which is also mentioned in folk tales and legends told in Turkey. This entity is also mentioned in Ibn-i Battuta's travelogue. This study aims to examine the mentioned entity with the aspects of travelogues and tales.

Key Words: Demon, Extraordinary entities, Travelogue, Keftar.

¹ Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, irfanpolat@yyu.edu.tr

LATİFİ'NİN TEZKİRESİNDE NAZİRE YAZDIĞI ŞAİRLER

Mehmet Nuri Çınarcı¹

Özet

XVI. yüzyılın önemli tezkirecilerinden olan Latîfî, aynı zamanda tezkiresini alfabetik tertiple kaleme alan ilk tezkirecidir. Tezkiresinin mukaddimesinde şair ve şiir üzerine yaptığı değerlendirmelerin önemli bir kısmı bugün bile sanatsal yaklaşımın önemli kıstaslarından sayılmaktadır. Şiir ve şair ile ilgili bu tarz iddialı hükümler veren birinin elbette ki sanat ve estetik değerler hakkında donanımlı olması icap eder. Tezkiresindeki biyografi anlatımı diğer tezkirecilerden farklı olan Latîfî, sadece şairin hayatına ve örnek şiirlerine yer vermemiş; aynı zamanda kimi şiirlerle ilgili sanatsal değerlendirmelerde bulunmuş ve kendi sanatçı penceresinden şiirlerde hatalı olarak gördüğü kimi kusurlar hakkında önerilerde bulunmuştur. Şiirler üzerine yaptığı değerlendirmelerle sanatçılık kudretini ortaya koyan Latîfî'nin tezkiredeki en belirgin özelliklerinden biri de bazı şairlere yazmış olduğu nazirelerdir. Latîfî, tezkiresinde yaklaşık 15 şairin şiirine nazire yazmıştır. Bilindiği gibi nazire yazıcılığında esas gaye sanatsal zevk ve hüner bakımından örnek alınan model şiirden aşağı kalmayacak yeni bir şiir ortaya koyma gayretidir. Tezkire yazan kişi bir yandan esas aldığı şiiri takdir ederken diğer yandan da o şiiri yazan şairden aşağı kalmadığını ortaya koyma iddiasındadır. Latîfî de tezkiresinde kimi şairlerin şiirlerine nazireler yazmıştır. Nazire yazdığı şairler içerisinde dikkat edilirse hükümdar şairler yer almaz. Tezkireci kendisine göre sanatsal değer olarak takdir ettiği şairlerin şiirlerini zikrettikten sonra "li müellifi" başlığı altında biyografisini anlattığı şaire nazire yazmıştır. Bu nazirelerin kimi uzun kimisi ise kısa tutulmuştur. Bununla beraber kimi şairlerin şiirlerine başka şairlerce yazılmış nazirelere de yer veren tezkireci, bu yaklaşımıyla şiirin sanatsal değerinden anladığı iddiasındadır. Bu çalışmamızda Latîfî'nin nazire yazmış olduğu şairlerin isimleri ve şiirleri zikredilerek, tezkirecinin hangi kıstaslara göre nazire yazdığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Latifi, Tezkire-i Şu'ara, Nazire.

LATIFI NAZİRE WRITTEN POETS IN HIS TEZKİRE

Abstract

XVI. one of the most important biographers of the century, Latîfî is also the first biography to receive the alphabetical remnants of his throne at the same time. Even today, a considerable number of evaluations of poetry and poetry in the name of the poetry are still considered as important criteria of the artistic approach. It is necessary for a person who gives such assertive provisions about poetry and poet to be equipped with art and aesthetic values, of course. The biography in his treatise is different from the other biographers, Latîfî, did not only include the poet's life and example poems; at the same time he found artistic evaluations about some poems and found suggestions about some flaws he mistakes in poems of his artist window. One of the most prominent features of Latîfî, which reveals the artistic power of his evaluations of poetry, is the poetry that he wrote in some poets. Latîfî wrote poetry in poetry about 15 poets in his painting. As it is known, the main aim in nazire writing is the effort to put forth a new poem that will not come down to the model poem taken as an example in terms of artistic pleasure and skill. Biography writer on the one hand while admiring the essence of the essence, on the other hand, the poet wrote that the claim is not down to the poet. Latîfî wrote poetry of some poets in his poetry. In this declaration, the names and poems of the poets that Latîfî had written in the annotation were mentioned and it was tried to be determined which criteria of biography.

Key words: Latifi, Tezkire-i Şu'ara, Nazire.

¹ Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mehmetnuriedb@gmail.com

MUHAMMED ESED DEDE’NİN MESNEVÎ ŞERHİNDE MÜRACAAT ETTİĞİ KAYNAKLAR

Mehmet Nuri Çınarcı¹

Özet

Mevlana’nın en önemli eserlerinden olan Mesnevî, yazıldığı tarihten itibaren başta Mevlevî çevreleri olmak üzere hem tasavvuf adabının şekillendirdiği diğer tarikatlardan hem de toplum içerisindeki farklı düşünsel yapılarla sahip sosyal katmanlardan büyük ilgi görmüştür. Mevlana’nın dinsel argümanları esas alarak bireyi ve toplumu doğru yola iletmeye çalıştığı Mesnevî’de nasihat geleneği önemli bir yer tutmaktadır. Mesnevî, çoğu beyitlerinin sembollerle örülü kapalı bir anlatıma sahip olması ve Farsça yazılmasından dolayı çoğu kez tercüme ve şerh edilmiştir. Muinîddîn b. Mustafa’nın XV. yüzyılda kaleme aldığı Mesnevî-i Murâdiyye ile başlayan Mesnevî’yi Türkçe şerh etme geleneği XX. yüzyıla kadar devam etmiştir. Mesnevî, farklı yüzyıllarda bazen birkaç beyit bazen de muhtasar bir şekilde şerh edilmiştir. Muhammed Esed Dede de XIX. yüzyılda Mesnevî’yi şerh etmiş şarihlerden biridir. Mesnevî şarihlerinden Tahirü’l-Mevlevî’nin de hocası olan Muhammed Esed Efendi, Mesnevî dersleri vermiş ve ömrünün son yıllarında Kasımpaşa Mevlevihanesi’nde mesnevihanlık yapmıştır. Muhammed Esed Dede de diğer bütün mesnevi şarihleri gibi şerhini yaparken başta sözlükler olmak üzere tarih, edebiyat, ilahiyat vb. birçok kaynaktan istifade etmiştir. Bu bildirimizde şarihin Mesnevî şerhinde istifade ettiği kaynaklardan bahsedilmiş ve bu kaynaklar sınıflandırılarak genel bir değerlendirmeye gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesnevi, Mesnevi Şerhi, Kaynaklar, Muhammed Esed Dede.

RESOURCES APPLIED BY MUHAMMAD ESED DEDE IN MASNAVI’S ŞERH

Abstract

Mesnevi, one of the most important works of Mevlana, has attracted great attention both from the Mevlevî circles and from the other sects shaped by the Sufi manners and from the social layers with different intellectual structures within the society. The tradition of preaching has an important place in Masnavi, where Mevlana tries to guide the individual and society on the right path based on religious arguments. Mesnevi was often translated and annotated due to the fact that most of his couplets had a closed narrative woven with symbols and were written in Persian. Muinîddîn b. Mustafa's XV. The tradition of annotation of Mesnevî which started with Mesnevî-i Murâdiyye in the XXth century. Mesnevi, in different centuries, sometimes several couplets and sometimes concise commentary. Muhammad Asad Dede also known as XIX. century is one of the commentaries of the Masnavi. Muhammed Esed Efendi, who was also the teacher of Tahirü’l-Mevlevî, one of the Masnavi commentary, taught Masnavi and served as a masnawihah in Kasımpaşa’s Mevlevihane in the last years of his life. Muhammad Asad Dede, as well as all other mesnevi sharih commentary, especially in dictionaries, history, literature, theology and so on. has benefited from many sources. In this paper, the sources used by şerh in the Masnavi commentary are mentioned and a general evaluation is made by classifying these sources.

Key words: Mesnevi, Masnevi Commentary, Sources, Muhammed Esed Dede.

¹ Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mehmetnuriedb@gmail.com

NURETTİN TOPÇU'NUN HİKÂYELERİNDE DİN (HALK DİNİ BAĞLAMINDA BİR İNCELEME)

Metin EREN¹

Özet

Bir tefekkür ve hareket adamı olarak Nurettin Topçu Türk fikir dünyasının önemli isimlerindedir. Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Türkiye Cumhuriyet'in kuruluş yılları arasında ilk eğitimini alan, Fransa'da doktora yapan Topçu'nun fikir dünyasının şekillenmesinde bu unsurlar belli ölçüde etkili olmuştur. Bir fikir adamı olarak Türk toplumunun içinde bulunduğu şartlar üzerine çok yönlü tespitleri olan Nurettin Topçu, tespit ettiği sorunlara ilişkin çözüm önerileri de sunmuştur. Düşüncelerini farklı türlerde eserler vererek kamuoyu ile paylaşmıştır. Reha adlı romanı ve Taşralı adlı hikâyeleri de bu eserlerdendir. Halkbilimsel incelemelerin alanı oldukça geniştir. İnsan ve topluma ait olguları sözlü kültür, gelenek gibi bazı temel ölçütler üzerinden inceleyen halk bilimi çalışmalarının konuları arasında din ve inanç alanı da yer almaktadır. Halk dini incelemelerinde günümüzde din ve inancın arkaik yönlü incelenmesinden ziyade algılanan ve yaşanan şekli ile incelenmesi yaklaşımı benimsenmeye başlanmıştır. Bu incelemede Nurettin Topçu'nun Taşralı adlı kitabındaki hikâyelerde din ve inanç alanına ait veriler halk dini kavramlaştırması bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Halkbilim, halk dini, Nurettin Topçu, inanç, gelenek

RELIGION IN STORIES OF NURETTİN TOPÇU (A STUDY CONTEXT IN FOLK RELIGION)

Abstract

Nurettin Topcu is an important figure in the Turkish intellectual world who is a contemplation and movement man. He has received his early education from the late Ottoman era and the founding years of the Republic of Turkey. He holds doctorate degree in philosophy in France. These elements were effective in shaping Topçu's ideas. As an intellectual, Nurettin Topçu has made multiple determinations on the conditions of Turkish society and also he is proposed solutions to the problems of Turkish society. He shared his thoughts with the intellectual public by his books and papers. His novel Reha and his stories "Taşralı" are also among his books. The field of folkloristics is quite wide. Among the subjects of folkloristics are facts about human and society. Some basic criteria in folkloristics studies are orality and tradition. Religion and belief are also included at folkloristics. In this study, the data of religion and belief in the stories of Nurettin Topçu's book Taşralı will be evaluated in the context of the concept of folk religion.

Key words: Folkloristic, folk religion, Nurettin Topçu, belief, tradition.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, etineren@yyu.edu.tr

VAN HALK HEKİMLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Metin EREN¹

Özet

Geleneksel bilgi aktarımı çerçevesinde şekillenen halk hekimliği halk bilimi araştırma konuları arasındadır. Modern, bilimsel ve yazılı aktarım özelliklerini gösteren tıp geleneğinin yanında sözlü aktarıma sahip geleneksel tıbbi pratikler de varlığını sürdürmektedir. Geçmişte oldukça yaygın olan halk hekimliği uygulamaları günümüzde daha sınırlı olarak varlığını sürdürmektedir. Halk hekimliği uygulamalarının yaygınlığının azalma nedenleri arasında ulaşım, iletişim, eğitim, teknoloji ile ilintili unsurlar sayılabilir. Van ve çevresinde halk hekimliği uygulamalarının görünürlüğü geçmişe nazaran azalmakla birlikte devam etmektedir. Halk hekimleri değişen teknolojiye ve toplumsal algılara göre kendilerini uyarlamaya çalışmaktadırlar. Kıvrık çıkık uygulamalarında röntgenlerden yararlanma bu değişim göstergeleri arasındadır. Bu incelemede Van halk hekimliği uygulamaları çerçevesinde halk hekimleri değerlendirilecektir. Hastalıklar ve tedavi yöntemlerinden çok halk hekimlerinin kendisi incelemenin odağı olarak seçilmiştir. Halk hekimlerinin yetişme tarzları, bilgi aktarımının nasıl gerçekleştirildiği değerlendirilecektir. Sözlü tarih çalışma yöntemleri veri elde etmede kullanılmıştır. Çalışmada halk hekimlerine ait bilgiler görüşme yöntemiyle elde edilmiştir. Çalışma Van merkezde yaşamını sürdüren üç halk hekimi ile sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halk hekimliği, halk hekimi, gelenek.

A RESEARCH ON FOLK HEALERS IN VAN

Abstract

Folk medicine, which is shaped within the framework of traditional knowledge transfer, is among the research topics of folkloristics. In addition to the modern, scientific and written tradition of medical practice, there are also traditional medical practices which it has oral transmission. The practice of folk medicine, which was quite common in the past, continues to be more limited today. The reasons for the decrease in the prevalence of folk medicine practices are related to changes in transportation, communication, education and technology. Although the visibility of folk medicine practices in Van and its surroundings has decreased compared to the past, it continues. Healers try to adapt themselves to changing technology and social perceptions. The use of X-rays in fracture-dislocation applications is among these indicators of change. In this study, healers will be evaluated within the framework of Van folk medicine practices. Rather than diseases and treatment methods, folk healers themselves were chosen as the focus of the research. The training methods of healers and how the transfer of information is realized will be evaluated in thi framework. Oral history study methods were used to obtain data. In this study, the information aabout healers was obtained by interview method. The study was limited to three healers living in Van.

Key words: Folk medicine, healers, tradition.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, etineren@yyu.edu.tr

METİNLERARASILIK BAĞLAMINDA ANAR'IN YAVUZ SULTAN SELİM HAN EFENDİMİZİN ÇALDIRAN MEYDAN MUHAREBESİ ÖYKÜSÜ

Gülşen TORUSDAĞ¹

Özet

Çoklu anlamsal yapılar barındıran yazınsal metinler çeşitli metin çözümleme yöntemleriyle anlamlandırılmaya çalışılmakta, yazarın metniyle iletmek istediklerine ulaşılmaktadır. Güncel metin çözümleme yöntemlerinden metindilbilime göre, metin olabilmenin yedi ölçütünden biri olan metinlerarasılık her metnin, çağdaşı ya da öncesindeki metinlerle sürdürdüğü bütünleşme, dönüşme ilişkisidir. Postmodern yazında bilinçli bir şekilde kullanılan bir teknik olan metinlerarasılık, başka metinlerin yazınsal bir metindeki varlığını gösteren izlerdir. Bu izlerin tespiti metnin daha iyi anlamlandırılmasını sağlayan bir yöntemdir. Metinlerarasılık, bir metnin bir kişi tarafından üretimi ve alımlanmasının onun diğer metinler üzerindeki bilgilerine bağlı olduğunu gösteren bir terimdir. Üretilen her metin kendinden önce üretilmiş metinlerin konularından, izleklerinden, biçemlerinden etkilenir ve onlarla etkileşim içindedir. Okurun metni doğru anlamlandırabilmesi, diğer metinlerle kurduğu ilişkilere, zaman içerisinde okuduklarından biriktirdiklerine bağlıdır. Okurun daha önce okuduğu metinlerle halihazırda okuduğu metin arasındaki ilişkiler arttıkça metni alımlaması da artar. İhsan Oktay Anar, postmodern çizgide yazan çağdaş bir yazarımızdır. Daha çok romanlarıyla tanınan yazar, 'Kâfirler İçin Apalogy (1985), Rabnuma, (1989), Yavuz Sultan Selim Han Efendimizin Çaldıran Meydan Muharebesi (2004), İnşaat İşçisi Rıfki'nın Dehşet Verici Akıbeti (2005)' gibi kısa öyküler de yazmıştır. Yavuz Sultan Selim Han Efendimizin Çaldıran Meydan Muharebesi adlı öyküsü okuru güldürürken düşündüren, araştırmaya sevk ederken öğreten yapıtlarından biridir. Öykü metinlerarası ilişkiler bağlamında çözümlenecek; derin yapısındaki anlamların tespitiyle yazarın mesajlarına ulaşılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metinlerarasılık, postmodernizm, Yavuz Sultan Selim Han Efendimizin Çaldıran Meydan Muharebesi, İhsan Oktay Anar.

ANAR'S YAVUZ SULTAN SELİM HAN EFENDİMİZİN ÇALDIRAN MEYDAN MUHAREBESİ IN THE CONTEXT OF INTERTEXTUALITY

Abstract

Literary texts with multiple semantic structures are analyzed by various methods and the messages that the author wishes to convey through the text are reached. According to textlinguistics, which is one of the current text analysis methods, intertextuality from textuality criteria, is the relationship of integration and transformation that each text maintains with contemporary or previous texts. Intertextuality that is a technique used consciously in postmodern literature is the traces of the existence of other texts in a literary text. Detection of these traces is a method that makes the text better understood. Intertextuality is a term, which indicates that the production and reception of a text by a person depends on his/her knowledge of other texts. Each produced text is influenced by the subjects, themes, and styles of the pre-produced texts and interacts with them. The ability of the reader to make sense of the text correctly depends on the relationships s/he establishes with other texts and the accumulation of what s/he reads over time. As the relationship between the texts that reader read previously and the text that he is reading increases the reception of the text increases. İhsan Oktay Anar is a contemporary writer who writes in the postmodern way. Anar, best known for his novels, has

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, gtorosdag24@hotmail.com

also written short stories such as 'Kâfirler İçin Apology (1985), Rabnuma, (1989), Yavuz Sultan Selim Han Efendimizin Çaldıran Meydan Muharebesi (2004), İnşaat İşçisi Rıfkı'nın Dehşet Verici Akıbeti (2005)'. His short story, Yavuz Sultan Selim Han Efendimizin Çaldıran Meydan Muharebesi, is one of his works that makes the reader think while making laugh, teaches her/him while encouraging to do research. The story will be analyzed in the context of intertextuality, the meanings of its deep structure will be determined, and the author's messages will be tried to be reached.

Key words: Intertextuality, postmodernizm, Yavuz Sultan Selim Han Efendimizin Çaldıran Meydan Muharebesi, İhsan Oktay Anar.

İRAN'DA AZERBAIJAN TÜRKÇESİ SORUNU VE SEHEND'İN KONUYA BAKIŞ AÇISI

Fikret SÜLEYMANOĞLU¹

Özet

Yeterince polietnik İran toplumunda Gayrifars topluluklara ve onların dillerine karşı oluşmuş negatif münasebet eski bir tarihe dayanmaktadır. Hatta kimi araştırmacılar sözkonusu münasebetin daha önceki aşamalarının Eheminelere (m.ö. 550-330) ve Sasaniler (224-651) dönemine ait olması fikrindedir. Ama gerçekler yüzyıllarca sürmüş insanlığa karşı yapılmış politikanın en acımasız aşamasının Pehlevi dönemine (1926-1979) denk geldiğini göstermektedir. Nitekim, işbu dönemde ülkede yaşamakta olan etnik grupların – özellikle, Azerbaycan Türkleri'nin dillerine ve gelenek-göreneklerine karşı baskı ve yasaklar sıradan bir durum halini, asimile ise resmi devlet politikası niteliğini almaktaydı. Türk Kacarlar'ın “tek bir Şia ümmeti” politikasını Paniranizm'le değiştirmiş olan Pehleviler'in işbu tutumuna karşı mücadelenin Güney'de var olan temel düzlemini ise edebiyat oluşturmaktaydı. Sözkonusu mücadelenin önderlerinden biri, Azerbaycan edebiyatı tarihinde cesur ve vatansever şair, büyük şahsiyet olarak bilinen Bulut Karaçurlu Sehend (1926-1979) önemli bir yere sahiptir. Şairin tüm hayatı, yaratıcılığı ve sosyopolitik faaliyeti Azerbaycan Türkleri'nin İran'daki milli bağımsızlık mücadelesi ile içten bağlı olmuştur. Bildiride Pehlevi rejiminin zorlayıcı asimile politikasının temel yönleri ve “sözle direniş” mücadelesinin liderlerinden biri – şair B.K.Sehend'in bu politikaya karşı asimetric mücadeleleri araştırılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bulut Karaçurlu Sehend, Pehlevi rejimi, asimilasyon politikası, İran'da Türkçe sorunu, sözle direniş.

THE PROBLEM OF AZERİ- TURKİC LANGUAGE IN IRAN AND SAHAND'S VIEW AT THIS ISSUE

Abstract

The multiethnic Iranian society has a long history of negative attitude against non-Persian communities and their language. Some researchers consider the early stages of these problems since the times of Ahamanid (B.C. 550-330) and Sassanian (224-651). Facts show that the most brutal period of anti-human policy, which lasted for many centuries, is associated with the rule of Pahlavi (1926-1979). In that period, the traditions and languages of the ethnic groups living in the country, including Turkic Azerbaijanis, were under pressure and prohibitions, and their assimilation was raised to the level of state policy. The policy of the Qajar “united Shiites” was replaced by paniranism on the part of the Pahlavi, and this was reflected in the literature of the southern regions. Among the leaders of the struggle was a special place patriot and poet Bulud Karachourlu Sahand (1926-1979). His whole life, works and social and political activities were connected by the national liberation movement of Azerbaijanis in Iran. The main direction and “persistence of words” of the poet, B.K. Sahand, who was one of the leaders of the asymmetric struggle against the policy of forced assimilation of the Pahlavi regime, was investigated.

Key words: Bulud Karachourlu Sahand, Pahlavi regime, assimilation policy, Turkic issue in Iran, word resistance.

¹ Dr., Edebiyat Enstitüsü (Bakü), ikret55@mail.ru

ŞERH-İ MUAMMEYAT-I MİR HÜSEYİN'DE HERÂT ŞAİRLERİNE VE EDEBİ MUHİTLERİNE DAİR BİLGİLER

Tolga ÖNTÜRK¹

Özet

XV. asırda Çağatay sahasında Ali Şîr Nevâyî, Molla Câmî gibi önemli şairlerin oluşturduğu ve “Herat ekolü” diye isimlendirilen edebi muhit, pek çok açıdan Türk edebiyatının şekillenmesine etki etmiştir. Hüseyin Baykara ile yakın ilişki içerisinde olan Ali Şîr Nevâyî, hayatı boyunca onun sarayında ilim ve sanatın gelişmesine katkı sağlayacak edebi faaliyetlerde bulunmuştur. Ali Şîr Nevâyî'nin etrafında toplanan şairler, eserleri ile birçok türün gelişmesini sağlayan bir edebi muhit oluşturmuşlardır. Tezkire, hamse, nazire, sözlük, muamma gibi ürünlerin Türk edebiyatındaki ilk örneklerinin verildiği bu ortam, Anadolu sahası edebiyatını da derinden etkilemiştir. Fars edebiyatının en önemli muamma ustası Mir Hüseyin Nişâbüî de bu ortamda bulunan şairlerdendir. Mir Hüseyin'in yazmış olduğu muamma risalesi, muamma kaidelerinin düzenli bir biçimde tasnif edildiği önemli bir eserdir. Bu risale üzerine XVI. yüzyıl şârihlerinden Gelibolulu Mustafa Sürûî tarafından yapılan şerhte ise, başta muamma çözümü olmak üzere bazı şairler, gramer terimleri, söz varlığı gibi önemli edebi bilgilere yer verilmiştir. Sürûî, eserinde özellikle Ali Şîr Nevâyî, Mollâ Câmî, Mir Hüseyin Nişâbüî gibi şairler hakkında kıymetli bilgiler vermektedir. Bu bildiride Gelibolulu Sürûî'nin Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin adlı eserinden hareketle Herat şairlerinden Ali Şîr Nevâyî, Mollâ Câmî gibi şairlerin bilhassa muamma konusu etrafında gelişen faaliyetleri ve hayatları hakkındaki bilgilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sürûî, şerh, muamma, Herat şairleri, edebi muhit.

INFORMATION ON HERÂT'S POETS AND LITERARY ENVIRONMENTS IN ŞERH-İ MUAMMEYAT-I MİR HÜSEYİN

Abstarct

XV. century in the field of Çağatay Ali Şîr Nevâyî, Molla Câmî formed by important poets and the “Herat school” called the literary neighborhood, in many ways influenced the shaping of Turkish literature. Ali Şîr Nevâyî, who has a close relationship with Hüseyin Baykara, has engaged in literary activities in his palace that will contribute to the development of science and art throughout his life. The poets gathered around Ali Şîr Nevâyî created a literary neighborhood that enabled the development of many genres with his works. Tezkire, hamse, nazire, dictionary, enigma products such as the first examples in Turkish literature in this environment, the Anatolian field literature has also profoundly affected. Mir Hüseyin Nişâbüî, the most important enigma master of Persian literature, is one of the poets in this environment. The enigma treatise written by Mir Hüseyin is an important work in which the enigma bases are regularly classified. On this treatise, commentary made by Mustafa Sürûî of Gallipoli, one of the 16th century commentators, some important literary information such as poets, grammar terms and vocabulary were included, especially the solution of enigma. Sürûî gives valuable information about poets such as Ali Şîr Nevâyî, Mollâ Câmî and Mir Hüseyin Nişâbüî. This paper will include information on the activities and lives of poets such as Ali Şîr Nevâyî, Mollâ Câmî, who are one of the poets of Herat, from the work of Şerh-i Muammeyât-ı Mir Hüseyin of Sürûî.

Key words: Surûî, commentary, enigma, Herat poets, literary neighborhood.

¹ Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, onturk_tolga@hotmail.com

Liberalizm ve Muhafazakârlık Ekseninde Türk Milliyetçiliği

Bekir Koçlar¹

Özet

Milliyetçilik, 19. yüzyılda enerjisini Liberalizm'den alan hem siyasi hem de fikri hayata damgasını vurmuş bir düşüncedir. Batı'nın yeni medeniyet inşa etme serüveninin sonucu olarak ortaya çıkan yeni durum, yalnız Avrupa'yı değil bütün dünyayı etkisi altına alan sonuçlar doğurmuştur. Milliyetçilik düşüncesi ve onun siyasi yansıması olan ulus devletler bunun en önemli örneğidir. Batı'da meydana gelen bu gelişmeler Türk milliyetçiliği fikrinin de hem bir ideoloji olarak ortaya çıkmasına hem de tanımlanmasında etkili olmuştur. 19. yüzyılın düşünce biçimi olarak Türk milliyetçiliği, silikleşen Türk kimliğini yeniden etkin bir kimlik haline getirme iddiasını ortaya koymuştur. İlk başlarda tarihin derinliklerinden keşfedilmeye çalışılan bu kimlik arayışı, Türk inkılabını gerçekleştiren kadro tarafından yeni bir ulus yaratma iddiasına dönüşmüş ve tanımlanmaya çalışılmıştır. Bu bildiri de Türk milliyetçiliği ile ilgili tarihsel süreç ve bu süreçte meydana gelen etkileşimler, çelişkiler ve tanımlama farklılıkları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik, Liberalizm, Muhafazakârlık, Türkçülük.

Abstract

Turkish Nationalism on The Axis of Liberalism and Conservatism

Nationalism is a thought that has left its mark on both political and intellectual life which took its energy from Liberalism in the 19th century. The new situation, which emerged as a result of the West's adventure of building a new civilization, had consequences that affected not only Europe but the whole world. Nation states, the idea of nationalism and its political reflection, are the most important examples of this. These developments that took place in the West were effective both in the emergence and definition as an ideology of the idea of Turkish nationalism. As a way of thinking of the 19th century, Turkish nationalism put forward the claim of making the dimmed Turkish identity an effective identity again. This quest for identity, which was initially explored from the depths of history, was transformed into a claim to create a new nation by the cadre who realized the Turkish revolution and tried to be defined. In this paper, the historical process related to Turkish nationalism and the interactions, contradictions and differences of defining in this process will be tried to be determined.

Key Words: Nationalism, Liberalism, Conservatism, Turkism.

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, bekirkoçlar@yyu.edu.tr

AVRUPA BİRLİĞİ VE DEMOKRASİ İÇİN EN SOMUT TEHDİT: AVRUPA'DA AŞIRI SAĞ PARTİLERİN YÜKSELİŞİ

Haydar EFE¹

Öğr. Gör. Meiramkul İSSAYEVA²

Özet

Ortak özellikleri popülizm, yabancı düşmanlığı, demokrasi ve Avrupa Birliği karşıtlığı olan aşırı sağ partiler tıpkı Birinci Dünya Savaşı sonrası dönemde olduğu gibi yükseliştedir. Gerek ulusal seçimlerde gerekse Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oylarını giderek artırmaktadırlar. Bu yükseliş hem demokratik ülkeler için hem de düşmanı oldukları Avrupa Birliği için ciddi bir tehdittir.

Bu çalışmanın temel amacı Avrupa'daki bu aşırı sağ partilerin yükselişinin sebeplerini ve sonuçlarını ortaya koymak ve aşırı sağla mücadele edilmesi gerektiğine dikkat çekmektir. Özellikle Avrupa Birliği'nin bu konuda yapması gerekenleri ortaya koymaktır.

Anahtar Sözcükler: Aşırı Sağ, Avrupa Birliği, Demokrasi.

Abstract

THE MOST CONSTANT THREAT FOR THE EUROPEAN UNION AND DEMOCRACY: THE RISE OF THE EXTREMELY RIGHT PARTIES IN EUROPE

The far-right parties, whose common features are populism, xenophobia, democracy and anti-Europeanism, are on the rise, just as in the post-World War I era. They are gradually increasing their votes both in national and European Parliament elections. This rise is a serious threat both for the democratic countries and the European Union.

The main purpose of this study is to reveal the causes and consequences of the rise of these far-right parties in Europe and to draw attention to the need to tackle the extreme right. The aim is to put forward what the European Union should do against the rise of the far right parties.

Key Words: Extreme Right, European Union, Democracy.

¹ Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, efehaydar@gmail.com

² Öğr. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, miraisa@mail.ru

Kazak Hanlığı Döneminde Geleneksel Hukuk Kurallarının Kazak Topluluğunda Oynadığı Rol

Haydar EFE¹
Öğr. Gör. Meiramkul İSSAYEVA²
Özet

Hukuk kuralları ve bu kuralların adaletli bir şekilde uygulanması tarih boyunca hep önemli olagelmıştır. Günümüzde de modern dünyada ülkelerin gelişme seviyesinin en önemli ölçütlerinden birine dönüştüğünü görmekteyiz.

Tüm göçebe toplumlar gibi göçebe toplumu özelliğini taşıyan Kazak Hanlığında da bu dönemdeki halklarda kendine özgü hukuk kuralları vardı. Bu kurallar göçebe toplumun değerlerine dayanarak oluşturulmuş bir hukuk kurallarıydı. Kazak Hanlığı dönemindeki ünlü üç hukuk kurallarına (Kasım Han'ın "Kaska Yolu", Esim Han'ın "Eski Yolu" ve Tauke Han'ın "Yedi Yargısı") odaklanan bu çalışma, uygulandıkları dönemin özelliklerini yansıtan bu hukuk kurallarının birbirinden farklı ve benzer özellikleri ortaya koyarak, dönemin Kazak toplumunda oynadığı role vurgu yapmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kazak Hanlığı, Geleneksel Hukuk Kuralları.

Abstract

The Role of Traditional Law Rules in Kazakh Community during Kazakh Khanate Period

Legal rules and their fair implementation have always been important throughout history. Today, we see that the rules of law have turned into one of the most important criteria of the level of development of countries in the modern world.

Like all nomadic societies, the Kazakh Khanate, which has the characteristics of a nomadic society, had its own legal rules among the peoples of this period. These rules were based on the values of nomadic society. This study focuses on the three famous rules of law in the Kazakh Khanate period, emphasizing the different and similar characteristics of these rules of law reflecting the characteristics of the period in which they were applied and emphasizing the role played by Kazakh society in that period.

Key Words: Kazakh Khanate, Traditional Law Rules.

¹ Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, efehaydar@gmail.com

² Öğr. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, miraisa@mail.ru